

CODICES AETATIS MEDIAE MANU SCRIPTI
QUI IN SLOVENIA REPERIUNTUR

FR. STELÈ IUVANTE DESCRIPSIT M. KOS

SREDNJEVEŠKI
ROKOPISI V SLOVENIJI

S SODELOVANJEM FR. STELÈTA OPISAL

MILKO KOS

ZALOŽILO UMETNOSTNO-ZGODOVINSKO DRUŠTVO
V LJUBLJANI

1951

J 335374

335374

7. IV. 1983

N 220

ID=6596153

PRAEFATIO

Sloveniae codicum manu scriptorum aetatis mediae descriptiones, quae hoc libro proponuntur, iam annis MCMXXIV—MCMXXIX in Commentariis de historia artium („Zbornik za umetnostno zgodovino“) publicatae sunt. Ad primam editionem comparatae paucas tantum mutationes ostendunt, nam nisi descriptio codicis numero 159 notati, deinde aliquot tabulae, tum haec praefatio, postremo indices nihil additum est. Libro proposito codices, qui auctori noti erant vel in Sloveniae finibus (i. e. in Dravinatu, quae Jugoslaviae regni pars est) ab eo adiri poterant, describuntur. Codices litteris glagolicis et cyrillicis scriptos, qui in Bibliotheca publica Labacensi repositi sunt, consulto omisi specialiter eos descripturus. Neque mihi fuit in animo codices in Sloveniae finibus permanentes ex omnibus partibus tractare. Ratione instituta et inopia monumentorum litterarumque prohibitus sum, ne libros sine auctore scriptos et subditos constanter et accurate statuerem. Hic catalogus describens id praecipue spectat, ut copiam codicum in conspectu ponat; quae ad originem et fortunam codicum eorumque argumenta, itemque ad apparatus palaeographicum et illuminatorium pertinent, in disputationes separatas reponenda sunt. Sed quibusdam tantum codicibus auctor, cuius nomen subscriptum est, adnotationes palaeographicas et historicas, Fr. Stelè autem adnotationes ad artium historiam pertinentes adiunxit.

Quod ad codices ex monasteriis Stična, Kostanjevica, Bistra, Jurklošter, Pleterje, Gornji grad oriundos attinet, auctor, cuius nomen subscriptum est, de eorum origine, tempore, litteris argumentisque agit. Longius tractat codices e monasterio Stična ortos. In hac re anno MCMXXIV, quo disputationem idem spectantem in „Zbornik za umetnostno zgodovino“ edidit, ad eundem pervenit exitum, ad quem postea anno MCMXXVI H. J. Hermann ex codicibus, qui ex monasterio Stična oriuntur quique nunc in Bibliotheca Nationali Vindobonensi repositi sunt (Beschreibendes Verzeichnis der illuminierten Handschriften in Oesterreich, Neue Folge, II, 1926, 287 seqq.). Ordinem singularem, et quod ad tempus locumque, quo orti sunt, et quod apparatus universum attinet, septemdecim e monasterio Stična oriundi codices efficiunt. Quorum explicatio palaeographica demonstrare videtur eos postremis saeculi duodecimi decenniis, quin etiam nonnullos primis saeculi tertii decimi annis ortos esse. Codices in scriptorio monasterii Stičnae, quod cum scriptorio monasterii Runensis (Reun) apud Graz in Styria et cum monasteriis Germanicis et Francogallicis ordinis Cisterciensis coniunctum erat, confectos esse argumenta codicum manu scriptorum ostendunt. — Summa quaestionum, quas auctor, cuius nomen subscriptum est, de singulis codicibus adhibuit, haec est: Codices iuridici 16—19 et 25 a Georgio Labacensi e familia Zaule, de qua pag. 36—37 agitur, hereditate relictis sunt. — Codices 20 et 24 ex Bohemia originem trahunt. Auctor orationum codicis 20 exhortator academicus universitatis Pragensis fuit. Hic itemque codex 24, qui tractatum de Husitis ex anno MCCCCXXVIII continet, Stičnam a Bohemis, quos tumultu husitico patria expulsos esse verisimile est, translatis sunt; codici 24 inscripta sunt non ignota argumenta Slovenica, in quibus linguae Bohemicae vis apparet (p. 46—47). — Codice 44 anno MCCCCI in monasterio Jurklošter scripto legenda maior S. Catherinae de Senis, una cum glossis Stephani Maconi Senensis amici sanctae dominae ipsius manu scriptis, qui eo tempore prior generalis oboedientiae Romanae ordinis

Carthusiani sedem in Žiče habentis erat continetur (p. 80—81, Magoni glossarum argumentum et descriptio imagoque litterarum). — Itemque codex 46 e monasterio Jurklošter originem trahit et Sifridi Swevi opera medio saeculo XIII in monasterio Jurklošter scripta continet. De quibus Fr. Lukman (de carthusiani Sifridi libro, qui Commendacio celle inscribitur, in Commentariis theologicis „Bogoslovni Vestnik“, a. MCMXXIX, p. 97—113) et M. Kos (de versibus extremis syllabis consonantibus ad honorem Leopoldi VI. ducis Austriae et Styriae factis, „Časopis za slovenski jezik, književnost in zgodovino,“ VII, a. 1927, p. 230—241) scripserunt. — In codice 55 glossa Slovenica saeculi XVI ad Varias Cassiodori legitur (p. 96). — Codex 56 veterrimus omnium est, qui in Sloveniae finibus reperiuntur (ex prima parte dimidia saec. IX); codex ex meridiana parte Germaniae oriundus Lathceni eclogam de moralibus Iob continet, id, quod non nisi in raris aetatis mediae codicibus invenimus (de codice tractavit M. Kos in dissertationibus „Razprave Znanstvenega društva za humanistične vede v Ljubljani“, vol. II, p. 289—302).

Descriptio codicum aetatis mediae, qui in Slovenia reperiuntur, plus quam similes alibi propositae descriptiones illuminationem eorum spectat simulque index codicum illuminatorum aetatis mediae in Slovenia sit. Studia doctrinaeque de ornatu illuminatorio codicum, itemque electio materiae illustrantis omnino opus est Francisci Stelè, cui maximam gratiam habeo, quod permulta consilia egregia mihi dedit opusque meum adiuvit. Fr. Stelè de codicibus solum domesticis, qui ad artium historiam magni momenti sunt, disputavit. Quod ad codices attinet externos, imprimis de codd. 140 et 148 e saeculo XV. monemus, qui e Carinthia (St. Andrä im Lavanttal) translati nunc in Bibliotheca episcopali Lavantina repositi sunt. Quorum uterque numero miniatorum Alpinorum saec. XV, ubi Salisburgum primas partes agebat, inseritur. Illuminatis domesticis codicibus exquisitis Fr. Stelè in hac constitit sen-

tentia: Codices monasterii Stičnae illuminati, qui saec. XII exeunte orti et in Bibliotheca publica Labacensi repositi sunt, ordinem separatim conficiunt, qui praecipue codicibus ex monasterio Stična oriundis et in Bibliotheca nationali Vindobonensi repositis completur atque imagine Folcnandi abbatis (c. 1163—c. 1184), quae in cod. 650 Vindobonensi expressa est, significatur, quo tempore ortus sit. Origo generis illuminatorii e codicibus manu scriptis monasterii Reun et ex momento Salisburgi deducitur. Permagni momenti codex est monasterii Bistrae ex anno MCCCXLVII, qui miniatorem domesticum vetustati propitium fuisse et tum etiam exemplis styli Romani usum esse in figuris pingendis declarat. Inter codices urbis Kranj in Moralibus B. Gregorii ex anno MCCCCX auctoritas miniaturae Bohemicae constituta est (cod. 95). Antiphonario urbis Kranj ex anno MCCCCXCI et graduali itemque antiphonario Conventus O. F. M. Labacensis auctoritas et vis Salisburgi in miniatura probatur (codd. 86—88, 105). Cod. 42 monasterii Bistrae et codici 83 „Ein Schacz der Armen“, qui in Bibliotheca seminarii sacerdotalis Labacensis repositus est, novem picturae in lignum incisae totidemque per aeneam laminam expressae et una quae „Teigdruck“ dicitur saeculi XV exeuntis inglutinatae sunt.

Quod descriptiones codicum aliqua parte lingua Slovenica expressae sunt, omnes huius linguae ignaros ordinem descriptionum hunc esse moneo: 1) loco superiore sinistro numerus codicum, quo codices in indicibus commemorantur, 2) loco superiore medio notae codicum singulorum, quibus nunc bibliotheca utitur, 3) notae prioris aetatis, eequae servatae nec ignotae sint, 4) materia, in qua codex scriptus est (membrana, charta), 5) ex quo tempore codex originem ducat, 6) altitudo et latitudo codicum, 7) numerus foliorum et quomodo quaterniones compositi sint, 8) genus litterarum, numerus columnarum manuumque, 9) ligatura et frons libri, 10) proprietates, eequae sint (velut neumata), 11) ornatus illuminans, tabulae inglutinatae etc., 12) filigranae in

codicibus chartae inscriptis. Deinde argumentum ordine narratur. Postremo enumerantur noscenda, quae in codice ipso leguntur quaeque ad historiam codicis vel ad historiam litterarum, humani cultus civilisque pertinent (res chronologicae, glossemata lingua Slovenica dicta etc.).

Officii duco dicere praefectos bibliothecarum thesaurorumque benignissime et liberalissime aditum ad codices mihi dedisse. Omnibus, qui opera sua me adiuverunt, gratias maximas habeo, imprimis viris doctis: A. Žigonio et J. Šlebingero Bibliothecae publicae Labacensis rectoribus, praesertim autem J. Glonaro bibliothecario, qui libro meo nascenti et crescenti perpetuo consilio aderat. Neque minorem ago gratiam atque habeo J. Malo Musei publici Labacensis rectori, C. Potočniko praefecto Bibliothecae Seminarii sacerdotalis Labacensis, P. Angelico Tomincio, qui Bibliothecae Conventus Labacensis O. F. M. praeest. Eadem benignitate me adiuverunt viri reverendi A. Koblar decanus urbis Kranj, qui iam mortuus est, Alphonsus Furlan et Cyprianus Napast patres O. F. M. conventus Novo Mesto. Bibliothecam antecessorum suorum commode instructam libris vir excellentissimus A. Karlin episcopus Lavantinus benignissime mihi aperuit effecitque, ut quam opportunissime codicum thesauros tractare possem. In bibliotheca episcopali et musei Mariborensis adhibendis praelatus et professor Fr. Kovačič et parochus urbis Maribori mons. M. Umek mihi aderant. Praeterea viro optimo J. Jurko parochus pagi, qui Stari trg dicitur, gratiam debeo.

Dabam Labaci, m. Januario a. MCMXXXI.

M. Kos.

LEŠTIŠKI ROKOPIŠI

Od srednjeveških rokopisov, katere hrani danes državna knjižnica v Ljubljani, jih je bila okrogla tretjina last cistercijskega samostana v Št. Nikolaju na Dolanjskem, katerega je z ukazom, datiranim 8. oktobra 1784, razpustil cesar Jožef II. Glede na to, da rokopisov razpusčenih samostanov je ta vladar z reskripcijo, datirano 23. septembra 1782, odredil, da se morajo predati javnim univerzitetnim, stroškovim in cepljivim bibliotekam dotične dežele, se dvorna biblioteka na Dunaju ni smela izbiti po svoji volji, ampak je morala biti zbirateljica rokopisov. Tako je prevzela tudi takratna na novo ustanovljena ljubljanska državna knjižnica dne 22. januarja 1784, odkar rokopisov in tiskovine hrani. Rokopisni katalog, katerega se ni več objavilo, je bil pripravljen leta 1803, ki je vseboval 100 rokopisov, ki so bili v tistem času v lasti ljubljanske knjižnice. Vsi rokopisi, kateri

LJUBLJANA

DRŽAVNA (LICEJSKA) KNJIŽNICA

Knjižnica je prešla v drugo posred ali pa ohranjeno kam izginila. Vse rokopise, ki so bili v lasti ljubljanske knjižnice, je treba prebrati in jih dati v drugo posred ali pa ohranjeno kam izginila. Vse rokopise, ki so bili v lasti ljubljanske knjižnice, je treba prebrati in jih dati v drugo posred ali pa ohranjeno kam izginila. Vse rokopise, ki so bili v lasti ljubljanske knjižnice, je treba prebrati in jih dati v drugo posred ali pa ohranjeno kam izginila.

1. J. J. Schönbauer: Die Auflösung der Klöster in Österreich, Wien 1771, 128. Strassburg 1803-04, Die Klöster in Krain, Archiv f. österr. Geschichte, 1, 22.

2. J. J. Schönbauer: Die Veränderungen über die Bibliotheken und Archive der aufgehobenen Klöster in Österreich, Mittheilungen d. Instituts für österr. Geschichtsforschung, II, 415-417.

3. N. J. Schönbauer: Geschichte der Entstehung und Verwaltung der k. k. Studienbibliothek in Laibach, Mittheil. des Musealvereins für Krain, XX (1860), 15-25. F. J. Schönbauer: Die weltlichen samostanskih knjižnic v Sicih. Kraljevinah, 1871 in Slavoph. časopisje Muzeynogo društva za Slavoph. XIII (1888), 22-24. V tem delu je opisano 2. samostanska knjižnica, ki je bila v lasti ljubljanske knjižnice.

4. Navedena samostanska knjižnica je bila v katalogu pri Beckhu, I, c. 54-57.

I. STIŠKI ROKOPISI.

Od srednjeveških rokopisov, katere hrani danes državna licejska knjižnica v Ljubljani, jih je bila okrogla tretjina last cistercijanskega samostana v Stični na Dolenjskem, katerega je z ukazom, datiranim 6. oktobra 1784., razpustil cesar Jožef II.¹ Glede knjig in rokopisov razpuščenih samostanov je ta vladar z reskriptom, datiranim 23. septembra 1782. odredil, da se morajo predati javnim univerzitetnim, oziroma licejskim bibliotekam dotične dežele, le dvorna biblioteka na Dunaju si sme izbrati po svoji volji poljubne knjige in rokopise.² Tako je prevzela tudi takratna na novo ustanovljena ljubljanska javna licejska knjižnica dne 22. januarja 1790. stiške rokopise in tiskane knjige.³ Rokopisni katalog, katerega so ob tej priliki sestavili, hrani še danes drž. lic. knjižnica v dveh izvodih. Na podlagi tega kataloga je razvidno, kateri rokopisi so se ob času razpusta samostana v njem nahajali.⁴ Omoogočeno nam je pa s pomočjo tega kataloga tudi določiti, kateri od tam vpisanih rokopisov so shranjeni še danes v ljubljanski knjižnici, oziroma so prešli v drugo posest ali pa neznano kam izginili. Stare stiške signature, prejkone iz druge polovice 17. stoletja, ohranjene še deloma na hrbtu vezave nekaterih rokopisov, nam tako delo olajšujejo. Poleg rokopisov pa, katerim lahko s pomočjo kataloga, sestavljenega ob razpustu samostana, in starih signatur

¹ Adam Wolf, *Die Aufhebung der Klöster in Innerösterreich*. Wien 1871. 145. Wladimir Milkowicz, *Die Klöster in Krain*, *Archiv f. österr. Geschichte*, 74, 461.

² Wolf, l. c., 58; S. Laschitzer, *Die Verordnungen über die Bibliotheken und Archive der aufgehobenen Klöster in Österreich*, *Mittheilungen d. Instituts für österr. Geschichtsforschung*, II, 415—417.

³ K. Stefan, *Geschichte der Entstehung und Verwaltung der k. k. Studien-Bibliothek in Laibach*, *Mitteil. des Musealvereins für Krain*, XX (1907), 16, 21. P. pl. Radics. Iz nekdanjih samostanskih knjižnic v Stičini, Kostanjevici, Bistri in Pleterjah, *Izvestja Muzejskega društva za Kranjsko*, XIII (1903), 53—54. V tem sestavku opisuje R. sumarično samo nekatere rokopise in tiske iz nekdanje stiške knjižnice.

⁴ Nepopoln seznam rokopisov tega kataloga pri Radicsu, l. c., 54—57.

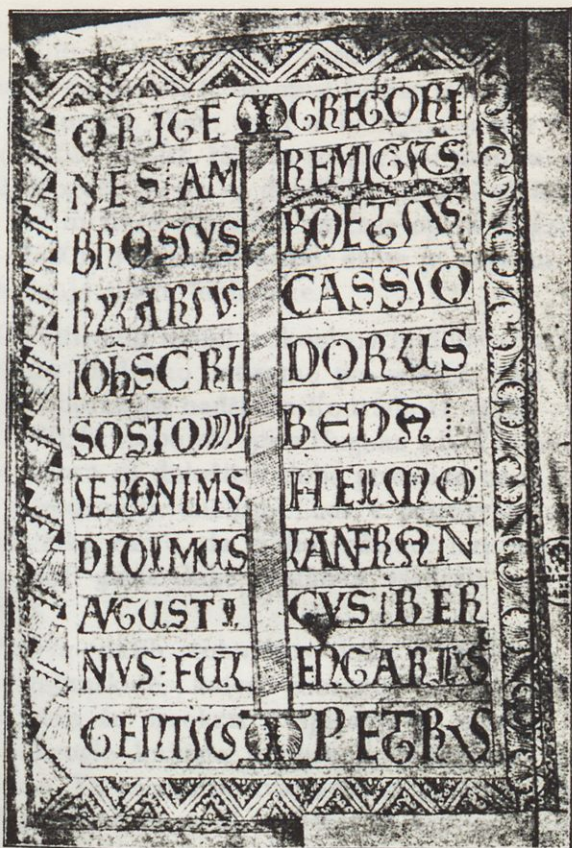
prisodimo stiško provenienco, sta bila nekdanj stiška last nedvomno tudi današnja rokopisa 61 in 141; indicije za to trditev hočem navesti pri podrobnem opisu. Rokopis 33, ki je bil ob času razpusta v stiški posesti, hočem, ker je nastal in bil last kartuzije v Bistri in še-le odtod v razmeroma kasni dobi prišel v Stično, obravnavati med bistrskimi rokopisi.

V imenovanem stiškem katalogu so zabeleženi in s stiškimi signaturami opremljeni tudi sledeči rokopisi, kateri se pa danes ne nahajajo v ljubljanski knjižnici:

- B III 89 (Origenis in librum numerorum et Hieronimi in apocalipsim comentarii in volumine uno, na pergamentu);
B V 100 (Hieronymi commentarius in Daniele prophetam, na pergamentu);
C VI 166 (Eusebii super prophetias Joel, Amos, Zachariae, Jonae et Malachiae, na perg.);
D V 57 (Bernardi de consideratione ad Eugenium papam aliquae opera, cum quibusdam scriptis Odonis abbatis, na perg.);
D VI 61 (Ambrosii opera diversa, na perg.);
D VII 72 (Hieronymi epistola, na perg.);
E II 99 (Lactantii opera, de falsa religione etc., na perg.);
F VI 156 (Augustini adversus paganos, na perg.);
F VI 157 (Hieronymi epistolae ad Paulinum, na perg.);
F VII 162 (Augustini explanatio psalmodum a ps. 1 usque ad ps. 51, na perg.);
F VII 163 (Augustini de agone christiana, na perg.);
Z III 26 (Cassiodori opuscula diversa, na perg.).

Ni izključeno, da so bili ti rokopisi z drugimi knjigami vred prodani na dražbi duplikatov licejske knjižnice, ki se je začela dne 1. maja 1794. Tiskan „Verzeichnis der in der öffentlichen Bibliothek des kaiserl. königl. Lycaeums zu Laibach vorhandenen Duplikate“ navaja med drugimi 15 rokopisov na pergamentu, prodanih po 1 goldinar cent, med temi 12 rokopisov in folio. Baš 12 je pa tudi število rokopisov, katerih danes v licejski knjižnici ni več mogoče najti.

Od 25 danes v ljubljanski knjižnici nahajajočih se srednjeveških rokopisov (v 31 zvezkih) stiške provenience jih tvori 17 z ozirom na dobo in kraj postanka ter celokupno opremo skupino

Sl. 1. Lic. bibl. v Ljubljani, rok. 3, f. 1. Uvodni okras.

zase. Z ozirom na njihov enoten značaj in pa ker spadajo ti rokopisi v paleografskem oziru med najstarejše znane spomenike srednjeveške pismenosti, nastale na slovenskih tleh, hočem o njih izpregovoriti nekoliko obširneje. To so rokopisi, signirani danes s številkami: 3, 5, 7, 8/I—IV, 9/I—II, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18.

Stiška provenienca teh rokopisov je nedvomna; na to kaže poleg citiranja v katalogu, sestavljenem ob času razpusta samostana, tudi enotno signiranje in enotna vez iz druge polovice 17. stol. Le rokopisa 7 in 15 se po vezi razlikujeta od ostalih, toda kažeta med seboj isto vez v lepenko z vogali in hrptom v belem

usnju. V rokopis 10 je l. 1657. vpisal stiški profes Gregorig razne notice kulturnohistoričnega značaja, v rokopisa 5 in 7 pa notice, ki kažejo, da so bili ti rokopisi takrat last stiškega samostana (glej podroben opis!). Slični vpisi se nahajajo tudi v drugih stiških rokopisih (32, 52—54, 62, 152) in so parkrat datirani z l. 1641., oziroma l. 1642. Mogoče je, da so dobili imenovani stiški rokopisi svojo sedanjo vez in staro signaturo za časa opata Maksimilijana Mottocha (1661—1680), o katerem vemo, da se je posebno trudil za ureditev in povečanje stiške biblioteke.⁵

Od citiranih stiških rokopisov ni določno d a t i r a n n i t i eden. Indirektno jih lahko datiramo po vsebini, tako rokopis 7, ki omenja še salzburškega nadškofa Konrada II. (1164—1168), ali pa rokopisa 9 in 10, ki vsebujeta spise Hugona a S. Victore, ki je umrl l. 1147. Glavno oporo za določitev dobe postanka nam more podati le njihova paleografska analiza. Tudi v paleografskem oziru tvorijo ti rokopisi tako enoto, da lahko rečemo: najstarejši in najmlajši ne moreta stati glede dobe postanka vsaksebi več kakor tri do štiri desetletja.

Pisava naših rokopisov kaže v glavnem tip srednjeveške knjižne minuskule, katero moremo imenovati še okroglo, ki pa vendar kaže že preokret v špičenje in oglatost oblik, ki so pretvorile okroglo knjižno minuskulo polagoma v oglato ali gotsko minuskulo. Ta proces pretvarjanja se pričinja v zapadni in srednji Evropi ponekod že v 11. stoletju, se razvija v počasnem tempu v 12. stoletju, a konča v prvi polovici 13. stoletja. Preokret se je začel izoblikovati v Franciji istodobno s prodiranjem novega, takozvanega gotskega sloga v umetnosti in se širiti le polagoma proti vzhodu. Datiranje in lokalizacija kakega rokopisa recimo iz 12. stol. na podlagi novih „gotskih“ elementov, ki se v njem nahajajo ali pa ne nahajajo, je vedno težavna, kajti treba je upoštevati kraj postanka ter individualnost, starost in šolo piščevo in kulturne zveze

⁵ Puzel, *Idiographia... monasterii Sitticensis*, str. 203 (rokopis v delnem arhivu v Ljubljani), k l. 1672.: „Multos libros hoc anno et sequentibus varii generis comparat et inserit Catalogo Bibliothecae Sitticensis Reverendissimus dominus Maximilianus in perpetuam sui memoriam, suorumque exemplum successorum, haud unquam obliterandum, ut videre est eos hodie usque per cubacula reverendorum patrum in conventu dispersos primis frontispiciorum foliis adnotatos.“

Sl. 2.

Lic. bibl. v Ljubljani,
rok. 7, f. 57, črka I.

časa, toda štiri roke, ki so pisale vsak posamezen zvezek, kažejo različen razvoj takratne knjižne minuskule. Lomljenje črk se pojavlja pri piscu tretjega zvezka v veliko večji meri, kakor pri piscu drugega. Pisavi prvega in četrtega zvezka si pa stojita zelo blizu in predstavljata prehodno pisavo od okrogle minuskule roke drugega zvezka k ogleatejši tretjega zvezka. Rokopis 15, katerega je sodobno pisalo najmanje devet rok, kaže zanimivo mešanico oglatih in okroglih oblik posameznih črk knjižne minuskule. Vse kaže, da so nastali naši rokopisi v prehodni dobi od okrogle k oglati minuskuli (prim. sl. 3—6).

Od paleografskih detajlov so za datiranje posebno značilne majhne črtice, s katerimi so pisci 12. stoletja začenjali oziroma skle-

med krajem postanka in piscem z deželami, kjer je vznikel novi način v pisavi. Baš naši rokopisi pa spadajo v tako prehodno dobo. Ako bi kazali znaki, da so nastali v Franciji ali ob Renu, prisodili bi jih lahko že prvi polovici 12. stoletja, ker pa vse kaže na postanek daleč na vzhodu proč od ognjišča novega pisnega sloga, da celo v Stično samo, treba jih je datirati v drugo polovico 12. stoletja, da, preje s koncem tega stoletja, oziroma pri nekaterih celo s prvimi leti 13. stoletja. Podrobna paleografska analiza nam bo to pokazala (prim. sl. 1—8).

Znaki oglatosti v oblikah se ne kažejo pri vseh naših rokopisih in rokah, ki so jih napisale, na enak način. Opraviti imamo s pisci različne starosti, šole in individualnosti, pri katerih se oglata manira pojavlja v različni meri. Posebno podučen zgled nam nudijo štirje zvezki rokopisa 8, kateri obsega eno samo delo, Gregorja Velikega knjige moralij. Nedvomno so nastali vsi štirje zvezki v razdobju kratkega

pali potezo nekaterih črk, v prvi vrsti črk *d, h, i, k, l, m, n, p, q, r, s, t, u*. Večina piscev naših rokopisov stavi take črtice k črkam *i, m, n*, najdemo pa tudi roke, katere stavijo te črtice nedosledno ali pa sploh ne (rokopisa 8/I in 8/II). To kaže na starejšo pisno maniro. Za isto tudi govori pomanjkanje teh črtic pri črkah *p, r* in *s* (rokopis 9); medtem ko kaže nahajanje takih črtic pri črkah *p, r, q, t* na pisca, kateri je bil vajužen že mlajšega stila v pisavi (rokopisi 11, 15, 16). Na viličast način razklana višinska debela črk *b, d, h* in *l* kažejo na kasnejša desetletja 12. stoletja, ko so bavarske pisne šole, — v območje teh spadajo naši rokopisi, — uvajale to posebnost v knjižno minuskulo. Pri nekaterih naših rokopisih se kažejo šele začetki ali pa nedoslednosti v viličanju debel (8/IV, 9, 11, 16), pri drugih je to že dosledno izvedeno (7, 8/II, 15 roka III, 17). Od ligatur je omeniti *st, ct, et (&)* in *or*. Nedosledna uporaba ligature *ct*, kjer je v nekaterih rokopisih po starejšem načinu *c* še popolnoma vezan s *t* (5, 7, 9, 11, 15, 18), pri drugih pa nekdanja vez vidna le še v ostankih (8/IV, 16, 17), kaže na drugo polovico 12. stoletja. Na isto dobo postanka kaže ligatura za *et (&)*, katero začenja polagoma izpodrivati tirska kratka *7* (8/II, 14, 17, 18). Proti koncu 12. stoletja in v početku 13. stoletja je navadni *e* skoraj popolnoma izpodrinil diftong *e* (*e caudata*) oziroma *ae*. Ker naši rokopisi pišejo še navadno *e* kaže to preje na 12. stoletje in starejšo dobo sploh (5, 7, 8/II, 8/IV, 9, 11, 15, 16). Počasno izpodrivanje dolgega *f* z okroglim *s* in ravnega *d* z okroglim *ð*, ne samo na koncu, temveč tudi v sredi besed, kaže na drugo polovico 12. stoletja (8/I, 9, 15, 16, 17). Nad zaporednima *ii* stojita, posebno če se nahajata ta dva v soseščini s črkami *m, n* ali *u*, v znak lažjega razločevanja črtici (*ii*); črtico nad posameznim *i*, ki je v 12. stoletju še redka, najdemo tudi v naših rokopisih le posamič (15). Na počasno uvajanje gotske minuskule kažejo tudi fine kot las tanke črtice v potezah črk *g, l, p* in *r* (8/IV, 11, 15), dotikajoče se poteze dveh črk (*oc* : 8/II) in nadomeščanje črke *t* s črko *c* za glas *z* (9).

Paleografska analiza kaže, da spada postanek imenovanih stiških rokopisov v drugo polovico 12. stoletja in sicer preje pod konec tega stoletja; za nekatere roke pa niso izključena tudi prva leta 13. stoletja.

Preostaja nam še določiti kraj postanka naših rokopisov. S paleografskih vidikov smemo sklepati na vzhodno območje

Sl. 3.

Lic. bibl. v Ljubljani, rok. 8/I, f. 142, črka P.

takratne latinske knjižne minuskule, posebno še na območje bavarskih pisnih šol. Od direktnih dokazov za lokalizacijo nam nudijo naši rokopisi samo enega. Drugi del rokopisa 8 ima na f. 8 notico „Lectori. Bernhardus monachorum Christi minimvs. Quocies hoc commentum a me exaratum ad legendum sumes queso ut memineris laboris meque iuvare studeas tuę bono orationis.“ Te besede so napisane od iste roke in črnila kakor celoten tekst rokopisa in notica na f. 1' „Librum hoc scriptum sub honore sancte Marie. Qui tulerit pereat et [i]n eternum gemat“ ter nad to ob zgornjem desnem robu zapisana beseda „Sitik“, to je Stična, kjer je bila in je posvečena cerkev sv. Mariji. Ako je napisal tedaj menih Bernard v Stični drugi zvezek rokopisa 8, moral je nastati tamkaj tudi prvi, tretji in četrti, ki predstavljajo z drugim vred eno samo

delo (papeža Gregorija knjige moralij). Prvi zvezek pa kaže isto roko kakor rokopis 3, torej je tudi ta nastal v Stični. Mislim pa, da lahko trdim, da so tudi ostali zgoraj naštetih rokopisi domače stiško delo. Njihova celokupna oprema govori za nastanek na enem kraju in približno sodobnost. Edino rokopis 15, ki kaže nekoliko drugačno opremo, je mogoče tuje delo.

Ker je datirana ustanovna listina stiškega samostana z l. 1136., so nastali naši rokopisi v razmeroma kratki dobi po ustanovitvi.⁶ Ustanovna listina pravi, da so prišli prvi redovniki v Stično iz samostana Rune (Reun) pri Gradcu (ustanovljenega l. 1128⁹). Na stike med Runo in Stično kažejo nedvomno tudi naši rokopisi; stiška rokopisa 5 in 9/I soglašata po tekstu s sodobnima runskima rokopisoma 46 in 25, a stiški rokopis 7 obsega v mnogem prav take tekste kakor runski rokopis 40, tako med drugim životopis salzburškega škofa Thiemona († 1102) v skrajšani obliki, a z dodatkom posebnega uvoda in konca, katera sta nam znana le iz našega stiškega in citiranega runskega rokopisa.⁷

Runski samostan so naselili redovniki iz Ebracha pri Würzburgu, semkaj so pa zopet prišli iz Morimonda na Francoskem.⁸ To kaže na pot in smer, po kateri je prihajalo samostansko življenje i v naše kraje. Literarna dela, nastala v naselbinah-hčerah, so se ravnala v vsebinskem in opremnem oziru po predlogah, prejetih iz matične ustanove. V vsebinskem oziru ne nudijo stiški rokopisi novih ali pa posebno redkih tekstov. Poleg tekstov in avtorjev, ki štejejo v latinski literaturi srednjega veka med najbolj razširjene (sv. pismo in njegove razlage, cerkveni očetje kot Avguštin, Beda, Gregor Veliki, Cíprijan, Hieronim, Izidor, Kasijan), najdemo za ono dobo „moderne“ avtorje kot Ruperta iz Deutza († 1135) ali Hugona a s. Victore († 1147) ali pa življenjepis sv. Bernarda, kar je v cistercijanski ustanovi nekaj razumljivega. Življenjepis francoskega svetnika Mavricija in tovarišev (rokopis 7) kaže na zapadne vplive in predloge, prejete iz francoskih cisterc. Še bolj je v tem oziru pomembno „trpljenje“ (passio) apostola Andreja (rokopis 7), katero je spisal Gregor, škof v Toursu († 549).

⁶ Milkowicz, 291 sl.

⁷ P. Anton Weis, Handschriftenverzeichnis der Stiftsbibliothek zu Reun. Beiträge zur Kunde steiermärk. Geschichtsquellen, XII (1875), 26, 39, 43.

⁸ Milkowicz, 302; Pirchegger, Geschichte der Steiermark. I. 324.

Sl. 4.

Lic. bibl. v Ljubljani, rok. 8/I, f. 2'. črka R.

Popolni rokopisi tega spisa so posebno tostran Rena zelo redki; znana sta nam dva rokopisa biblioteke v Wolfenbüttlu (Weissenburg. 48. Helmstad. 497) in šestero bavarske provenience v državni biblioteki v Monakovem (3788, 9564, 12641, 13074, 14775, 22245). Eden rokopis je shranjen v Vatikanu (cod. lat. 1274) in eden v Bernu (cod. lat. 48), ki pa je francoske provenience. Vsi ostali, sicer tudi maloštevilni, so francoske provenience in shranjeni večinoma v francoskih bibliotekah. Naš v literaturi doslej neopaženi stiški tekst stoji prejkone blizu imenovanim bavarskim; kakor ti ima več koruptnih mest.⁹ Primerjanje tekstov bi to moglo natančneje pokazati. Niso pa izključene pri stiškem tekstu tudi direktne francoske predloge. Znano nam je, da je stal stiški samostan že v svojih

⁹ Bonnet v Mon. Germ., SS rer. Merov., I. 823—824.

početkih v zvezi z zapadom. Neki „Michael homo latinus, arte vero cementarius... de longinquis provinciis adveniens,“ torej prejkone francoskega rodu, je bil udeležen pri zidanju samostana kmalu po njegovi ustanovitvi.¹⁰

Iluminatorni okras stiških rokopisov.

Dr. Francè Stelè.

Po dr. M. Kosu tu opisana in paleografski obdelana skupina stiških rokopisov iz 2. pol. XII. stol. je zanimiva tudi kot najstarejši spomenik svojevrstne srednjeveške umetniške stroke na danes še sklenjenem slovenskem ozemlju, namreč iluminiranih (z risbami ali miniaturnami okrašenih) rokopisov. Ugotovitev, da so ti rokopisi nastali v Stični, daje temu še večji pomen, ker nas opravičuje, da v okrasu teh knjig gledamo spomenik kulturnega ognjišča na domačem ozemlju. Okrašeni so izmed opisanih rokopisi št. 3, 5, 7, 8/I—IV, 9/I—II, 10, 11, 13, 14, 15, 16 in 18. Iluminatorni okras vseh teh rokopisov je popolnoma enotnega značaja, torej nedvomno produkt enotne šole in tako s svoje strani samo potrjuje paleografski izsledek. Velike razlike pa so v kvaliteti dela; najslabši je v tem oziru okras rokopisa št. 18. Priprost je tudi okras rokopisa št. 14, ki tudi sicer nekoliko pada z strogega okvira ostale skupine. Glavni pa so po kvaliteti dela in po izrazitosti značilnih potez rokopisi št. 3, 7, 8/I, II, IV, in 16. Z izjemo naslovnega lista rokopisa št. 3 se omejuje okrasitev na iniciale, katerih telo je okrašeno z rastlinskimi in pri posebno bogatih z živalskimi elementi. Telo črke obstoja iz navadno dvojnega, očitvidno rastlinsko mišljenega pasu. Ta dvojni pas je na gotovih mestih spet s štirioglatimi ali obročastimi sponkami, ki so opremljene z „glavicami žebļjev“, kakor da so ž njimi pritrjene (prim. sl. 3, 4 in 7) ali pa okrašene z rozetami, štirilisti itd. (prim. sl. 5). Navadno se na mestih takih sponk odcepljajo od telesa črke trte, ki se potem v obliki špiral ali podobnih zavojev zvijajo, prepletajo in izpolnjujejo po črki zavzet prostor (primerjaj sl. 4, 5 in 7). Te trte se cepijo dalje v

¹⁰ Cod. 688, f. 183, Narodne biblioteke na Dunaju (citat po Milkowiczu, 297).

Sl. 5. Lic. bibl. v Ljubljani, rok. 8/II, f. 3', črka Q.

tanjše trte, ki se zopet zvišajo in se končujejo v zelo karakterističnih listih, katerih robovi so polkrožno nazobčani (sl. 3, 4 itd.), nekateri konci vsebujejo tudi stiliziran plod ali pa se končujejo v krogljici, okolu katere se zbirajo na vse strani razpoloženi listi (sl. 5). Listi so navadno s peresom nekoliko senčni ter se plastično podvijajo (sl. 3, 4). V bogatih primerih, posebno v rokopisu št. 8/I, II, IV, pa gotove funkcije prevzamejo živalski elementi. Največkrat se ponavlja zmaj kot rep črke q, v dveh slučajih ima gobec tudi na koncu repa (rok. 8/IV f. 17 in f. 141'), enkrat (rok. 14 f. 2) tvori levi del črke A, v rok. 8/I f. 2' tvorita dva za vratove zvezana zmaja loke črke R (sl. 4), v rok. 8/IV f. 1' tvori zmaj lok črke P (sl. 6). Poleg zmaja se največkrat nahaja ptica in sicer vrhu črke I v rok. 7 f. 57 (sl. 2) in iniciale v rok. 8/I f. 9'; v rok. 8/I f. 142 je pred navpičnim stebлом črke P narisana gosi podobna ptica, ki stopa proti levi, glavo pa obrača nazaj v ločno polje in ji iz kljuna raste ločno polje polneča listnata trta (sl. 3). V podobni

vlogi nahajamo enako ptico v rok. 8/IV f. 1' (sl. 6). Na ti iniciali se nahajata tudi dva psa. V enem slučaju (rok. 8/I f. 43) se končuje navpično steblo črke B v zmajevih glavah, iz katerih gobca izhajajo trte, tvoreče ločne dele črke; ti se shajajo v ustih človeške maske, kateri iz senc poganjajo trte, polneče ločna polja. Poleg omenjenih se nahaja še nekaj manj pomembnih coomorfnihih elementov. V vsakem slučaju tvorijo kljuni ali gobci živali izhodišče že opisane listne trte. Z redkimi izjemami je trta, ki tvori telo črke in polni njeno polje, podana samo v obrisu brez barve. Risana je po večini z rdečo barvo, semintje črno ali tudi kombinirano (pri rok. 3 f. 1' n. pr. so končni listi črno risani in rumeno barvani). Polje, na katerem se črka nahaja, pa je redoma (z malimi izjemami, kjer se dekoracija omejuje na samo risbo kot rok. 14 f. 2), kolorirano v dveh ali treh barvah, največjo vlogo igrata jasno modra in zelena, potem pa blede (okrasto) rumena. Izjemno se nahaja v rok. 8/II vinskiordeča.

Kakor je omenjeno, je karakteristična rastlinska ornamentika v celi skupini enaka in se posamezni rokopisi le nebitveno razlikujejo, tako da smemo opravičeno v tem okrasu gledati produkt enotne iluminatorske šole. Način in kvaliteta iluminacije se redoma menja po rokopisih in je verjetno, da je vsaj navadnejši okras izvrševal pisar sam.¹¹ Le v enem slučaju je sorodnost tako velika in očitna, da si upamo trditi, da je iluminatorsko delo izvršila ena roka; to sta namreč rokopisa 8/I in 8/IV. Ta skupnost je takoj jasna, če primerjamo risarsko bogate inicialne rok. 8/I f. 2', f. 142 in rok. 8/IV f. 1'. Primerjajte risbo in obliko teles živali, posebno nog, dalje pa posebno oči zmajev na rok. 8/I f. 2' z očmi zmaja in psov na rok. 8/IV f. 1' ter oči ptic na rok. 8/I f. 142 in rok. 8/IV f. 1' (slike 3, 4 in 6).

Važno je vprašanje provenience stiške inicialne ornamentike. Vsaj smer upamo, da lahko precej določno pokažemo. Listna trta, ki krasi te črke, je v bistvu značilna za poznoromansko dekorativno umetnost, saj jo najdemo n. pr. kot polnilo trilistnega vrha navideznih arkad z reliefi prerokov in apostolov v stolnici v Bam-

¹¹ Isto trdi glede inicialne ornamentike salcburških rokopisov tudi G. Swarzenski v knjigi *Die Salzburger Malerei von den ersten Anfängen bis zur Blütezeit des romanischen Stiles*, Leipzig 1913, Textband, str. 108, opazka 2 pod črto.

zgornje kapele na Malem gradu v Kamniku.¹⁴ Oba ta dva spomenika datiramo v konec XII. stol. To samo že kaže na srednje-evropski umetniški milje. Gotove poteze ima naša inicialna ornamentika skupne s takratno inic. ornamentiko v alpskih deželah, za katere izhodišče smatra Swarzenski (o. c.) Salzburg. V že citiranem delu navaja on kot značilno za inicialno ornamentiko zrelega romanskega sloga v Salzburgu sponke z „žebli“ (Nägel“), ki spajajo trtje tam, kjer se odcepijo novi izrastki. Trtje se končuje v lističih, ki so navadno zaokroženi, živalski elementi služijo pogosto za izhodišče trt. Pri antifonarju iz samostana sv. Petra,¹⁵ ki ga označuje za posebno značilnega za salzbursko rokopisno umetnost XII. stol., navaja, da so iniciale izvršene v perorisbi na sinji ali zeleni podlagi, iz katere so razprte (ausgesparrt). Pri rokopisu Erlanger Bibel zopet navaja zeleno ali modro podlago inicial; risba pa je običajno rdeča ali črna. Misal iz Millstatta na Koroškem (Beschr. Verz. III. zv., Kärnten, obdelal R. Eisler, št. 15) ima v inicialah modro in zeleno, izjemoma purpurno ozadje, inicialna ploskev pa je rumeno podložena.

Prezreti ne smemo tudi ornamentike uvodne strani (sl. 1), ki nam predstavlja pravokoten okvir, ploskev v njem pa je razdeljena na dve polovici po čisto v ploskovito linearno dekoracijo izpremenjenem stebru. Ornamentika okvira ima listne, na desni akantove motive, ki spadajo popolnoma v okvir opisane rastlinske ornamentike, ki pa se nahajajo v raznih variacijah sestavov, v kakršnih so tu porabljeni, v okviru salzburske knjižne ornamentike XII. stol. Za primer navajam samo okvir miniature tablica III. v Beschr. Verz. III., Kärnten, št. 15 (zakramentar iz Millstatta) ali istotam sl. 15 iz misala samostana Bernau v Schwarzwald.

Kakor izvaja Swarzenski koncem svojega dela (o. c. str. 152 sl.), je imela salzburska rokopisna šola v XII. stol. v vseh alpskih deželah velik vpliv in navaja lokalne šole v samostanih Lambach, Göttweig, Sekkau in Admont, Koroško pa smatra sploh za umetniško provinco Salzburga. Samostana Rune (Rein) na Štajerskem, odkoder so prišli v Stično prvi menihi, v ti zvezi ne omenja, vendar

¹⁴ Slika 38, Fr. Stelè, Umetnostni spomeniki Slovenije I. Polit. okraj Kamnik.

¹⁵ Prim. tudi Beschreibendes Verzeichnis der illuminierten Handschriften in Österreich hrsg. von F. Wickhoff II. zv. H. Tietze, Salzburg, št. 30.

Sl. 7. Lic. bibl. v Ljubljani,
rok. 16, f. 37', črka M.

pod naslovom *Musterbücher für Miniaturmaler*, *Musterbuch* aus Rein in Steiermark. Žal, mi je danes ta publikacija nedostopna v svrhu podrobne primerjave. Iz svojih zapiskov posnemam, da vsebuje tablica XXVII. iniciale, ki odgovarjajo stiškim. Tako imamo en dokaz več za dr. Kosovo trditev. Kar pa se tiče razmerja do salzburške rokopisne šole, moram kljub zgoraj omenjenim sorodnostim poudariti, da stiških inicial vsaj na podlagi materiala pri Swarzenskem (o. c.) in H. Tietzeju (*Beschr. Verz. II. Salzburg*) ni mogoče identificirati s salzburškimi in se razlikujejo posebno v obliki listov koncem trt. Ti listni konci so v stiški skupini mnogo bolj razviti kakor pri večini tam objavljenih salzburških primerov. Kot na karakterističen salzburški primer, kjer so sorodnosti z našim precejšnje, a tudi razlike prav očitne, bi opozoril na primer na Swarzenski o. c. tab. X., sl. 32 iz nonberškega evangeliarja, ki je sedaj v Monakovem, večje sorodnosti najdemo tudi glede oblike in sistema porabe listov le v posameznih slučajih; opozarjam n. pr. na Luitpoldov evangeliar na Dunaju pri Swarzenskem o. c. tab. LXXIX., sl. 263, črka L ali pa pri H. Tietze *Beschr. Verz. II., Kärnten*, str. 7. slika 2, črka L iz *Breviarium antiquum* iz samostana sv. Petra v Salzburgu.

se ta gotovo tudi ni mogel odtegniti temu vplivu. Kakor domneva in dokazuje dr. Kos v uvodu k svojemu opisu, je stiška rokopisna šola v zvezi z runsko. To potrjujejo tudi miniature. Ohranila se je namreč zbirka predlog za slikarje miniatur iz tega samostana in se nahaja danes v dunajski dvorni knjižnici cod. 50. Zbirka je iz zač. XIII. stol. Objavil jo je Jul. v. Schlosser v *Kunsthistorisches Jahrbuch des allh. Kaiserhauses*, zv. XXIII., str. 323 sl.

Vse kaže na to, da je stiška rokopisna šola, kar se iluminacij tiče, sicer v splošnem sorodna salzburški, da pa moramo vseeno računati z deloma samostojnim razvojem v krogu, iz katerega je svoje elemente prevzela stiška delavnica. Enotnost iluminatornega sloga opisane skupine rokopisov je prevelika da bi mogla biti samo slučajna.

3.

1

(Stiška sign. 17. st., deloma ohranjena na hrbtu vezave: B VI 113).

Pergament; — 12. stoletje, druga polovica; — 42,5 × 30,3 cm; — 183 f. (= 23 kvaternijev, od prvega manjka prvi list pred glavnim tekstom, na koncu manjka z ozirom na tekst najmanjše 6 f.); — knjižna minuskula, 2 stolpca (f. 1'—173), 3 stolpci (f. 173'—183'), ena roka; — vez v polusnje iz 18. stol.

Iniciale: f. 1, imena cerkvenih avtorjev v unicialnih črkah so obrobljena z 2,5—3 cm širokim okvirjem (popis v uvodu, slika št. 1); — f. 1' (P), 2' (P), 48' (P), 173' (P), iniciali na f. 1' in f. 2' v rastlinski in deloma zoomorfni ornamentiki na modrem, zelenem in okrašem ozadju, iniciali na f. 48' in f. 173' priprosti v zeleni, modri in rdeči barvi; — perorisbe: f. 162 (roka drži knjigo), f. 167' (v dveh krogih narisani doprsni podobi dveh roke dvigajočih moških oseb), f. 183' (doprsna oseba, katera kaže z desnico na knjigo, ki jo drži v levi (slika št. 8)).

f. 1. Imena cerkvenih očetov in pisateljev, kateri se pogosto citirajo v sledečem komentarju, razvrščena v dveh stolpcih: „Origenes, Ambrosivs, Hylarivs, Johannes Crisostomvs, Jeronimvs, Didimvs, Avgustinvs, Fulgentius, // Gregorius, Remigius, Boetivs, Cassiodorus, Beda, Heimo, Lanfrancvs, Berengarivs, Petrus.“

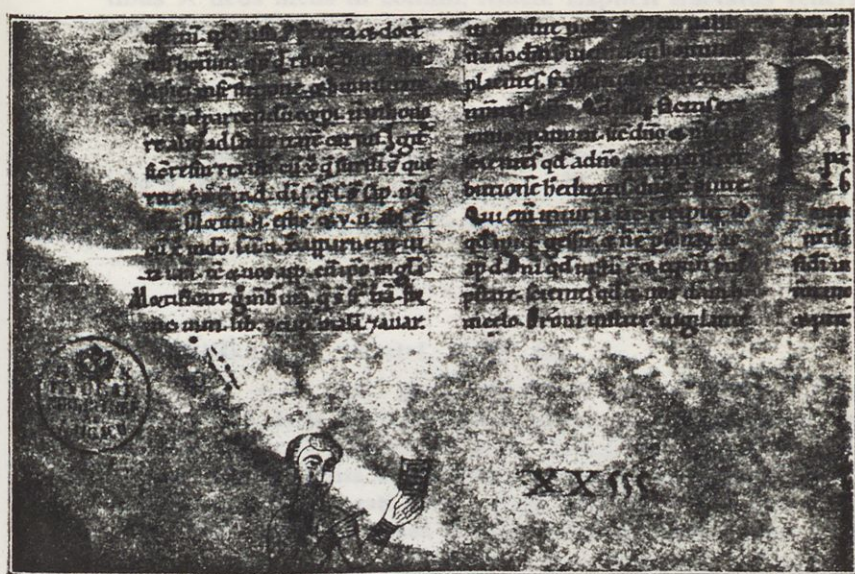
f. 1'—173. Razlage (katene) pisem apostola Pavla od raznih cerkvenih očetov in pisateljev [f. 1'—2', predgovor, „Principia rerum requirenda“ × „premittit autem salutationem dicens“; — f. 2'—173, razlage, „Paulvs servus Jesu Christi“ × „cum omnibus uobis. Amen.“]

f. 173'—183'. Pisma apostola Pavla (ker je kodeks na koncu pomanjkljiv, manjka od ekskluzivno besed „scientes fratres electi a deo“ [I, 4] prvo pismo Solunčanom, drugo pismo Solunčanom, prvo in drugo pismo Timoteju, pismo Titu, pismo Filemonu in pismo Hebrejcem). „Incipit epistola ad Romanos. Paulvs servus Jesu Christi × electi a deo.“

5.

2

(Stiška signatura 17. stol., deloma ohranjena na hrbtu vezave: A VI 40).

Sl. 8. Licej. bibl., rok. 3 f. 183', risba s peresom.

Perg.; — 12. stol., druga pol.; — 30,5 × 19 cm; — 180 f. (= 16 kvat., od katerih je odrezan prvi f. prvega + 1 sekst. [f. 128—133] + 6 kvat., od katerih je za f. 180 odrezan en f., tekst je popoln); — knjižna minuskula, 1 stolpec, ena roka; — vez v usnje iz 18. stol.

Iniciale (priprosto in okorno delo v rdeči, modri in rumeni barvi): f. 1 (C), 2' (I), 24 (P), 42 (S), 54 (Q), 77' (S), 86 (G).

f. 1—2'. „Incipit proemium de ordine atque scriptoribus canonicarum epistolarum. Quare dicantur canonice. Canonice dicuntur × regnare est. Finit proemium.“

f. 2'—84'. „Incipit expositio venerabilis Bede presbiteri super .VII. canonicas epistolas quarum prima est epistola beati Jacobi apostoli. Jacobus dei et domini × ante omne seculum et nunc et in omnia secula seculorum. Amen. Explicit expositio Bede super canonicas epistolas.“

f. 84'—172. Beda Venerabilis. Alegorična razlaga treh knjig preroka Ezdre. — [f. 84'—85': vsebinsko kazalo, „Incipiunt capitula libri Esdre prophete (!). I.“ — f. 85'—86: „Expliciunt capitula libri Esdre. Incipit prefacio super eundem. Eximivis sacre interpretes × facienda predixerant. Explicit prefatio.“ — f. 86—172: „Incipit expositio allegorica Bede presbiteri in Esdras prophetam. Cunctis legen-

tibus × deus meus in bonum. Amen. Explicit tractatus venerabilis Bede presbiteri in Esdras prophetam.“]

f. 172—180'. Beda Venerabilis. Alegorična razlaga knjige preroka Tobije. „Incipit expositio eiusdem (scil. Bedae) super Tobiam. Liber sancti patris Tobie × in terra uiuentium. Amen.“

Notice od roke stiškega profesa Gregoriga iz srede 17. stol.: f. 15 „Catholgo S. Mariae in Sittich inscriptus“, f. 180' „Sittich“.

Literatura: Radics v Izv. Muz. društva za Kranjsko, XIII (1903), 60.

7.

3

(Stiška sign. 17. stol.: D IV 49).

Perg.; — 12. stol., po l. 1164 (gl. f. 211); — 26·8 × 18·7 cm; — 247 f. (prvotno 252 f., to je 31 kvat. + 4 listi; danes manjkajo od 8. kvat. med ff. 58/59, z izjemo nekaterih nepopolnih vrstic ohranjenih na delu f. 58, štirje listi s tekstom iz življenjepisa sv. Bernarda, od ekskl. „conpunctionis adtraxera[t]“ do ekskluz. „causam beati Petri“; dobra polovica f. 59 in celi f. 76 manjkata; od 11. kvat. manjka 6. f. med ff. 81/82 s tekstom imenovanega življenjepisa od ekskl. „in Hispanis“ do „[di]dicimus tam obediens“); — knjižna minuskula, 1 stolpec, 1 roka; — vez v polusnje iz 17. stol.; od sprednjih platnic nekdanje starejše vezave odlepljen list je privezan prvemu kvaterniju današnjega kodeksa, popisan je z molitvenim tekstom iz 12. stol., zgoraj ob robu pa stoji le deloma čitna notica 13—14. stol.: „honorabili [vi]ro domino Galo (?) plebano in Saxenueld.“¹

Iniciale: f. 1' (S), 3 (B), 30' (P), 31' (U), 32' (E), 57' (I, slika št. 2), 67' (S), 88' (C), 100 (G), 100' (P), 117 (D), rastl. ornamentika na zelenem, rumenem in modrem ozadju, zadnje tri iniciale niso kolorirane; — perorisbe: f. 49' = f. 56' (glava in vrat stilizirane zveri z odprtim žrelom, iz katerega moli jezik), f. 196 (ptičja glava).

f. 1. Priprošnja k Bogu in sv. Bernardu iz 13. stol. ter razne notice in pisni poizkusi ter črkarije iz 13.—15. stol., n. pr.: „non videat Christum qui librum subtrahet istum, qui te furatur te reddat aut moriatur“, „Otto tenet mappam, mappam tenet Otto.“

f. 1'—99'. Življenjepisa sv. Bernarda, opata v Clairvaux. — [f. 1'—2': „Incipit prologvs Willelmi abbatis sancti Teoderici in vitam sancti Bernardi primi Clarevallensis abbatis. Scripturus vitam × propositum aggrediamur. Explicit prologvs.“ — f. 2'—30': „Incipit liber primvs in vitam sancti Bernardi primi Clarevallensis abbatis. (f. 3) Bernardus Castellione Bvrgundie oppido × superbiam humilitate.“ —

¹ Žalec — „Saxenueld“ je bil kot fara že od l. 1256. inkorporiran stiškemu samostanu. Notica predstavlja prejkone ime adresata, kateremu je bilo treba odposlati kako pismo ali listino.

f. 30'–31: „Subscriptio operis precedentis quam dominus Burchardus abbas Balernensis apposuit. Prescriptum opus × sed preoccupato (f. 31'). Explicit liber primus domni Willelmi abbatis sancti Theoderici in uitam sancti Bernardi primi Clareuallensis abbatis.“ — f. 31'–32: „Incipit prefatio domni Bernaldi Boneualis abbatis in uitam eiusdem. Uirorum illvstrum × bonitas condonabit. Explicit prefatio.“ — f. 32'–57: „Incipit liber secundus. Ea tempestate × desiderata serenitas. Explicit liber secundus.“ — f. 57–67: „Incipit liber tercius. (f. 57'). Innumeris quidem signis × perpauca de multis. Explicit liber tertius.“ — f. 67'–88': „Incipit liber quartus. Sicut sermone × omnia comprehendendi. Explicit liber quartus.“ — f. 88'–99': „Incipit liber quintus. Cum post tantos × super omnes in tuo ibidem nomine congregatos quod est super omne nomen sicut et tu super omnia benedictus deus in secula. Amen. Explicit vita beatissimi patris nostri Bernhardi primi Clareuallensis abbatis, edita a uenerabili domno Bernaldo abbate Boneuallensi ex parte, partim etiam a domino Willehelmo sancti Theoderici abbate.“²

f. 100–116'. Življenjepis sv. Nikolaja škofa v Miri. — [f. 100: „Incipit prefatio in uitam sancti Nycolay episcopi. Gloriosa quidem × iuente aggrediamur. Explicit prefatio.“ — f. 100–113': „Incipit vita sancti Nycolay episcopi. (f. 100'). Placvit igitur × valeamus seruire domino Jesu Christo cui est... Amen.“]

Nekatera poglavja iz čudežev (miracula) sv. Nikolaja. — [f. 113'–114: „Igitur beatus Nicolaus × quod dicitur Adriaticum.“ — f. 114–115': „Sed si uestre caritati × euocares ex hoc seculo unde laudo...“ — f. 115'–116': „Cum de Affrice × glorificantes deum et sanctum Nicolavm.“ — f. 116': „Hec fuit prima occasio × perfrui mereamur in futuro in qua... Amen. Explicit vita sancti Nycolay episcopi.“³

f. 116': „Hec mea Laurenti conpingas carmina menti, / Hic liber talis, tam paruus, tam manualis, / Ponderis est miri, quo debes ipse poliri, / Ornatus uarios pandit permille meandros, / His eris ornatus si cesset mente reatus.“

f. 116'–152'. „Incipit encheridion sancti Augustini episcopi ad Laurentium primicerium. (f. 117). Dici non potest × caritate conscripsi. Explicit encheridion Augustini episcopi.“⁴

f. 152'–156. „Incipit liber Methodii episcopi et martiris ecclesie Paterenis quem de hebreo et greco in latinum

² Tekst našega kodeksa predstavlja takozvano prvo recenzijo življenjepisa sv. Bernarda, manjka mu pa „prologus episcoporum et abbatum in libros III–V,“ ki je navadno vrinjen med tekst druge in tretje knjige (Bibliotheca hagiographica latina..., edid. Socii Bollandiani, n. 1211, 1212, 1214–1216).

³ Bibl. hag. lat., n. 6121–6124, 6160, 6167, 6164, 6165.

⁴ Opera, VI, Antverpiae 1701, 143–178; izdaja Mavrincev (Paris 1837). VI, 341 dalje.

transferre curauit, id est de principio seculi et interregna gentium et finem seculorum quem illustris uir Jeronimus in opusculis suis collaudauit. Sciendum nobis X eripere dignetur qui... Amen. Explicit liber Methodii episcopi."

f. 156—160'. „Incipit liber Sibille de die iudicii. Generaliter omnes femine X regnabunt cum illo in secula seculorum. Amen. Explicit liber Sibille."⁵

f. 160'—165'. Življenjepis sv. Ambroža škofa v Milanu. — [f. 160'—161': „Incipit prologus in uitam sancti Ambrosii episcopi. (f. 161). Hortaris venerabilis X fuerit agnoscatur. Explicit prologus.“ — f. 161'—165': Incipit vita sancti Ambrosii episcopi. Igitur posito X ad germanam suam fecit."]⁶

f. 165'—169. „Incipit passio sancti Gallicani et sancti Johannis et Pavli fratrum. Sv Constantino Augusto X sepelierunt in Ostia.“ (f. 165'—167': življenje sv. Galikana); — „Preterea Julianus X passio ista sanctorum ad laudem... Amen.“ (f. 167'—169: življenje sv. Janeza in Pavla).⁷

f. 169—175'. „Incipit passio apostolorum Petri et Pavli. Cvm venisset Paulvs X per orationes eorum regnante... Amen."⁸

f. 175'—178. „Incipit passio sancti Jacobi apostoli. Apostolus domini nostri X perrexit ad dominum cui est... Amen."⁹

f. 178—182. „Incipit passio sancti Bartholomei apostoli. (f. 178'). Indie tres esse X migravit ad dominum. Huius autem apostoli corpus primo ad insulam Lipparis que Sicilie vicina est, deinde Beneuentum translatum pia fidelium veneratione celebratur. Amen."¹⁰

f. 182'—188. „Incipit passio sancti Mathei apostoli. Quoniam deo cura X medicine procurat (f. 182': prolog); — Erant itaque duo magi X euangelium scripsit domini nostri... Amen.“ (f. 182' — 188: tekst); — „Zaroes autem et Arfaxat X sequens libellus ostendet“ (f. 188: epilog).¹¹

⁵ Venerabilis Bedae .. opera..., Coloniae Agrippinae 1688, II, 236—238; apokrifno.

⁶ Življenjepis sv. Ambroža, katerega je napisal milanski presbiter Paulinus, obsega v našem kodeksu samo prvih 22 in večino 23. poglavja (Sancti Ambrosii opera..., Venetiis 1751, Appendix, I—VII; Bibl. hag. lat., n. 377).

⁷ Bibl. hag. lat., n. 3236. 3228.

⁸ Bibl. hag. lat., n. 6657.

⁹ Apostol Jakob starejši. Bibl. hag. lat., n. 4057.

¹⁰ Bibl. hag. lat., n. 1002.

¹¹ Bibl. hag. lat., n. 5690.

f. 188—190'. „Incipit passio sanctorum Mauricii sociorumque eius. Passio sanctorum martirum qui hunc locum \times canentes huic persoluimus cui est... Amen.“¹²

f. 190'—196. „Incipit passio sanctorum apostolorum Symonis et Jude. Simon Chananeus \times meruerunt pervenire.“ — (f. 196, appendix): „Scripsit autem gesta \times ultima de decimo ad gloriam... Amen.“¹³

f. 196—198. „Incipit passio sancti Andree apostoli. Predicante et docente \times martyrizatus est autem... sub Egea proconsule regnante... Amen.“¹⁴

f. 198—205'. „Incipit passio sancti Thome apostoli. Cvm apostolus Thomas \times gaudia peruenire per eum qui... Amen.“¹⁵

f. 205'—208. „Incipit passio sanctorum Eustachii et sociorum eius. In diebus Traiani \times basilica fabricata est. Quibus sacra deuotione mense novembri sollempnia celebramus ut ipsorum intercessionibus...“¹⁶

f. 208'—211. „Incipit passio sancti Tyemonis Juuaensis archiepiscopi. Favente dei gratia \times discutere curabimus“ (uvod, f. 208'); — „Fuit itaque uir \times foris choruscant. Passus est autem...“ (izvleček iz Thiemonove „passio“, f. 208'—211); — „Post hos fortissimos \times et ecclesia sua“ (dodatek o Thiemonovih naslednikih, f. 211).¹⁷

¹² Tekst spada v razred rokopisov, katerega označuje Krusch v svoji izdaji z D (MG., SS. rer. Merov., III, 32—39 in na str. 40 appendix I). — Bibl. hag. lat., n. 5737 in 5739.

¹³ Bibl. hag. lat., n. 7749—7751.

¹⁴ Bibl. hag. lat., n. 429.

¹⁵ Bibl. hag. lat., n. 8136.

¹⁶ Prim. Bibl. hag. lat., n. 2761.

¹⁷ Naš tekst predstavlja okrajšan življenjepis salzburškega nadškofa Thiemona (1088—1101) na podlagi teksta takozvane „Passio (tertia) s. Thiemonis archiepiscopi Juvaviensis“, nastale sredi 12. stoletja (izdal Pertz v Mon. Germ., SS., XI., 52 d.), kateremu je dodan kratek uvod in na koncu dodatek. V uvodu govori avtor na kratko o namenu, ki ga ima s pričujočim spisom. to je poveličevanje salzburške cerkve, govori o nadškofu Rupertu in njegovih zaslugah za salzburško cerkev ter na splošno o njegovih naslednikih do nadškofa Thiemona. S kratkim uvodom o pomenu in zaslugah tega cerkvenega kneza preide na tekst citirane „passio“ (f. 208'): „Fuit itaque uir uir uir uenerabilis Tiemo idem prefatus Iuuauensis archiepiscopus ingenuus parentibus alto Bawariorum genere oriundus...“ (citirana izdaja, str. 53, vrsta 12). Na koncu (f. 211) so glavnemu tekstu dodane kratke notice o salzburških nadškofih Konradu I. (1106—1147), Eberhardu I. (1147—1164) in Konradu II. (1164 do 1168), katere govore v glavnem o težavah, ki so jih imeli ti nadškofje radi svoje zvestobe rimskemu papežu in o preganjanju od strani cesarske stranke.

f. 211': prazno.

f. 212. „Incipit prologus in passionibus apostolorum. Licet plurima X sumamus exordium.“¹⁸

f. 212—218'. „Incipit passio sancti Petri apostoli. Igitur post corporeum X celebrat in pace. Explicit passio sancti Petri apostoli.“¹⁹

f. 218'—219. „Incipit passio sancti Pauli apostoli. Fuit vir quidam X acta sunt hec... sub die tercio kal. iulii regnante...“²⁰

f. 219: hvalospev na sv. Petra in Pavla, „Prelata mundi culmina X sedent cum principe.“

f. 219—221. „Incipit passio sancti Jacobi apostoli. (f. 219'). Tempore quo X et gentibus quia Jesus est filius dei uiui qui... Amen.“²¹

f. 221—221'. „De uita uel obitu sancti Philippi apostoli. Post ascensionem domini X beneficia dei orante Philippo apostolo... Amen.“²²

f. 221'—235. (Gregor iz Toursa, „Liber de miraculis“ apostola Andreja). „Incipit passio sancti Andree apostoli. Inclita sanctorum apostolorum X ueniam non negandam. Quod reliquum est de textu passionis ipsius quere in suo loco.“²³

f. 235—247. „Incipit de uita uel obitu sancti Johannis apostoli et euangeliste. Tempore illo quo X qui coronis... Amen. Explicit de miraculis et obitu sancti Johannis apostoli et euangeliste.“²⁴

f. 247—247'. „Incipit passio sancti Thome apostoli. Beatum Thomam X ignorantes veritatem. Reliqua passionis ipsius require in suo loco ubi plenarie perscripta est.“²⁵

V detajle se avtor, ki je pristaš papežev, ne spušča. Isti tekst Thiemonove „passio“ z uvodom in dodatkom najdemo v runskem rokopisu 40, f. 157'—164' (prim. Weis, l. c. 40—41). — Prim. Bibl. hag. lat., 1179, n. 8133.

¹⁸ Uvod k sledeči „passio“ apostola Petra.

¹⁹ Bibl. hag. lat., n. 6663.

²⁰ Naš tekst ima začetek kakor oni v Bibl. hag. lat. pod št. 6574 citirani. konec pa kakor oni citirani istotam pod št. 6575.

²¹ Apostol Jakob mlajši. Bibl. hag. lat., n. 4089.

²² Bibl. hag. lat., n. 6814.

²³ Bibl. hag. lat., n. 430. — Zadnji stavek našega teksta se nanaša na „trpljenje“ sv. Andreja na f. 196—198 našega kodeksa, ki je v rokopisih navadno združeno s pričujočimi „čudeži“ Gregorja iz Toursa (prim. Bibl. hag. lat., 72).

²⁴ Bibl. hag. lat., n. 4316.

²⁵ Prim. Bibl. hag. lat., n. 8142. Zadnji stavek se nanaša na tekst Tomaževe „passio“ na f. 198—205' našega kodeksa, ki je s pričujočim navadno združen.

f. 247': razne notice in pisni poizkusi iz 13.—15. stoletja, med drugim „non videat Christum qui subtrahat librum istum.“

Od roke stiškega profesa Gregoriga iz srede 17. stoletja: f. 1' in 16 „Cathalogo Sitticensi inscriptus“, f. 247' „Sittich“.

8, I—IV.

4

Štirje zvezki (stiške signature iz 17. stoletja, deloma ohranjene na hrbtu vezave: F VII 160, D IV 38, F VII 158, F VII 159).

Perg.; — 12. stol., druga polovica; — I. 34.5 × 25 cm, II: 25.4 × 17 cm, III: 33.7 × 22 cm, IV: 33.7 × 22.5 cm; — I: 214 f. (= 27 kvat., od prvega manjkata danes med ff. 3/4 dva lista s tekstom), II: 228 f. (= 28 kvat. + 1 binij), III: 188 f. (prvotno 24 kvat., pred f. 1 in med ff. 178/179, 179/180 in 187/188 izrezan od 1. oziroma 23. in 24. kvat. po en list, glavni tekst je popoln), IV: 175 f. (= 22 kvat., od prvega je odrezan pred f. 1 en list, glavni tekst je popoln); — knjižna minuskula; dva stolpeca: I, III, IV; en stolpec: II; v vsakem zvezku druga roka; — vez v usnje iz 17. stol.

Iniciale (rastlinska in zoomorfna ornamentika na rumenem, okrastem, zelenem, modrem in vinsko-rdečem ozadju): I, f. 2' (R, slika št. 4), 9' (U), 21' (S), 43 (B), 59 (Q), 81 (C), 106 (S), 124 (Q), 142 (P, slika št. 3), 170 (P), 198 (Q);

II, f. 3' (Q, slika št. 5), 42 (M), 78' (E), 105 (S), 147 (Q), 188 (Q);

III, f. 2 (Q), 14 (P), 37 (Q), 53' (Q), 75 (I), 85' (Q), 102 (P), 118 (H), 132' (I), 145' (I), 168 (Q); samo iniciale na ff. 2 in 118 sestavljene iz trakov z rastlinsko ornamentiko, ostale priproste v rdeči, rumeni in okraستي barvi;

IV, f. 1 (R, slika št. 6), 1' (P), 17 (D), 39 (B), 64 (I), 96' (S), 115' (A), 141' (Q), 159' (Q).

I.

f. 1: „Primus quaternio primę partis moralivm. Discipline liberalivm artium .VII. sunt. Prima gramatica × VII^a. astronomia que continet legem astrorum .VII^a.“

Razlaga nekaterih latinskih besed in izrazov.

„Septem sapientivm sententię septenis versibus explicate in quibus aliquid ipsarum est observatum ut bini ultimi versus per antheitha finiantur“ (obsega verze modrijanov: Bias Pertinervs, Pitacvs Mitillentvs, Fliobolvs, Periander Chorinthivs, Solon Atheniensis).

f. 1': prazno.

f. 2—214. Gregor Veliki. „Libri moralium“ (prvi in drugi del, knjige 1—10, s spremljajočim tekstom Jobove knjige v nekoliko manjši minuskuli). — [f. 2—3': „Incipit epistola sancti Gregorii pape ad Leandrvn episcopum. (f. 2'). Reuerentissimo et sanctissimo fratri Leandro coepiscopo Gregorius seruus seruorum dei. Dvdm te frater beatissime × nonnulla autem“ (tu manjkata med ff. 3/4 dva lista z

ostalim delom pisma in začetkom sledečega predgovora k prvemu delu moralij, prim. Sancti Gregorii... opera omnia, ed. Paris., 1705, I, 4—8); — f. 4—9: (začetek manjka) „Moyses ait: Erat Moyses × fructu siciare. Explicit prefacio;“ — f. 9: „Incipit hystoria libri primi. Uir erat in terra Hus × cunctis diebvs. Explicit hystoria;“ — f. 9'—214: „Uir erat in terra Hūs nomine Job. Idcirco sanctus uir × intercessione respirat. Explicit secunda pars moralivm beati Gregorii pape. Liber decimvs.“ nato sledi z roko 13. st.: „scribitur in portis meratrix est ianua mortis.“] f. 214': prazno, nepopisan del tega f. je odrezan.

II.

f. 1: prazno, ta f. je bil nekdanj priljubljen na starejše platnice.

f. 1': „ Librum hoc scriptum sub honore sancte Marie. Qui tulerit pereat et [i]n eternum gemat.“ Ob zgornjem desnem robu te notice stoji zapisano od iste roke: „Sitik“.

f. 2: „Lectori. Bernhardus monachorum Christi minimvs. Quociens hoc commentum a me exaratum ad legendum sumes queso ut memineris laboris meque iuuare studeas tuę bono orationis.“

f. 2'—228. Gregor Veliki. „Libri moralium“ (tretji del, knjige 11—16, s tekstom iz Jobove knjige kot v prvem delu). — [f. 2': „Incipit historia libri XI^{mi}. Habundant tabernacula × qui solus es.“ — f. 3—228: „Incipit tertia pars moralivm beati Gregorii pape. Liber vndecimvs. (f. 3'). Quamvis in prolixo × latius disserantvr. Explicit liber sextus decimvs.“]

f. 288: citati moralne vsebine v kurzivi 13. stoletja.

III.

f. 1: zagovor proti zobobolu, prečrtan od poznejše roke: „b. a. e. n. c. d. e. l. m. l. n. n. u. n. s. i. i. i. +. In nomine patris et filii et spiritus sancti. Amen. Sanctus Petrus dum sederet × non ledas. Amen.“

Computus. V okviru kvadrata (ok. 13·7 cm) je narisana četverokot (7·5 × 6·5 cm), razdeljen še posebej v ploskev, ki obsega 81 malih četverokotov; vsak vogal notranjega četverokota obkrožajo po štirje koncentrični tričetrtinski krogi (največji premer ok. 6·3 dm). V malih četverokotih vpisane lunarne (B. do .Q) in ferialne črke (A do G) omogočajo s pomočjo pripisanih rimskih števil izračunavanje števila tednov in dni od Božiča do prve nedelje v postu ter števila tednov in dni od Binkošti do Adventa za vsako možno Velikonočno dobo, to je od 22. marca do 25. aprila. V tričetrtinskih koncentričnih krogih kažeta notranja dva oziraje se na prestopna leta tedenski dan 28. marca (lunarna črka B.) tekom 28 letnega solnčnega cikla, zunanji pas pa ima napis razdeljen po štirih krogih: „Rex, Fvrit. Fiatvs. Ocvlvm. Clavendo.“

Ba//chatvs, Lvce. Kaos. Terret. Hilari. // Gentis, qvati. t. Edem. Damp-
nans. Non//ne. Beat. Animas. Karon. Inelisos."

Verzi za poduk v muziki.

	fa vt	la mi	sol re	fa vt	re	ρ	fa vt	
	Flos	est	dum	candet	ablato	germine	fruktus,	
la mi	fa vt		mi	re		ρ	la mi	sol re
est	cornutus		bos,	adductor		gaudeat	eius	dum
fa vt		mi		p	fa vt		la mi	sol re
currente		boue		generatur		funis	equorum	dum
mi	re	ρ	fa vt	sol re	fa vt	mi	re	
bis	ago	grates	fit	dum	cano	bos	aliorum.	

f. 1': prazno:

f. 2—187. Gregor Veliki. „Libri moralium“ (četrti in peti del, knjige 17—27, s tekstom iz Jobove knjige kakor v prvem zvezku). — [f. 2: „Incipit hystoria libri septimidecimi partis qvarte. Non sit in recordatione × eius intueri. Explicit hystoria;“ — f. 2—187: „Incipit qvarta pars moralivm. Liber septimus decimvs. Quotiens in sancti viri × non inuenerunt. Explicit quinta pars moralivm beati Gregorii pape. Liber vicesimvs septimvs.“

f. 187': „Clanculo sed proprias qui res habet est Ananias// in claustris domini quod vere non licet omni. // Leprosus Gyezi, sunt omnes deliciosi qui claustris querunt que mundo non habuerunt, // claustris querentes que non habuere parentes.“ — „Hęc sunt que in seculo abusive fiunt. Senex sine religione × pauca sperantur bona“ (polovica f. 187 je odrezana).

f. 188—188': notice iz 14. st., med drugim: „o fili care, noli nimis alte volare, si nimis alte volas pennas tibi conburas. W. M.“

IV.

f. 1—175'. Gregor Veliki. „Libri moralium“ (šesti del, knjige 28—35, s tekstom iz Jobove knjige kakor v prvem zvezku). — [f. 1: „Incipit hystoria libri vicesimi octavi. Respondens autem × fluctus tvos. Explicit hystoria.“ — f. 1—175': „Incipit sexta pars moralivm beati Gregorii pape. Liber vicesimvs octavus (f. 1'). Post dampna × lacrimas reddit. Explicit sexta pars moralivm. Liber tricesimvs qvintvs.“]

Literatura. Radics v Izv. Muz. dr. za Kranjsko, XIII (1903), 57—59 (kratek opis rokopisa s tekstom zapisa meniha Bernarda II, f. 2; zagovora III f. 1; verzov za poduk v muziki III f. 1 in tekstom „Hęc sunt que in seculo abusive fiunt“ III f. 187). — Joža Glonar v Čas. za zgod. in narodopisje, XVII (1922), 100 (tekst in razlaga zagovora III f. 1).

5 Dva zvezka (stiška signatura iz 17. st., deloma ohranjena na hrbtu vezave: E II 97, E II 98).

Perg.; — 12. st., druga polovica; — I: 29·7 × 19·7 cm, II: 29·7 × 19·5 cm; — I: 131 f. (= prvotno 17 kvat., danes manjkata od prvega kvat. dva f. pred tekstom, od zadnjega pa na koncu trije f., tekst je popoln), II: 178 f. (= 22 kvaternijev, od prvega manjka prvi f. pred tekstom + 1 binij, od katerega je zadnji list odrezan, tekst je popoln); — knjižna minuskula, 1 stolpec, ena roka; — vez v usnje iz 17. st.

Iniciale. I, f. 1 (L) nekolorirana; II, f. 1 (M) nekolorirana zoomorfna. f. 4' (I).

I.

f. 1—131'. Hugo a Sancto Victore. Liber de sacramentis. (prva knjiga.) — f. 1: „Incipit prologus libri de sacramentis ab inicio usque ad finem in unam seriem dispositus. Librum de sacramentis × formam exhiberet“; — f. 1—5: sumarično kazalo celega dela in detajlirano kazalo prologa in prve knjige; — f. 5—6: „Cum igitur × directione raperetur“ (sledi vsebinsko kazalo prologa in prvega dela prve knjige); — f. 6—8': „Incipit liber de sacramentis ad eruditionem sacri eloquii quod fundamentum ecclēsie est. Quę sunt dicenda ante principivm. Quisquis ad diuinarum × tractando extendunt. Explicit prologus“; — f. 8'—131': „Incipit liber Hvgonis. Prima pars examerón in opera conditionis. Arduum profecto × precepta sacramenta promissa. Explicit vna pars sententiarum magistri Hvgonis.“ Na spodnjem delu f. 131' od roke 13. st.: „si quis ades qui morte cares, sta, perlege, plora; sum quod eris, quod es ipse fui, per me precor ora.“

II.

f. 1—178'. Hugo a Sancto Victore. Liber de sacramentis. (druga knjiga.) — f. 1: „Incipit prefaciuncula magistri Hvgonis in libro secundo de sacramentis christiane fidei. Magne svnt in scriptvris × ad diuina subleuaret. Explicit prologvs“; — f. 1'—4: vsebinsko kazalo druge knjige; — f. 4—4': vsebinsko kazalo prvega dela druge knjige; — f. 4'—178': „Incipit liber secundus de incarnatione uerbi et impletione et exhibitione gratię dei et de sacramentis noui testamenti usque ad finem et consummationem omnium. Incipit prima pars de incarnatione uerbi et tempore gratię. In syperiori parte × fine sine fine. Expliciunt sententię magistri Hugonis bone memorię uiri de nouo testamento.“

6 (Stara stiška signatura, deloma ohranjena na hrbtu vezave: O VIII 202).

Perg.; — 12. st., druga polovica; — 29·8 × 18·7 cm; — 233 f. (= 29 kvat. + 1 f. v 17. kvat.); — knjižna minuskula, en stolpec, ena roka; — vez v usnje iz 17. stol.

Iniciala: f. 138' (C).

f. 1: prazno.

f. 1'—34. Hugo a Sancto Victore. De forma claustralis disciplinae. — f. 1': „Hec continentur in subiecto libro domini Hvgonis prepositi Sancti Victoris martiris;“ — f. 1'—34: „Locvtvrvs karissime × grabattum tuum et ambula. Explicit liber domini Hvgonis de forma claustralis discipline.“¹

f. 34—73'. Hugo a Sancto Victore. Didascalicon. — f. 34—34': vsebinsko kazalo; — f. 34'—35': „Hvgo de tribus rerum subsistentiis per introductionem loquitur. Tribus modis res × pars finem accipit;“ — f. 35'—73': „Didascalicon Hvgonis de studio legendi. Incipit liber primus. De origine arcivm. I. Omnivm expetendorum × sine animalibus cenam. Amen. Explicit liber didascalicon domni Hvgonis.“²

f. 73'—74. „Hieronimus in libro de uiris illustribvs. (f. 74). Cyprianus Afer primum × Cipriani reliquit.“³

f. 74. „Item Jeronimus in epistola ad Magnum, oratorem. Cyprianus vir et eloquentie pollens × splendore perstrinxit.“⁴

f. 74—137'. Thascus Caecilius Cyprianus. (deset različnih traktatov.)⁵ — f. 74—78': Ad Donatum. „Bene ammo-

¹ Odlomek Hugonovega dela „De claustro animae“ in sicer iz druge knjige (pogl. 1 do 23) ter tretje knjige (pogl. 1 do 9, deveto poglavje samo deloma, do besed „grabatum tuum et ambula“). Gl. Hvgonis de S. Victore... opera omnia..., Mogvntiae 1617, II, 41—60 kol. 1.

² V našem tekstu Hugonovega „Didascalicon“ manjkate prvi uvodni poglavji („Tribus modis res...“ „Mvlti sunt quos ipsa...“) ter zadnji dve poglavji zadnje, to je šeste knjige. Citirana izdaja, III, 1—29.

³ 67. in 68. poglavje iz Hieronimove knjige „De viris inlustribus“ (ed. Herding, Lipsiae 1879, 44—45).

⁴ Dva stavka iz Hieronimovega pisma „Ad Magnum, oratorem urbis Romae“ (izd.: Sancti Evsepii Hieronymi epistolae, pars I, recensvit Isidorvs Hilberg, Corp. script. eccl. latinorum, 54, Vindobonae-Lipsiae 1910, 793).

⁵ Izdaja teh traktatov: S. Thasci Caecilii Cypriani opera omnia, rec... Gvilelmus Hartel, Corp. script. eccl. lat., III, pars I, Vindobonae 1868, 3—16, 187—205, 237—264, 209—233, 267—294, 297—314, 373—394, 397—415, 419—432, 351—370.

nes Donate karissime × religiosa mulcedo;" — f. 78'—84: „Incipit tractatus de habitu virginum. Disciplina custos × uirginitas honorari. Explicit...; — f. 84—93: „Incipit tractatus de lapsis. Pax ecce × sed coronam. Explicit...; — f. 93—100': „Incipit tractatus de unitate catholice ecclesie. Cvm moneat dominus × Christo dominante regnabimus. Explicit...; — f. 100'—109': „Incipit tractatus de dominica oratione. Evangelica precepta × agere non desinamus. Explicit...; — f. 109'—115': „Incipit tractatus de mortalitate. Etsi apud plurimos × desideria maiora. Explicit...; — f. 115'—122: „Incipit tractatus de opere et elemosinis. Multa et magna sunt × pro passione geminabit. Explicit...; — f. 122—128: „Incipit tractatus de bono patientie. De patientia locuturus × timentibus honoremur. Explicit...;" — f. 128—132: „Incipit tractatus de zelo et liuore. Zelare quod bonum × ante placeamus. Explicit...; — f. 132—137': „Incipit tractatus aduersus Demetrianum. Oblatrantem te × immortalitate securus. Explicit..."

f. 138: prazno.

f. 138'—233': „Incipit liber gestorum Barlaam et Josephat seruorum dei, greco sermone editus a Johanne Damasceno uiro sancto et erudito. Cum cepissent monasteria × et maximis illos glorificat donis et virtutibus. Huc usque finis presentis sermonis... Conversus ad te deum patrem... Amen. Explicit liber gestorum Barlaam et Josephat."⁶

Od roke stiškega profesa Gregoriga: f. 64 „septima martij 1657 rusticar[um] lustrat[iones] factae [sunt] Sitticij"; f. 66 „Turca parauit saltum contra Venetos, per terras Caesarianas transire cupiens: 1657"; f. 101': „aLeXanDer septIMVs foeLIX pontIfex IesVIItas VenetIas reposVIIt. Chronograficon. Gregorig in Sittich professus inscripsit" [1657].

11.

7 (Stiška signatura iz 17. st., deloma vidna na hrbtu vezave: A VI 43).

Perg.; — 12. st., druga polovica; — 30.5 × 19.5 cm; — 185 f. (= 22 kvat. + 1 kvint., od prvega kvat. manjka prvi list pred tekstom); — knjižna minuskula, en stolpec, ena roka; — vez v usnje iz 17. stol.

Iniciala: f. 1 (P), rastlinska ornamentika na okrastem in zelenem ozadju; — risba s svincem: f. 185' (stoječa ženska postava v dolgi obleki, Mati Božja).

f. 1—177'. Realen glosar h knjigam starega in novega testamenta in spadajočim predgovorom sv. Hieronima. —

⁶ Spis se po krivem pripisuje Ivanu iz Damaska (Johannes Damascenus). Izdaja v njegovih delih, n. pr. Joh. Damasceni opera, ed. Henricus Gravius. Coloniae 1546, 267—385. Prim. Bibl. hag. lat., 147, n. 979.

„Incipit liber utilis ualde, glosarius in novum et uetus testamentvm. Prologus grece, latine prelocutio vel prefatio. Proemium grece, latine breuiatio. Imen grece, latine via. De prologo beati Jheronimi in Genesisim. Desiderii proprium nomen × in gratia terminum poneret.“

f. 177: „De serpente eneo. Serpens eneus × morte liberaret.“

f. 177'—178: „De .VII. miraculis que fuerunt olim in mundo. Primum est Capitolium × mirabilis operis.“

f. 178—184: „Incipit prologus Moysi in grecas dictiones que inueniuntur in prologis sancti Jeronimi. Preteriere iam plures × pecunie datione. Explicit prologus. (f. 178'). Incipit expositio. Constat apud Grecos × respondisse me arbitrator.“

f. 185: slovniška in realna razlaga nekaterih besed.

f. 185: pod risbo Matere Božje poleg nekaterih drugih brezpomembnih beležk še sledeče iz 13. in sledečih stoletij: „fons indefiens pietatis misere, misere, misere“, „virgo dulcis“ in „aue domina celorum, aue domina angelorum, salue radix sancta est.“

Literatura. Radics v Izv. Muz. dr. za Kranjsko, XIII (1903), 59.

13.

S

(Stiška signatura iz 17. stol., deloma vidna na hrbtu vezave: E II 100).

Perg.; — 12. stol., druga polovica; — 30 × 19 cm; — 185 f. (= 22 kvat. + 1 kvint., od prvega kvat. manjka prvi list pred tekstom); — knjižna minuskula, en stolpec, ena roka; — vez v usnje iz 17. stol.

Iniciale: f 1 (P), 11 (N), 44 (N), 57' (D), 72 (I), 85' (U), 98 (P), 111 (M), 123' (Q), 137 (S), 149 (S), 162' (D), 176'), priproste črke s skrajno stilizirano rastlinsko ornamentiko v rdeči in črni barvi; 12 (U), rdeče risani trakovi z rastlinsko ornamentiko z delno uporabo rumene barve na nekoloriranem dnu.

f. 1—185'. Rupertus abbas Tuitiensis. De victoria verbi dei. — f. 1—11: „Incipiunt capitula libri primi × Expliciunt capitula libri XIII^{mi}“; — f. 11—12: „Incipit prefatio Rodberti abbatis super librum de victoria verbi dei. Nuper cum tu hospes × uictoria verbi dei. Finit prefatio“; — f. 12—185': „Incipit liber domni Rodberti abbatis Tviciensis de victoria verbi dei. Uictoriam verbi dei × et in septimo requieuit. Explicit liber domni Rodberti abbatis Tviciensis de victoria verbi dei.“

14.

9

(Stiška signatura iz 17. stol., deloma vidna na hrbtu vezave: A VI 42).

Perg.; — 12. stol., druga polovica; — 31×22.5 cm; — 173 f. (= 21 kvat. + 1 ternij, od prvega kvaternija manjka prvi list pred tekstom); — knjižna minuskula v dveh stolpcih, ena roka; — vez v usnje iz 17. stol.

Iniciale. f. 1' (U), 17' (A), 34' (B), 43' (E), 63 (E), 78 (D), 93' (E), 104 (E), 115 (E), 134 (D), 149 (G), 163' (M), priproste črke v rdeči, rumeni in črni barvi, deloma florirane; f. 2 (A), rdeče risane nebarvane ovijače, ki silijo iz zmajevega gobca, na nekoloriranem ozadju; — nedovršena perorisba, deloma odrezana: f. 173' (ženska doprsna podoba z mladeničem v naročju, poleg tega roka z nožem).

f. 1: prazno.

f. 1'—173. *Rupertus abbas Tuitiensis. Expositio super apocalipsin Johannis apostoli.* — f. 1'—2: „Incipit prologus venerabilis Rodberti abbatis super librum appokalipsin. Ut tv qvoque X in futuro recipiam mercedem meam. Explicit prologus“; — f. 2—173: „Incipit expositio super apocalipsin Johannis apostoli. Apocalipsis Jesu Christi. Cum tota libri series X sumus redempti. Amen.“

15.

10

(Stiška signatura iz 17. stol.: P VIII 192).

Perg.; — 12. stol., druga polovica; — 29.3×20 cm; — 180 f. (= 23 kvat., od 7. kvat. je med ff. 53/54 odrezan 1 list prvotno brez teksta, od zadnjega kvaternija manjkajo na koncu 3 listi); — knjižna minuskula v enem stolpcu, najmanj devet rok (I. f. 1'—8; II. f. 9—28, v. 7; III. f. 28, v. 7—f. 66', v. 9; IV. f. 66, v. 7—f. 78'; V. neenoten duktus, f. 78'—f. 92; VI. f. 92'—f. 127; VII. f. 128—f. 139, v. 3; VIII. f. 139, v. 4—f. 149', v. 16; IX. f. 149', v. 16—f. 180'); — vez v polusnje in lepenko, sledovi starih s kovinastimi gumbi okovanih platnic.

Iniciala. f. 20' (D), nekolorirana.

f. 1: psalm 106, 1—24, od roke 13. stoletja.

f. 1'—2: „Caesaris imperio famuletur Romulus orbis X sermones Abrahę de carnis lege domande.“ (predgovor, v verzih, v katerem pozdravlja cesarja ki mu je podložen „Romulus orbis“, „cum fratribus Odilo nostris“; kakor služita cesarju z orožjem „miles Teutonicus... atque Latinus“, tako mu Odilo služi „de nostris spiritualibus armis“ s pričujočim spisom. Sledi v heksametrih na kratko označena vsebina spisa „De institutis coenobiorum“ in vseh 24 „conlationes.“)

f. 2'—90'. *Johannes Cassianus. De institutis coenobiorum et de octo principalium vitiorum remediis libri XII.* — f. 2'—4: „Incipit liber de habitu monachi. Incipit prefatio. Ueteris instrumenti X impari facultate. Explicit prefatio;“ — f. 4—90': „Incipiunt capitula libri primi.“ (vsebina). „Incipit liber primus de habitu monachi. De institutis ac regulis X in ueritate credamus. Explicit de spiritu superbie, liber .XII^{us}. beati Cassiani siue Johannis.“

f. 90'—180'. Johannes Cassianus. *Conlationes* XXIII. f. 90'—103'. Abbas Moyses. De monachi destinatione et fine. (f. 90'—91: „Incipit prologus abbatis Moysi. Debitum quod × et instituta prope-remvs. Explicit prologus;“ f. 91—92: vsebinsko kazalo; f. 92—103': „Incipit collatio prima abbatis Moysi de monachi destinatione et fine. Cvm in heremo × expectatione suspensi. Explicit . . .“); — f. 103'—114: vsebina (f. 104), „Incipit collatio .IIa. eiusdem senis (scil. abbatis Moysi) de discretione, Degustato itaque × omnius non possit. Explicit . . .“; — f. 114—124: „Incipiunt capitula abbatis Pafnucii^a) de tribus abrenunciacionibus.“ (f. 114'). „Incipit collatio. In illo sanctorvm choro × percepisse nossemus. Explicit . . .“; — f. 124 do 132': vsebina (f. 124'), „Incipit collatio abbatis Danihelis de concupiscentia carnis et spiritus. Inter ceteros × diuitis uoluntatem. Explicit . . .“; — f. 132'—144': vsebina (f. 133), „Incipit collatio abbatis Sarapionis^b) de octo uitiis principalibus.^c) In illo coetu × in speculo uidemur. Explicit . . .“; — f. 144'—153': vsebina (f. 145), „Incipit collatio abbatis Theodori de nece sanctorvm. In Palestine partibus × interrogatione cognouimus. Explicit . . .“; — f. 153'—168': vsebina (f. 154), „Incipit collatio abbatis Sereni de anime mobilitate et spiritualibus nequitiis. Summe sanctitatis × gaudio conferemus. Explicit . . .“; — f. 168'—180': vsebina (f. 169'), „Incipit collatio abbatis Serenis secunda de principalibus.^d) Consummatis que diei × superfluum fieri stante“ (od te „collatio“ opata Serena manjka del 24. poglavja in poglavje 25).

Ostalih 16 „collationes“, omenjenih v rimanem predgovoru je tvorilo prejkone drugi posebni del rokopisa v posebnem zvezku, kateri se je za časa profesa Gregoriga, to je okoli srede 17. stol., moral še nahajati v Stični, kajti Gregorig je — pomotoma — napisal na pričujoči ohranjeni zvezek „Pars secunda“, neohranjeni je pa verjetno tvoril zanj „Pars prima“.

Izdaja. *Johannis Cassiani opera*, rec. M. Petschenig, *Corpus script. eccl. latinorum*. 17. 1—231 (De institutis coenobiorum etc.); 13. 1—244 (conlationes). — Predgovor v verzih n. pr. v baselski izdaji iz l. 1485.

16.

11 (Stiška signatura iz 17. stol., deloma vidna na hrbtu vezave: E III 109).

Perg.; — 12. stol., druga polovica; — 33·7 × 22·5 cm; — 163 f. (= 21 kvaternjev, od prvega sta odrezana pred tekstom prva dva lista, od zadnjega

a) *n v Pafnucii* popravljen iz *f*. b) prvi *a v Sarapionis* popr. iz *e*.

c) sic! d) *principalibus* od kasnejše roke popr. v *principatibus*.

pa zadnji trije listi); — knjižna minuskula v dveh stolpcih, prva in glavna roka f. 1—163, druga roka f. 163'; — vez v usnje iz 17. stol.

Iniciale (rastlinska ornamentika na modrem, zelenem in okrašem ozadju, iniciali na f. 16' in f. 94' izpolnjeni z mrežastim tapetnim vzorcem, iniciala na f. 81 v geometrični ornamentiki). f. 1 (D), 3 (D), 16' (R), 26 (M), 34 (M), 37' (M, slika št. 7), 44' (U), 53' (B), 63' (E), 71' (L), 81 (O), 88 (N), 94' (O), 105 (M), 110' (T), 118 (D'), 125 (P'), 134 (R), 143 (P), 148' (A), 157 (P).

f. 1—161'. *Isidorus episcopus Hispalensis. Originēs sive etymologiae.* — f. 1: „Incipit epistola Ysidori ad Bravlionem episcopum. Domino meo et dei seruo Bravlionis episcopo Ysidorvs. Omni desiderio × domine et frater;“ — f. 1—2': tri pisma škofa Izidorja škofu Bravlionu („Quia te incolymen × beatissime domine“, „Tuę sanctitatis epistolę × beatissime domine et frater,“ „En tibi sicut pollicitus sum × stilo maiorum“) ter dve pismi Bravlionu Izidorju („O pie domine × et non marcescens“, „Solet repleri leticia × illustrari mereamur“); — f. 2'—3: vsebinsko kazalo celega dela in prve knjige; — f. 3—161': „De disciplina et arte. Disciplina a discendo × ignis ardore siccetvr. Explicit liber ethymologiarvm vicesimvs Ysidori episcopi.“

f. 161': „De sonitv avium. Aquilas clangere × cicadas frutinnire.“

f. 161': „De sonitv bestiarvm. Leones fremere × equos hinnire.“

f. 162—162'. Spis o hebrejski in krščanski Veliki noči. „Ab octauo idus martias × pascha celebrare.“

f. 162': „Cur gradiens pelagi fluctus compressit amarus, / viuere qui prestat morientia semina terre, / soluere qui potuit letalia uincula mortis / post tenebras fratrem post tertia lumina solis / ad superos iterum Marthe donare sorori, / post cineres Damasum faciet quia surgere credo.“

f. 162': „Epitaphium Monice genitricis sancti Avgustini episcopi. Hic posuit cineres genitrix castissima proles × virtutum mater felicior sobolis.“

f. 162': „Epitaphium sancti Gregorii pape. Suscipe terra tuo corpus de corpore sumptum × iam mercedem operum iam sine fine tenens.“

f. 162': „Item eiusdem sancti Gregorii pape. Hic uir despiciens mundum et terrena triumphans / diuicias celo condidit ore manv.“

f. 163: pesem na Jezusa in Marijo, „Fili pię styrps Marię nos in die domini × patri proli et amori, soli deo gloria.“

f. 163: pesem na Marijo, „Lvx celorum, spes lapsorum, uirgo morum preuia × Daudid germen, Jacob semen, uiuens lumen Bethleem.“

f. 163: rimana kronika iz ogrske zgodovine; opisuje v glavnem dobo kralja Andreja II. (1205—1235) in kralja Bele IV. (1235—1270). „Uniuersis domini × sermone gnarus“ (konec manjka, od roke iz druge polovice 13. stoletja).

(Stiška signatura iz 17. stol., deloma vidna na hrbtu vezave: D V 56).

Perg.; — 12. stol., druga polovica; — 29·7 × 19 cm; — 156 f. (= 9 kvaternijev + 1 kvinternij [f. 72—81] + 7 kvaternijev + 1 binij [f. 138—141] + 2 kvaternija), od prvega kvat. manjka prvi list pred tekstom, od zadnjega manjka zadnji list s tekstom; kodeks je uvezan iz treh delov, prva dva obsegajoča Izidorjeve „libri sententiarum“ (f. 1—81) in Defensorjev-Bedin „Liber scintillarum“ (f. 82—141) štejeta kustode sicer posebej, toda spadata po pisavi in opremi skupaj; „passio“ sv. Katarine Aleksandrijske na f. 142—156 pa tvori po pisavi in opremi delo zase, ki je le privezано prejšnjima spisoma; — knjižna minuskula; dve roki (f. 1—141, f. 142—156); f. 1 in f. 47 v dveh, ostali v enem stolpcu; — vez v usnje iz 17. stol.; — neume: f. 149.

f. 1—81. „Incipiunt capitula libri primi sententiarum sancti Ysidori episcopi“ [vsebinsko kazalo]... „Explicunt capitula. Incipiunt libri sententiarum sancti Ysidori episcopi. Incipit liber primus. Quod deus summus et incommutabilis sit. Symmvm bonvm deus est × letificandos concludit. Explicit liber sententiarum Ysidori episcopi.“

f. 81': prazno.

f. 82—138'. Defensor [Beda Venerabilis]. Liber scintillarum. — f. 82: „Incipit prologus in libri scintillarum. Lector quisquis es × memoriam habeat. Explicit prologus;“ — f. 82—82': vsebinsko kazalo; — f. 82'—138': „Incipit liber scintillarum. De karitate. I. Dominus dicit in euangelio × nutritur et pascitur.“

f. 138'—141': razni citati in aforizmi, med drugimi „Gregorius dicit: Hęc sunt que in hoc seculo abusiua sunt...“ (prim. kod. 8/III, f. 187'); rubricirani so sledeči odstavki „De vitando malum“, „De custodia hominvm“, „De fine huius mundi“, „Quod tria martiria sint“.

f. 142—156'. „Incipit prologus in passionem beatissime Katherine uirginis. Gesta ad memoriam × sumamus exordium. (f. 142). Incipit passio sancte Katherine uirginis. Tradvnt annales × amplius dierum“ (nadaljevanje manjka).²

(Stiška sign. iz 17. stol., deloma vidna na hrbtu vezave: C IV 150).

Perg.; — 12. stol., druga polovica; — 25·5 × 16·5 cm; — 164 f. (= 1 kvint., od katerega manjka prvi list pred tekstom + 19 kvaternijev + 3 listi); —

¹ Avtor tega spisa je Beda Venerabilis ne pa Defensor Locociagensis, kakor mislijo nekateri in kakor se s tem imenom sam imenuje v prologu (f. 82).

² Bibl. hag. lat., n. 1663.

knjižna minuskula; f. 1'—9', 54'—57, 89—93', 124—127', 163'—164 v dveh, ostali v enem stolpcu, ena roka; — vez v usnje iz 17. stol.

Iniciale (rastlinska ornamentika na rumenem ozadju, grobo delo): f. 10' (M), 22 (N), 57' (C), 94 (E), 128 (C).

f. 1: prazno.

f. 1'—6. „Incipiunt... Nomen libri euangelium × fuerat promissvs“ (o evangelijih, evangelistih in svetem pismu sploh).

f. 6'. „Incipit prologus in Mathevm. Mathevs sicut in ordine × querentibus non tacere. Explicit prologus.“

f. 6'—7. „Incipiunt capitula euangelii secundum Mathevm.“

f. 7'—9'. „Initium sancti euangelii secundum Mathevm. Liber generationis Jesu Christi dei filii Abraham. Abraham genuit × et pharisei. Explicit hystoria libri sequentis.“

f. 10: prazno.

f. 10'—21'. „Incipit explanatio sancti ac uenerabilis Bede presbiteri super genealogiam Christi. Moyses sanctus vir × in regnum celorum.“

f. 21'—163'. „Incipit explanatio libri primi uenerabilis Bede presbiteri super Mathevm. (f. 22). Mos etenim est scripturarum × erudiendo provehit. Explicit liber III^{us} uenerabilis Bede presbiteri super Mathevm“ (pred vsako knjigo stoji tekst razloženega evangelija po Matevžu).

f. 163'—164. „Que differentia sit inter legem et euangelium. Inter legem et euangelium × gentilem populum.“

f. 164. „Duo paradyssi sunt × benedicamus deo“ (spis o rajju).

f. 164': prazno.

32.

14

(Stiška signatura iz 17. stol., deloma vidna na hrbtu vezave: Y VII 141).

Perg.; — 15. stol., prva roka po l. 1433 (f. 12), druga roka iz druge polovice 15. stol.; — 20,5 × 14,9 cm; — naslovni list + 189 f. (= 23 kvat. + 1 ternij, od katerega pa manjkata zadnja dva lista); sočasna paginacija z latinskimi številkami; — knjižna minuskula v enem stolpcu, dve roki (f. 1—150', f. 151'—166'); — lesene z usnjem prevlečene, deloma poškodovane, platnice iz 16. stol., z deloma odpadlima gotskima kovinastima sklepoma.

Iniciale, po načinu severnofrancoskih šol; zlate črke v četverokotnem polju, čigar sredina je izpolnjena z rastlinsko ornamentiko v vijoličasti, modri in črni barvi, okvir pa s zlatimi črkami, številkami in okraski na modrem, vijoličastem oziroma zelenem dnu; od inicial se vije ob robu in nad tekstom rastlinska ornamentika v vijoličasti, zeleni, modri in rjavi barvi, pri vsaki iniciali sedi na teh ornamentalnih vejah po en ptič (in sicer taščica, lišček, sova in škrjanček), okoli njih so pa nasejane zlate pike; — f. 1 (N), 24 (E), 40 (C), 72 (V).

Ovojni list z napisom iz 17. stol.: „Formulare Cisterciense procedendi in abbatvm electionibvs et visitationibvs peragendis.“

f. 1—23'. Teksti o izvolitvi novega opata v cistercijanskih samostanih. „In electione noui abbatis primo fiat breuis exhortatio ut infrascripta uel consimilis. Nemo assummit × gratiarum actio laus et gloria in secula seculorum. Amen.“

f. 24—35'. „Secuntur sermones ad electionem noui abbatis.“ Dva govora z začetki „Actus magne prudentie“ in „Quemadmodum in Job“.

f. 36—39': prazno.

f. 40—67': štiri pridige, prva o vizitaciji samostanov; sledijo razni drugi teksti, ki se nanašajo na vizitacijo samostanov.

f. 68—71': prazno.

f. 72—150' (med temi so l. 91—95' prazni). „Secuntur sermones in uisitationibus monasteriorum“ in razni drugi govori.

f. 151—166'. „Incipit ordo visitandi. In prima die × subscripsit semper.“

f. 166'—170': vaje iz hebrejske pisave in slovnice (roka 17. stol.).

f. 170'—189': prazno.

Rokopis je bil l. 1581. last stiškega opata Lavrencija [Rainerja] (f. 1 tiskano „Sum ex libris Reuerendiß. in Christo patris ac Domini. Domini Laurentij Abbatis Sithicenfis. Anno 1581“). Vanj je sredi 17. stol vpsal stiški profes Gregorig; f. 15' „Cathalogo Sitticensi inscriptus“, f. 166 „Sittich“.

Literatura. Radics v *Izvestjih Muz. dr. za Kranjsko*, XIII (1903), 61—62.

38.

15

(Stiška sign. iz 17. stol.: A II 18.)

Perg.; — 14. stol. (glavni tekst); — 15,5 × 10 cm; — 543 f. (= 2 f. + 10 pol po 24 f. + 6 f. + 10 pol po 24 f. + 1 seksternij + 1 pola po 24 f. + 1 okternij + 3 f.); — knjižna minuskula, glavni tekst v dveh stolpcih in od notne roke (f. 3—497' in 501—539); ostali listi popisani v kurzivi 14. in 15. stol.; — vez v usnje z zlato obrezo iz 17. stol.

f. 1. „Invitorium. Regem magnum dominum venite adoremus. Seruite d[omino?].“ Sledi tekst 1., 2., 3. in od 4. psalma v. 1 do 5 (do „in cubilibus“) od roke 14. stol.

f. 2: od roke 15. stol.: „Clara dies Pauli desingnat fertilitatem anni, / si fuerint venti surgunt prelia genti, / si fuerint nebule pereunt animalia queque. Amen.“

f. 2': razporeditev knjig sv. pisma, od roke 15. stol.

f. 3—497. Tekst sv. pisma stare in nove zaveze, deloma s predgovori in glosami.

f. 497': slavospev na Marijo, deloma obrezan (gl. spodaj pod f. 541').

f. 497'—500': mesta iz sv. pisma kakor se čitajo ob posameznih dneh in prilikah cerkvenega leta.

f. 501—539. „Hic incipiunt interpretaciones hebraicorum nominum“ (namreč v sv. pismu).

f. 539'—540: arabski tekst.

f. 540'. „Ista sunt capitula veteris et novi testamenti scripta numeratim secundum quod sunt in universis libris huius biblie per ordinem.“

f. 541: nadaljevanje teksta na f. 497'—500'.

f. 541': slavospev na Marijo „Archa Maria fuit sanctum seruat in illa“; skoraj isti tekst kot na f. 497'.

f. 542—543': kratka vsebina sv. pisma, urejena po knjigah in poglavjih, konec manjka.

52.

16

(Stiška signatura iz 17. stol.: G V 167.)

Papir; — 1497, avg. 14, Florenca; — 37,8 × 27 cm; — 107 f. (= 2 kvint. + 3 kvat. + 1 kvint. + 1 ternij + 2 kvint. + 1 kvat. + 1 kvint. + 1 f. + 1 kvint.; od prvega kvint. manjkata prva dva lista); — italij. gotska minuskula, dva stolpeca, ena roka; — vez v lepenko in usnjat hrbet iz 17. stol.

Iniciale (precej rokodelske, v zlati, modri, rdeči, zeleni, beli in lila barvi): f. 1', 24, 33, 35 (izrezana), 37', 43, 52', 53', 55, 58', 59, 61', 66, 73, 74, 95, 97, 100', 106'.

Filigrani v papirju: a) trovrhata gora s križem na najvišjem srednjem vrhu, b) sprednji del proti desni (od gledalca) korakajoče zveri z odprtmi žrelom.

f. 1—107'. Antonius de Butrio. Liber quartus decretalium. — (Začetek manjka.) „...et humani × correctiones per canones. Hic sit finis. Laus et gloria sit Christo. In vigilia beate Marie virginis de augusto in Florenca¹ M.^o CCCC.^o XCVII in studio Florentino, quo anno legi secundum quartum et quintum exceptis tribus ultimis titulis. Explicit liber quartus decretalium secundum dominum Anthonium de Butrio.“

Ta rokopis in pa rokopisi signirani s št. 53, 54, 55 in 152 tvorijo skupino zase. Po svojem značaju so to učbeniki za slušatelje prava na italijanskih univerzah in datirajo iz zadnjih let 15. stoletja. Starejše letnice, pripisane posameznim traktatom, nas ne smejo motiti; nepazljivi prepisovalci so jih prepisovali brez pomisleka iz starejše predloge. Kakor povedo beležke od roke profesa Gregoriga darovala je te rokopise stiškemu samostanu l. 1642. Suzana Zaule (Zaulin, Zaulus, Tschauli, Tschauler) iz zapuščine svojega starega očeta Jurija Zaule (v kodeksu 52: f. 1 „[Post obitum nobilissimi et acutissimi viri domini Georgii Zaule iuris utriusque doctoris avi sui nobilissima et castis-

¹ Za Florenca črtano M.

sima]² virgo Susanna Zaulin Abbatiali Bibliothecae Deiparae Virginis in Sittich dono dedit anno 1642"; f. 14 „Cathalogo Sitticensi inscriptus“). O tem Juriju Zaule in njegovi rodbini nam nudijo dobrodošle podatke beležke, katere je vpisal v knjigo „Instittvionum sev elementorvm D. Justiniani sacratissimi principis libri qvatuor, Norembergae 1529“ (izvod v licejski knjižnici, sign. 7504). Jurij Zaule, čigar last je bila ta knjiga, je študiral kakor vse kaže v Italiji pravo in je ob tej priliki prišel do omenjenih rokopisov. Po njegovi smrti (najpreje l. 1559., ker se je oktobra 1559. rodila njegova najmlajša hčer Uršula) je dobil prejkone rokopise njegov najstarejši preživeli sin Jožef, ki je v omenjeno knjigo vpisal „Sum Josephi Tschauli Lab. Carnioli. 1565. 8. Nouembris.“ Prejkone je to tisti Joseph Tschaulle(r), kateri je bil l. 1600. in l. 1604. župan ljubljanski (Schönleben, Aemona vindicata, Salisburgi 1674, dodatek; Valvasor, Die Ehre d. H. Crain, III, 702). Jožefova hčer pa je bila po mojem mnenju Suzana, katera je darovala juristične rokopise, nabavljene od svojega deda, stiški cisterci.

Navesti hočem biografske podatke, kateri so razvidni iz vpisov Jurija Zaule v citirani knjigi licejske knjižnice.³

Georgius Zaulus

Cornelius Zaulus

1. oženjen z Brigido, † 1539 dec. 3.

* 1539 sept. 19.

2. oženjen z ?

(1) Modestinus, * 1539 febr. 21, † 1541 apr. 7.

(2) Gebhardus (Valentinus), * 1542 febr. 13, † 1543 febr. 14.

Magdalena, * 1544 jul. 6, † 1544 sept. 7.

Josephus, * 1545 nov. 7.

Margaretha, * 1547 jul. 5.

Felix, * 1550 jan. 7, † 1550 apr. 16.

Virgilius, * 1551 sept.

Wartholomeus, * 1554 avg. 20, †.

Susanna, * 1558 mar.

Ursula, * 1559 okt.

53.

17

(Stiška signatura iz 17. stol.: G IV 164.)

Papir; — 15. stol., konec; — 38 × 27 cm; — 468 f. (= 17 kvint. + 3 f. [165—167] + 29 kvint. + 1 ternij); med ff. 395/396 je odrezan 1 list; — italij. gotška minuskula, dva stolpeca, prva roka (f. 1—395', 453'—468'), druga roka (f. 396—453'); — vez v lepenko in usnjat hrbet iz 17. stol.

² Tekst obrezan, toda izpopolnjen po sličnih beležkah v drugih Zaulovih rokopisih.

³ V knjigo je Jurij Zaule vpisal tudi prepise dež. privilegijev (Landhand-feste) za Kranjsko, Slov. Marko in Metliko. Istro. „Landfrieden“ kralja Rudolfa I. iz l. 1276., prestavo georgenberškega privilegija iz l. 1186. in nekatere druge pravne listine.

Iniciale (rokodelsko delo v zlati, modri, rdeči, zeleni, beli, lila in rujavi barvi): f. 1', 60', 85, 91, 96', 100, 109, 110, 124, 146', 168, 172, 174, 177', 200, 249', 255, 274, 284', 322, 342', 363; izrezane in iztrgane: f. 1, 35', 65', 68, 70', 462'.

Filigrani v papirju: a) rog, b) trovrhata gora s križem na najvišjem srednjem vrhu, c) sfinga.

f. 1—468'. „In Christi nomine. Amen. De iudicis.¹ [C]ontinuantur hec rubrica × vide eam partem etc. Laus omnipotenti deo. Explicit lectura egregii doctoris utriusque iuris domini Prosdocii de Comitibus super 2° libro decretalium.“

Gl. opazke pri kodeksu št. 52. — F. 1 „Cathalogo Sitticensi donavit nobilissima et castissima Virgo Susanna Zaulin inscribendum anno 1642“, f. 15 „Cathalogo Sitticensi inscriptus“ (od roke profesa Gregoriga).

54, I—III.

18

(Stiške signature iz 17. stol.: G V 169, G V 170, G V 171.)

Papir; — 15. stol., konec; — 37,5 × 27 cm; — I: 259 f. (= 17 kvint. + 1 seksternij + 8 kvint.; od zadnjega kvinternija manjkajo zadnji trije listi); II: 447 f. (= 43 kvint. + 2 okternija); III: 332 f. (= 33 kvint. + 3 listi; od prvega kvint. manjka en list, istotako manjka konec; od odrezanih zgornjih polovic prvih dveh listov je ohranjena le polovica drugega, toda pozneje napačno priplepljena k f. 1; f. 330 je napačno uvezan); — italij. gotska minuskula, dva stolpca, ena roka; — vez v lepenko in usnje iz 17. stol.

Filigran v papirju: trovrhata gora s križem na najvišjem srednjem vrhu.

I. f. 1—259 (začetek manjka, ker je zgornja polovica prvega lista izrezana): „... iudicia veniamus × sequitur rubrica de testibus et attestationibus. Explicit prima pars lecture super 2° decretalium domini Francisci de Zabrellis utriusque iuris doctoris cardinalis Florentini.“

f. 259': prazno.

II. f. 1—446'. „Et de LXX.I.^a in primo contrario × idem ipse deus omnipotens qui trinus et unus vivit in secula benedictus. Amen. Laus individue trinitati. Explicit lectura tertii libri decretalium excellentissimi utriusque iuris doctoris domini Francisci de Zabarellis de Padua in orbe famosissimi monarche, miseratione divina sanctorum Cosme et Damiani sacrosancte ecclesie Romane dyaconi, cardinalis Florentini dignissimi, concerpta et completa Constantie provincie Maguntine de M.CCCC.XVI.º, indictione IX.^a, die vero XI.^a mensis iulii,

¹ De iudicis od druge kasnejše roke.

apostolica sede pastore vante.¹ Deo gracias.“ Nato sledi z drugo kasnejšo roko „Sigismundus Lombger. O paciencia.“

III. f. 1—332'. Franciscus de Zabarellis. Komentar k četrti in peti knjigi dekretalij. „Huius libri continuatio × facerent custodiri“ (začetek in konec manjkata).

Gl. opazke pri kodeksu 52. — F. 2 (I. del): „Post obitum nobilissimi et acutissimi viri domini Georgii Zaule iuris utriusque doctoris avi sui nobilissima et castissima virgo Susanna Zaulin bibliothecae abbatiali Deiparae Virginis in Sittich dono dedit anno 1642“ (od roke profesa Gregoriga, skoraj z istimi besedami ponovljeno tudi v II. delu f. 1 in v III. delu f. 1).

55.

19

(Stiška sign. iz 17. stol.: G IV 162.)

Papir; — 15. stol., konec; — 377 × 27,5 cm; — 358 f. (= 16 kvint. + 1 ternij + 13 kvint. + 1 decenij + 2 kvint. + 1 sekst. + 1 okternij + 2 lista; zgornja polovica prvih dveh listov je odrezana); — italij. gotska minuskula. dva stolpea, prva roka f. 1—338. druga roka f. 339—358'; — vez v lepenko in usnjat hrbet iz 17. stol.

Iniciala, izrezana, f. 1.

Filigran v papirju: trovrhata gora s križem na najvišjem srednjem vrhu.

f. 1—338. Jacobus de Zochis de Ferrara. Komentar k četrti knjigi dekretalij. „Quam omnis ratio × de sepultura etc. Laus deo. Finita anno domini M^o etc. LI° XXVII die mensis februarii.“

f. 338': prazno.

f. 339—358': vsebinsko kazalo h komentarku, katero je sestavil „Jacobus de Zochis de Ferrara minimus inter doctores utriusque iuris post opus huius quarti completum“ (f. 339).

Gl. opazke pri kodeksu 52.

61.

20

Papir; — 15. stol., prva polovica; — 29 × 21,5 cm; — 333 f. (= 1 f. + 13 sekst. + 1 kvint. + 14 sekst.; od kvinternija sta med ff. 165—166 odtrgana dva lista); — lesene z usnjem prevlečene sočasne platnice, kovinasti gumbi in sklepi so deloma odpadli, s platnicami skupaj je uvezan spredaj in zadaj po en perg. list popisan v gotski minuskuli oziroma kurzivi 14. stol. s filozof-

¹ Orig.! Tega dne je kardinal Zabarella dokončal svoj spis v Konstanzu, kjer je 26. sept. 1417 tudi umrl; pisec je letnico prepisal iz predloge.

skim tekstom; istotako so na notranji strani platnic prilepljeni listi pergamenta s teksti iz 14. stol.; kodeks je uvezan iz dveh delov (f. 1—165', f. 166—333'), ki pa spadata po vsebini skupaj; — gotška knjižna kurziva, dva stolpca, tri roke (2—61', 62—162, 166—333). Filigran v papirju: velika črka P s križem na vrhu.

f. 1—1': prazno.

f. 2—155'. Pridige za nedelje in praznike cerkve n e g a l e t a. — f. 2—2' (predgovor): „Postillam studencium sancte Pragensis vniuersitatis vt super ewangelia dominicalia que leguntur per annum per talem modum quo ipsam ad populum proprio proclamauit gutture conscribere vellem, et que uoce transeunte etiam ipsis coram positis predicando depromseram scripture manciparem remanenti, creberrimis ac instantiuis precibus rogatus atque permittencium se plurimum per hanc ad predicandum uerbum dei cum effectu sue tempore animandos. Ipsorum piis votis refragari nequiens hoc ipsum sicut rogabar opus ad laudem dei ut potui perfecti omnibus eius dilectoribus humilime supplicans quod siquid in eodem minus sufficienter me dixisse reperierint retribuunt ignorancie mee, licet pauca sint que de me videar posuisse. Desidero autem et hoc ipsum opusculum postillam studencium nuncupari, tum quia ipsorum est precibus ut supra memini est compilatum, tum quia desidibus ad studendum pigris minus valere dinoscitur propter eius quemque longitudinem, eciam et quibusdam in locis propter auctoritates doctorum obscuras in ipso intellectas... × qui corda docet. Sequitur;“ — f. 2'—155': „Cum aporinquasset Iesus Jherosolimis et uenisset Bethphage. Math. 21°. Quia hodie sancta mater × eterna redempcione iuvante domino... etc. Tunc sequitur 2us liber;“ — f. 156'—162: „Egressus est Iesus cum discipulis suis trans torrenta Cedron vbi erat ortus etc. Jo. XVIII. Passio domini Jesu Christi × de quibus habes alibi. Explicit hystoria et textus passionis Jesu Christi. Amen. Etc.“ (nemške glose f. 156—160'); — f. 162'—165: prazno; — f. 166—332': „Maria Magdalena et Maria Jacobi et Salome. Sic scribitur Ma. sedecimo. Quia hodie est dies × ante natiuitatem domini. Et sic est finis. Etc. Deo gracias.“

f. 333. „Nota. Decies decem faciunt centum × numerum angelorum.“

f. 333': prazno.

Prim. opazke pri rokopisu 141.

62.

21 (Stiška sign. iz 17. stol., deloma vidna na hrbtu vezave: B I 55.)

Papir; — 15. stol., začetek, pred l. 1415. (f. 18' od sočasne roke beležka pri evangeljski lekciji „anno qntodecimo“); — 28,5 × 20,5 cm; — I + 189 f. (= 1 sekst. + 1 kvint. + 14 sekst.); — gotška knjižna kurziva, dva stolpca.

ena roka; — vez v lesene z belim usnjem prevlečene platnice iz 17. stol.; — filigrana v papirju: a) trovrhata gora s križem na najvišjem srednjem vrhu, b) peterolista cvetka.

f. I. „Prophetarvm omnium liber quos in sacris litteris Romana ecclesia recipit. Anno 1641.“

f. I': prazno.

f. 1—189'. Knjiga prerokov z uvodi sv. Hieronima in življenjskimi podatki o posameznih prerokih. „Incipit prologus sancti Jeronimi presbiteri in Ysaiaam prophetam. Nemo cum X terram anathemate. Explicit Malachias propheta ceterorumque liber prophetarum.“

Stiški profes Gregorig je napisal l. 1641. naslov na f. I in na f. 1 ter f. 15 „Cathalogo Sitticensi inscriptus.“ — Slična pisava in oprema kot pri rokopisu 63.

63.

22

(Stiška signatura iz 17. stol.: D V 53.)

Papir; — 15. stol., prva polovica; — 27,5 × 21 cm; — 190 f. (zaporedoma se menjaje vrsti 8 kvinternijev in 8 septernijev; od zadnjega septernija manjkata zadnja dva lista); — gotska knjižna kurziva, dva stolpca, ena roka; — vez v polusnje iz 17. stol.; — filigran v papirju: trovrhata gora v krogu s križem na najvišjem srednjem vrhu.

f. 1—190'. „Incipit prologus super flores beati Bernhardi primi abbatis Clareuallis. Cum non essem X positas designauit. Explicit (f. 2) prologus. Incipiunt capitula primi libri. Capitulum primum. De eo quid est deus X diligitur a deo. Incipit liber primus excepcionum collectarum de diuersis opuseulis beati Berenhardi abbatis Clareuallis. Capitulum primum. De eo quid est deus et quid sit deus. In libro quinto de consideracione. Quid est deus X seu beatitudinis sue. Jesus Christus filius tuus dominus noster qui est super omnia deus benedictus in secula seculorum. Amen. Explicit liber vndecimus. Librum istum co[n]t[ra] lit[er]as monachus Victoriensis reuerendus pater et dominus Graciosus. Dominus Paulus ecclesie Frisingensis episcopus. Anno domini Mo tricentesimo LXXIIIo.“

Slična vez in oprema kot pri rokopisu 62.

106.

23

(Stiška sign., deloma vidna na hrbtu vezave: D IV 42.)

Papir; — prva roka: 1455 (kanonizacija svetega Vincenca Ferrera) — 1462 (gl. f. 202'); druga roka: l. 1469. ali l. 1471. ali kmalu potem; tretja in četrta roka še v 15. stol.; — 22 × 14,5 cm; — gotska knjižna minuskula s kurzivnimi

¹ na razuri.

elementi, en stolpec, štiri roke (f. 1—184; f. 183', 184, 185, 186, 201; f. 186'—190', 192'—195', 201'—203'; f. 196'—199); — lesene s pergamentom prevlečene sočasne platnice, sklepa skoraj popolnoma odpadla, hrbet usnat iz 17. ali 18. stol., na notranji strani sprednjih platnic razlaga nekaterih latinskih besed z nemškimi; — filigran v papirju: tovrhata gora v krogu s križem na najvišjem srednjem vrhu.

f. 1—21'. Vincenc Ferrer. Pridige o trpljenju Kristusove m. „Passio domini nostri Jesu Christi prout sanctus Vincencius ordinis predicatorum predicavit. Expediit nobis... Joh. XI. Et in officio passionis... × cum ipso gloriari per... Amen. Explicit...“

f. 21'—184. Pridige Vincenca Ferrera. „Sermo de matrimonio. Scriptum est... Ad Gallatos 4. Heri locutus sum... × eternaliter vivemus. Amen. Etc. Explicit sermo de vanitate mundi.“

f. 184. Notice o turških navalih v slovenske dežele. „Anno domini 147 primo¹ in die sancti Erasmi immanissimi Thurci devastaverunt provinciam Carniole penes Laybacum, Pischolfflagk, Krainburgum et in toto districtu penes Ciliam. Eodem anno in profesto sancti Leonhardi invaserunt crudelissimi Thurci provinciam in Karsio et attingerunt prope Goriciam, Tergestum, Caput Hystrie ac prope singula castra, in quibus locis magnus dolor namque exterminatio et combustio villarum ac eorum Christianorum captivatio exorta est. In recessu eorum mearunt per viam ad Grobnigk et ad partes Croacie.“ Notice o Turkih od iste roke tudi ob spodnjem robu f. 183': „Et hoc est primum regnum, secundum quod prius (?) obtinuit est regnum Trabisando, 3um regnum de Seruia, 4um regnum de Bosna. Item de Morea ducatum. Item ducatum Anetelin (?). Et prius circa annos domini 1469 die sancti Barnabe apostoli venit ad Metlikam et perambulavit Choce, Reyffencz, Lasicz, Nadlischk, ad sanctum Cancianum, ad plebem beate Virginis in Harlantt, qui magnam... mulierum atque virorum et paruulorum secum transduxit.“²

f. 184': prazno.

f. 185—186. „De sancta Katarina.“

f. 186'—187: vsebinsko kazalo za f. 1—184.

f. 187'—189': izvlečki in citati iz „Secunda secundae summae theologiae“ Tomaža Akvinskega (quaestio 184 in 186).

f. 190: prazno.

f. 190': citati iz Rikarda (de Malumbra) o vprašanjih „Utinam debuerunt cessare legalia“, „Utinam religiose persone possit aliquid in testamento dimitti.“

f. 191—191': prazno.

f. 192: „Contra luxores in... sex oculi.“

¹ korig. iz secundo.

² O turških navalih l. 1469. in l. 1471. gl. Levec v Jahresbericht d. k. k. Staats-Oberrealschule in Laibach 1890—1891. 12. 19. O Turkih pred Stično l. 1471. poročja po Puzelu tudi Milkowicz. o. c., 329.

f. 192'—195': citati iz Avgušтина, Hieronima, sv. pisma, Tulija, Cicerona, Seneke, Salusta, Tomaža Akvinskega in drugih.

f. 196: prazno.

f. 196'—199: razni citati, na koncu podpisan „Georgius Sturm“.

f. 199'—200': prazno.

f. 201: razne notice.

f. 201'. „Epistola Jeronimi ad filiam Mauricii de commendatione virginitatis. O virgo serva × pudorisque possideat.“

f. 202—203' in notranja stran zadnjih platnic: razne notice in citati iz Hieronima (f. 202' „Sermo ad Heliodorum monachum de contemptu mundi“), Avgušтина, Origena, Tomaža Akvinskega, sv. pisma itd.

F. 202': „Iste liber emptus est a patre Jeronimo de Ragusia pro 3bus ducatis boni ponderis anno 1° LX2“, f. 203': „Iste liber emptus est pro 3bus ducatis a fratre Jeronimo de Ragusia.“

141.

24

Papir; — 1428 (= f. 1—84') in pozneje do srede 15. stol.; — 21,5 × 13,5 do 14,5 cm; — 247 f. (= 3 seksterniji + 1 kvinternij + 8 seksternijev + 1 ternij + 9 seksternijev; od tega manjka prvi list prvega seksternija, odrezani so med ff. 179/180 štirje listi, med ff. 212/213 en list, med ff. 224/225 dva lista, med ff. 242/243 en list; f. 210 je v zgornji polovici izrezan, med ff. 118/119, 149/150 in 172/173 je uvezan po eden nepaginiran list manjše oblike (14,7 × 14,5 cm, 14,7 × 14,5 cm, 11 × 12 cm)); kodeks obstoja iz treh še-le pozneje skupaj uvezanih delov (ff. 1—93', 94—147', 148—247'); — gotska knjižna kuziva z elementi gotske minuskule; en stolpec; prva roka f. 1—44'; druga roka f. 45—84', 148—187, 190—194', 200—224', 247' (slovenski tekst), slovenske glose na ff. 183', 184, 217' in 220' ter tekst na listu vložnem med ff. 149/150; tretja roka f. 94—147' („Martinus predicator in Sittich“); četrta roka f. 195—199'; peta roka f. 85'—89, 187'—188, 225'—247 (med tem slovenski teksti na f. 245'—247'); — lesene z usnjem prevlečene sočasne platnice, gumb na sprednjih platnicah in sklep sta odpadla; na sprednjih platnicah v gotski minuskuli 15. stol. „Tractatus de Husitis“; notranje strani platnic obložene s štirimi pergamentnimi listi, popisanimi v knjižni minuskuli 12. stol. s tekstom cerkvenega oficija (z neumami), tekstom slavečim Marijo in drugimi noticami, n. pr. „Mare vxor Martini de Nidestoss“; posamezne pole so pritrjene in broširane z ozkimi pergamentnimi trakovi, tekst in pergament teh trakov sta istega izvora kot tekst in pergament imenovanih štirih listov.

f. 1—84'. „Tractatus de Husitis“. Na f. 1 najprej citat iz prvega pisma sv. Pavla Korinčanom 11, 28 „sic de pane illo edat ed de calice bibat.“ Začetek traktata manjka. „... preceptum Christi × qui est via veritas et vita Jesus Christus in secula benedictus. Amen. Hec illo anno domini etc. vigesimo VIII°.“

f. 85: prazno.

f. 85'—86. „In lethania sermo. [L]ethanie bis in anno × et custodiat etc. Rogemus.“

f. 86—86'. „In lethania iterum. [L]ethania in anno × deus soe fortis etc.“

f. 86'—88. „Vsque modo non petistis quidquam etc. Petite et accipietis etc. × prestare dignetur. Rogemus.“ (pridiga).

f. 88—89. „[M]vltum enim valet deprecacio iusti × possim pervenire etc.“

f. 89'—93': prazno.

f. 94—101. „Incipit vita sanctorum martirum Hermachore et Fortunati. Si quis vnanimitatem × martirizati sunt... quarto ydus julij regnante domino nostro... Amen. Explicit...“¹

f. 102—105. „Incipit vita sancti Vdalrici episcopi. Ecce sacerdos... Omninoque beatus Vlrucus × dic quis vis. Explicit sermo de sancto Vdalrico episcopo.“

f. 105—110'. „Incipit legenda sancti Oswaldi regis Anglie. In laudem et gloriam × haberet effectum. Amen. Explicit...“²

f. 110'—114'. „Incipit sermo de dedicacione“ (načrti za pridige „de dedicacione [scil. ecclesiae]“).

f. 114'—118'. Pridige in načrti za pridige „de altariibus“ in „de novo sacerdote“. — Vložen list z zgledi „de sancto Nicolao exempla“, kateri se nahajajo tudi na f. 118' in 119 (druga roka) ter noticami, ki so v zvezi s tekstom na f. 119 (peta roka).

f. 119—147'. Razni zgledi in citati za pridige, urejeni po materijah. „Incipiunt hystoria de sanctis. Legitur quod in archa × innoxium ecclesie salvabit. Hic bene decernit sic et qui singula cernit. Expliciunt hec omnia scripta per Martinum predicatorem in Sittich. O Maria bona pro nobis ora. Laus tibi sit Christe quia liber explicit iste.“

f. 148—224' (med temi prazni f. 169', 170, 188—189', 191', 222', 223). Načrti in notice za pridige. „Dominica in adventu. Hora est iam × sermones meos retrorsum.“

f. 225: prazno.

f. 225'—227'. „De sancto Martino sermo. Levemus corda × sine fine per infinita secula. Amen.“

f. 227': razložek med „peccatum originale“ in „peccatum actuale.“

f. 228—229'. „De animabus sermo. [G]audere cum gaudentibus × gratiam agere etc.“

f. 229'—230. „Sermo de animabus. Tenuenda sunt × mundus non nocebit.“

¹ O tem življenjepisu prim. Bibl. hag. lat., n. 3840.

² Prim. Bibl. hag. lat., n. 6370.

Hor est una gualis gellio ut

Va ze .id pouem chudigu ynu nega dyltan ynu
vso nega hofuti ynu ze vspouem ynu dalsan dan
massim goppudi ut

Va ze dalsan dan byr sam to plomil bar sam
oblibil badar sam barp puel. byr sam se od
buga abarnill ynu ad nega zaprande byr
sam boga zataill dmsom chuderm dyle
ym sam ze voluu wdall to ablasti biga ch
udiga byr ynu nega sam se od pouedall ba
dar sam barp puel ynu sam ze do soga mall
zmesim gracch voluu flussil Ex ga ze

Va ze dalsan dan byr sam wofre vefe pora
dym zehodill badar sam tw prissall zmallo aud
vchto ledto vno moga zarga sam tw will bar
sam tw flussall pridigwog od buga od zwete maie
od dargich dmsobon ynu od mzech gracch zc
vsmalt ynu nst nssim moga lebna porum
popravill Ex ga

Va ze dalsan dan byr swete nedole swete so
boche vegeri druge swete dny ynu vegeri nssim
vobuly tabu prishonall ynu gapall babur y nu
ve to poprande morall drati ca swety pop dno
to quatn drugne popne dny mopo pokuro nssim
tabu gypu dopanest batur samga dalsan Ex ga

Va se dalsan dan byr ze wogiu desetino moga
suota ynu moga sivanpa moye dvrnige mbuly
nssim tabu dmspu dall babur wy to poprande
morall drati Ex ga ut

Va se dalsan dan byr ze moga otfige moga ma
moo goppogms moga samatpra moga dvrch
vniqa otgo moga pridigar ya nssim mbuly tabu

f. 230—321'. „Sermo alius de animabus. [M]iseremini mei × et salvi erimus etc.“

f. 231'—235. „Sermo de animabus. [M]emor esto × sine tutuore etc.“ (f. 233' in f. 234 sta prazna, ker po pomoti prelistana).

f. 235'—237. „De sancta Elizabet. [O]ra pro nobis × Christus deus noster etc.“

f. 237'—240'. „De sancta Katherina. [O]mnis gloria × rogemus ergo dominum.“

f. 241—245: prazno.

f. 245'—246. „Hoc est vna generalis confessio etc. Ya ze adpouem × bossyam meystu est.“

f. 246'. „Hoc est falsum, verte folium,“ nato prečrtano „Hec est vna generalis confessio materia 5ta. Ya ze adpouem × will ty ga.“

f. 247. Poleg raznih notic v latinskem jeziku tudi začetek veliko-nočne himne „Krist ist herstonden. Nas gospud ye od smerti stwal...“, popis nedelj in praznikov od Velike noči do sv. Rešnjega telesa, opombe k nekaterim svetopisemskim citatom ter sedem poslovenjenih latinskih izrazov.

f. 247'. Invokacija sv. Duha („Mylost yno gnada nasiga gospody...“) in „Salve regina“ („Czestyena bodi kralewa mati te mylosti...“) ter nekatere beležke v latinskem jeziku od druge in četrte roke.

Pričujoči kodeks 141 obstoja, kot sem že omenil, iz treh šele pozneje skupaj uvezanih delov; na stiško provenienco vsaj drugega dela kaže zapis Martina, pridigarja v Stični (f. 147'), toda brez skrbi lahko trdimo, da sta se tudi prvi in tretji del, uvezana skupaj z drugim, nahajala v Stični in od tam prišla v ljubljansko biblioteko. O nastoju rokopisa, njegovih piscih in latinskih ter slovenskih tekstih je napisal Grafenauer študijo, v kateri je podal tudi za paleografsko stran in provenienco rokopisa nove in točne rezultate.¹ Pisec, kateri je l. 1428 dokončal del traktata o Husitih (f. 45—84'), je napisal v rokopis tudi razne druge tekste, med drugim slovenske glose na ff. 183', 184, 217' in 220', na listku uvezanem med ff. 149/150 ter slovensko invokacijo sv. Duha in slovenski Salve regina na f. 247'. Ta pisec kaže v svojih tekstih očitne pravopisne in jezikovne vplive češkega jezika. Oblak si je razlagal čehizme tako, da je bilo besedilo prevedeno s češkega (l. c., 155), Grafenauer

¹ Literatura in edicije slovenskih tekstov in glos na listu vložnem med ff. 149/150 ter fol. 183', 184, 217', 220', 245'—247': F. Miklosich, *Denkmal der neuslovenischen Sprache. Aus einer Handschrift des XV. Jahrhunderts in der k. k. Bibliothek zu Laibach*, Slavische Bibliothek, II, Wien 1858, 170—172; — P. pl. Radics, *Slovenščina v besedi in pismu po šolah in uradih*. *Letopis Matice Slovenske* za l. 1879, 11—13; — Vatroslav Oblak, *Starejši slovenski teksti, istotam* za l. 1889, 123—160; — L. Lénard, *Razvój historiczny gramatyki sloveńskiej*, *Prace filologiczne*, VIII, 109—110, 130—141; — Ivan Grafenauer, *Stiški (ljubljski) rokopis*, *Dom in Svet*, 29 (1916), 239—243, 311—316 (s faksimili fol. 245', 246, 246', 247 in 247').

pa domneva, — posebno zato ker je ista roka, ki je napisala del traktata o Hlusicih, napisala tudi omenjene slovenske tekste s čehizmi. — da je pisec moral biti Čeh, ki so ga husitske vojne pregnale iz domovine v Stično. O pisecu slovenskega teksta na f. 245'—247 in raznih latinskih tekstov, ki kažejo tudi čehizme, pa sodi, da je bil učenec pregnanega Čeha.

Grafenauerjeva domneva zadobi svojo podlago, ako vzamemo v roke rokopis 61 državne licejske knjižnice, kateri obsega na ff. 2—332' pridige za nedelje in praznike cerkvenega leta, pisane s katoliškega stališča (gl. zgoraj št. 20). Glede avtorja, motiva in okoliščin, pod katerimi so nastale te pridige nas najbolje pouči začetek predgovora k zbirki (tekst zgoraj pod št. 20), kateri kaže, da je bil avtor pridigar dijakov praške univerze in je na njihovo prošnjo napisal pridige, katere je imel pred njimi in drugimi. Praška ali vsaj češka provenienca tega rokopisa je očitvidna. Prinesel ga pa je oziroma prinesli so ga v Stično skoraj gotovo oni pregnani Čehi, ki stoje v zvezi z rokopisom 141 in njegovimi slovenskimi teksti. Paleografsko spadata oba rokopisa v isto dobo. Da so bile pridige rokopisa 61 govornjene v Pragi kaže tudi mesto v pridigi na dan vstajenja (f. 167) "...ut omnis ligwa(!) confiteatur quod dominus noster Jesus Christus est in gloriā dei patris. Theutonice et bohemice cantate sicut et nos cantamus latine «Crist ist erstanden», item bohemice «Swuczi mahuci», quia plures lingwas in Praga nescimus." To mesto nam nudi zanimivo paralelo k slovenski intonaciji velikonočne pesmi v rokopisu 141 (f. 247) „Kryst ist herstonden. Nas gospud ye od smerti stwal..." in potrjuje Grafenauerjevo mnenje glede splošne razširjenosti te stare velikonočne pesmi in njenega petja na dan vstajenja poleg latinskega tudi na narodnem jeziku, bodisi pri Nemcih, Čehih ali Slovencih.

152.

25

(Stiška signatura iz 17. stol.: G IV 163).

Papir; — 15. stol., konec; — 38 × 27,5 cm; — 341 f. (= 1 f. + 6 kvint. + 1 sekst. + 6 kvint. + 1 sekst. + 4 kvint. + 1 sekst. + 1 f. + 14 kvint. + 6 f.; med ff. 295/296 manjkajo trije listi); — italij. gotska min.; dva stolpca; osem rok (ff. 2—73, 74—133', 134'—172', 173—197' in 199—245, 198—198', 245—295' in 337'—339', 296—337', 339—341'); — vez v lepenko in polusnje iz 17. stol.

Iniciali (priprosti v rdeči ozir. rdeči in modri barvi): f. 63 (S), 136 (O); izrezana iniciala na f. 2.

Filigran v papirju: trovrhata gora s križem na najvišjem srednjem vrhu.

f. 1: prazno.

f. 1': vsebina f. 2—341'. „Tabula omnium tractatum huius libri.“

f. 2—62'. „[I]ncipit tractatus de contractibus [et] usuris secundum fratrem Bernardi[n]um de Senis. [E]t primo ponitur ordo dicendorum [in] materia dictorum contractuum

[...]a) post terciam domi[nicam]. Ade et amplius × pietas salvatoris qui... Explicit...

f. 63—73. „Incipit tractatus de vita christiana secundum fratrem Bernardinum de Senis. Sobrie et iuste × largiri dignetur...”

f. 73': prazno.

f. 74—133'. „Incipit tractatus domini Johannis de Anania iuris utriusque monarcha super tytulo de usuris feliciter. Quia exercens × et pena facto. Etc. Deo gracias. Explicit... Quintadecima die novembris idem venerabilis vir et dominus dominus Johannes de Anania factus est archidiaconus ecclesie Bononiensis.”

f. 134: prazno.

f. 134'—197'. „Omnis utriusque famosum × atque vomentando. Nam ex ipso... Completa per me Jacobum de Zocchis de Ferrara utriusque iuris doctorem minimum, die XXVI aprilis, die sancti Gregorii, 1443. Ad laudem...” (v kazalu na f. 1' je ta spis zabeležen pod naslovom „tractatus de penitencia et remissio”).

f. 198. „An quilibet sub precepto teneatur missam audire in cappella sua. Reverende magister × a parrochiali suo.”

f. 198—198'. „An laycus quocumque tempore possit accipere eucharistie sacramentum... Lex nova × in capitulo in cena etc. Laus deo.”

f. 199—245. „Incipit tractatus de censura ecclesiastica compositus per excellentissimum iuris utriusque doctorem dominum Johannem de Lignano de Mediolano. Incipit feliciter. In tractatu de censura × post hosti etc. Deo gracias. Explicit... Anno domini millesimo tricentesimo sexagesimo primo.”

f. 245—260'. „... Incipit tractatus domini Johannis Caldarini de Bononia de materia interdictorum. Quamvis dubia × ipsi ecclesie a Christo... Explicit...”

f. 261—262'. „... Incipit tractatus compilatus contra hereticos et hereticam pravitatem per dominum Cancchinum Vgolini de Porta sancti Petri de Ariminio et obmisso suo prohemio. Venio ad rubricas et materias et primo ponit. Unde dicatur hereticus rubrica. Quia prius × et ibi nota.”

f. 262'—266. „... Incipit tractatus de fama compositus per dominum Thomazium de Piperatis et seu de Piperato excellentissimum legum doctorem. Quoniam circa famam × manifesta argumenta. Deo gracias. Amen. Explicit...”

f. 266—267'. „... Incipit tractatus commissariorum et seu fideicommissariorum a domino Jacobo de Arena compilatus. Quia commissariorum × predium. Et sic finitur...”

a) dve do tri besede izbrisane.

f. 267'—269'. „... Incipit tractatus domini Dini de Mugello legum doctoris quartarum etc. Quartarum alia est × pars debetur lex infra I...“

f. 269'—272'. „Tractatus successionum ab intestato secundum Dynum. In Christi nomine... et beati Stephani gloriosissimi militis et martiris... in die natalitie cuius hoc opus exemplari inceptum fuit... Incipit tractatus successionum ab intestato per excellentissimum legum doctorem dominum Dynum de Mugello compilatus. Deo gracias. Amen. Quoniam ab intestato × aperte cavetur... Explicit...“

f. 272'—274'. „Item tractatum de ieiuniis quadragesimalibus compositum per dominum Antonium de Rosellis. Omnes homines × retributione nobiscum. Amen. Laus deo.“

f. 274'—275'. „Tractatus de alimentis quibus et a quibus, ubi et qualiter presentur. Quia sepe × usque in finem. Amen. Explicit...“

f. 275'—277'. „Tractatus alimentorum compositus per dominum Bartolum de Saxoferato. Alimentorum materiam × imperator ad Trebellianum. Explicit...“

f. 277'—280'. „Tractatus de fratribus et filiis compositus per dominum Bartolomeum cum quadam questione quam superaddit dominus Jacobus de Areno. Dividitur in duas partes × hec sufficiant. Deo gracias.“

f. 280'—281'. „Tractatus de mercatoribus. Quia cum aduocatus × de stipulatione pecunie. Explicit...“

f. 282'—283'. „Incipit tractatus de consiliis habendis compositus per dominum Bartolum de Saxoferato. Circa practicum × agi posse. Explicit...“

f. 283'—284'. „Tractatus de electione imperatoris. Sciendum quod × rex Anglie. Explicit...“

f. 284'—286'. „Tractatus de Gelfis et Gebellinis compositus per dominum Bartolum de Saxoferato. Ista habet × per totum. Et sic est finis...“

f. 286'—287'. „Tractatus de carceribus compositus per filium domini Baldi. Quia legum × de episcopis audi etc. Et sic est finis...“

f. 287'—290'. „Tractatus de insignis et armis per dominum Bartolum [de Saxoferato]. Eorum gratia × rationabilem invenies. Hunc tractatum de signis et armis editum a domino Bartolo publicavit dominus Nicolaus Alexandri legum doctor eius gener post mortem dicti domini Bartoli.“

f. 290'—290'. „Item an lex civilis saltem ratione peccati succumbet canoni ipsum prohibentis. Queritur an × torneamenta. Et sic est finis. Johannes Genzelini.“

f. 290'—291'. „Thomas de Aquino in 3^a parte sui operis questione LXXX, articulo X. Ad X. sic proceditur × passionis Christi“ (vsebina po kazalu na f. 1' „quod non liceat sacramentum eukaristie cottidie suscipere“). „Hec Thomas...“

f. 291—291'. „Bonaventura libro 4°, questione II, distinctione. Secundo queritur × in domum introduxit“ (vsebina po kazalu na f. 1' „de habente libertatem accedendi quid sit melius frequenter aut tarde accedere ad sacramentum“).

f. 291'—292. „Richardus [de Malumbra], distinctione XIII, questione VI. principali. Primo ostendendo × scilicet in pasca. Hec Richardus...“ (o prejamanju zakramenta evharistije).

f. 292. „Ladulphus, distinctione X, III^a questione. Nota 2° quod × distinctione LXXXIII presbiter. Hec Ladulphus...“ (vsebina po kazalu na f. 1' „quod antiqua iura quater in anno precipiunt hominem communicare“).

f. 292—293'. „Quare peccatum a deo permittitur. Queritur secundum × rationali creatura.“

f. 292—293'. „Incipit tractatus sive questio an extrahens cartam de libro et propter hoc condempnatus eo absente et inquisitione precedente sit infamis. Quidam Johannes × in dicta lege quociens. Hec dominus Bartolus...“

f. 294. „Incipit tractatus sive questio an uxor possit repetere ab heredibus mariti fructus perceptos a marito de bonis parafrenalibus. Ticius habens × ibi tenet glossa. Bartholus de Saxoferato legum doctor excellentissimus. Deo gracias. Amen.“

f. 294—294'. „... Incipit questio sive tractatus an clericus teneatur solvere collectas de possessione alibrata que ad eum pervenit sicut sui auctores faciebant et an dacium per commune possit inponi. Punctus questionis × pro presenti sufficiunt. Bartolus de Saxoferato legum doctor famosissimus de Perusio.“

f. 294'—295. „Incipit questio que dicantur verba iniuriosa. In questione × de iniuriis. Bartolus de Saxoferato. Deo gratias.“

f. 295—295'. „Tractatus de XII sibillis que prophetarunt adventum Christi ex Maria virgine. Sibilla Delphica × lac proprium.“

f. 296—339'. „Tractatus conciliorum domini Antonii de Rosellis. Altam materiam × aliter determinaret. Finitus est hic solemnissimus tractatus conciliorum 1443 die primo septembris, editus per utriusque iuris monarcham dominum Antonium Rosellis de Arecio.“

f. 339'—340'. „Decretum concilii Basiliensis super electionibus prelatorum. Sacrosancta generalis sinodus × datum Basilee II kal. aug., anno a natiuitate domini M^oCCCC^o quadragesimo quarto.“

f. 340'—341'. „Hec infascripta menti teneas quia rarissime aliquid reperitur de anno iubileo scriptum et propter raritatem. Johannes

de Anania iuris utriusque doctor katedralis ecclesie Bononiensis archidiaconus pro singulari munere scolaribus suis ea tradidit in anno iubileo. Et primo scias × plene habetur. Deo gracias. Amen. Johannes de Auania (!) iuris utriusque monarcha meus preceptor singularissimus in honorem anni iubilei composuit ac in scolis personaliter pronuntiavit anno domini M^oCCCC^oL^{mo}.”

Od roke stiškega profesa Gregoriga, f. 2 „Post obitum nobilissimi et acutissimi viri domini Georgij Zaule iuris utriusque doctoris avi sui nobilissima et castissima virgo Svsanna Zaulin abbatiali bibliothecae Deiparae Virginis in Sittich dono dedit anno 1642.“

Prim. opazke pri rokopisu št. 52.

II. KOSTANJEVIŠKI ROKOPISI.

Drugo cisterco na Kranjskem je ustanovil l. 1234. koroški vojvoda Bernard tik Kostanjevice pri kapeli sv. Lavrencija. O rokopisih, kateri so bili nekdanj lastnina tega samostana, nismo zdaleka tako dobro poučeni, kakor o stiških rokopisih. Seznam knjig in rokopisov, katere je prevzela ljubljanska biblioteka od dne 5. decembra 1785 razpuščenega samostana pri Kostanjevici, je v primeri s stiškim precej sumaričen in ne gre v detajle. Zato smo pri določitvi rokopisov kostanjeviške proveniencije navezani samo na podatke, ki nam jih nudijo rokopisi sami.

Rokopis 19 ima zapis kostanjeviškega opata Tomaža Jerneusa (1593—1597). Rokopisa 30 in 31 vsebujeta statute in privilegije cistercijanskega reda, rokopis 39 pa cistercijanski koledar. To kaže na provenienco iz cistercijanskega samostana. Ker pa manjkajo vse druge sicer dobro znane indicije, kakor vez ali bibliotekarski zapisi, znani nam iz Stične, pride kot nekdanja lastnica v poštev le druga kranjska cisterca, to je Kostanjevica. Rokopisa 30 in 31 imata tudi glose zapisane v obeh od iste roke, kar kaže, da jih je imel v rokah isti čitatelj.

Kostanjeviški samostan je stal v ozkih stikih s sosednjo Hrvatsko. Zagrebška dieceza in slavonski bani so imeli še okoli l. 1300. posestva in pravice v dolini reke Krke v bližini Kostanjevice. Slavonski ban Štefan Babonić je izdal l. 1295. in l. 1300. listine na korist kostanjeviškega samostana (Schumi, Archiv für Heimatkunde, I, 47, 62, Smičiklas, Cod. dipl., VI, 685, VII, 198). Znani so nam ozki stiki med kostanjeviškim samostanom in cisterco

sv. Marije v Zagrebu (Milkowicz, Die Klöster in Krain, Archiv für österr. Geschichte, 74, str. 349). Del rokopisa 28 je datiran v „šoli“ v Zagrebu; rokopis 29 omenja zagrebškega škofa Avgušтина (Kazotija), kateri je vladal od l. 1303. do l. 1322., in njegovega sodobnika slavonskega bana Štefana; rokopis 36 omenja Ivana, kateri je bil v l. 1321. do 1323. opat cistercijanskega samostana v Zagrebu (Smičiklas, Cod. dipl., IX, 39, 41, 156). Radi teh zapisov sem mnenja, da so bili rokopisi 28, 29 in 36 nekdanja lastnina cistercijanskega samostana v Kostanjevici.

19.

26

Papir (f. 1—15, 186—206); perg. (f. 16—185); — 14. stol. (perg. del). konec 16. stol. (papir. del); — 25 × 19,5 cm; — 206 fol. (= 15 pap. fol. + 170 perg. fol. [= 17 kvat. + 2 ternija + 2 kvint. + 1 binij, konec manjka] + 21 papir. fol.); — perg. del: gotska minuskula italijanskega tipa, dva stolpca, ena roka; papir. del: latinska kurziva, en stolpec; — renesančna vez 16. stol., lesene platnice, prevlečene z usnjem, kovinasti sklepi deloma odpadli, pri vezavi uporabljeni pergamenti lističi, popisani v 14. ali 15. stol. s tekstom v gotski minuskuli.

Iniciale v rdeči in modri barvi, z rdečimi, modrimi in vijoličastimi fioriturami.

f. 1—2': prazno.

f. 3—10. „Accessus altari sive preparatio episcopi seu abbatis privilegiati ad missam celebrandam in pontificalibus.“

f. 10'—15: prazno.

f. 16—171. „Pontificalis ordinis liber incipit...“

f. 171—171'. „Incipiunt benedictiones quando pontifex induit se sacris uestibus pro missam celebrando.“

f. 171'—195. „Incipiunt benedictiones pontificales quas soli pontifices dicunt in fine missarum post ite missa est^a) per totum annum.“

f. 195'—204': prazno.

f. 205. „In Assumptione B. Virginis benedictio.“

f. 206: priprošnja k Bogu, podpisan je „Thomas Jerneus profefsus Victoriae et Abbas B. M. prope Landtrotst manu propria.“

f. 206': prazno.

Pontifikalna knjiga je bila napisana za rabo bolognskega nadškofa, kajti v odstavku o posvečevanju novo izbranega škofa vprašuje tega metropolit: „vis... sancte Bononiensis ecclesie mihique ministro et successoribus meis fidem... exhibere“ (f. 38). Te besede so prečrtane, znak, da je prišel pozneje

a) za est črtano post.

rokopis v druge roke. Prejkone je bil tudi v rabi v kaki istrski ali mogoče tržaški škofiji. To kažejo na f. 25 v litanih vseh svetnikov na razurah napisana imena svetnikov, češčenih posebno v Istri in Trstu (Justus, Servulus, Lazarus [tudi v Bologni!], Sergius, Apolaris, Nazarus). V 16. stoletju je bil lastnik kodeksa, kakor kaže beležka na f. 206, Thomas Jerneus, od 1593—1597 opat v Kostanjevici. Na italijansko proiveno rokopisa kažejo tudi pergament iz ovčje kože, karakteristična gotska minuskula okroglejših oblik in iniciale.

28.

27 Pergament; — 14. stol. (glavni tekst nastal pred l. 1392.; f. 105—106: 1392 in 1395); — 22.5 × 13.2 cm; — 106 fol. (= 12 kvat. + 7 listov + 12 odrezanih listov + 3 listi; prvotni sestav: 15 kvat.); — knjižna minuskula, prva roka ff. 1—105, druga roka ff. 105—106'; — sočasne lesene z usnjem prevlečene platnice, kovinasti gumbi in sklep manjkajo. Na notranji strani sprednjih platnic je prilepljen koncept nekega spisa, napisanega v kurzivi 14. stol.

f. 1—105. (Hugo Argentoratensis) *Compendium theologicæ veritatis*. (f. 1—3: vsebinsko kazalo; f. 3: „Incipit prologus in compendium theologicæ veritatis. Veritatis theologicæ × opusculum compilavi“; f. 3—105: „Quod deus est. Deum esse multis × recipiet sine fine. Explicit compendium tocius theologicæ veritatis. Finito libro sit laus et gloria Christo. Non videat Christum librum qui subtrahit istum.“)

f. 105: Formule za razne odveze, na koncu: „Hec scripta sunt Zagrabie in scolis in vigilia exaltacionis sancte crucis anno domini 1392°“ [= 13. sept.].

f. 105': število poglavij v posameznih knjigah sv. pisma.

f. 106: litanije.

f. 106' in notranja stran zadnjih platnic: molitev datirana „anno 1395° feria 5^a post octavas pasche“ [= 30. aprila].

Na notranji strani zadnjih platnic stoji zapisano: „Hic frater Andreas Velpacher anno domini 1462“, na f. 106' pa „Jodocus Macer 1583 Faßnacht.“

29.

28 Pergament; — 12. stol., konec; — 22.3 × 15.5 cm; — 70 fol. (= 8 kvat. + 1 kvint.; med ff. 16/17 manjka 1 kvat. s tekstom „ut cum apud“ [1. knjiga, 9. poglavje] do „amabat sola secuta est“ [2. knjiga, 1. pogl.], od 6. kvat. manjka med ff. 32/33 prvi list s tekstom „ab eius monasterio“ [2. knjiga, 32. pogl.] do „eodem die“ [2. knjiga, 34. pogl.], od 8. kvat. dalje manjka 47 listov s tekstom od „ne forte hunc“ [3. knjiga, 26. pogl.] do „quippe quia beate“ [4. knjiga, 45. pogl.], med ff. 65/66 manjka od kvinternija peti list s tekstom „putamus“ [4. knjiga, 50. pogl.] do „cunque extra ecclesiam“ [4. knjiga, 53. pogl.]); — knjižna minuskula v enem stolpcu; — lesene z usnjem prevle-

čene platnice 13.—14. stol. s kovinastimi gumbi in deloma odpadlim sklepom. pri vezavi je uporabljen razrezan pergamentni list 15. pole rokopisa „knjige moralij“ papeža Gregorja Velikega iz 10. stol., pisan v karolinški minuskuli, z mestoma nepopolnim tekstom od 15. knjige 6. pogl. „[soli]ditate virtutis“ do 15. knjige 14. pogl. „[aeternam] poss[idebit]“; na sprednje platnice je bil ta pergamentni list nekoč prilepljen, za zadnje polo našega rokopisa je pa dotični list prosto uvezan; na zadnje platnice je prilepljen pergamentni list s tekstom 13. stol. (opis svete dežele).

Iniciala: f. 1'. (Q, v rdeči in modri barvi, lok izpolnjen s stilizirano rastlinsko ornamentiko, rep črke visi levo ob tekstu navzdol in končuje v rastlinskih ovijačah).

Neume: f. 1, 70'.

f. 1: tekst z nadpisanimi neumami (na črtah).

f. 1'—70': Gregor Veliki, *Dialogorum libri IV*. Na f. 1' naslov iz konca 13. stol. „Incipit dialogus beati Gregorii pape.“ — „Quadam die × ipsi fuerimus. Amen.“ — Na f. 70' od različnih rok: „Hic liber est scriptus qui scripsit sit benedictus.“ „Finito libro reddatur gratia Christo, quis scripsit istud librum, ille benedicitur.“

Notice od roke iz začetka 14. stol: f. 67' „venerabili in Christo patri et domino spirituali domino Augustino dei et apostolica gratia Zagrabiensi episcopo.“ f. 70' „Stephanus banus Sclauonie“. „Stephanus banus“.

30.

29

Perg. (f. 10—91, 107, 112—150), papir (f. 92—106, 108—111); — 1352 avg. 21 (f. 1'—45'), sredina 14. stol. (f. 46—107'), konec 14. stol. (po l. 1398.) ali začetek 15. stol. (f. 108—111), kmalu po l. 1334. (f. 112—127'), konec 13. stol. (f. 128—150'); — 20 × 14 cm; — 150 fol. (= 4 kvint. + 3 kvat., od katerih pa manjka med ff. 40/41 eden popisan list, med ff. 45/46 pa dva lista + 1 ternij + 3 kvat. + 59 listov, med katerimi manjka eden ali več popisanih listov za f. 91, najmanj eden za f. 106 in po eden med ff. 127/128 in 137/138); ff. 101—106 bi morali biti uvezani med ff. 92/93; — knjižna minuskula, f. 1'—45 in 92—106 v dveh, f. 46—92' in 107—150' v enem stolpcu, 16 rok (ff. 1'—45', 46—91', 92—106', 107—107', 108—111', 112—127', 128—135', 135—136', 136'—137', 137', 138—139', 140—146', 147—148', 148', 149—149', 150—150'); — lesene z usnjem prevlečene platnice z deloma odpadlima kovinastima sklepoma iz 16. stol., pri vezavi so uporabljeni pergamentni drobeci iz različnih dob, kodeks je uvezan iz štirih delov (f. 1—91', 92—111', 112—127', 128—150').

f. 1: prazno.

f. 1'—45'. „*Libellus statutorum ordinis Cisterciensis, illorum videlicet que ad regularem observantiam correptionem viteque disciplinam pertinere noscuntur.*“ (f. 1'—3': vsebinsko kazalo; f. 3—3': „*Incipit prologus in cartam karitatis. Antequam ordo*

× humanis exequatur“; f 3'–6': „Incipit carta karitatis de uniformitate ordinis in cantu. I.^m Quia unius × fuerit celebrabitur. Explicit carta karitatis;“ f. 6'–7': „Incipit prefatio in Clementinam. Supradictum itaque × qui sequitur terminata“; f. 7–45': „Incipit distincio prima. Ordinacio Clementis pape III^{ti} de commendacione ordinis Cysterciensis. Capitulum primum. Clemens episcopus [prvo „distincio“ tvori privilegij papeža Klementa IV. za cistercijanski red z dne 9. junija 1265, Perugia, „Parvus fons qui“, prim. Potthast, Reg. pont. Rom., n. 19185] × firmiter obseruari. Explicit. Explicit libellus diffinitionum compilatus anno domini M^oCC^oCLII^o, XII° kal. septembris completus.“)

f. 46–91'. Statuti za cistercijanski red. (f. 46: „Incipit prologus in cartam caritatis. Antequam abbacie × humanis exequitur. Explicit prologus“; f. 46–48': „Incipit carta caritatis. Quia unius × fuerit celebretur. Explicit carta caritatis;“ f. 48'–49: „Incipiunt prenotationes sequencium distinctionum“ [vsebinsko kazalo]; f. 49–89': „Incipiunt capitula in diffinitiones capituli generalis edita anno domini ·M·^oCC·^oL·^oVI·. Incipit prima [f. 49'] distincio que agit de abbacia et ecclesia et utensilibus suis, ornamentis, grangiis et cetera. Primum capitulum. In ciuitatibus × a capitulo prefinitam;“ f. 89'–91': „Anno domini ·M·^oCC·LVIII°· statuta sunt hec in capitulo generali. In primis statuit × absoluatur;“ f. 91: „Anno domini M·^oCC·L^oIX^o· statuta sunt hec apud Cystercium tempore capituli generalis. In primis × fuerit in hoc“ [ostalo manjka].)

f. 92–106'. „Incipiunt nouelle diffinitiones.“ (f. 92–92': vsebinsko kazalo; f. 92'–106': „Incipit prologus. Ut statutorum × eciam reprobentur. Explicient nouelle diffinitiones“ [konec na f. 100', ker bi morali ff. 101–106 stati med ff. 92/93]).

f. 107. „Versus ·XV· distinctionum“ (na razuri, slični verzi tudi na f. 91').

f. 107'. O mašah in aniverzarijih za umrle, ki se imajo opravljati v samostanu. „Generalis consuetudo × defunctorum officiiis.“

f. 108–111. Sklepi generalnega kapitlja cistercijanskega reda v Heilbronn (Fons salutis) 17. septembra 1398.

f. 112–127'. „Hoc est transumptum quatuor litterarum apostolicarum quarum tenores singulariter de verbo ad verbum infrasecuntur. Et primo tenor prime sequitur per omnia in hunc modum“ (listine papeža Benedikta XII. z dne 10. julija 1334, Pont de Sorgue, „Fulgens sicut stella“; 17. junija 1334, Avignon, „Pastor bonus“; 2. julija 1334, Avignon, „Regularem vitam“, vse so izdane za cistercijanski red; od četrte z začetkom „Qui personarum“ je ohranjen le prvi del).

f. 128–135. Privilegij papeža Klementa IV. za cistercijanski red z dne 9. junija 1265, Perugia, „Paruus fons qui“ (Potthast, Reg. pont. Rom., n. 19185), sklepe formule od „Nulli ergo“ dalje manjkajo.

f. 135—150'. Sklepi generalnih kapiteljev cistercijanskega reda iz let 1266—1268, 1270, 1275—1278, 1283, 1286, 1287 in nekaterih drugih iz 13. stol., od katerih pa ni razvidna letnica.

Prim.: *Nomasticon Cisterciense...* a R. P. D. Jvliano Paris, nova editio (Parisiis 1670), strani 65, 274, 466, 484, 498, 586, 616 in dalje; Chrysost. Henriquez, *Regula constitutiones et privilegia ordinis Cisterciensis (Antverpiae 1630)*, str. 92 in dalje.

31.

30

Perg.; — 12. stol., druga polovica (pred l. 1191., kajti o tega leta uvedeni dolžnosti čitati na praznik sv. Malahije škofa [5. nov.] dve maši [prim. spodaj citirano delo Parisovo, 155] govori glosa pripisana na f. 58'); — 21×14 cm; — 101 fol. (= 13 kvat., med ff. 43/44 sta iztrgana dva lista s tekstom, med ff. 59/60 je izrezan en list brez teksta, konec manjka); — knjižna minuskula v enem stolpcu, ena roka; — lesene z usnjem prevlečene platnice iz konca 16. ali začetka 17. stoletja (na notranji strani sprednjih platnic letnica 1624), kovinasti vogali in deloma odpadla sklepa.

f. 1—8'. *Consuetudines Cisterciensium*. (f. 1: „Incipiunt consuetudines Cisterciensium super exordium Cisterciensis cenobii. Nos Cistercienses \times pausent feliciter. Amen.“ f. 1: vsebinsko kazalo prvega poglavja; f. 1'—8': „Exordium Cisterciensis cenobii. Capitulum primum. Anno ab incarnatione \times fuerint inuenta.“)

f. 8'—13. *Carta caritatis*. (f. 8': „Super cartam caritatis. Antequam abbatie \times humanis exequitur“; f. 8'—9: vsebinsko kazalo prvega poglavja; f. 9—13: „Incipit carta caritatis. Quod nullus commodi corporalis exactionis mater ecclesia a filia requirat. Capitulum I. Quia unius veri \times ad habitandam suscipiat.“)

f. 13—23. *Instituta capituli generalis ordinis Cisterciensis*. (f. 13: „In carta caritatis \times tenenda decreverunt“; f. 13—13': vsebinsko kazalo; f. 13'—23: „Quo in loco sint construenda cenobia. Capitulum I. In ciuitatibus \times sicut in clauastro.“)

f. 23'—101'. „Incipiunt capitula ecclesiasticorum officiorum“ (vsebinsko kazalo: f. 25), „De aduentu domini capitulum primum. In aduentu domini \times ad matutinos“ (končna poglavja 118 do 123 manjkajo).

Prim.: *Nomasticon Cisterciense...* a R. P. D. Jvliano Paris, nova editio (Parisiis 1670), nepaginiran uvod, strani 67, 83, 245, 482 in dalje.

36.

31

Perg.; — 14. stol., prva polovica; — 22.2×16 cm; — 111 fol. (= 6 kvint., od katerih manjka med ff. 36/37 petnajst listov + 5 listov [eden manjka med ff. 46/47] + 7 listov, od katerih so trije deloma odtrgani + 1 kvinternij + 2

kvaternija + 1 okternij, od katerega manjka po 1 nepopisan list med ff. 82/83, 89/90, 90/91 in 91/92; f. 101 je napačno uvezan, moral bi biti med ff. 102/103; + 2 kvaternija, od katerih manjkajo med ff. 105/106 trije listi + 1 binij + 2 lista); — knjižna minuskula v dveh stolpcih, dve roki (ff. 1—54, 55—110); — sočasne lesene s pergamentom prevlečene platnice z železnimi gumbi in usnjatim sklepom; kot makulatura so uporabljene pergamentni listi s tekstom (pridige?) 13. stol., eden je prilepljen na srednje platnice, drugi tvori kot f. 111 zadnji list kodeksa; druga makulatura s tekstom 13/14. stol. je prilepljena na ff. 101, 102', 105'.

f. 1—44'. Govori za postni čas. „Tabula operis subscripti talis est“ (vsebinsko kazalo na f. 1—1'), „Tu autem cum ieiunas vnge caput tuum, Mat. VI°. In hoc ieiunii capite × neque decorem“ (govori na f. 2—44').

f. 44'—50. Govori: „Qualis deus fuerit in cruce“, „De gemitibus Christi in cruce“, „De inclinacione“, „De cruce carita[tis]“, „De meditantis horis diui[nis]“, „De missa“, „De passione“, „De memoria dominice passionis“, „De corpore domini“, „Expositio super cantica canticorum“.

f. 50': prazno.

f. 51—54'. Odlomki nekaterih govorov (začetek manjka), eden (f. 52') ima nadpis „in parasceue“.

f. 55—105. „Incipiunt sermones quadrig[e] [simales]. Ad III^{or} nobis valet ieiunium. Cum autem ieiunas vnge caput tuum. Mat. VI. In hoc ieiunii capite × neque decorem et cetera. Finito libro sit laus et gloria Cristo. Amen.“ (V glavnem isti tekst kot na f. 2—44'.) Nato stoji zapisano od sočasne ali nekoliko poznejše roke: „Istud quadragesime est Chunradi Aufhabarii.“

f. 105': prazno z izjemo citata iz Mat., VIII, 8 („Domine non sum dignus...“).

f. 106—110. Izvlečki iz „zlate legende“ (legenda aurea) Jakoba de Voragine, tekst je pomanjkljiv. „Hvmiliauit semetipsum × et lilium conualium et reliqua. Explicit Jacobinus de Uragine compilatus per dominum fratrem Jacobum cui est nomen sortitus a nomine et cetera. Puntschuch.“

f. 110': razne beležke od različnih rok 14. stoletja, med drugimi „frater Johannes abbas monasterii beate Virginis in Zagrabia.“

39.

32
Pergament; — 14. stol., prva polovica; — 15·5 × 11·5 cm; — 244 fol. (= 1 seksternij, od katerega manjka prvi, nekaj popisan list + 1 kvint. + 1 sekst. + 8 kvint. + 1 sekst., od katerega manjka med ff. 114/115 en list brez teksta + 12 kvint.); — knjižna minuskula, en stolpec f. 1—11', dva stolpca f. 12'—243', ena roka; — sočasne lesene z usnjem prevlečene platnice, sklep je odpadel.

- f. 1—11': k o l e d a r, prvi list za mesec januar manjka.
 f. 12: prazno.
 f. 12'—33': b r e v i r (del psalterija).
 f. 34—43': del glavnih molitev iz misala in misalne molitve za gotove prilike in praznike.
 f. 44—243': b r e v i r (proprium de tempore, proprium sanctorum, commune sanctorum).
 f. 244—244': prazno.

III. BISTRSKI ROKOPISI.

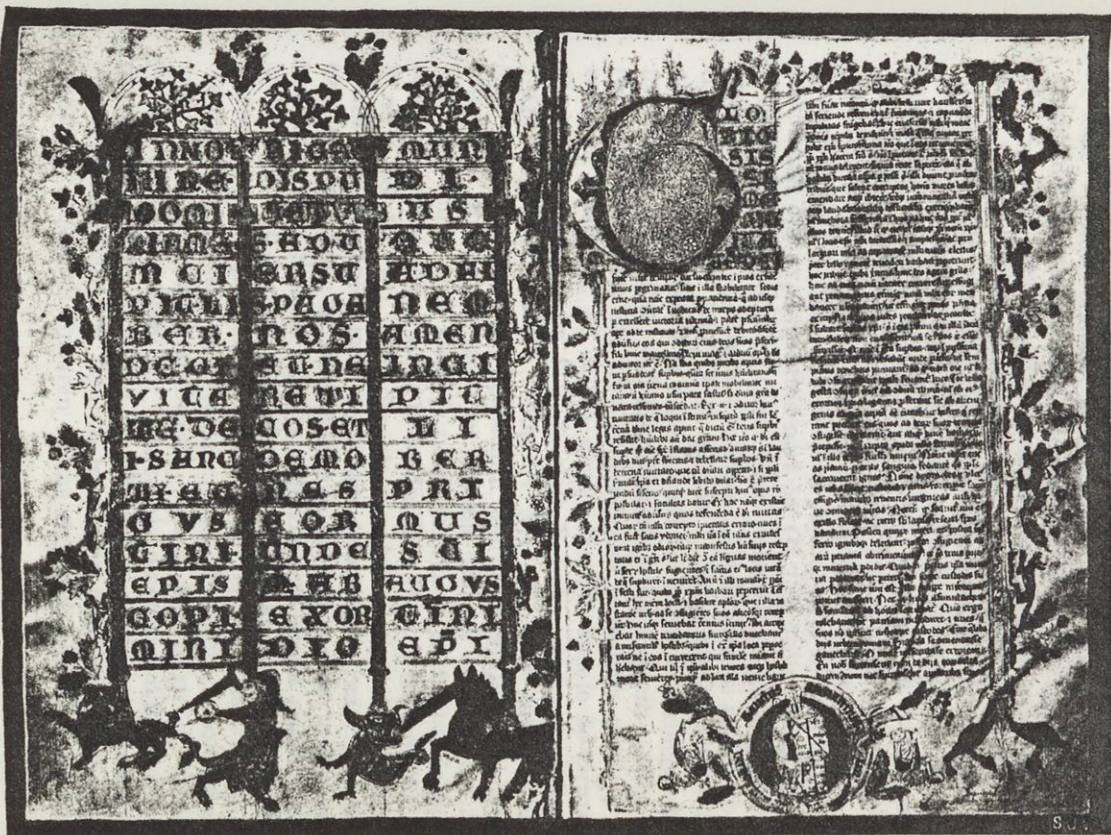
Knjige in rokopise dne 29. januarja 1782. razpuščenega kartuzijanskega samostana v Bistri pri Vrhniku je dobila še istega leta ljubljanska (licejska) biblioteka. Ker inventarji nekdanje bistrske biblioteke, sestavljeni ob in kmalu po ukinjenju samostana ne navajajo rokopisnih del posebej, smo navezani pri določevanju bistrske proveniencie na dela sama. Današnji rokopisi 2, 20, 33, 50, 69 in 142 licejske biblioteke imajo zapise iz 14. in 15. stol., kateri kažejo, da so bili kodeksi nekdanje last bistrske kartuzije. Rokopisi 41, 44, 46, 69, 142 in 147 so pa opremljeni s štampiljo nekdanjega samostana. Rokopis 33 je prišel v licejsko knjižnico iz Stične, toda v Stično iz Bistre, kjer se je še l. 1432. nahajal; zato ga obravnavam med bistrskimi rokopisi.

Iluminatorni okras bistrskih rokopisov.

France Stelè.

Med rokopisi iz bistrskega samostana, ki jih opisuje paleografsko dr. M. Kos, se odlikujejo po svoji opremi štirje, in sicer *cod. 2.*, *cod. 33.*, *cod. 44.* in *cod. 147.* *Cod. 2.* ima razen bogatega miniaturnega okrasa tudi sočasne monumentalne usnjene platnice z bronastimi okraski, končujočimi se z gotoko stilizirano palmeto na ogljih, na sredi strani in na mestih, kjer so pritrjene usnjate zaponke.

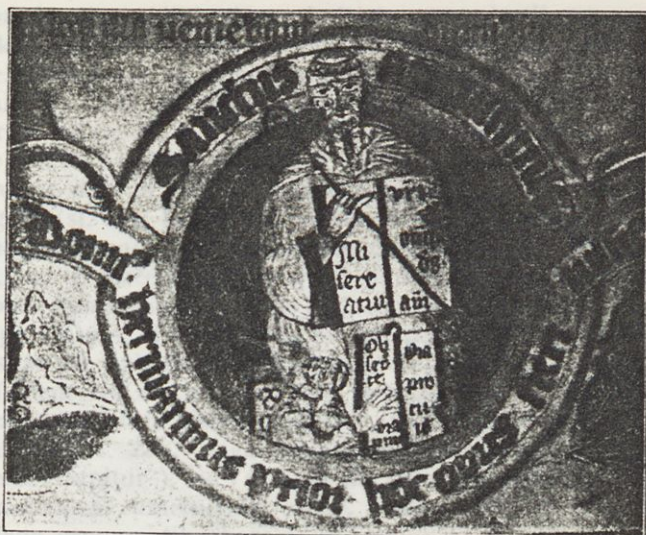
Najbogatejši po svoji opremi in obenem najstarejši je *cod. 2.*, ki vsebuje dve uvodni, v celem obsegu okrašeni strani f. 2' in 3 ter 21 večjih inicial. Spisal in okrasil ga je l. 1347. po nalogu priorja Hermana neki Nikola j, ki je vpletel svoje ime med veje stiliziranih rastlin pod loki na f. 2'. F. 2' (sl. 10) nam predstavlja slavnostno v unciali spisani uvodni tekst, razdeljen med 3 zgoraj polkrožno završene loke. Motiv je povzet po tradicionalnih k a n o n s k i h l o k i h v starejših srednjeveških rokopisih. Predstavlja nam štiri sloke stebre, katerih baze stoje na štirih figurah, od katerih sta dve in dve med seboj v borbi, in sicer lev s kentavrom z mečem in okroglim ščitom, repa obeh se prepletata, ter zmaj z enorogom. Motiv stanja stebrov na živalskih in človeških figurah je tipičen za romansko arhitekturo v Italiji in se najde pogosto

Sl. 10. Ljubljana, lic. knjižnica, rokopis 2, fol. 2' in fol. 3.

tudi v alpskih deželah. Stebri imajo kapitele v obliki levjih mask, zgoraj se pa završujejo s polkrožnimi loki, katerih polja so izpolnjena s stiliziranimi rastlinami s tridelnimi ostroobrísanimi listi. Levi in desni rob sta razen tega okrašena s hrastovimi listi in želodi ter živalmi (psi, zajci itd.) v teku. Že ta stran nam kaže stilistično dvoličnost, ki se kaže v tradicionalnem motivu kanonskih lokov, združenih v popolnoma plosko ornamentiko s sodobnimi motivi stiliziranih rastlin in živali. — Bolj prevladuje novi značaj na sosednji strani (sl. 10), ki vsebuje veliko inicialo s filigransko ornamentiko v sredini, ter krog in krog rob iz hrastovih listov, stiliziranih cvetov in živali. Predstavljen je lov psov na zajce. Ob desnem robu je linearno prestiliziran steber, sloneč na maski z dvema živalskima telesoma in kapitelom z masko, katere ušes se držita dva psa. Na spodnjem robu je v krogu slika sv. Avguština, pred katerim kleči ves zveržen in mnogo manjši prior Herman (sl. 11). Ta slika je po svojem pojmovanju še popolnoma romanska, kakor tudi ona sv. Avguština na f. 56' (sl. 12), dočim ostali okras te strani v splošnem popolnoma ustreza času postanka. Tudi v ostali miniaturi opremi rokopisa se kaže ta dvoličnost. Tradicionalni motivi so n. pr. motiv zmaja v repu črke Q, n. pr. na f. 28' (zmaj ima človeško glavo), ali f. 128. Motiv zmaja se nahaja tudi kot okras v črkinem obodu, n. pr. na f. 52' E ali f. 128. — Veliko inicial je izpolnjenih s filigransko spiralno ornamentiko; iste vrste ornamentika se pogosto razširja od črke po robu ob tekstu (n. pr. f. 28). Druge iniciiale kažejo še izrazite romanske motive, tako n. pr. f. 9', iniciala S, katere notranja foliatura odgovarja oni inicial stiških rokopisov XII. stol. Tu imamo tudi tipični motiv spone, okrašene z glavicami žebeljev, spajajoče trte, kjer se razhajajo ali stikajo; ta motiv se nahaja tudi na črki O na f. 56' (sl. 12). Značilen odmev tega sloga je posebno črka D na f. 116. Za novi slog pa so značilne: iniciala I na f. 16 ter iniciala P na f. 108 (sl. 15); dalje črka P na f. 98' (sl. 13). Prvi dve sta okrašeni s tipičnimi zgornjeitalijanskimi motivi prepletajočih se trakov, telo črke je razdeljeno na temnem ozadju v več polj, ki so okrašena z drobno rozetno ornamentiko. Obe se končujeta v listnem repu, v katerem sedi grobo risana figura enake koncepcije kot dve na f. 3 ob sliki sv. Avguština.¹ Slog obdelave, ki je popolnoma rokodelski in dosega s porabo barv, zlatenja in smisla za ornamentiko ploskve precejšnje efekte, je kljub raznorodnim elementom, ki jih moremo konstatirati, enoten. Miniaturist je delal očitno po različnih predlogah, kar dokazujejo omenjene ikonografične diskrepance, predelal pa je vse v precej grobih, svojemu risarskemu znanju primernih oblikah. Pri figurah to znanje popolnoma odpove in se izpremeni v ploskovit linearen shema največje primitivnosti. Značilni za

¹ Prim. sl. 25. v *Beschr. Verz. d. illumin. Handschriften in Oesterreich*, III. zv. Kärnten (obdelal R. Eisler). Eisler opredeljuje to ornamentiko za zgornje italijansko in furlansko. Rokopis je iz XIII. stol.

Sl. 11. Ljubljana, licej. knjižnica, rok. 2, f. 3.

to sta sliki sv. Avguščina na f. 3 in f. 56' (sl. 11, 12). Podobna shematična risarska modelacija obrazov in oblek se najde n. pr. v salzburških rokopisih XII. stol.

Naš rokopis v svojem dvoličnem značaju ni osamljen, ampak mu je v tem podoben rokopis iz XIV. stol. *Biblia sacra integra*, nastal bržkone v Ogleju.² Za bistrskega miniaturista lahko rečemo, da je porabljal sodobne francoske, zgornjeitalijanske ter romanske motive in predloge.

Obilna poraba čisto pisarske, s peresom izvršene ornamentike v zvezi z inicialami in v zvezi z njimi po robovih je naravnost značilna za takratno avstrijsko in češko knjižno opremo. Tako se naš miniator s svojim delom brez težave uvršča v srednjeevropski slog pred nastopom nove češke ornamentike v 2. pol. XIV. stol.

Cod. 33., ki ga dr. Kos datira v 2. pol. XIV. stol., je verjetno domače delo po vzoru kakega francoskega rokopisa, na kar kažejo posebno t. zv. drolerije, figuralne igrače, izvršene v perorisbi, s katerimi je rokopis okrašen. Najbogatejše je okrašena prva stran z inicialo Q, ki ima rep na levi strani, zato, da ga pisar lahko izrabi za dekoracijo roba. V krogu črke je filigranska ornamentika, kar vse spominja na sorodne elemente v *cod. 2*. Črke začetnega teksta so okrašene z žival-

² Prim. H. Folnesics, *Küstenland. Istrien u. Triest v Beschr. Verz. d. illumin. Handschriften in Oesterreich*, VII. zv. št. 53—57. Rezultat je seve v Ogleju popolnoma drugačen.

skimi in človeškimi glavami. Risbe na robovih se nanašajo pogosto na kak stavek v tekstu dotične strani, večje na spodnjem robu pa so posebno pogoste na koncu in začetku pole. Glavne so sledeče: na f. 1 menih do pasu s knjigo v roki in kritati štirinožec s človeško glavo, pokrito s kapuco; f. 18' krst (glavica, na katero zliva roka vodo iz posode); f. 20 Kristusova glava s križnim nimbom; f. 72' sirena na vodi, z levo se drži za rep, v desni drži ribo (sl. 16); f. 108' Pegaz, stopajoč na goro (sl. 17); f. 145 nag moški. Risbe k tekstom so vsebinsko dobesednega, formaino pa hieroglifičnega značaja; par primerov: f. 30, glava preklana z mečem („Item quod dicitur ecclesiam debere reconsecrari propter homicidium“); f. 30', glava, na katero seka z mečem roka v oklepu („Quid, si in ecclesia martyr occidatur?“); f. 146, oseba, ki kaže s prstom na jezik („Delegatus esse non potest... m u t u s...“); f. 52, ketih („Item res sacrae sicut non possunt vendi“); f. 177, meč, odsekana glava in na žeblju viseča mošnja („Item monete civitatis falsarius capite puniatur“); f. 225', naga žena in moško spulovilo („Cum ipsa puella violenter rapitur“). — Vse kaže na risarja pisarja, ki s svojimi risbami ni zasledoval umetniških ciljev. Filigranska in pisarska, s peresom izvršena ornamentika kaže srednjeevropski krog kakor smo ga označili pri cod. 2.

Cod. 44. Iz 2. pol. XV. stol. Po slogu opreme, ki odgovarja sočasni rokopisni ornamentiki v srednji Evropi, ni izključen domač postanek. Bogato okrašeni so posebno f. 1, 20, 77 in 102'. Od inicial se razhajajo stilizirane trte po robovih strani, vmes pa so vpletene naturalistično spretno naslikane živali, n. pr. opice, pav, ptice itd.

Cod. 147. Postanek tega rokopisa je datiran med leta 1482. do 1497. Na notranji strani prednje platnice je nalepljen vezavi sodoben koloriran primitiven lesorez (sl. 14). Vezava je postanku rokopisa več ali manj sodobna, torej iz konca XV., event. iz zač. XVI. stol., s čemer je dan za lesorez približen terminus ante quem. Tiskan je na papir in je visok 120 mm, širok pa 94 mm. Na terenskem pasu, ki je označen s črtami, stoji Veronika in drži z razprostrtima rokama pred seboj velik prt z Jezusovim obrazom, posnetim po veran. Slika je obdana najprej od pravokotnega okvira iz dvojnih črt, potem pa je ostali rob v oglih in v sredi vsake stranice deljen z dvojnimi črtami in koloriran menjaje z zeleno, rumeno in rdečo barvo. Z istimi barvami je koloriran tudi lesorez. Na Veronikinem pokrivalu in na žarkih Jezusove glave so ostanki zlatenja.

Na f. 51 se nahaja mesto iniciiale v zeleno rdečem okviru nalepljen bakrorez (sl. 18) v velikosti 30 × 33 mm. Na kvadratnem kosu papirja je natisnjen bakrorez, obdan od kroga, v njem je predstavljena sedeča Marija, s krono na glavi, z žezlom v levi, z desno pa opira nago dete Jezusa, ki ji stoji v naročju. Jezus z levo blagoslavlja, v desni pa drži oblo. Obleka Marije je poznogotsko dekorativno razpoločena in gubana z ostrolomljenimi gubami. Bakrorez, katerega slog

Sl. 12. Ljubljana, lic. knjižnica, rokopis 2, slika sv. Avgušтина, f. 56'.

odgovarja nemškim bakrorezom druge pol. XV. stol., je nastal pred l. 1482., ker so ff. 1—119 datirani s tem letom in je pisar pri pisanju teksta računal ž njim ter se mu umaknil.

2.

33

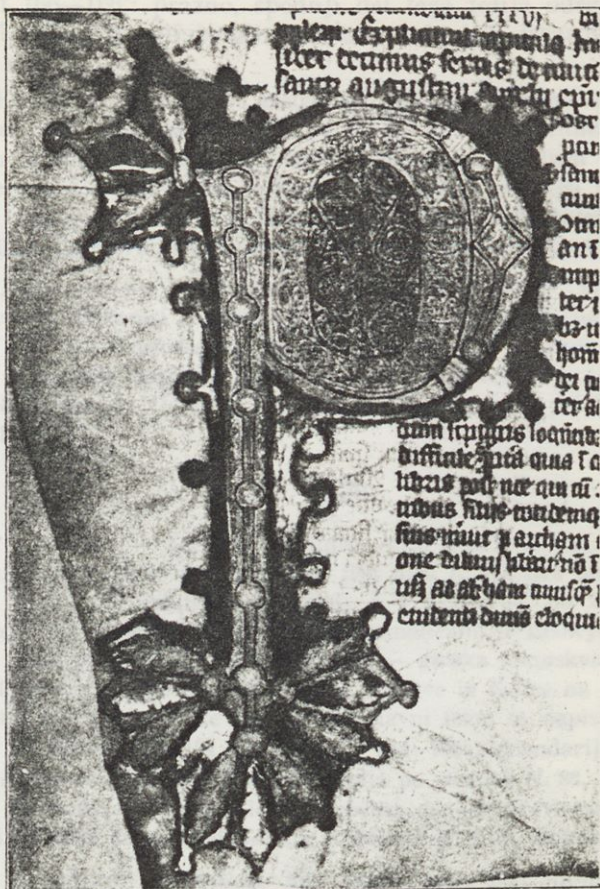
Pergament; — 1347 (na pergamentu, s katerim je prelepljena notranja stran sprednjih platnic stoji v zlatih in srebrnih, rdeče obrobljenih črkah gotške majuskule: „anno domini .M. CCC. XL. VII. / completum est hoc opus et iussit fieri donnus Hermannus prior Uallis Jocose una cum/ ceteris tempore prioratus sui“); — 53·5 × 35·7 cm; — 172 fol. (= štirje listi zlepljeni skupaj v dva + 15 kvinternijev + 1 kvaternij [f. 153—160] + 12 listov [f. 161—172] + 2 odrezana lista); — gotška minuskula v dveh stolpcih (39·5 × 11·5 cm) po 54 vrstic, ena roka; — sočasne z usnjem prevlečene platnice, na vogalih in v sredi obite s kovinastimi okraski, od obeh usnjatih na koncu okovanih sklepov spodnji nima več kovinastega konca, hrbet pokvarjen.

Iluminacije. F. 2' (sl. 10); z dvema zlatima in dvema srebrnima stebričkoma, od katerih končujeta srednja zgoraj v zlato odnosno srebrno živalsko glavo, vsi štirje pa v tri sklenjene polkroge, je razdeljen ta folij v tri vertikalna polja, v katera je vpisan naslov z zlatimi in srebrnimi majuskulnimi

črkami (besedilo glej spodaj pri vsebini); v srebrno in zlato rastlinsko ornamentiko, katera izpolnjuje zgornje polkroge, je vpleteno ime pisca „Ni/co/laus“; ob zgornji in obeh stranskih straneh so ornamentalno upodobljene rastline, cvetje in živali (zajec, opica, pes, veverica); ob spodnjem robu na levo od gledalca je naslikan v rdečo in zeleno podloženo suktnjo oblečen plavalos mož z živalskimi (volovskimi?) nogami, v levici drži okrogel ščit v modrih barvah, z desnico vihti srebrn meč proti zlatemu levu, ki mu grozeče odpira žrelo; na desno od gledalca je naslikan boj med srebrnim enorožcem z zlatim rogom in rdečim zmajem z zelenim repom in zelenimi nogami.

f. 3 (sl. 10): v zlato, rdeči in modri barvi izdelana iniciala G z zlatimi in srebrnimi majuskulnimi črkami „[G]loriosissimā ciuitatē dei“; tekst tega folija obroblja na zgornji, levi in desni strani pas z živalmi (zajci, psi, opica, veverica) ter rastlinska, cvetlična in druga ornamentika; ob spodnjem delu folija je naslikan v okroglem z dvojnatim modrim pasom obdanem medaljonu na zlatem polju sv. Avguštin, kako sedi v kartuzijanski redovni obleki na stolcu brez naslonjača, obloženem z blazino, v desnici drži rdečo škofovsko palico, na kolenih pa odprto knjigo, v kateri je z rdečimi minuskulnimi črkami zapisano „Misereatur / vestri / omnipotens / deus. / Amen“, pod svetnikom sedi v sključeni legi kartuzijanec (bistrski prior Herman) in drži v rokah odprto knjigo s tekstom v rdečih minuskulnih črkah „Ob/secro / te / ora / pro me / ora / pro / tu/is“; na obeh straneh raste iz medaljona višnjevo obrobljen pas z rastlinsko ornamentiko, katerega konca na desni in levi medaljona držita dva le z nekakimi zlatimi kariranimi torbami opremljena, a drugače gola moža; med modrima pasovima okoli medaljona je zapisano zgoraj „Sanctus Augustinus“, spodaj „Donnus Hermannus prior hoc opus fieri iussit“ (sl. 11); desno stran desnega stolpca (od gledalca) obroblja v vsej višini v beli, modri, rdeči in sivkasti barvi izdelan trak, kateri končuje na zgornji strani v koštrunovo glavo, na spodnji strani pa v troobrazno bradata glavo starca, od katere se na vsaki strani cepi zadnji del telesa neke živali.

V zlato, srebru, beli, rdeči, modri, rumeni, zeleni, rjavi, okrasti, oranžasti, vijoličasti in drugih barvah izdelane iniciala se nahajajo na f. 9' (S, ta iniciala se od vseh drugih razlikuje po priprosti izvedbi in majhnem obsegu), 16 (I, slično izdelan trak kot ob desnem robu teksta na f. 3, končuje v slično moško figuro, kot ste oni ob medaljonu na f. 3), 22' (D), 28' (Q, rep črke končuje v človeško glavo in zmajevo telo s peruti), 36 (C), 40 (D), 46 (N), 52' (E, v desnem loku črke srebrn zmaj), 56' (O, sl. 12, v ovalu črke sv. Avguštin proti gledalcu obrnjen z odprto knjigo v rokah), 65 (C), 71' (A), 77' (E), 83 (D), 90 (D), 98' (P, sl. 13), 108 (P, sl. 15, ob dolnjem delu črke se spenja bela psu podobna zver, rep črke končuje v slično moško figuro, kakor ste oni ob medaljonu na f. 3), 116 (D), 128 (Q, v obojestranskih lokih črke srebrna zmaja, rep črke končuje slično kakor pri Q na f. 28'), 136 (D), 146' (C), 155 (S, črko tvori srebrn zmaj s peruti na zelenem dnu, iz zmajevega žrela gleda človeška bradata glava, med zmajem v lokih črke dve psom podobni rdeči zveri).

Sl. 13. Ljubljana, lic. knjižnica, rokopis 2, f. 98'.

f. 1: prazno.

f. 1': vsebinsko kazalo.

f. 2: prazno.

f. 2': „In nomine domini. Amen. Incipit liber de civitate dei sancti Augustini episcopi, mirifice disputatus aduersus paganos et hereticos et demones eorundem, ab exordio mundi usque ad finem. Amen. Incipit liber primus sancti Augustini episcopi.“

f. 3—166: „Gloriosissimam ciuitatem dei × quibus autem satis est non michi sed deo mecum gratias congratulanter agent. Tu autem domine miserere nobis. Deo gratias“; — knjige 11—18, 20 in 22 imajo posebno vsebinsko kazalo.

f. 166—166': prazno, spodnji del tega folija odrezan.

f. 167—172': alfabetičen seznam važnejših izrazov v delu „De civitate dei.“

Kodeks je po naročilu bistrskega priorja Hermana spisal in iluminiral prejkone neki „Nicolaus“ (f. 2'), po P. pl. Radicsu (Mittheilungen des historischen Vereins für Krain, 17, 1862, 7 in tekst k 32. listu osmega zvezka C. Grefejevega dela Alt-Krain — Stara Kranjska, 7) poznejši bistrski prior tega imena. Rokopis je bil last bistrske kartuzije (f. 160' beležka iz 14. stoletja „Iste liber est Carthusiensium in Frenicz prope Laybacum“).

Literatura. Kukuljević, Slovník umjetnikah jugoslavenskih, 32; Fr. Kosmač, Rokopisi ljubljanske bukvarnice, Slovenski Glasnik, 9, 1863, 287; Radics l. c. — Reprodukciyo naslovne strani ima citirana Grefejeva zbirka zvezek 8, list 32; naslovne strani in prvi strani teksta J. Gruden, Zgodovina slovenskega naroda 111 in J. Mal, Zgodovina umetnosti pri Slovencih, Hrvatih in Srbih, sl. 13.

20.

34

Pergament; — 14. stol., sredina; — 28 × 19,5—20 cm; — 112 fol. (= 2 kvaternija, od katerih manjkajo trije listi med ff. 1/2, dva med ff. 9/10 in eden med ff. 10/11 + 9 kvinter. + 1 ternij + 1 kvinternij, od katerega manjkajo štirje listi), pergamentni lističi, popisani z noticami iz kasnejše dobe so vloženi med ff. 55/56, 61/62, 67/68, 79/80 in 99/100; — gotska minuskula v enem stolpcu. prvi kalendarij in nekrolog ter beležke, molitve in listine na ff. 1, 88, 105', 106' itd. pisale so različne roke 14.—17. st., glavni tekst so napisale tri roke (I: f. 10—68'; II: 69—88, 89'—104; III: 88'—89, 104—105), kalendarij na koncu (f. 107 do 112'), tekst na f. 106—106' in paginacija po straneh (f. 88, 106) je od roke iz začetka 16. stoletja; — vez v lesene z belim usnjem prevlečene platnice, rdečo obrezo in dvema deloma odpadlima sklepoma je iz 16. stoletja.

f. 1. „Anno domini M 364 combustum fuit monasterium hic in Frãnciz vna cum libris et ceteris bonis monasterii quasi in toto.“ Sledi deloma izradirana in korigirana beležka v nemškem jeziku, katera govori o preporni zadevi, ki jo je imel radi nameravane inkorporacije bistrske kartuzije v škofijo, katera bi se imela ustanoviti v Gorici, bistrski prior Primož (Jobst) l. 1586. z ljubljanskim škofom (Ivanom Tavčarjem). Beležka je napisana pred l. 1588. (prim. Milkowicz, Die Klöster in Krain, Arch. f. österr. Gesch., 74, 48 in Jos. Gruden, Carniola, nova serija, 1, 1910, 91—3). Od iste roke je na f. 1' ob začetku kalendarija izradirana beležka, datirana 4. januarja 1579.

f. 1'—9'. Kalendarij in nekrolog, urejena tako, da so napisani na verso-strani folija kalendarični podatki (zlata števila, tendenske črke, rimski koledar, tekoča števila dni), svetniška imena, astronomični in liturgični podatki, na recto-strani sledečega folija pa v levi rubriki nekrološki znaki za obit ter imena nekaterih umrlih, v desni

Sl. 14. Ljubljana, lic. knjižnica, rokopis 147, koloriran
lesorez iz 2. pol. XV. stol.

rubriki pa imena umrlih. Vpisovalci od srede 16. stol. dalje se niso več držali točno tega reda. Vse je vpisano v razdobju od začetka 15. do začetka 17. stol. Manjka koledar za februar, marec in april, nekrološki vpisi pa za januar, februar, marec in december.

f. 10—10'. Obrednik za posvečevanje soli in vode, začetek in konec (2 folija) manjkata.

f. 11—88. Brevir (f. 11—31': psalterij, f. 32—59: proprium de tempore, f. 59—81: „Incipiunt orationes sanctorum“ = proprium sanctorum, f. 81—84: commune sanctorum, f. 84—88 razne brevirske molitve).

f. 88. „De sancto Brunone oratio.“

f. 88'—89. „Incipit forma induicionis nouiciorum. Sequitur. Indutus igitur × ad horas dicendas etc. Sequitur.“

f. 89'—104. „[I]ncipit ordo ad uisitandum infirmos. Cum frater egrotus × resuscitatus respiret per Christum dominum nostrum. Amen. Requiescat in pace. Amen“ (obsega tudi mrtvaške in pogrebne obrede).

f. 104. „Forma absolucionis generalis indulgencie a peccata et a culpa ordinata in consistorio apostolico.“

f. 104—104'. „Sequitur alia absolucio.“

f. 104'—105. „Forma absolucionis excommunicatorum maiori excommunicatione uel apostatarum reconciliandorum.“

f. 105'. Prepis listine, datirane 26. junija 1415 v Žičah, s katero sklenejo priorji „provincie huius Sclauonie“ kartuzij v Žičah, Jurkloštru, Bistri in Pleteljah bratovščinsko zvezo. Notica o podobnem „pactum fraternitatis“, katerega so l. 1481. sklenili „conuentus domorum Sclauonie.“

f. 106—106'. Molitve „de s. Francisco confessori“, „ss. Dionisy ac sociorum martyrum“, „de s. Ambrosio episcopo et confessori“, „in festo s. Ludouici regis et confessoris“, „in festo s. Didaei confessoris“, „in festo s. Petri martyris“, „in festo s. Bonauenturae“, „in festo s. Antonij de Padua.“

f. 107—112'. **K a l e n d a r i j** (tedenske črke, rimski koledar, arabske številke tekočih dni) od januarja do decembra z vpisanimi „anniuersaria perpetua ac priuata certis benefactoribus sacre huius domus concessa quorum donaria in fronte calendarii huius consignata habentur.“

F. 99' (notica 14. stol.): „Iste liber est Carthusiensium in Ffrenicz prope Laybacum.“ Na f. 102 notica: „Reuerendissimus episcopus Labacenfis Joannes Taufher en¹ hilauex cognomine ordinj plus quam benenotus est benefactor monasterij Vallis Jocofo in Frainz. Anno 86.“

Literatura. Wlad. Milkowicz, Die Nekrologe der Karthause Freudenthal, Mittheilungen des Musealvereines f. Krain, II (1889), 41—68.

33.

35

Pergament; — 14. stol., druga polovica; — 20 × 14,3 cm; — 324 fol. (= 27 seksternijev); — knjižna minuskula v dveh stolpcih, ena roka; — lesene z usnjem prevlečene platnice z deloma odpadlima kovinastima sklepoma; na notranji strani sprednjega ovojnega lista prepis začetka listine Nikolaja škofa v Ostiji in Velletriju ter papeškega legata († 1321) o pristojbini, katero so morali plačevati morilci cerkvi.

¹ Popravljen iz an.

Sl. 15. Ljubljana, lic. knjižn.,
rokopis 2, f. 108.

Ker ima rokopis na hrbtu prilepljen listič s stiško signaturo „49“ in je rokopis iste vsebine uvrščen v zapisnik stiških rokopisov iz konca 18. stol., sodim, da je pozneje prišel iz Bistre v Stično.

41.

36 Pergament; — 14. stol.; — 12,3 × 8,8 cm; — 179 fol. (= 4 listi + 12 kvinternijev + 1 kvaternij, od katerega manjka med ff. 124–5 eden nepopisan list + 1 kvinternij + 1 kvaternij + 3 kvinterniji); — knjižna minuskula v enem stolpcu, ena roka f. 5–179; — sočasni pergamentni ovoj z deloma usnjenim hrptom, na sprednji strani od roke glavnega teksta „Epistola Bernhardi ad Carthusienses. Tractatus de septem desertis. Tractatus de crinibus Samsonis.“

f. 1–4: z izjemo par citatov nepopisano.

f. 5–128. Liber de vita solitaria ad fratres de Monte dei.¹ — f. 5–7: „Incipit prologus beati Bernhardi abbatis

¹ Ta spis se po krivici pripisuje sv. Bernardu, napisal ga je Guigo, prior Velike kartuzije. Naš tekst obsega le prvi dve knjigi spisa, tretja manjka.

Iniciale na f. 1 in skoraj vsaki strani, razen tega na f. 1–312 na vsaki strani ob robu ena do šest koloriranih drolerij (fantastične človeške in živalske glave, deli človeškega in živalskega trupla, orodje, fantastične kombinacije itd.). — Prim. sl. 16 in 17.

f. 1–322'. Summa de iure canonico tractans et expediens multas materias secundum ordinem alphabeticum. Quoniam ignorans × perhenniter fulgeamus. Explicit. Explicit hec summa sit Christo gratia summa.“

f. 322'–324: vsebinsko kazalo.

f. 324' in sprednja stran zadnjega ovojnega lista: teksti o prenosnih altarjih in pridigah redovnih bratov ter o plačevanju četrtine.

Na zunanji strani sprednjega ovoja „1432. Liber iste est domus Vallis Jocese in Vrēnez ordinis Carthusiensis“, nato od poznejše roke „iufsu prioris C. K. Philippi Lustaller“; f. 78': „Liber iste est monasterii in Frēnez Vallisio cose ordinis Carthusiensis prope Laibacum in Sclauonia“ (podobno na f. 167', 250', 316' in na zunanji strani zadnjega ovojnega lista).

in libro de vita solitaria vel in epistolas ad fratres de Monte dei. Dominis in fratribus H(aimoni) priori et He W(igo) sabbatum delicatum. Pene impudenter × amore assuescant. Explicit prologus.“ — f. 7—128: „Incipit liber de vita solitaria ad fratres de Monte dei. Fratribus de Monte dei × secretum meum michi. Amen. Expliciunt epistole beati Berenhardi ad fratres de Monte dei sive liber de vita solitaria. Amen.“

f. 128—131. „Epistola (ad Florianum) beati Ambrosii archiepiscopi² de moribus et honesta vita. O dilecte fili × vivendo contempnas. Explicit. Deo gracias.“

f. 131—151'. „Hic agitur de septem beatis desertis multiformi speciositate et preciositate refertis... (f. 132). Quoniam in spiritu × secundum per ignem. Expliciunt VII^m. deserta pulchra. Amen.“

f. 151'—179. „De Sampson e et de septem crinibus. De Dalida et gremio eius. De rason e doloso radente cum dolo crines singulos singulis novaculis. De fabro et ferro et de singulis singulorum novaculorum operaiis. De cote triplici et de corrigia ad exacerbandum novaculorum acumina. De mola et columpna. De septem columpnellis et cetera. (f. 152). [O]ccasum ignominiosum × regnat per... Amen. Expliciunt VII deserta. Tractatus de crinibus Sampsonis.“

F. 4: štampilija bistrske kartuzije.

44.

37

Pergament; — 15. stol., druga polovica; — 10,3 × 7,8 cm; — 290 fol. (= 11 kvaternijev + 1 ternij + 1 kvaternij + 1 ternij + 1 list + 17 kvat. + 1 nonij + 3 listi + 2 kvaternija + 1 kvinternij + 1 list, začetek in konec rokopisa manjkata, istotako manjka po eden ali več listov med ff. 101—2. 181—2 in 223—4); — knjižna minuskula, en stolpec, ena roka, le beležke na f. 247' in f. 289' so od druge roke; — lesene z rjavim usnjem prevlečene platnice in obreza iz 16. stol., sklepa odpadla.

Iniciale in obrobni okraski: iz inicial v modri, rjavi, vijoličasti, zeleni, rdeči in zlati barvi na ff. 1, 20, 56', 77, 96, 102', 125, 135 in 164 se vije okoli teksta na dotični strani v istih barvah kolorirana obrobna rastlinska ornamentika, med katero so vpletene na f. 1 opice, lev, veverica in pav, na ostalih označenih listih pa razne ptice. Lista med ff. 181—2 in f. 223—4, katera sta bila slično ornamentirana, sta iztrgana.

Molitvenik. Obstoja iz: „cursus de proprio angelo qui dicendus est dominica die“ (f. 1—19), „cursus de eterna sapiencia feria secunda dicendus“ (f. 19—36'), „cursus de sancto spiritu tertia feria dicendus“ (f. 37—55), „cursus de misericordia quarta feria dicendus“ (f. 55—76'), „cursus de corpore Christi quinta feria dicendus“ (f. 77—101), f. 101' radiran tekst od poznejše roke, „cursus“ za petek, od katerega

² Zadnji i popravljen iz v.

Sl. 16. Ljubljana, lic. knjižnica, rokopis 33, f. 72', sirena.

manjka začetek (f. 102—134'), „cursus de compassione Marie Virginis sabbato dicendus“ (f. 135—163, na koncu „[f. 162'] Has horas composuit papa [f. 163] Johannes XXII et donavit omnibus vere penitentibus confessis et contritis eas de note dicentibus XL annos indulgenciarum et quatuor carrenas“).

f. 163'—181. „Incipit cursus de sancta trinitate...“

f. 181': kratka molitev, napisana v 16. stol., spodaj „Vrbanus Wengkho hat das gescriben.“

f. 182—221': molitev, od katere manjka začetek.

f. 221'—223'. „Oracio devotissima de compassione gloriose virginis Marie“ (konec manjka).

f. 224—246. „Cursus de septem gaudys Marie virginis.“

f. 246'—247. „Sequitur quedam prosa de omnibus septem gaudys beate virginis.“

f. 247'. „Introito in domum Paraclleti etc. AFH. NL. 1586.“

f. 248—289. „Sequuntur vigilie mortuorum.“

f. 289'. „Vnsern getreuen lieben N. richter vnd rath vnsere[r] statt Marchburg zuezustellen vnd zuuolziehen. Johanneß Stärman. N. R. I. NS 1586.“

f. 290—290'. „Vespere mortuorum“ (konec manjka).

F. 289: bistrska štampilija.

46.

38
Pergament (f. 1, 8, 9, 16, 17, 24, 25, 32, 33, 46, 53, 54, 61—123, 127, 128, 132, 133, 139, 140, 146—202), ostalo papir; — 14. in 15. stol., različne roke iz različnih dob; — 202 fol. (= 2 okternija + 1 septernij + 1 okternij + pola

s 24 listi + 6 listov + 1 kvinternij + 1 seksternij + 2 kvinternija + 1 septernij + 1 kvinternij + 6 kvaternijev), po eden list manjka med ff. 45—6, 104—5, 145—6 in 150—1; rokopis obstoja iz 5 različnih delov (1—61, 62—91, 92—154, 155—194, 195—202); — knjižna minuskula in kurziva; f. 1—61 in 103—190 en stolpec, f. 62—102 in 195—200 dva stolpca, f. 190—194 trije stolpci; sedem rok (1—55, 55—60, 61 in 61', 62—91, 92'—153', 155—194', 195—200'); — lesene z rjavim usnjem prevlečene platnice, približno iz 15. stol., usnjen sklep deloma odtrgan, sočasni naslovni list prilepljen, notranja stran platnic prevlečena s tekstom, napisanim v minuskuli 9. stoletja na pergamentu (na zadnjih platnicah odlomek svetniškega koledarja), poleg tega so notranje platnice še prelepljene s papirjem, na katerem je napisano vsebinsko kazalo jurističnega spisa o sodstvu, fevdih in Justinijanovem kodeksu (15. stoletje).

Iniciala: f. 195 (A, sedeč Antikrist s krono in žezlom, poleg hudič in zmaj).

Filigran: tehtnica.

f. 1—38. „Ammoniciones Cesarii episcopi Arelatensis (f. 4). Exhortatur nos sermo...“

f. 38'—45': prazno.

f. 46—53: „Tu enim cepisti × vite illius nobis. Amen“ (pridiga?).

f. 53—55. „Incipit tractatus Bernhardi abbatis de communibus exercitiis spiritualibus. Ad evitandum × sibi prelaturas.“

f. 55—61': gradivo za pridige.

f. 62—91: seznam biblijskih citatov, urejen po skupinah, n. pr. „De vitando pravo consilio“, „De quando bono consilio“ itd.

f. 91': prazno.

f. 92: razne beležke, pisni poizkusi.

f. 92': „Nomina quedam herbarum“ (latinska in nemška imena nekaterih rastlin).

f. 93: „Vocabula infirmitatum“ (latinska imena in karakteristika posameznih bolezni).

f. 93'—102: razlaga nekaterih latinskih izrazov v alfabetskem redu od „ab accidentibus“ do „zona pellicea“ (f. 101' prazen, f. 102 dodatki).

f. 102': prazno.

f. 103—122': latinski slovar v distihih od „abdicat“ do „zelus“.

f. 123—138: isto od „abra“ do „vado“.

f. 138'—145': prazno.

f. 146—153': latinski slovar v distihih za besede z začetnimi črkami A, P, C, D, L, M, E, S in Q.

f. 154: prazno.

f. 154': razne glose, beležke, pisni poizkusi itd.

f. 155—194': „Nota tetatus (!) de accentibus“, sledi na f. 155—181 traktat o črkah sploh, vokalnih, konzonantnih, izgovarjavi in zlogih, na f. 181—181' spis „de accentu“, na f. 181'—185' „de dictione“, na f. 186

Sl. 17. Ljubljana, lic. knjižnica, ro-
kopolis 55, f. 108', pegaz.

do 187' „de oracione“, na f. 187'—190' spis o petju cerkvenih tekstov, na f. 190'—191' spis „de orthographia“ (seznam besed) in na f. 191'—194' spis „de prosodya“.

f. 195'—197'. „Antichristus in omnibus × per filium indicabit“ (spis o Antikristu).

f. 197'—200': pridigarski teksti, „sermo de corpore Christi“ (f. 197'—199'), „de nativitate beate Marie“ (f. 199'—199'), „in resurrectione domini sermo primus“ (f. 200'—200').

f. 200'—201': prazno.

f. 202': po eden pergamentni in papirnati list sta skupaj zlepljena, oba popisana v 14. in 15. stoletju z raznimi beležkami.

F. 1: bistrska štampilija.

50.

39

(Na starem naslovnem listu signatura: f. 6.)

Papir; — 15. stol., sredina; — 29 × 21,5 cm; — 408 fol. (= 34 sekster-nijev); — gotska minuskula, dva stolpca, ena roka; — lesene z usnjem pre- vlečene platnice z dvema deloma odpadlima kovinastima sklepoma ter ena- kimi gumbi, vez in barvana obreza nekoliko poznejša kakor tekst, na sprednji strani sprednjih platnic prilepljen listek s sledečim napisom v gotski minus- kuli 15. stoletja „Postilla magistri Nicolai Dincelspuhel super quinquagenam lam f. 6.“

Iniciali: f. 1 (v rdečkastem okvirju je na modrem ozadju izdelana v zelenih barvah črka Q, v njenem ovalu sedi kralj David s krono na glavi in igra harfo, rastlinska ornamentika), f. 307' (črka I v rdeči in črni barvi, rastlinska ornamentika).

Filigran: tehtnica v krogu.

f. 1—307. „Incipit postilla magistri Nicolai Dinkels-
puhel super primam quinquagenam psalterii. Quo-
niam die noctuque...“ (predgovor); — f. 1'—3: „Quia ut ayt glosa...“
(uvod); — f. 3—307: „Primus psalmus. Beatus vir qui non abiit etc.
Secundum Honorium... reliqua non mutant.“

f. 307—408'. „Secuntur addiciones ad postillam ma-
gistri Nicolai de Lyra super psalterium, edite a
reuerendo patre domino Paulo de sancta Maria magistro in theologia
episcopo Burgensi (f. 307'). In prologō ubi dicitur × eternaliter
benedictus. Amen. Expliciunt addiciones magistri Pauli ad expositionem
magistri Nicolai de Lyra super psalterio. Explicit hoc totum. Deo
gracias.“

F. 1: bistrska štampilija, f. 4: „Iste liber est domus beate Marie in
Frewdnicz ordinis Carthusiensis“ (notica 15. stol.).

69.

40

Papir; — 15. stol. prva polovica; — 29 × 22 cm; — gotska knjižna mi-
nuskula, dva stolpea, ena roka; — 250 fol. (= 21 seksternijev, od zadnjega
manjkata dva lista); — lesene z usnjem prevlečene sočasne platnice, kovinasti
gumbi, sklep deloma odpadel; na notranjih straneh platnic prilepljena perga-
mentna lista s koralnim tekstom in neumami na eni rdeči in treh zelenih
črtah iz prve polovice 12. stoletja.

Filigran: nakovalo s križem nad njim.

Iniciala: f. 1 (P), v rdeči in črni barvi, grobo delo.

f. 1—248. Komentar k psalmom, kateri se po pomoti
pripisuje sv. Hieronimu. „Proximo × adiungi concinentibus. Ipsi glo-
ria... Amen. Explicit liber psalterii cum tractatu sancti Jeronimi
presbiteri etc. Qui bona negligit et mala diligit intrat abyssum. Da
quandocumque tua si vis habere mea.“

f. 248'—250': prazno.

F. 1: bistrska štampilija, f. 4 in 245: „Iste liber est domus beate Marie
in Frewdnicz ordinis Carthusiensis“, f. 242': „Iste liber est Carthusiensium
in Ffrenicz prope Laybacum.“

142.

41

Papir; — 15. stol., sredina; — 22 × 14,5 cm; — 191 fol. (= 1 septernij
+ 15 seksternijev), od zadnjega seksternija so med f. 190—1 odrezani trije
listi, kodeks je uvezan iz treh delov (1—14', 15—98', 99—191'); — lesene z
usnjem prevlečene sočasne platnice s štirimi kovinastimi gumbi zadaj ter
deloma odpadlim sklepom; na notranji strani platnic sta prilepljena perga-

Sl. 18. Ljubljana, lic. knjižnica, rokopis 147, f. 51, bakrorez iz 2. pol. XV. stol.

mentna lista s tekstom teološkega traktata iz 14. stoletja, na hrbtu napis „Confessionale Mathiae de Cracouia. Joannes Nider de lepra spirituali.“

Filigran: tehnica v krogu.

f. 1: prazno.

f. 1': vsebina kodeksa „Confessionale magistri Mathie de Cracouia, Tractatus de lepra anime magistri Johannis Nyder, Consolatorium timorate consciencie.“

f. 2–7. „Jesu fili Marie. Confesio generalis vtilis et bona.“

f. 7–8. „Confessio generalis per breuis et vtilis.“

f. 8–10'. „Confessio quotidiana cellite etc.“

f. 11: izreki sv. Bernarda in nekateri drugi.

f. 15–38'. Mattheus de Cracovia. Tractatus de confessione. „Maria mater Jesu ora ut assit huic gratia suprascripti. Quoniam fundamentum \times gloria tua ad quam nos perducat... Amen. Explicit tractatus de confessione, editus a magistro Matheo de Cracouia. Rescriptus autem hic per fratrem Gregorium. Jesu Marie. Notandum quod omnes circumstancie possunt reduci ad 14 que hiis versibus notantur...“

f. 39–98'. Johannes Nyder. Tractatus de lepra anime (manjkajo poglavja 13–18, f. 95' in f. 96 prelistana z opazko „Hoc vacat ex negligencia scriptoris“). — f. 39–39': „Tractatus de lepra anime. Jesu fili Marie cum sancto flamine adesto propere. Amen. Olim deum \times peccatorum agitur. Jesu Marie“ (predgovor); — f. 39'–41': vsebina pogl. 1–18; — f. 41'–98': „Capitulum primum... Superbia ducitur \times aporteat ad tempus etc. Deo gracias et omnibus sanctis. Nota ultima capitula de matrimonio et de peccatis circa illud contingencia non sunt hic scripta.“

f. 99–190. Johannes Nyder. Consolatorium timorate consciencie. — f. 99: „In nomine domini patris et filii et spiritus sancti. Amen. Jesu Marie fili. Consolatorium timorate consciencie. Apud disciplinas \times in aliquo trepidat“ (prolog); — f. 99–100': vsebina; — f. 101–190: „Consciencie primo capitur pro spe. Primo go (!) aduertendum \times autori manebit. Sit Jesu Marie filius... Omnes sancti cum beata Maria Magdalena et sancta Braxede intercedant pro nobis in quorum solempniis finitum hoc opus.“

f. 190'–191': prazno.

F. 1': bistrska stampilija; f. 183': „Iste liber est domus beate Marie in Frewdnicz“; roka, katera je napisala v 15. stol. to beležko, napisala je na f. 1' vsebino kodeksa; beležki je kasnejša roka pripisala „ordinis Cartusiensis 1514.“

147.

42

Papir; — 15. stoletje (f. 1—119' po l. 1482. bržkone še za vlade papeža Siksta IV. [1471 — † 12. avg. 1484, prim. f. 118']; f. 120—182 pred 13. dec. 1492, prim. f. 182; f. 182'—183: 1497 junij 24, prim. f. 183); — 135 × 10 cm; — 184 fol. (= 1 kvaternij, od katerega manjka prvi popisani list + 1 seksternij + 1 ternij + 2 lista + 1 ternij, od katerega manjka en list med f. 31—2 + 6 kvaternijev, od katerih manjkajo trije listi med f. 37—8, en list med f. 71—2, dva lista med f. 73—4 + 1 ternij, od katerega manjka en list med f. 119—120 + 1 seksternij + 4 kvinterniji + 1 seksternij); — gotška knjižna kurziva, en stolpec, prva roka (f. 1—29', 33—119'), druga roka (f. 30'—31, 32'), tretja roka (f. 74) iz 16.—17. stoletja; — lesene z rjavim usnjem prevlečene sočasne platnice z dvema deloma odpadlima kovinastima sklepoma; na notranjo stran zadnjih platnic je prilepljen pergamentni list z molitvenim tekstom v gotski knjižni minuskuli (ok. 1300); kodeks je uvezan iz dveh delov (f. 1—119', 120—183').

Na notranjo stran sprednjih platnic je prilepljen barvan enostranski tisk iz 15. stol., predstavljajoč Kristusovo s trnjem kronano glavo na prtu, katerega drži od zgoraj Veronika (sl. 14); na f. 51 prilepljen sočasen okrogel bakrorez (premer ok. 20 cm), predstavljajoč kronano Mater božjo z detetom v desnici in žezlom v levici (sl. 18).

Iniciale v rdeči, črni, zeleni, modri in zlati barvi: f. 121' (S), 123 (O), 129' (S), 139 (B), 148 (I), 152 (C), 155' (I), 157' (C), 163 (D), 168' (O).

f. 1—5'. K o l e d a r za kartuzijanski red (januar in februar manjkata).

f. 6: tabela, katera predstavlja razmerje med 12 mesečnimi znamenji, zlatimi črkami in človeškim značajem.

f. 6'—7': „De duodecim signis“ (mesečna znamenja).

f. 8—8': načini, kako se najdeta „numerus aureus“ in „septuagesima“.

f. 9—29'. „In nomine sancte trinitatis ac individue vnitatis. Incipit liber deuocionale... Excerpta est ex libello qui intitulatur Thesaurizacio in celis hec oracio.“

f. 30: očenaš v nemškem jeziku, katerega je napisal v kodeks „Steffan Weischakh im 1564 jar.“

f. 30'—31: vsebina teksta na f. 9—79' (nove paginacije), od poznejše roke.

f. 31'—32: prazno.

f. 32. „Carmina per Peregrinum Vitalem de Pyrhono coposita (!) in laude virginis Marię. Has videas laudes...“ (samo začetek).

f. 33—36. „Ad laudem et ad honorem domini nostri Jesu Christi sequuntur hore breves de sanctissima passione eius...”

f. 36'—37'. „Hore breves que secuntur sunt de compassione gloriose virginis Marie. Ave dei genitrix...” (konec manjka).

f. 38—50: razne molitve.

f. 50—73'. „Incipiunt oraciones per circulum anni de gloriosa et intemerata ac semper virgine Maria...”

f. 74. „Absolutio à pena et à culpa.”

f. 74'—118: razne molitve in pobožne pesmi.

f. 118—119. „Subscripte indulgencie sunt quas quilibet persona ordinis Charthusiensis omni die per totum annum consequi poterit... et has dominus noster sanctissimus Sixtus papa quartus sua gracia concessit. Anno 1482.”

f. 119—119'. „Secuntur nunc certi dies in quibus est stacio et plenaria remissio omnium peccatorum.”

f. 120—183. „Liber suplicacionum Augustini. .96. (f. 120') Anno incarnate deitatis M^o CCCC^o 92° in commemoracionem omnium fidelium animarum inceptus est liber... (f. 121). In nomine sancte trinitatis... Summe feliciter incipit liber suplicacionum beati Augustini episcopi de divinis scripturis collatus... (f. 121'). Incipit prima pars. Summa trinitas × (f. 182) domine in nos. Per dominum... Die Lucie gloriosissime virginis et martyris. Anno nonogesimo secundo. (f. 182'). Summe feliciter finit hic liber suplicacionum quo melius haberi non potest puto pro (f. 183) viris contemplatis et est ex compilacione beatissimi Augustini Yponensis ecclesie episcopi dulcissimi. Maria virgo castissima ora pro nobis. Anno 1497 Johannis Baptiste.”

F. 1: bistrska štampilija.

25.

43

Pergament; — 14. stol.; — 19 × 13,3 cm; — 103 fol. (= 11 kvat. + 1 sept. + 3 listi, od desetega kvaternija manjkata med ff. 77—78 dva lista); — gotška knjižna minuskula, dva stolpca, ena roka; — vez iz lepenke z usnjenim hrbtom in vogali iz 18. stoletja.

f. 1—92. Knjige prerokov Izaije, Jeremije, Ezekiela, Daniela, Ozeje, Joela, Amosa, Abdije, Jone, Miheje, Nauma, Habakuka, Zofonije, Hageja, Caharije in Malahije, s predgovori sv. Hieronima in biografskimi podatki o posameznih prerokih.

f. 92—103. Knjiga Job (f. 92: „In terra quidem × eius Cechauith“ [podatki o Jobu]; — f. 92'—93: „Cogor per singulos × ex aliorum negotio“ [dva predgovora sv. Hieronima k Jobovi knjigi]; — f. 93—103: „Vir erat × plenus dierum. Etc.“ Sledi od druge nekoliko poznejše roke „Hic finitur liber Job“).

f. 103—103': prazno.

Vez tega rokopisa je prav taka kakor mnogih knjig licejske biblioteke, katerih bistrsko provenienco se da prav lahko dokazati, prim. na pr. knjigo pod sign. 15031.

IV. JURKLOŠTRSKI ROKOPISI.

V ljubljanski licejski knjižnici, v katero so po razpustu samostanov dosepele knjige in rokopisi iz nekdanjih redovnih naselbin na Kranjskem, bi pravzaprav ne pričakovali rokopisov iz štajerske kartuzije v Jurkloštru (samostan ustanovljen 1167—1174, obnovljen 1209, predan 1596 jezuitom v Gradcu). Jurklošter je spadal med „slovenske“ kartuzije (Žiče, Bistra, Jurklošter, Pleterje), katere so stale v najožjih stikih in tvorile od l. 1415. medsebojno duhovno zvezo; zato so bili med njimi tudi kulturni stiki dokaj živahni. Samostani so si medseboj izposojevali in zamenjavali rokopise. Tako sta dospela, kakor kažejo beležke v kodeksih samih, rokopisa 12 in 27 iz Jurkloštra v Bistru, in isto pot je verjetno napravil rokopis 40, kateri je spisana v Jurkloštru. Iz Bistre so dospeli rokopisi v Ljubljano.

Sicer nam o jurkloštrskih rokopisih in tamošnji biblioteki ni dosti znanega, akoravno nam baš naši kodeksi kažejo, da je v gotovih dobah moralo tamkaj biti dovolj kulturnega življenja in literarnega dela, celo z originalnim značajem. Jurkloštrski rokopis 27 obsega spise Sifrida iz Švabskega, spisane v sredini 13. stol. v Jurkloštru samem. Rokopis 12 obsega istotam l. 1401. napisani tekst večje legende sv. Katarine iz Siene z lastnoročnimi opazkami svetničinega prijatelja Štefana Maconija iz Siene, takratnega generalnega priorja kartuzijanskega reda s sedežem v Žičah (več o tem pri opisu rokopisa samega).

Mihael iz Prage, katerega imenuje rokopis 40 (f. 104') „vir in scripturis divinis valde expertus“ je bil jurkloštrski prior in je kot tak umrl 27. sept. 1401 (Pusch-Frölich, *Dipl. sacra Styriae* II, 163; Orožen, *Das Bisthum und die Diözese Lavant* IV, 305; Stegenšek v Voditelju v bogoslov. vedah 1910, 213). Spisal je deli *De custodia virginittatis in Remediarium abiecti prioris*, kateri je izdal Pez, *Bibliotheca ascetica*, II, 95—170, 229—469.

Jurkloštrska priorja blaženega Odonia iz Novare († 15. jan. 1200) in Nikolaja Kempfa iz Strasbourga (1447—1451 in 1467—1490 prior v Jurkloštru, 1462—1467 prior v Pleterjih, † 20. nov. 1497), ki sta bila oba literarno delavna, ljubljanski jurkloštrski rokopisi ne omenjajo in ne prinašajo njihovih spisov. O obeh je zbral nekatere podatke Stegenšek v Voditelju v bogoslov. vedah 1910, 210—214.

Sl. 19. Ljubljana, licej. knjižnica, rokopis 12, f. 6ʳ.

12.

44

Pergament, italijanski; — 1401, maj 20, petek (gl. f. 100); — 33,5 × 24—25 cm; — 100 fol. (= 10 kvinternijev); — knjižna minuskula v dveh stolpcih, ena roka; — sočasne s pergamentom prevlečene lesene platnice, prelepljene na notranjih straneh s štirimi pergamentnimi stranmi liturgičnega teksta v knjižni minuskuli 14. stoletja (tekst od iste roke na platnicah kod. 27); pri vezavi so uporabljeni tudi pergamentni fragmenti s tekstom iz 14. stol.; na zunanji strani zadnjih platnic je zapisano v danes deloma zabrisanih gotskih majuskulah 15. stoletja: „Le[gend]a be[a]te Katherine de Senis“; sklepa pri platnicah sta odpadla.

Iniciale: f. 6ʳ (F, črka v rdeči barvi, med horizontalnima krakoma črke je na modrem polju upodobljena sv. Katarina v rjavem plašču, z gloriolo

in povzdignjenimi rokami, v katerih drži rožni venec, gl. sl. 19), 26' (U, v loku črke na zelenem ozadju sv. Katarina v plašču s kapuco, v rokah drži rdeče vezano knjigo), 77' (U, v loku črke na zelenem ozadju upodobljena mrtva sv. Katarina, zavita v rjav plašč s kapuco, nad inicialo v sočasni kurzivi „quia mortua“).

f. 1—100 (Rajmund de Vineis) *Legenda sv. Katarine iz Siene*. — f. 1—1': vsebinsko kazalo; — f. 1'—6': „[I]ncipit prologus in legenda beate Katherine admirabilis virginis de Senis sororis de penitencia beati Dominici fundatoris ordinis fratrum predicatorum. Vox spiritualis est aquile X sacre virginis procedamus“; — f. 6—6': „Incipit secundus prologus in legenda sancte Katherine virginis. Dixit filius Ysay X terminatur totum opus ad laudem... Amen. Explicit prologus etc.“; — f. 6'—100: „Incipit prima pars legende supradicte virginis beate Katherine de Senis sororis de penitencia beati Dominici fundatoris ordinis fratrum predicatorum, in qua tractatur de eius progenie et de hiis que erga ipsam contigerunt antequam exiret in publicum. Et primo de parentibus eius et ipsorum condicione. Capitulum primum. Fvit vir vnus X cathalogo annotandum per militantem ecclesiam. Quod eterna bonitas eius michi et ceteris filiis ac filiabus ipsius dignetur concedere que vna in trinitate ac trina in vnitate viuut et regnat in secula seculorum. Amen. Explicit legenda sancte Katherine virginis de Senis, per manus fratris Bernhardi ordinis Carthusiensis¹ Vallis sancti Mauricii in Gyrio. Et sic est finis. Orate pro me. Anno domini M^oCC^oCC^oI^o, feria sexta, XIII° kal. iunii, hora septima. Deo gratias.“

f. 100': prazno.

Pričujoči rokopis ima znamenito historično ozadje. V času, ko je dokončal v Jurkloštru tamošnji kartuzijanski brat Bernard naš tekst življenjepisa sv. Katarine iz Siene (v petek 20. maja 1401. ob 7. uri), bil je že od l. 1398 (do l. 1410.) v sosednji žički kartuziji za priorja Štefan Maconi. Ta, rojen istega leta (1347) in istotako v Sieni kakor sv. Katarina, je bil do svetničine smrti (30./4. 1380) njen velik prijatelj in spremljevalec. Po njeni smrti je l. 1381. stopil v kartuzijanski red in postal l. 1398. generalni prior rimske frakcije tega reda s sedežem v Žičah. Štefan je pa bil tudi velik prijatelj Rajmunda de Vineis iz Capue († 1399), generala rimske dominikanske obedi-ence, nekdanjega izpovednika sv. Katarine in avtorja njene večje legende, katere tekst prinaša tudi naš kodeks. Štefan Maconi se je v Žičah zelo trudil in prizadeval, da bi Katarino iz Siene prišteli med svetnice. Radi te zadeve je iz Žič dopisoval s takratnimi evropskimi vladarji, škofi in velikaši in je, kakor poroča njegov sodobnik Tommaso Caffarini v svojem suplementu k večji legendi sv. Katarine, dal prepisovati legendo sv. Katarine od Rajmunda de Vineis ter en prepis poslal angleškemu kralju Henriku IV. Iz vsega tega je razumeti postanek našega kodeksa v Žičam sosednji kartuziji, v Jurkloštru

¹ ordinis Carthusiensis na razuri.

(prim. Avg. Stegenšek, Konjiška dekanija, 228—234; po Le Couteulx, *Annales ordinis Carthusiensis*, II).

Najvažnejše pa je, da je Štefan Maconi sam glosiral tekst našega kodeksa z opazkami k dogodkom iz Katarininega življenja, pri katerih je bil soudeležen. Poleg našega so znani še štiri rokopisi, v katerih se nahajajo slične glose k življenju sv. Katarine, koncipirane od Štefana Maconija, in sicer v treh rokopisih v Biblioteca Nazionale di Brera v Milanu, signiranih AD IX 38 (legenda Rajmunda de Vineis), AD IX 11 (manjša legenda Katarine iz Siene), AD IX 35 (beneški Processus o Katarini), ter v lat. rokopisu 10151 v Vatikanu (legenda Rajmunda de Vineis). Kakor mi na ljubezniv način poroča g. Robert Fawtier, bibliotekar na John Rylands Library v Manchestru in avtor monografije o hagiografskih virih za sv. Katarino iz Siene, podajajo beležke našega kodeksa nekatere doslej neznanе podatke za svetničin življenjepis (*Sainte Catherine de Siene. Essai de critique des sources*, Paris 1921, 112—113, 115—117). Študij teh glos in njihovega razmerja do drugih podatkov o sv. Katarini ni naloga opisa našega rokopisa. Priobčiti hočem na tem mestu samo njihovo besedilo:

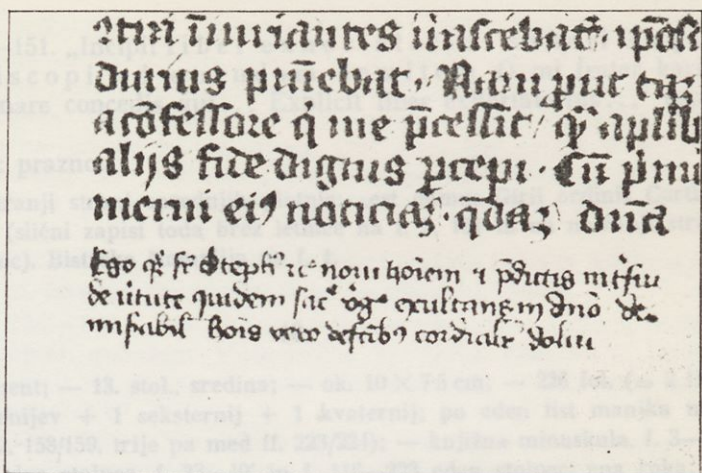
f. 75 (k tekstu legende v izdaji AA. SS, apr. III, 933, pars II, cap. XVII) „Prior predictus Beriguardi tunc erat dominus Christoforus qui postea fuit dominus Karthusiensis. Et tunc ab eius ore eciam audiui suprascripta ego frater Stephanus prior Karthusiensis licet indignus.“

f. 95 (k tekstu v citirani izdaji, 954, pars III, cap. VI) „Ego quoque frater Stephanus etc. noui hominem et predictis interfui de uirtute quidem sacre virginis exultans in domino, de miserabilibus hominis vero defectibus cordialiter dolui.“ (Gl. sl. 20.)

f. 99 (k tekstu v citirani izdaji, 958, pars III, cap. VIII) „Ego frater Stephanus nunc¹ indignus prior Carthusiensis hoc tempore fui Florencie cum predicta sacra virgine Katherina et inter ceteros imposuit michi ut adnunciarem futurum scandalum quod preuidebat, nisi remedium imponeretur absque mora. Super quo sollicite quidem et fideliter sed frustra laboraui quoniam etc. Et cum postmodum a multitudine tumultuancium impiorum euaginatibus ensibus ad mortem impeteretur ab oracione surgens et illos alacriter obuians erat ipsa virgo media inter dominam Alexiam et me, et tantam uirtutem et constanciam fuit a domino consecuta, ut miro modo de sua plenitudine redundaret in nos. Taliter enim uerbo et exemplo suo nos in domino roborauit ut paupertas mea non solum intrepida sed eciam auida reperiretur ad martirium, quod quidem apertissime noui non fuisse meum. Et ideo totum referatur ad honorem et laudem dei et huius fidelissime sponse sue etc.“

Rokopisno gradivo o sv. Katarini se je nahajalo v Žičah še v drugi polovici 17. stoletja, kajti ko je kranjski historiograf J. L. Schoenleben sestavljal svoj spis o Brezmadežni Devici Mariji dobil je od takratnega priorja iz Žič manuskripte Štefana Maconija o sv. Katarini (Schoenleben, *Palma Virginea* 1671, 69, 71; Fr. Ušeničnik v *Katoliškem obzorniku*, VIII, 1904, 421).

¹ za nunc črtano prio.

Sl. 20. Ljubljana, licej. knjižnica, kod. 12, f. 75.

Iz Jurkloštra (na notranji strani sprednjih platnic in na f. 2 „Iste liber est domus Vallis sancti Mauricii in Gyrio Carthusiensis ordinis“) je prišel naš kodeks v Bistro (Štampilja na f. 1).

27.

45

Pergament; — 14. stol., konec, ali začetek 15. stol. (pred l. 1428.); — 25·5 × 17 cm; — 151 fol. (= 13 kvinternijev + 1 septernij, od katerega je eden list odrezan + 1 kvaternij; od f. 5 dalje sočasna paginacija z arabskimi številkami); — knjižna minuskula, ena roka, en stolpec; — sočasna ali vsaj ne dosti kasnejša vez v rjavo usnje z lesenimi platnicami, na notranjo stran sprednjih platnic je prilepljen list s tekstom v misalni minuskuli 14. stoletja, na notranji strani zadnjih platnic pa liturgičen tekst iz 14. stol., kateri je od iste roke kakor tekst na platnicah jurkloštrskega kodeksa 12; sklep in kovnasti gumbi so odpadli.

Večje število z rdečilom in črnilom narisanih inicial; večje se nahajajo na f. 1 (S), 5 (H), 21' (L), 46' (F) in 78' (S).

f. 1—123. (Heinricus Suso) *Horologium sapientiae*. — f. 1—4: „Incipit prologus in librum qui intitulatur horologium sapientie. Sentite de domino × communicari precepit. Explicit prologus“; — f. 4—4': vsebinsko kazalo za prvo knjigo; — f. 4'—123: „Incipit horologium sapientie. Qualiter quidam... Capitulum primum (f. 5). Hanc amaui × firmare concupiscit. Explicit tractatus Hugonis de eo quod modis humilitatem dyabolus impugnare solet.“

f. 123': prazno.

f. 124—151. „Incipit liber exhortatorius sancti Augustini episcopi ad quendam comitem. O mi frater karissime \times regnare concedis qui... Explicit liber exhortatorius...“ (apokrifno).

f. 151': prazno.

Na notranji strani sprednjih platnic: „est domus Girii ordinis Carthusiensis 1428“ (slični zapisi toda brez letnice na f. 5, 151 in na notranji strani zadnjih platnic). Bistrska štopilja na f. 1.

40.

46

Pergament; — 13. stol., sredina; — ok. 10×7.5 cm; — 226 fol. (= 2 lista + 21 kvinternijev + 1 seksternij + 1 kvaternij; po eden list manjka med ff. 40/41, 41/42, 158/159, trije pa med ff. 223/224); — knjižna minuskula, f. 3—32' in f. 42—115 dva stolpeca, f. 33—40' in f. 116—223 eden stolpec, ena roka; — lesene s pergamentom prevlečene platnice iz 16. stol., sklep odpadel.

f. 1—2': prazno.

f. 3—12'. (David de Augusta.) „Incipit formula honeste vite beati Bernhardi abbatis. Petis a me \times deum referre. Explicit...“

f. 13—37. (David de Augusta.) „Incipit liber nouicorum eiusdem beati Bernhardi. Primo considerare \times castus sis in omnibus. Amen. Explicit...“

f. 37'—38. „Studeat quilibet nouicius omnia ista infrascripta amare. Studeat nouicius \times operis dietam.“

f. 38—39'. „Exhortacio ad religiosos. Religiosus quisque \times non acquiescere.“

f. 39'—40'. „Exhortacio de vero penitente. Verus penitens \times fratres commorari“ (nadaljevanje manjka).

f. 41—41': prazno.

f. 42—104'. (Bonaventura. Začetek manjka.) „... foris et \times ergo dominum etc. Incipit liber de stimulo amoris in dulcissimum et piissimum Jesum saluatorem nostrum et habet tres partes... Cur rite gentes \times misericors est deus qui... Explicit tractatus de stimulo amoris.“

f. 104'—115. „Incipit sermo¹ de commendacione uite solitarie qui a quibusdam dicitur beati Gregorii esse, a quibusdam Petri Damiani. Sed inter \times sed eterne in celis. Amen.“ (Na f. 104' ob robu od roke 15. stol.: „secundum patrem Michalem quondam priorem domus huius virum in scripturis divinis valde expertum hic libellus Petri Damiani et non beati Gregorii vtque in registro suo“.)

¹ popr. od poznejše roke v libellus.

f. 115'—135'. „Commendacio celle qualiscumque absque calumpnia tocius presumpcionis ad informacionem nouiciorum solummodo siue fratrum incipientium. (f. 116). Laus celle dictus extat nouus iste libellus, Gyrio nutrit eum Sweuum Sclauonica tellus, hunc qui dictauit in scriptis hic et arauit. Qui regis has cellas × vetus an sis siue nouella. Hec Wilhelme pater tu perlege, discute metra, corrige discorta, fac que sunt fulgida tetra, te cum consociis deus ad celi leuet ethra.“

f. 135—136'. „Versus exhortacionis ad Petrum nouicium. Suscipe versiculos × ad se reuocare. Amen.“

f. 136'—138. „Hoc dictamen exhortatorium editum est olim propter quosdam Victorienses in Seycz nouicios et exhortantur ceteri nouicii ad perseueranciam nostri ordinis. Plures sunt nouicii × sicque immolatis.“

f. 138—139'. „Versiculi de commendacione celle, editi a quodam nouicio in Seycz. Spes venie cella × cellica sella. Amen.“

f. 139'—140. „Ecce totidem uersiculi cuiusdam cellicole in Girio dubitantis an supradictum metrum prefatus nouicius ediderit. Saxo mihi uersus × decrescat iuniorum.“

f. 140'—142'. „Quidam monachus qui dulcedinem fratrum celle gustauerat et virtutum eius efficaciam senserat experimento sensibili certificatus satis iocunde et vere vite solitarie laudes et celle prerogatiuas metricè descripsit sic: Hoc sonat × filius annuat. Amen.“

f. 142'—145'. „Item alii versus de commendacione ordinis Carthusiensis et celle. Cur ad Carthusiam × trinus et vnus. Amen.“

f. 145'—146. „Versus de origine ordinis Carthusiensis. Anno milleno × pace quieuit.“

f. 146—149. „Nota miraculum de principio ordinis Carthusiensis. Fuit quidam × Carthusia nuncupatur.“

f. 149'—158'. „Ecce quedam paucula gesta siue religiosa preconia incliti ducis Leupoldi nostri fundatoris, a quodam Sweuo cellicola richmice sine presumpcionis calumpnia dictitata. Laudes aliquantulas × celi quoque dona repende. Lector dicat amen, scribenti dando iuuamen.“

f. 159—207'. Tractatus de confessione. — f. 159: „Quoniam circa × valeat inuenire“ (uod) ; f. 159—159': vsebina; f. 160—207': „Quo tempore inceperit confessio. Capitulum I.^m Uideamus quo tempore × propter deum. Explicit tractatus bonus de confessione.“

f. 207'—220'. „Incipit tractatus de penitencia. Alius de confessione. Cupiens generaliter × in futurum abstinendi.“

f. 220'—222'. „Nota versus de hiis peccatis predictis.“

f. 222'—223. „[C]ontra naturam peccatum est voluntaria seminis proieccio...“

f. 223'—226': deloma popisano z različnimi noticami.

Rokopis je spisal v Jurkloštru tamošnji kartuzijanski redovnik brat Syferidus, po rodu Švab, kakor se sam imenuje na nekaterih mestih (f. 116, 129', 130', 134', 136', 149', 157'). Syferidus se imenuje tudi avtorja treh spisov tega zbornika („commendacio celle“ f. 115'—135', „versus exhortacionis“ f. 135—136') ter „gesta“ Babenberžana avstrijsko-štajerskega vojvode Leopolda VI., obnovitelja Jurkloštra (f. 149'—158'). Prejkone so Syferidovi tudi „versiculi“ na f. 139'—140. Na treh mestih se Syferidus obrača do Wilhelma (f. 134', 150', 156'), o katerem vemo, da je bil vsaj 16. okt. 1255. in 1. nov. 1260. v Jurkloštru za priorja (Jaksch, Mon. hist. duc. Car., IV, 480; Schumi, UB Krain, II, 213).

Literatura. Milko Kos, Rimana pesem o ustanovitelju Jurkloštra vojvodu Leopoldu VI., Časopis za slov. jez., knjiž. in zgod., VI, 1927, 230—241. — F. K. Lukman, Kartuzijana Sifrida iz Jurkloštra „Commendacio celle“, Bogoslovni vestnik, IX (1929), 97—113.

V. Pleterski rokopisi.

Kartuzijo v Pleterjah na Dolenjskem so okoli l. 1406. osnovali celjski grofi. Za njihove dobe (do 1456) je doživela naselbina svoj največji razcvet. V to dobo spada tudi postanek našega rokopisa 146, katerega je deloma spisal takratni pleterski profes Konrad iz Speiera. O Konradu vemo, da je stopil 16. junija 1440. v kartuzijanski red kot bakalavrej dunajske univerze, bil do diakonata kanonik v St. Pöltenu, živel nato v Pleterjah in umrl 29. marca 1472. kot redovnik v kartuz. samostanu v Gamingu na Nižjem Avstrijskem (Zeissberg v Archiv f. österr. Geschichte 60, 574, 586).

O Nikolaju Kempfu iz Strasbourga, kateri je bil od l. 1462.—1467. za priorja v Pleterjah, sem izpregovoril pri jurkloštrskih rokopisih. — Prim. Gl(onar) v Slov. bijogr. leks., 442.

Pleterski samostan so l. 1595. predali ljubljanskim jezuitom. Mogoče obsega pri tej priliki sestavljen inventar samostanskega imetja kaj več o nekdanjih pleterskih rokopisih (inventar v Državnem arhivu na Dunaju, Geistliche Acten, Fasc. Nr. 489; prim. Mittheil. d. histor. Vereins f. Krain 1863, 85).

21.

47
Pergament; — 15. stol.; — 24,5 × 20 cm; — 57 fol. (= 1 seksternij + 1 binij + 4 kvinterniji + 3 listi); — gotska misalna minuskula, ena roka v enem stolpcu; — lesena s pergamentom prevlečena vez, na vogalih okovana. iz 16. stol., dva kovinasta sklepa; — iniciale skoraj na vsaki strani; — muzikalne note od f. 16' dalje.

f. 1—14. Antifonarij za dneve od pondeljka do sobote.

f. 14': prazno.

f. 15—45': Antifonarij za posamezne tedenske dni.

f. 45'—57: „Incipiunt ympni per totum annum...“

f. 57': prazno.

f. 14: „Is liber datus commodato a venerabili patre domino Cypriano priore domus Pletriach domui Francicz, repetitus restituatur domui Pletriachensi die et festo diui Jacobi anno 1539.“

146.

48

Papir; — 15. stol., prva polovica (f. 35—75': 1449; f. 89—100: 1438; f. 106'—110: po l. 1433.); — 14,3 × 10,5 cm; — 111 fol. (= 10 seksternijev, od prvega seksternija manjka prvi list, od tretjega med f. 32—33 eden list, med f. 75—76 je odrezanih 6 listov, od zadnjega seksternija manjka zadnji list); — gotska knjižna minuskula; eden stolpec; prva roka f. 1—75', 77—88, 100'—110; druga roka f. 76, 88', 110'—111'; tretja roka f. 89—100; — lesene z usnjem prevlečene platnice, na notranjih straneh obložene s pergamentnimi listi in prelepljenim tekstom v gotski minuskuli 14.—15. stoletja; sklep odpadel; kodeks uvezan iz dveh delov (f. 1—88, 89—111).

Filigran: trovrhata gora v krogu s križcem na najvišjem srednjem vrhu.

f. 1—15: (začetek molitve o Jezusu manjka) „... morbos verum × vnica corona et gloria per...“

f. 16—17: „Oracio de sancta Maria. Ave Maria × et regnas deus. Per omnia etc.“

f. 18—22. „Prologus super oracionem sequentem. Incipit oracio de sacramento corporis et sanguinis (!) domini nostri Jhesu Christi... habens IX partes... ex primis¹ litteris dictarum parciom trahens nomen quod est Carthusia... Incipit prima pars oracionis que vocatur Carthusia. Oracio ad patrem. Creator omnium rerum...“

f. 22. „O Maria piissima...“ (molitev).

f. 22'—23. „Ave mundi spes Maria...“ (pesem).

f. 23'. „Omnipotens et misericors deus...“ (molitev).

f. 24—26'. „Oracio bona ante missam. Secundum ordinem Melchisedech...“

f. 26'—27'. „Oracio bona de sanctu spiritu ante missam. Adesto nunc michi...“

f. 28—34': razne molitve.

f. 34'. „De sacramento Eucaristie versus. Constat in altari...“

f. 35—75'. (Johannes Nyder). „Alphabetarium diuini amoris. Ad honorem omnipotentis dei × et pro dono huius libelli sit nunc et... Et sic est finis alphabetarii diuini amoris, scriptum anno

¹ za primis črtano litarum.

domini M^oCCCC^oXLIX^o in Pletriach per fratrem Conradum de Spira pro tunc ibidem professum.“

f. 76. „De sancta Barbara oracio.“ (Od kasnejše roke.)

f. 76': prazno.

f. 77—87'. „Peregrinationes terre sancte que a modernis peregrinis visitantur... Peregrinationes Joppen id est Affa usque ad Jherusalim. Primo in ciuitate Joppen × gaudia consequamur qui...

f. 88. „De quinque vlnneribus Christi.“

f. 88. „[D]omine Jhesu Christe filius dei...“ (molitev).

f. 89—100. „Domine labia mea aperies × pervenire concede qui...
Explicit cursus de passione. 1438.“

f. 100'. „Omnia que fecisti nobis domine...“ (molitev).

f. 101—104. „Nota quod senciendum sit de predestinacione et tenendum. Vbi sciendum est secundum doctores × neque ad dexteram neque ad sinistram etc. Et tantum de illo. Collecta per magistrum Heynricum de Hassia qui obiit anno domini M^oCCC^oXCVI^o, 1396.“

f. 104'—105. „Leo papa. In octava epiphaniae in V^a lectione. Qui experiri cupit...“

f. 105—105'. „Ex sermone beati Gregorii papae quod sequitur in sexagesima. Omelya de semine. Si ergo fratres...“

f. 106: prazno.

f. 106'—110. „Dictamen magistri Nicolai de Dinkelspühel qui obiit anno domini 1433° in quadragesima. Christus nobis tradidit formam hanc viuendi × et a malo liberet in eternum. Amen. Scriptum in Pletriach 14...“

f. 110'—111': razne molitve od roke II.

Na pletersko provenienco kodeksa kažejo sledeče beležke: a) „Alphabetarium divini amoris“ (f. 35—75') je začel pisati 20. aprila (to je prvi dan po nedelji quasimodogeniti) 1449. in ga ta dan spisal do f. 41 pleterski profesor brat Konrad iz Speiera (zapisan na f. 41 in f. 75'); b) zapis na notranji strani sprednjih platnic od I. roke: „Anno 1434° tercio ydus octobris videlicet in die sancti Colomanni obiit illustris princeps ac generosus dominus dominus Hermannus comes Cilie ffundator domus sancte et indiuidue trinitatis in Pletriach. ibidem ante summum altare sepultus. cuius anima requiescat in pace. Amen. — Iste libellus est domus throni sancte et individue trinitatis in Pletriach² ordinis Carthusiensis“;³ c) na notranji strani zadnjih platnic „graue Herman von Cili obiit 1434° Colomani“; d) na f. 74' „iste liber est domus throni sancte trinitatis in Pletriach ordinis Carthusiensis“; e) zapis na f. 110 „scriptum in Pletriach 14...“

¹ Dve številki letnice izradirani.

² Tekst od throni do Pletriach na razuri od poznejše roke.

³ Za Carthusiensis razura.

VI. Gornjegrajski rokopisi.

O biblioteki gornjegrajskega benediktinskega samostana, kateri je bil ustanovljen pred l. 1140., l. 1463. vtelesen novi ljubljanski škofiji, a l. 1473. zatrt, nam ni znanega skoraj ničesar. Zdi se pa, da ni bilo število rokopisov v nekdanji opatiji neznatno. Sklepam to iz ohranjenega zapisnika kodeksov, katere je l. 1439. benediktinski samostan v Melku na Avstrijskem poslal gornjegrajskemu samostanu (prim. Th. Gottlieb, *Mittelalterliche Bibliothekskataloge Österreichs*, I, 142). Prejkone so večino teh rokopisov uničili in raznesli ob priliki velike plenitve samostanskega imetja l. 1463., za časa predaje samostana ljubljanski škofiji (Orožen, *Das Benediktiner-Stift Oberburg*, 200).

Gornji Grad je bil od takrat dalje pogosta rezidenca ljubljanskih škofov. Tjakaj so prenesli za časa škofa Tomaža Hrena tudi biblioteko ljubljanskih stanov, kateri so po vsej priliki pridružili biblioteke nekaterih umrlih ljubljanskih škofov. Ko je l. 1784. ljubljanski škof Herberstein privolil, da se biblioteka kranjskih stanov preda javni biblioteki, katera se je imela ustanoviti v Ljubljani, dobila je ta z nekdanjimi stanovskimi tudi knjige in rokopise iz bibliotek nekaterih ljubljanskih škofov (Stefan v *Mitteil. d. Musealvereines f. Krain*, 1907, 15). Tako se nahajajo danes v rokopisnem oddelku licejske knjižnice kodeksi z ex librisi škofa Ivana Krstnika pl. Seebacha (1558—1568), škofa Tomaža Hrena (1599—1630) in njegovega brata Andreja, ljubljanskih škofov in gornjegrajske biblioteke sploh (kod. 23, 49, 51, 65, 78). Kod. 75 ima na hrbtu vezave prav take signature in naslovne lističe kakor kod. 49 in 78, v katerih so zapisi škofa Seebacha in gornjegrajske biblioteke.

23.

49

Pergament; — 14. stol., druga polovica; — 21 × 15,5 cm; — 73 fol. (= 1 kvinternij + 8 kvaternijev, med ff. 10/11 manjka ena pola, od zadnjega kvaternija je odrezan zadnji list); — gotska knjižna minuskula; dva stolpca (f. 2—35, 43'—73) in eden stolpec (f. 35'—43); prva roka f. 2—35, druga do šesta roka (f. 35'—43); sedma roka f. 43'—73; — sočasne lesene z usnjem prevlečene platnice, sklep in kovinasti gumbi deloma odpadli.

f. 1—1': prazno.

f. 2—14. (Pseudo-Aristoteles). „*Incipit liber secreti secretorum Aristotilis ad Alexandrum regem Magnum. Domino suo excellentissimo et in cultu christiane religionis serenissimo Gvidoni de Valencia ciuitatis Tripolis glorioso pontifici Philippus suorum minimus clericorum...*“ (posvetilo prevajalca iz arabskega v latinski jezik); — f. 2'—3: vsebinsko kazalo; — f. 3—3': „Prologus de vita Aristotilis. Deus omnipotens × sub hac forma;“ — f. 3': „Epistola Alexandri regis ad Aristotilem. Doctor egregie × alie nationes;“ — f. 3': „Verba Johannis translatoris libri. Johannes qui transtulit × sub hac forma;“ —

f. 3'—4': „Epistola ad Alexandrum regem. O fili karissime × quesitas pecunias;“ — f. 4'—14: „Primum capitulum de III^{or} diuersitatibus regum et modus eorum circa largitatem et auaritiam. Reges sunt × probabiliorem partem. Completus est tractatus de signis et moribus naturalibus hominum ad regem magnificum Alexandrum qui... Explicit liber Aristotilis... (tekst od ekskl. poglavja „De horis dormiendi vel ambulandi“ do poglavja „De nunciis“ manjka).

f. 14—16'. Traktat iz astronomije. „Circulus excentricus × in suo deferente.“

f. 16'—23. „Liber recapitulatonis (!) astronomie et nigromantie conpositus a fratre Alberto episcopo Ratisponense. Occasione quorundam librorum × interrogatio de negotiatione.“

f. 23—35'. „Incipit tractatus fratris Alberti de artibus et operationibus in naturalibus. Phylosophus Aristotiles × ineuitabilem iniquitatem.“

f. 35'—43. Trije traktati o seksualnih stvareh.

f. 43'—73. „De naturis animalium...“ (predgovor). — f. 43'—45': „De mulieribus et conceptu earum et de hominibus et naturis et multis regvlis generalibus eorvndem. Sicut Democritus...“

F. 2: „Sum Thomae et Andreae Chrönn fratrum.“ „Bibliothecae Oberburgensis.“

49.

50
(stara signatura na lističu prilepljenem na hrbtu vezave: „24“ in zabrisan naslov dela).

Papir; — 15. stol., druga polovica; — 29,3 × 21,5 cm; — 254 fol. (= 20 seksternijev + 1 septernij); — gotska kurziva, dva stolpca, ena roka; — sočasna vez v lesene z belim usnjem prevlečene platnice s kovinastimi gumbi in dvema sklepoma; pred in za glavnim tekstom je uvezanih in deloma odrezanih več pergamentnih in papirnatih listov; od treh pergamentnih in osmerih papirnatih listov spredaj je ostal deloma cel samo eden pergamentni list z molitvenim tekstom v knjižni minuskuli prve polovice 11. stol.; zadaj imamo osem papirnatih in štiri pergamentne liste, od zadnjih sta ostanka dveh popisana z istim tekstom in od iste roke kakor oni spredaj, na ostalih je pa prepisana listina, katero je naslovil Marko, škof v Urbinu, škofu, vikarju in proštu v Eichstättau, dekanu pri sv. Mavriciju v Augsburgi škofiji in drugim osebam, ter vanjo vpletel dve listini papeža Pija II. z dne 26. nov. 1459.

Iniciali: f. 1 (C, v loku rdeče barvane črke kleči kronana Mati Božja z gloriolo, perorisba), 45 (S).

Filigrana: trovrhata gora v krogu s križem na najvišjem vrhu, tehtnica.

Neume na spredaj uvezanem pergamentnem listu.

f. 1—254. Komentar k tretji knjigi sentenc Petra Lombarda. — „Cvm venit igitur × filiorum dei. Iste est tercius liber sententiarum Petri Lombardi. In quo magister specialiter × qui legem dedit Jesus Christus deus . . .“

f. 254': prazno.

f. 254: „Ex Bibliotheca Ioannis Baptistae à Sēepach“ (roka 17. stol.).

51.

51

Papir; samo prvi list je iz pergamenta; — 15. stol., prva polovica; — 29·3 × 22 cm; — 229 fol. (= 1 list + 19 seksternijev); — gotška minuskula, en stolpec; — lesene z rjavim usnjem prevlečene nekoliko kasnejše platnice, kovinasti gumbi, vogali in sklepi deloma odpadli; notranji deli platnic prevlečeni s pergamentnima listoma, popisanimi z jurističnim tekstom v gotski kurzivi 15. stol.

Iniciale. Naslov na f. 1' v rdečih, zelenih, rožnatih in modrih kapitalnih črkah. Iniciale v modri, zeleni, rožnati, rdeči, vijoličasti in okraști barvi z rastlinsko ornamentiko na f. 1' (C), 14 (P), 29 (T), 47' (N), 64 (D), 77' (U), 110' (C), 126 (P), 143 (I), 165 (H), 183 (D), 194' (U).

Filigran: trovrhata gora v krogu s križem na najvišjem srednjem vrhu.

F. 1: „Ex libris illustrissimi principis episcopi Labacensis eiusque bibliothecae Oberburgensis“ (od roke 17. stol.).

f. 1'—77. „Anicii Manlii Seuerini Boetii exconsulis ordinarii patricii philosophiae consolacionis liber primvs incipit. Carmina qui quondam × cuncta cernentis“ (skoraj vsakemu poglavju sledi komentar).

f. 77'—107. Pseudo-Boetius, Tractatus de disciplina scholarium. „Uestra nouit intencio × inquinamenta permanebunt. Amen“ (skoraj vsakemu poglavju sledi komentar).

f. 107'—109': prazno.

f. 110—192'. Komentar k Boecijeveemu spisu „De consolatione philosophiae.“ „In nomine domini. Amen. Circa huius libri × aperta sunt oculis quoniam est deus benedictus . . .“

f. 193—193': prazno.

f. 194—226. Komentar k spisu „De disciplina scholarium.“ „Studia te clarum × largire dignetur inmensa trinitas . . .“

f. 226'—227': alfabetičen imenik k spisoma „De consolatione philosophiae“ in „De disciplina scholarium.“

f. 228—229': prazno.

65.

52

Papir; — 15 stol., druga polovica; — 28·5 × 21·3 cm; — I + 214 fol. (= 1 seksternij + 1 list + 17 sekst., od zadnjega seksternija manjkata dva

lista); — gotška minuskula, dva stolpca, tri roke (1—202, 202'—204, 205—207); — lesena z usnjem prevlečena sočasna vez, kovinasti gumbi in deloma odpadla sklepa; na notranji strani sprednjih platnic beležke v latinskem in nemškem jeziku o načinu razlage sv. pisma.

Filigrana: trovrhata gora v krogu, trovrhata gora s sedmerolisto cvetlico na najvišjem srednjem vrhu.

f. I—I: prazno.

f. 1—6 (začetek manjka): vsebina posameznih „distinkcij“ četrte knjige sentenc Petra Lombarda z opazkami o „dubia circa textum“ pri vsaki distinkciji.

f. 6': prazno.

f. 7—202. Komentar k četrtri knjigi sentenc Petra Lombarda. „In nomine patris... Cum desiderarer × ecclesie triumphantis etc. Et sic est finis personis sit gloria trinis et cetera.“

f. 202'—204'. „Secuntur nunc canones penitencionales quos sacerdos scire tenetur...“

f. 205—207. „Hic signantur quedam dubia circa defectus sacramenti altaris contingencia. Si contingit × tenet priuatum. Hoc Gregorius. Etc.“

f. 207'—214': prazno.

F. 1: notici iz 16./17. stol. „Ex Bibliotheca Ioannis Baptistae à Sēepach“, „Ex Bibliotheca Oberburgensi Illustrissimi Principis Labacensis.“

75.

53
stari signaturi na hrbtu vezave: „Sanctus Isidorus de summo bono F 30“, „51 Sanctus Isidorus De summo bono manuscriptus.“

Papir, samo f. 1 in 246 perg.; — 15. stol., druga polovica; — 29 × 22 cm; — 246 fol., prvotno je kodeks obsegal samo f. 6—245, f. 2—5 in f. 1 ter f. 246 kot ovoj so privezani še-le pozneje; — gotška kurziva, dve roki (f. 1'—4', 7—244'); — sočasne, oziroma ne dosti kasnejše lesene z rjavim usnjem prevlečene platnice s kovinastimi sklepi.

Filigrani: tehtnica, trovrhata gora s križem na najvišjem srednjem vrhu, glava konja-enorožca, troperesni rastlinski list, nakovalo s križem.

f. 1'—4': citati in razne notice o cerkvenih vprašanjih, pravicah laikov v cerkvenih stvareh, desetinah (f. 2), cerkveni lastnini (f. 2'), ropu cerkvenega imetja (f. 4'), pokopališčih in pokopih (f. 3'—4) itd.

f. 5—5': prazno.

f. 6: vaje v pisavi gotške kurzive 15. stol., od raznih rok.

f. 7—14: spis o skrbi za dušni blagor, „Qveso te anima × vitam meam places etc.“

f. 14—69. Izidor iz Seville, *Libri sententiarum*. — f. 14: vsebinsko kazalo; — f. 14—69: „Incipit liber primus quod deus

summus et¹ incommutabilis sit. Symmum bonum × letificandos concludit. Expliciunt sentencie Ysidori egregij doctoris etc. etc.“

f. 69—115'. Augustinus, Stimulus amoris Jesu Christi. — f. 69—70: vsebina; — f. 70—70': „Hec Augustinus. Incipit prologus... [A]d te leuauit × gracia irrigante. Amen.“ — f. 70'—115': „Incipit liber qui stimulus Jesu Cristi vocatur. [T]ransfige dulcissime domine × nobis concedat qui...“

f. 115'—125. „Incipit tractatus reuerendi doctoris magistri Heinrichi de Hasia super exposicionem misse. Exposicio misse. Qvam breuis × ideo sufficiunt que dicta sunt. Deo gracias. Amen solamen.“

f. 125—125'. „De misericordia domini. [N]vllus de misericordia...“

f. 126—190'. Guido de Monte Rotherii, Manipulus curatorum. — f. 126—126': „Incipit liber qui dicitur manipvlus curatorum editus a magistro Gwidone de Monte Rotherj in ciuitate Thurolī“ (sledī vsebina); — f. 126': „Reuerendo in Christo patri ac domino domino Raymundo diuina prouidencia sancte Valentine sedis episcopo...“ (avtorjevo posvetilo); — f. 126'—127: „Incipit prologus... Qvoniam ut ait Malchias × ad populi informacionem. Tractatus vel tractus“; — f. 127'—190': „Capitulum primum. Quantum ad sacramenta × de confessione. Et hec sufficiant etc. Deo gracias.“

f. 190'—200. (Procopius notarius Novae civitatis Pragensis.) „[C]vm de presentis exilii × mori discat. Finis huius opuseculi de arte moriendi etc.“ (Prim. A. Podlaha, Soupis rukopisů knihovny metropolitní kapitoly Pražské, II, 553, n. 1658.)

f. 200—200'. „[S]equitur alius modus disponendi se ad mortem quem pertractat quidam monachus cellica ordinis Chartusiensis × in futuro iudicio. Amen. Explicit ars moriendi.“

f. 200'—205'. „Incipit libellus de puritate, quomodo doleat homo ut purgetur a peccato. [V]olens purgari × fidelibus viuīs et defunctis qui te rogant. Et sic est finis huius operis.“

f. 205'—211. „Incipit tractatus magistri Heinrichi de Hassia reuerendi doctoris de miseria mundi. [V]enerando domino ac genere preclaro Johanni de Eberstain camerario Maguntino × ad etherna vadunt. Sit laus deo omnipotenti. Et sic est finis huius opuseculi, b. k.“

f. 211—222. „Incipit formula honeste vite sancti Bernhardi. Dilectissimis in Christo Jhesu fratribus × a purgatorio et absolvo, qui... Explicit...“

f. 222—228'. „Sepcies in die laudem dixi × eam possidebit... Hec magister Johannes Beros.“

¹ Korig. iz est.

f. 228'—230'. „Incipit preparatorium ad gratiam siue communione m. Et sequitur capitulum primum de dignitate hospitis. Rex regum dominus X mecum nunc et per... Collecta de glosa super cantica et extracta de conflictu rationis et conscientie. Sit laus deo.“

f. 230'—233'. „Secuntur questiones de extrema vncione magistri Nicolaij de Dinklspuhell super quartum setenciarum (!). Prima que sit forma extreme vncionis. [N]otandum quidam dixerunt X per episcopum consecrato etc. Hec magister Nicolaus de Dinklspuhell.“

f. 234—237. „Omelia beati Augustini episcopi ad heremitas de contemptu mundi et fallaciis huius seculi. [V]erbum dei X in vnitatem spiritus sancti deus benedictus per... Hec Augustinus in omelia ad...“

f. 237'—242'. „Exhortatio sancti Jeronimi de timore domini. Hortor vos karissimi X que Christus est. Aduerte karissime suprascripta nam hec Jeronimus circa obitum suum loquebatur discipulis suis.“

f. 243. „[H]oc opus frater Bonauentura cardinalis dicitur compilasse in quo informat et ammonet quosdam sacerdotes minus caute et incircumspecte celebrantes...“

f. 243—243'. „Jhesum Christum in salute populi missum X caritas dei nos conseruet et dirigat nunc et semper. Finitur epistola magistri Johannis Marienwerder sacre theologie professoris missa duci Austrie Alberto per modum exhortacionis etc.“

f. 244—244'. „Modus examinis faciendi de qualitate persone videntis visiones et de modo habendi eas et de qualitate materie visionum et reuelacionum. Dicunt sancti patres X maturi examinis. Extracta sunt de libro beate Brigitte virgine Swecie, et est capitulum secundum libri tercii voluminis eius prophecie.“

f. 245—246': prazno.

Papir; — 14.—15. stol. (f. 1—124': konec 14. stol., po l. 1387.; f. 124'—186': prva polovica 15. stol.); — 29.5 × 20.5 cm; — 186 fol. (= 1 kvat. + 9 sekst. + 1 list + 1 sekst. + 1 kvint. + 5 sekst.; manjka prvih pet listov, trije listi med f. 47/48, štirje listi med f. 104/105, en list med f. 126/127 in zadnji listi za f. 186); kodeks je uvezan iz treh delov (1—105', 106—126', 127—186'); — gotska minuskula in kurziva; dva stolpca f. 1'—104' in 127—186; eden stolpec f. 106—126; štiri roke (1'—104', 106—124', 124'—126, 127—186'); — lesene z usnjem prevlečene platnice z dvema skoraj popolnoma odpadlima sklepoma, na notranji strani sprednjih platnic je prilepljen papirnati list z delom latinskega slovarja od besede „profecto“ do besede „prorogo“, kateri je, kakor pravi opomba na f. 175', pomotoma izostal istotam v glavnem tekstu.

Filigrani: volovska glava z zvezdo med rogovi, v treh različnih oblikah; polumesec z zvezdo.

f. 1: „Ex Bibliotheca Ioannis Baptistae à Seëpach“, od roke 17. stol. dodano „inde Bibliothecae Oberburgensis.“

f. 1'—30. „Hoc opusculum in tres partes diuiditur. In prima agit de decimis et voto et redempcione voti et huiusmodi, in secunda parte agit de VII sacramentis ecclesie cum suis attinenciis, in tercia parte agit de symonia et vsuris et rapinis et restitutione earum et aliis tytulis impositis. Primo autem de decimis videamus. De decimis capitulum primum. Decime ut ait decretum × (f. 29') ignoranciam presumatur. Super operis imperfectionem veniam postulo a lectore et oret pro me misero Wernhardo ad dominum Jesum Christum. Amen.“ (Sledi vsebinsko kazalo do f. 30.) „Explicit hoc totum in funde da michi potum etc.“

f. 30—46'. „Incipit tractatus beati Bernhardi quomodo quisque cognoscat se ipsum et deum. Mvlti mlta (!) sciunt × psalmorum affectus indueris etc. Explicit...“

f. 47—47': „Esse quid est ex se deus est per quem datur esse...“

f. 48—48': prazno.

f. 49—73'. „Incipit epistola beati Eusebii ad beatum Damasium episcopum Portuensem et ad christianissimum (!) Theododium Romanorum senatorem de morte gloriosissimi Jeronimi doctoris eximii. Patri reuerendissimo Damaso × possides adipisci. Explicit...“

f. 73'—78'. „Incipit epistola venerabilis doctoris Augustini episcopi ad beatum (f. 74) Cyrillum secundum Jerosolimitanum pontificem de magnificencia eximii doctoris Jeronimi rubrica etc. Gloriosissime christiane fidei × defraudatur desiderio. Explicit...“

f. 78'—104'. „Incipit epistola sancti Cyrilli Jerosolimitani ad beatum Augustinum doctorem eximum de miraculis beati Jeronimi (f. 79) doctoris magnifici rubrica. Venerabili viro × memor mei esto. Deo gracias etc. Explicit...“

f. 105—105': prazno.

f. 106—123. „Assit principio sancta Maria meo. Quomodo sola sedet probitas flet ingemit alleph × finis adest mente vobis iam dico valet.“

f. 123'—124'. „Coronica modernorum“ (kronikalčne beležke iz avstrijske, ogrske itd. zgodovine, od l. 1143 [recte 1243] do konca 14. stol.).

f. 124'—125'. „Rueger von Pechlarn. Anno domini M^{mo} Lewpold ist gewesen...“ (kratke notice iz zgodovine Babenberžanov in Habsburžanov, od Leopolda I. do kralja Albrehta I. in njegovih sinov, v latinškem in nemškem jeziku).

f. 126: notice o razcepitvi praške univerze, Husu, Husitih in konstanškem koncilu.

f. 126': prazno.

f. 127—186'. Latinski slovar imenovan „Lucianus“. „Cvm iuxta sapientis... Abba...“ (konec manjka, zadnja razložena beseda je „tartarus“).

VII. Rokopisi različne provenience.

4.

55

Pergament; — 14. stol.; — 35.5 × 23.5 cm; — 206 fol. (= 2 seksternija [f. 1—24] + 17 kvaternijev + 4 listi [en ternij z dvema odrezanima listoma] + 4 kvaterniji [f. 165—196] + 1 binij + 6 listov); — gotska knjižna minuskula italij. tipa, dva stolpca, ena roka; — renesančna vez v lesene z belim usnjem prevlečene platnice iz l. 1564. (na notranji strani sprednjih platnic zapis „illigatus Labaci per Christophorum Wlōs, anno 640“); kovinasta sklepa deloma odpadla; notranja stran zadnjih platnic je prelepljena s pergamentnim listom, katerega je roka 15. stol. popisala z brevirskim tekstom.

V rdeči, modri, beli, črni, rjavi, lilasti in zlati barvi ornamentirane iniciiale na f. 1 (P, A), 14 (B), 16' (C), 31 (D), 37' (E), 44' (F), 51' (G), 55' (H), 58' (I), 67' (K), 68 (L), 76 (M), 87' (N), 93 (O), 99 (P), 119 (Q), 121' (R), 127' (S), 146 (T), 154' (U), 162 (X), 162' (Y), 164 (Z), 165 (C), 165' (O), 172' (C), 177' (Q), 183' (D), 188' (C), 193' (P), 198 (Q), 203' (C).

F. 1—164'. Papias, latinski realni slovar. — f. 1: predgovor, „Potui si mee uoluntati × Aimo, Plato, Fulgentius“; — f. 1 do 164: alfabetično urejeno slovarsko gradivo; — f. 164': sklepne avtorjeve besede, „Infinitas benedictionis gratias × perfluam sapientia cum patre... Amen. Ergo fratres mente pia pro me rogatae, Papia.“

f. 165—203. Cassiodorus Senator, Variarum. — f. 165—165': „Iure senator amans offere hec dona magistro cui plus eloquio nulla metalla placent. Incipit prologus in libro numero XII. magistri Aurelii Cassiodori Senatoris, viri clarissimi et qui uariarum dicuntur. Cvm multorum × iuditia sustinemus. Explicit prologus;“ — f. 165'—203: „Theodoricus rex imperatori. Oportet nos clementissime imperator × munificentia principalis“ (vsaka knjiga ima posebno vsebinsko kazalo; prvotno je rokopis obsegal vseh 12 knjig, danes je med f. 200/201 iztrganih okoli 32 folijev s tekstom od 21. pisma 7. knjige [leges pertinentere] do 15. pisma 12. knjige [arearum pinguis tritura conspicitur]).

f. 203—206'. Cassiodorus Senator, De anima. — f. 203: vsebina spisa; — f. 203'—206': „Cvm iam suscepti operis × hominibus ni[tantur abstergere]“. — Ker je pergament iztrgan manjka konec spisa.

Za zgodovino tega nedvomno v Italiji nastalega kodeksa so važne notice napisane na notranji strani sprednjih platnic. Mogoče je bil kodeks last samostana v Bistri, a sedanjo vez je dobil l. 1564. v Ljubljani (αὐτὸ γράειμι βίβλος λέξασθαι τότως illigatus Labaci per Christophorum Wlōs anno 640“). Dne 24. julija 1794. ga je bivši cistercijanec Bernard de Schlutterbach, takrat ka-

plan ljubljanskega nadškofa, daroval Abrahamu Jakobu Penzelu, profesorju ljubljanskega liceja („Rarae antiquitatis et eximiae raritatis codicem hunc manuscriptum dono mihi obtulit Vigilia Sancti Jacobi, quam Patronum meum pia mente veneror, anni MDCC. XC. IIII. Vir Reuerendissimus simul atque doctissimus Schlutterbachivs, serenissimi archiepiscopi Aemoniensis Capellanus. *Μεγιστη χάρις αὐτῶ!* Ita vouet Abrahamus Jacobus Penzelius, Professor Poese Publicus in Aemoniensi Gymnasio, qui hunc codicem grata mente acceptumque in sempiternam donatoris memoriam sedulo semperque seruabit. Faxit Deus vt adhuc diu eo vti liceat!“). Ni izključeno, da je stiški ekscistercijanec Schlutterbach pridobil kodeks iz biblioteke l. 1784. razpuščenega samostana v Stični. Rokopisni katalog stiških knjig iz l. 1790. v licejski biblioteki navaja tudi „Cassiodori opuscula diversa in fol. opus manuscriptum in membra. a script. ano.“ — Toda že l. 1796. je pridobil kodeks za svojo biblioteko verjetno baron Jožef Kalasanc Erberg („Bibliothecae Erbergianae adscriptus anno MDCCXCVI“). Končno je l. 1798. prišel rokopis potom zamenjave v ljubljansko licejsko biblioteko („Commutatione inita codex praesens Bibliothecae publicae Lycei Labacensis anno 1798 adscriptus fuit. Quod testatur F[ranciscus] W[ilde] B[ibliothecarius] P[ublicus]“).

Roka, katera je l. 1564. napisala na platnice beležko o vezavi, glosirala je na mnogih mestih tekst Cassiodorovih Varij v latinskem in nemškem jeziku, a na f. 174' enkrat tudi v slovenskem jeziku: „tiga nima a wech platit, khai sem nemu dole pustil, ta we ain druge, mu permekhlilu se.“ Slovenske besede stoje ob tekstu iz pisma kralja Teoderika „possessoribus, defensoribus et curialibus Tridentinae civitatis“, kateri glasi: „...nec inferri a quoquam volumus, quod alteri nostra humanitate remisimus, ne quod dictu nefas est, bene meriti munus innocentis contingat esse dispendum“ (izd. Mommsen, Mon. Germ. hist., Auct. antiq., XII, 56).

6.

56

Pergament; — 9. stol., prva polovica; — 30 × 22.5 cm; — 126 fol. (temeljni sestav tvorijo kvaterniji, vendar se niso ohranili vsi v svojem prvotnem obsegu, od prvega manjka danes prvi list, medtem ko je drugi te pole prilepljen kot naslovni list na notranjo stran sprednjih platnic; med ff. 21/22 manjka zadnji list tretjega in prvi list četrtega kvaternija, od petega kvaternija sta odrezana med ff. 28/29 in 30/31 dva lista, 13. kvaternij ima na koncu privezana dva folija (99 in 100), od zadnjih kvaternijev sta ostala še dva lista, manjka nekako 8—10 nekdanj popisanih listov); — karolinška knjižna minuskula s kurzivnimi elementi pisma predkarolinške dobe; — več menjajočih se rok, 1. roka (f. 1. prvih 7 vrstic in f. 35 do 67 passim), 2. r. (f. 1, 8. vrsta — f. 34'), 3. r. (f. 35 — f. 67, passim), 4. r. (f. 36, v. 14—25), 5. r. (f. 31, v. 9—15), 6. r. (f. 59, v. 11—25, f. 59'), 7. r. (f. 67, v. 9—f. 100'), 8. r. (f. 76', v. 17—20, f. 101—126'); — lesene z usnjem prevlečene platnice, okovane spredaj in zadaj s peterimi okroglimi železnimi gumbi, od katerih je eden na zadnjih platnicah odpadel; sklep je iz usnja; vez je mo-

INTER MULTOS SAEPE QV

...quis libri beati iob scriptor habeatur. Alii moysi. Alii nura
quonlibet ex prophetis scriptorem huius operis fuisse suspicantur;
Quia enim iob in libro geneos. de stirpe eius descendisse describitur.
hunc beati iob longe ante moysi tempora extasse crediderunt. moysi
sacerdotum nationis. quod in superioribus suis solae breuiter longe post fu-
tura uel futura peribingere. cum studeo ad illa subtilius numeranda
propertare. Unde illis priusquam reges misit exierunt
fuisse memoratur. Nequaquam ergo ante legem cognoscitur
quod in heliopolitani iudicium tempore fuisse signatur.

Quod dum quidam cuncte minus considerant. moysi genitorum illi
us uel quem libet prophetarum. qui si longe ante positi scriptorem
putant. Arbitrari uicem uerius possumus. quod si dem beatus iob qui
certamina pugnae spiritalis sustinuit. Nam consummatae suae uic-
torie gestanarunt. **INCIPIT LIBER PRIMUS**

Vir erat in terra. huius nomine iob. Idem sanctus uir ubi habitauit
uenit dicitur. uicem meritum uirtutis exprimitur. Sicut enim
grauis culpe est inter bonos bonum non esse. ita immensi praeconii
bonum inter malos extasse. Bene autem se in terra gentili uixisse
describitur. ut inter spem liliam creuisse monstraretur.

HUC USQUE IN I A L I T T E R N U N C S E C U N D U S L I B E R

Vir erat in terra huius nomine iob. iob uel dolens. huius in consilia-
rius interpretatur. huius ergo terram inhiabit iob. quia inhiabit
qui pronoibus passionibus dolorem sustinuit. corda uicem consilia-

Sl. 21. Ljubljana, lic. knjižnica, rokopis 6, fol. 1.

goče iz 13. stol., v katerem je napisan naslov na perg. lističu prilepljenem na zunanjo stran sprednjih platnic: „Excerpta de libro [moralium] beati Gregorii [pape]“; na notranjo stran zadnjih platnic sta prilepljena dva pergamentna lista iz nekega kodeksa z opisom svetopisemskih krajev pri Jeruzalemu (od roke 13. stol.).

Neume z liturgičnimi teksti od roke 10. stol. na ff. 44', 45, 45', 75', 76, 118.

Naslovni list je prilepljen na notranjo stran sprednjih platnic in glasi: „In nomine domini patris et filii et spiritus sancti. Incipit egloga quam scripsit Lathen filius Beith de moralibus Job quae Gregorius papa fecit.“

f. 1: notica od roke 13. stol. „Incipit liber de excerptis moralium beati Gregorii pape.“

f. 1—126': „Inter multos saepe queritur × Leuiathan iste beatitudinem“ (ker so listi na koncu iztrgani manjka ekloga za dele 32. in 33. knjige ter za 34. in 35. knjigo „moralij“). — Gl. sl. 21.

Literatura: M. Kos, Ljubljanski rokopis Lathcenove „Ecloga de moralibus Job“, Razprave znanstv. društva za humanist. vede, II, 289—302.

24.

57

Pergament; — 12. stol., sredina; — 23,5 × 16 cm; — 148 fol. (= 1 fol. + 18 kvat. + 3 fol., prvotno je kodeks obsegal najmanj 20 kvaternijev, danes manjka od prvega 6 listov, od zadnjega pa 5 listov); — knjižna minuskula, en stolpec, ena roka (z izjemo pisave na f. 1 in 4—7); — lesene z usnjem prevlečene platnice iz 13./14. stol., sklep in gumbi iz kovine so deloma odpadli, prvi list prvega in zadnji list zadnjega kvaternija sta prilepljena na platnice, na zunanji strani sprednjih platnic je v nadpisu razbrati „[Ex]planatio gdu[alium?] S. Augustini“.

Sl. 22. Ljubljana, lic. knjiž., kod. 26, f. 45.

f. 1—147. Avguštín: razlaga gradualnih psalmov (ps. 119—133). — „... amphiteatri qualis fraudator × verba nostra sunt signifi[cati]...“ (ker je kodeks ob začetku in koncu pomanjkljiv, manjka začetek razlage psalma 119, konec razlage psalma 132 in celotna razlaga psalma 133).

f. 148: majhen ostanek folija, popisan v kurzivni minuskuli 13. stoletja.

26.

58

Pergament; — 12. stol., druga polovica; — 19 × 12 cm; — 250 fol. (= 1 ternij + 12 kvat. + 1 kvint. + 18 kvat.; od prve pole manjkajo med ff. 1/2 štirje listi s tekstom evangelija po Mateju od besed „ubi Christus

nas[ceretur]", II, 4 do „reddet tibi“, VI, 6; med ff. 26/27 manjka 1 kvat. s koncem Matejevega in začetkom Markovega evangelija od „tempus meum“, XXVI, 18 do „in parabolis“, IV, 11; med ff. 107/108 manjka en list s koncem evangelija po Janezu od „prehendiderunt“, XXI, 4, dalje; med ff. 226/227 manjka en kvaternij s koncem Pavlovega pisma Hebrejcem in začetkom apokalipse, od „habentes itaque“ X, 18, do „dei et propter“, VI, 9); — knjižna minuskula, dva stolpca, dve roki (1—242, 243—250'); — lesene z usnjem prevlečene platnice iz 14./15. stol., hrbet manjka, devet kovinastih gumbov, sklep odpadel, na notranji strani zadnjih platnic beležke o krvi in druge notice od roke 15. stol.

Iniciale v romanskem slogu z živalsko in rastlinsko ornamentiko, risane s črnilom in kolorirane v glavnem z modro in rdečo barvo: f. 1 (L), 45 (Q, rep črke tvori ptica, ki drži v kljunu črkin oval, gl. sl. 22), 108 (P, v loku črke psu podobna žival), 146' (P), 157 (P), 170' (P), 183 (P, lok črke tvori sključena psu podobna žival), 204 (P); ostale iniciale priprosto izvedene z rdečo in modro barvo.

f. 1—239. Sveto pismo novega zakona.

f. 239—242': homilija na besede „vanitas vanitatum et omnia vana“, Eccles. I, 2 („Scire debemus fratres × dicit in epistola...“, konec manjka).

f. 243—250: direktorij za nedelje in praznike cerkvenega leta.

34.

59 Pergament; — 14. stol., sredina; — 22 × 16 cm; — 144 fol. (= 1 kvint. + 1 ternij + 1 kvat. + 3 kvint. + 1 kvat. + 1 list + 3 kvint. + 2 kvat. + 3 kvint. + 1 sekst. + 1 kvat., od tega manjka po en list med ff. 25/6, 34/5, 54/5, 59/60, 62/3, 65/6, 70/1, 89/90, 96/7, 101/2 in 126/7, dva med ff. 21/2; prvi list prve in zadnji list zadnje pole sta prilepljena na platnice; kodeks je uvezan iz treh delov: ff. 1—15', 16—21', 22—144'); — gotska minuskula oziroma kurziva, ff. 17—21' en stolpec, ostalo dva stolpca; štiri glavne roke (1—15, 17—21', 22—47, 50—144); — sočasne lesene z usnjem prevlečene platnice z železnimi gumbi in deloma odpadlim sklepom.

f. 1—15: „Tractatus de consiliis“, sledi vsebinsko kazalo, nato: „Peccata que pertinent ad episcopum. Nota sex casus × dictum est supra. Expliciunt tractatus introductorii ad summam Raymundi et per consequens ad decretales.“

f. 15': prazno.

f. 16: radiran tekst.

f. 16'—21: beležke „de aduentu“, o sv. Ambrožu iz Milana, o sv. Nikolaju, o „etates hominis“, o sv. Agnezi, sv. Ani, sv. Tomažu iz Canterburyja, sv. Pavlu puščavniku.

f. 21: „Frater Petrus prior prouincialis ordinis fratrum heremitarum beati Augustini per Hungariam“ piše „domino Petro preposito sancti Georgij de Strigonio“ izjavljajoč, da sprejema njega in njegovo cerkev v bratovščinsko zvezo. „Datum Strigonio in festo etc. Anno domini M.^oCCC. quartodecimo“ (prepis listine).

f. 21—21': o sv. Juriju vojščaku.

f. 22—49: pridige za nedelje in praznike cerkvenega leta, na f. 38—38' od druge roke načrt pridige na besede „[M]edici suscitabunt et confitebuntur tibi“ (ps. 87, 11); nato od f. 47—49 pridiga „de decimis“, načrt pridige o temi „Missus est Gabriel angelus...“ (Luk. 1, 26), „sermo de assensione“ in različno gradivo ter notice od raznih rok.

f. 49': prazno.

f. 50—58'. „Incipiunt expositiones ewangeliorum. Ecce uenio × in quadragesima. Expliciuunt.“

f. 58'—59. „De corpore Christi. Nota de corpore Christi.“

f. 59: beležke o grehah od roke teksta na f. 50—59 in zagovora proti hudi uri in mrzlici od poznejših rok.

f. 59'—142. „Sunt hec collecta libro wlgalia multa, ex alphabeto distincta scripta teneto et positu titulo quilibet est proprio. De abstinentia primum capitulum. Dvplex est abstinentia × perducere dignetur.“

f. 142'—144': začetki brevirskih molitev za nedelje in godove cerkvenega leta.

f. 144' in ovoj zadnjih platnic: vsebinsko kazalo za spis na f. 59'—142.

35.

60

Pergament; — 12. stol., druga polovica; — 22 × 14,5 cm; — 195 fol. (= 1 kvat. + 1 binij + 23 kvat., od prvega kvat. manjka en list, med f. 106 in f. 108 je vložen f. 107 v velikosti 11,3 × 14 cm, med ff. 144/5 manjka en list); — knjižna minuskula, f. 1—11' v dveh, f. 12—195 v enem stolpcu, tri roke (1—11', 12'—106' in 108—195, 107); — približno sočasne lesene z usnjem prevlečene platnice z odpadlim sklepom; — neume: f. 194.

f. 1—11'. Psalterij, od ps. 30, 3 („inclina ad me aurem tuam“) dalje, začetek manjka.

f. 11': „Hic notantur collecte sanctorum qui proprias non habent.“

f. 12—195'. Breviarij (konec manjka).

37.

61

Pergament; — 15. stoletje, med 21. februarjem 1422 in 1. marcem 1442 (primerjaj koledarske beležke na f. 2' in f. 3); — 15,5 × 11,5 cm;

Sl. 23. Ljubljana, lic.
knjiž., kod. 37, f. 54'.

— 444 fol. (= 1 ovojni list + 1 ternij + izmenjaje 3 kvint. in 3 septerniji + 1 kvat. + 1 sept. + 1 kvint. + 1 sept. + 1 kvint. + 1 sept. + 1 kvint. + 1 sept. + 1 kvint. + 1 sept. + 1 kvint. + 1 list + 2 sept. + 2 sekst. + 2 sept. + 1 kvint. + 1 sept. + 1 kvint. + 1 sept. + 1 kvint. + 1 list + 6 sekst. + 2 lista; za prvim ternijem manjka začetek brevirskega teksta, med ff. 443/4 pa 8 listov); — knjižna minuskula v dveh stolpcih, ena roka je pisala tekst na f. 2—438 in 443—444, več različnih rok 14. in 15. stol. pa tekst na f. 1', 438—442' in 444—444'; — lesene z rjavim usnjem prevlečene platnice iz 16. stol.

Iniciale, izdelane v več barvah, na f. 16 (D), 22 (D), 27' (D), 33' (S), 40' (E), 47' (C), 54' (D), 89 (F); v inicialah so upodobljeni prizori, nanašajoči se na začetne verze pripisane psalma, tako je pri besedah „Saluum me fac deus...“ naslikan v valovih se potapljajoč mož (f. 33'), pri „Cantate domino...“ so naslikani trije pojoči menihi (f. 47') itd. — Gl. sl. 23.

f. 1—1': ovojni list sprednjih platnic, na f. 1' molitveni teksti „Absoluciones ad matutinum“, „Benedictiones“ in „De sanctis vel de sancto“.

f. 2—7': koledar.

f. 2—7': koledar.

f. 8—440': breviarij za frančiškanski red, začetek psalterija manjka.

f. 438—442: navodila za čitanje breviarija.

f. 442': „De sancto Antonio capitulum ad vespervas.“

f. 440' in 442': zdravniški recepti („ain bewarte erczney für den griess“, „medicina ad faciendum sedes sine cura“, dve zdravili „contra calculum“).

f. 442': „Spernitur oblata, triplex a terra leuata, fracta vel inflata, aut discolor vel maculata, candida, triticea, tenuis, non magna, rotunda, expers fermenti, non salsa sit hostia Christi.“

f. 443. „Vespere mortuorum.“

f. 443—443': „Incipiunt vigilie mortuorum“.

f. 444—444': različne notice od raznih rok, n. pr. naštete „condiciones humane“ in „septem ecclesie capitales in Roma“, „subscolasticus Brixiensis Johannes Radmansdorffer peretatur littera familiarita-

tis“, notice o „zehent zu Sagoritz in Treffens pharr“ (Zagorica v župniji Trebnje na Dolenjskem) ter dve skoraj nečitljivi notici, datirani z l. 1444. in 1451.

Breviarij je bil sestavljen za uporabo v nekem frančiškanskem samostanu (f. 89 „incipit breviarium fratrum minorum secundum consuetudinem curie Romane“). Pozneje je bil last nekega člana rodbine Polc v oglejski diecezi, kar kaže svetniški koledar in v njem pripisane notice. Notice v koledarju: f. 2 k 21. jan. „obitus domine Barbare Poltzin abbatisse MoCCCCLo“; f. 2' k 21. febr. „obitus domine Kynegundis matris fratris Nicolay de Greczh anno domini MoCCCCoXXIIo“; f. 3 k 1. marc. „mater mea 1442 Anna Pol[tz]“; f. 3 k 21. marc. „Dorothee Polcz 1443 soror“; f. 3' k 18. aprilu „obitus venerabilis domini Petri Poltz presbiteri in Wippach anno domini MoCCCCoLVIIImo“; f. 4 k 14. maju „MoCCCCoLIIIIo sepultus est comes Heinr[icus] comes Goricie“; f. 4 k 24. maju „Jorg Polcz jartag“; f. 5 k 3. juliju „Andre Polcz jartag“; f. 5 k 11. juliju „obitus comitis Fridrici Cili[e MCCCC]LIIII“; f. 6 k 4. oktobru „obitus Barbare LIIIIo anno.“

Barbara Polc je bila od l. 1441. opatinja v Mekinjah, njen brat Peter pa l. 1451. župnik v Moravčah in arhidiakon za Gorenjsko (Valvasor, Die Ehre d. H. Krain, III, 691, 773; IV, kn. X, 80, kn. XI, 372).

43.

62

Pergament (f. 1, 14—236), papir (f. 2—13); — 15. stol.; — 11 × 7.7 cm; — 236 fol. (= 1 list + 1 seksternij + 18 kvinternijev + 1 sekst. + 3 kvint. + 1 kvat; po en list manjka med ff. 54/55, 60/61, 194/195, po dva med f. 229/230 ter na koncu za f. 236; več listov, mogoče ena pola, manjka med f. 169/170); — knjižna minuskula, en stolpec, štiri glavne roke (ff. 2—13; 14—163 in 172—226; 163—171' in 228'—229'; 231'—236'); — lesene z rjavim usnjem prevlečene sočasne platnice, kovinasti sklep deloma odpadel; na notranjih straneh platnic je prilepljen po en koloriran lesorez iz 15. stol., spredaj sv. Katarina (5.8 × 4.4 cm), stoječa, s krono na glavi, v levici drži na tla oprt meč, pri nogah leži kolo; zadaj sv. Peter (8.8 × 6.4 cm), stoječ v pokrajini z drevesi, v desnici drži knjigo, v levici ključ.

F. 1: „1604 jar, spes mea Christus“ in razne druge beležke.

f. 1': prazno.

f. 2—13': koledar v nemškem jeziku s salzburškimi in avstrijskimi svetniki.

f. 14—163. „Psalmi ad laudes in festiuitatibus sanctorum,“ slede psalterij, himne, molitve.

f. 163—171': molitve „von dem heiligen lerer sand Jeronimo“, „von dem heiligen vater vnd byschoff sant Vlreich“, „von der heiligen frauen sand Maria Madalena“, „von der heiligen iunckfraw sancta Katreina“ (nadaljevanje na f. 228'—229).

- f. 172—228: brevirske molitve.
 f. 229. „Ain schönes gepet von der heiligen sant Appolonia“.
 f. 229'. „Collecta. Allmächtiger ewiger...“ (molitve).
 f. 230. „O summa deitas...“ (molitve).
 f. 230'—231: prazno.
 f. 231'—236. „In commemoracione sancti Leopoldi habentur antiphone et psalmi feriales. Capitulum. Justum deduxit...“

45.

63 Pergament; — 14. stol., druga polovica; — 126 × 9 cm; — 159 fol. (= 9 sekst. + 1 okt. + 3 sept., po en list manjka med ff. 89/90, 92/3, 111/2, 116/7, 126/7, 131/2, 136/7, 143/4 in 146/7, prav tako manjkata začetek in konec rokopisa); — knjižna minuskula, en stolpec, ena roka; — brez platnic.

f. 1—74. Brevirski „cursus“ za posamezne tedenske dni (de sanctis angelis, de omnibus sanctis, de sancta trinitate, de corpore Christi, de passione domini, de compassione beate Marie virginis, de nativitate domini), začetek nedeljskega manjka.

f. 74—78. „Incipit iubilus de infancia saluatoris.“

f. 78'—88. „Incipit cursus de eterna sapiencia.“

f. 88—94. „Incipit cursus de beata Maria Magdalena.“

f. 94—97: molitev „de nomine beate Marie virginis.“

f. 97—112: molitve „de domina nostra Maria.“

f. 112—121. Prolog in molitev „sancti Jeronimi presbiteri ad Rusticum monachum.“ „Incipit prologus sancti Jeronimi presbiteri (f. 112') in oracionem subscriptam ad Rusticum monachum. Peruenit ad me × aperiamus per dominum. Explicit oracio...“

f. 121—151': molitve „de passione Christi“.

f. 151'—152': molitve „in elevatione corporis Christi“.

f. 152'—155: o čudežu Matere Božje.

f. 155—155'. „Oracio ad dominam.“

f. 155'—156. „De vtilitate veneracionis armorum Christi.“

f. 156—158'. „De armis Christi.“

f. 158'—159: molitev „ad dominum Jhesum.“

f. 159': izbrisan tekst v knjižni minuskuli nekoliko starejšega tipa od onega glavnega teksta.

71.

64 Papir; — 14. stol., konec, ali začetek 15. stol.; — okoli 29 × 21,5 cm; — 397 fol. (= 2 lista + 17 sekst. + 1 kvint. + 14 sekst. + 1 sept. + 1 sekst.; za f. 2 manjka več listov, trije listi manjkajo med ff. 5/6, po eden med ff. 211/2 in v drugem seksterniju, dva med ff. 353/4, od zadnjega seksternija manjka druga polovica in za njo več listov, kodeks je uvezan iz dveh delov (1—353',

354—397); — lesene z usnjem prevlečene platnice iz 15. stol., sklepa deloma odpadla; na notranjih straneh platnic sta nalepljena papirnata lista s tekstom in notami od roke 16. stol.

Filigrani: meča navskriž položena, šesterožarna zvezda v krogu z dvema križema, trovrhata gora s križem na srednjem najvišjem vrhu, nakovalo v krogu s križem.

f. 1—208'. „Incipit sanctuarium siue cursus sanctuarii a kalendis decembris vsque ad kalendas iunii. In die sancte Barbare ad vespervas psalmi feriales. Capitulum. Qvi gloriatur × pridie kalendarum iuniarum. Regnante domino nostro Jesu Christo cui...“

f. 209—211. Himne „de sancto Benedicto, de sancto Christoforo, in decollacione Johannis Waptiste, de sancto Johanne apostolo, de sancto Hermochora et Fortunato, in festo omnium sanctorum, de sancto Martino, de sancta Maria Magdalena, de sancto Francisco, de sancta Katherina, de sancta Eufemia Dorothea, de concepcione Virginis Marie, de sancto Anthonio, de sancta Martha, de sancto Hylaro et Taciano.“

f. 211': prazno.

f. 212—223': brevirske molitve (začetek in konec manjkata).

f. 224—397'. (Hugo de Prato Florido, Sermones super evangelia et epistolas). „[E]cce dabit... × fructum allaturi“ (uvod). — Konec manjka.

Na f. 300' kol. 1 je med črtami nad latinsko besedo „vepres“ zapisana od roke iz prve polovice 15. stol. slovenska beseda „hostrosintze“, prav tam ob robu pa od iste roke „ostrosintze vepres pramper“. Po Pleteršniku je ostrožnica isto kot robida ozir. robidnica (Brombeere).

72.

65

Papir; — 16. stol., sredina; — 28 × 21.5 cm; — 312 fol. (= 26 sekt.), od zadnje pole je ohranjen v glavnem samo en prazen list; — gotška knjižna minuskula; f. 14—227' dva stolpeca, ostalo en stolpec; dve roki (1—227', 229—312'); — od lesenih z usnjem prevlečenih platnic manjka skoraj polovica, na ostanku vtisnen „super ex libris“, in sicer salzburški grb (ščit razdeljen v vertikalni smeri v dve polovici, v desni proti desni korakajoč lev, v levi s horizontalnim pasom podeljeno rdeče polje) in grb gospodov iz Hodiš (? Keutschach) na Koroškem (repa z listi).

f. 1—227'. Bertold iz reda dominikancev: nemška predelava dela Summa confessorum Johanna iz Freiburga v Breisgau. — f. 1—12, „Hye hebt sich an das register der summen Johannis nach dem ABC etc.“; — f. 12'—13': prazno; — f. 14 — 14', „[U]nusquisque sicut × seiner sel salichait“ (Bertoldov uvod); — f. 14'—227', „Woven ain pabst gemainkhlich den menschen muge

ablosen. [A]blosen mag ain pabst × oder sy all miteinander. Hec Thomas etc. Finito libro sit laus et gloria Christo“.

f. 228—228': prazno.

f. 229—312': posvetilo prevajalca sledečih pisem, olomuškega škofa Joh. Dubraviusa (ali Jan Skála z Doubravky a Hradiště, † 9. sept. 1553), moravski mejni grofici Elizabeti († 15. jun. 1545, poročeni 21. apr. 1543. s poljskim kraljem Sigmundom II. Avgustom), „Der durichlewigtisten fürstin × vnd zu dichten“; — f. 229'—266': „Die epistel sand Eusebii der etwann gewesen ist sand Jeronimus junger zu dem heiligisten bischouen sand Damasum vnd zu Theodosio dem senatoren der Römer. Von dem leben desselben sand Jeronimus etc. Dem erwidign vater × vernemen wellest“; — f. 266'—274': „Hie hebt sich an die epistel sand Augustin des heiligen bischoues zu dem heiligen bischouen sand Cirillen von der erscheynung die im himelischen geöffnet vnd erczaigt ist worden. Von dem tod vnd sterben sand Jeronimus etc. (f. 267). Erwidiger vater × ein warhaftiger got pist ewicklichen. Amen. Etc.“; — f. 274'—312': „Hie hebt sich an die epistel sand Cirillen des heiligen bischoues ze Jherusalem zu dem heiligen bischof sand Augustin. Von den wunderzaichen sand Jeronimi die nach seinem tod geschehen sind etc. Dem erwidigen mann × vnd warhait mein [irdisch leben verloren]“. — Konec je radi deloma odtrganih folijev pomanjkljiv.

101.

66

Papir; — 15. stok., druga polovica, koledar je datiran l. 1467; — 22 × 14,5 cm; — 224 fol. (= 1 kvat. + 18 seksternijev, konec manjka); — gotska kurziva, en stolpec, dve roki (1—208, 208'—224'); — sočasna vez v lesene z rjavim usnjem prevlečene platnice, kovinasto-usnjata sklepa deloma odpadla.

f. 1—6': koledar z dnevnimi črkami in svetniškimi imeni, katera kažejo na rabo v salzburški diecezi, mogoče v kakem avguštinskem samostanu, na koncu (f. 6') notica „1467 Martinvs Kolweis“.

f. 7—9': prazno.

f. 10—111': „Sandt Johannis ewangeli in dem ersten capitel, das schol man alle morgen peten vor ander gepet“ in razne druge molitve, psalmi, litanije itd. v nemškem jeziku.

f. 111'—150: „Hie hebet sich an der cursus vnser lieben frawen.“

f. 150': prazno.

f. 151—176': „Hie hebt sic an der chors von vnsern hern leiden.“

f. 177—208: „Hie hebt siech an die vigily.“

f. 208'—224': molitve, psalmi in slično v nemškem jeziku.

67

Papir; — 15. stol.; — 21.5 × 14.5 cm; — ovojni list + 141 fol. (= 9 sekst. + 1 kvint. + 2 sekst.); — gotska minuskula v enem stolpcu, ena roka; — brez platnic.

Filigran: krogla (sphère).

f. 1—95: dvogovor med „der junger“ in „der maister“ o raznih svetih stvarih, „Audi filia... Also spricht der edell chunig Daudid × irs chindes wirdichaitt. Amen. Hie hat das puech ein end, got wend vns vnser ellend.“

f. 95': prazno.

f. 96—98: „Wie der rosenkrancz ist auffkomen.“

f. 98—99': „Ain vorred in den rosenkrancz Marie.“

f. 99'—103: „Hye hebt sich an der rosenkrancz Marie.“

f. 103—104: „Hernach ist geschriben der lobsankch Marie vnser lieben frawen. Dich hymelkunigin wir eren...“

f. 104—105': „Ain guete maynung von dem sündler. Uns engel wurdert allgeleich...“ (pesem).

f. 106—107': „Von vnsern lteben frawen gepett“.

f. 108—108': prazno.

f. 109—141': mašne in druge molitve.

124.

68

(na notranji strani sprednjih platnic signatura od roke 17. stoletja: 835 No 217 b).

Pergament; — 14. stol., pred l. 1352.; — 16 × 12.5 cm; — 174 fol. (= 1 kvint. + 13 listov + 12 kvint. + 2 lista + 1 kvint. + 3 kvat., po en list manjka med ff. 9/10, 16/7, 173/4 in za f. 174, dva med ff. 106/7, trije med ff. 22/3); — gotska minuskula, en stolpec, tri roke (1—173, 171 in 173', 174—174'); — sočasna vez v lesene s pergamentom prevlečene platnice, sklep in gumbi odpadli skoraj popolnoma, listi lahko obrezani.

f. 1—9': „Ordo missae incipit ad humerale“ (uvodne in splošne mašne molitve, konec manjka).

f. 10—14': „In epyphania domini prefacio“ in druge prefacije za razne praznike in prilike.

f. 15—16': „Communicantes. De nativitate“, isto „de epyphania, in cena domini, in die pasche, in ascensione domini“.

f. 17—22': „Te igitur clementissime pater...“ (konec manjka).

f. 23—173': „Officium de sancta trinitate“ in drugi oficiji za razne praznike.

f. 173': „Oracio bona de sancto Sebastiano contra pestilenciam.“

f. 174: „Epistola de sancto Laurencio.“

f. 174': „Ewangelium de eodem.“

Kodeks je bil last jezuitske rezidencije v Millstattu na Koroškem (f. 1 „Residentiae Societatis Jesv Millestadij inscriptus“ od roke 17. stol., f. 90' „Collegium societatis Jesu Muhlstadii anno MDCCXXXV“). Prejkone z ozirom na papeža Klementa VI., kateri je vladal od l. 1342. do l. 1352. in je v rokopisu omenjen na f. 171, je datirana notica na notranji strani sprednjih platnic „Missale Mühlstad. a Lavant recognitus anni c. 1342. Excedit antiquitas ultra 442 annos“ (1342 + 442 = 1784).

Na notranji strani sprednjih platnic je prilepljen listič z zgodovinskimi noticami o millstattskem samostanu, podpisan je „Jos. Repeschitz“ (zbiratelj starin v Ljubljani, r. 1755, u. 1842, prim. Mitth. d. hist. Ver. f. Krain, 1851, 55).

Literatura. R. Eisler, Beschreibendes Verzeichnis der illum. Handschriften in Österreich, III, Kärnten, 9; H. Menhardt, Die Millstätter Handschriften, Zentralbl. f. Bibliothekswesen, XL (1923), 130—142.

140.

69

Papir; — 15. stol., po l. 1431 (gl. f. 2); — 15 × 10 cm; — 225 fol. (= 9 sekst. + 1 kvint. + 9 sekst., en list med ff. 38/9 odtrgan); — gotska knjižna kurziva, en stolpec, tri roke (2—213', 214—223', 224—225'); — približno sodobna vez v lesene z usnjem prevlečene platnice, sklep iz usnja, obreza kasnejša.

Filigrana: zgornji del volovske glave s cvetlico med rogovi, gora z grškim križem (?).

f. 1: pisni poizkusi od raznih rok.

f. 1': prazno.

f. 2—64. „In dem püchlein sind geschriben herczog Wilhalm's gepet... Dy nachgeschriben gepett sind gemacht nach Crist gepürtt vierczehen hündert jar vnd in dem ainsvndreissigisten jar dem höchgeporren fursten herczög Wilhalm zü Payren. Man sol (f. 2') zü dem ersten anruffen gott den heiligen geyst...“

f. 64': prazno.

f. 65—213': razne molitve v vezani in nevezani besedi.

f. 214—223'. „Von der peicht. Ich gib mich × in meinem haus. Si tris ponatur et tan simul associatur et nus addatur, scriptor huius sic uocatur. Deo gracias. Et est sic finis“ (Tristannus).

f. 224—225': molitev h Kristusu.

145.

70

Papir; — 15. stol., druga polovica; — 13.3 × 9.5 cm; — 10 pozneje uvezanih folijev + 130 fol. (= 1 sekst. + 1 sept. + 1 kvint. + 1 sept. + 1 kvat. + 3 listi + 1 kvint. + 1 sept. + 1 kvint. + 1 sept. + 1 kvint. + 2 kvat.); med ff. 113/4 so izrezani trije listi, od zadnjega kvaternija manjkata na koncu dva lista, med ff. 70/1 je vlepljen en list; — gotska knjižna kurziva, en stolpec,

glavna roka f. 1—112, ostalo od raznih rok 15.—17. stol.; — vez v sodobne lesene z usnjem prevlečene platnice, sklep iz kovine, na koncu rokopisa sta ob zadnjih platnicah uvezana dva pergamentna lista s tekstom v gotski minuskuli 14. stol.

Pred glavni tekst je uvezanih 10 listov z napisano vsebino glavnega teksta (f. 1—4) in raznimi molitvami od rok 15. stol. (f. 9—10) in 17. stol. (f. 4—9); ff. 4', 8—8' in 10' so nepopisani.

f. 1—1': molitev na čast sv. Neže in beležke o čitanju brevirja.

f. 2—112: brevirske molitve.

f. 112'—118: načrti in beležke za čitanje brevirja, Češčena Marija v nemškem in latinskem jeziku in druge molitve.

f. 118'—121: „Sermo beati Augustini episcopi de charitate. Diuinarum scripturarum × sed eciam breuis. Amen.“

f. 121'—129: načrti za pridige.

f. 129'—130': „forma absolutionis“ in razne molitve.

149.

71

Papir; — 15. stol., sredina; — 14 × 10,5 cm; — 233 fol. (= 8 sekst. + 1. sept. + 11 sekst.; manjka prvi list prvega seksternija, f. 114, šest listov med ff. 185/6 in zadnji list; f. 109 je štet dvakrat; kodeks je uvezan iz štirih delov (1—186', 187—197', 198—210' 211—233'); — gotška knjižna kurziva, en stolpec, glavna roka f. 1—186', razne roke f. 187—233'; — lesene z rdečim usnjem prevlečene sočasne platnice, sklep odpadel, na notranji strani sprednjih platnic perg. list s tekstom iz začetka 12. stoletja.

Filigirani: trovrhata gora v krogu s križem na srednjem vrhu, tehcnica, peterolista cvetka.

F. 1—19: „Sermo in electione prelati domini Johannis visitatoris“; — f. 19'—21': „Quid sit coniuracio et quid sit conspiracio et que sit differencia“; — f. 21'—23: „Qualiter electio fieri debeat“; — f. 23—23': „Que requirantur ad eligendum“; — f. 23'—24': „Ad quid teneatur [pre]latus“; — f. 24'—26': „Secuntur casus in quibus electio facta irrita est ipso iure“; — f. 26'—32': „Item qualis debeat esse episcopus ordinandus“; — f. 32'—35': „[D]e corretione [v]erberali“; — f. 35'—36: „Quid bonus prelatus intendere debet ut laudabiliter vtatur dignitate“; — f. 36—36': „Idem de abusione ecclesiasticorum beneficiorum“; — f. 36'—37': „Bernardus. Idem quid persecucio discernit mercenarios a pastoribus“; — f. 37'—38': „De vsurpantibus sibi prelaconem“; — f. 38'—39': „Quis sit dignus prelacone (!). Bernardus“; — f. 39—40: „Quid sit prelato necessarium ut digne possit preesse“.

f. 40'—41: „De satisfactione“; — f. 41'—42: „De donacione“; — f. 42—43: „De permutacione“; — f. 43—43': „De vendicione et empcione“; — f. 43'—44': „De mutuo“; — f. 44'—46: „De negociacione“; — f. 46—47': „De restitutione“; — f. 47'—49: „De sacrile[g]io“.

f. 49—52: „Henricus de Hassia. Quod principes non debent aggrauare homines“; — f. 52—54: „De adulatoribus principum qui inique swadent“; — f. 54—59: „De potestate regimina“.

f. 60—71: „Item quod sacerdotes debent a laboribus ciuium seruatorum liberi esse“; — f. 71—73: „De ornatu exteriori“; — f. 73—74: „De ornatu mulierum“; — f. 74—74': „De ablacione fame“; — f. 74—75: „De contricione per totam vitam habenda“.

f. 75—80: „De diuersitate sodomitarum“; — f. 80—84: „Exhortacio ne lapsus in hunc peccato (scil. sodomitarum) desperet“.

f. 84—85: „Qualiter scriptor alicuius libri se pulchre debeat excusare...“, na koncu „Hec Petrus Damiani in suo Gomorriano“; — f. 85—87: „Petrus Damiani in de perfectione monachorum“; — f. 87—88: „Necessarie est terram nostricolere si de possessione ampla volumus gaudere“; — f. 88—90: „De hiis qui exemplum gabaonitum imitantur.“

f. 90—91: „Exhortacio ad presidentem“; — f. 91—92: „De mense lectore“; — f. 92—92': „De cellerario“; — f. 92—93: „Exhortacio iuuenum“; — f. 93—94: „Amonicio adolescentum“; — f. 94—94': „Amonicio nouiciorum“; — f. 94—95: „Exhortacio senum“; — f. 95—96: „Vita cuiusdam senis“.

f. 96—98: „Hic omnes in communi ad caritatis studium prouocantur... Hec Petrus Damiani in libro de perfectione monachorum etc.“; — f. 98—99: „Hic scribit ad Leonem papam pro consilio“ (Petrus Damiani, Liber Gomorrhianus); — f. 99—101: „Ex apologetico Petri Damiani de proprietariis“.

f. 101—102: „De sobrietate que propter ypocrisim vitatur“; — f. 102—102': „Que anima patitur dum ad es intus reuert[it]“; — f. 102—103: „De periculo vagandi“.

f. 103—106: „Petrus Damiani in libello que dicitur dominus vobiscum. Quare dicatur iube domine benedicere...“; — f. 106—107: „Petrus Damiani de vita heremitica de pugna novicorum“; — f. 107—108: „De exercicio monachorum“; — f. 108—109: „De contemptu mundi... Hec Petrus Damianus in dominus vobiscum etc.“

f. 109—109': „De silencio in cella“; — f. 109—109a': „De gula superanda“.

f. 109a'—110: „De pugna contra cogitaciones“; — f. 110—111: „De discernendis cogitationibus“; — f. 111—111': „Petrus Damiani contra cogitaciones immunendas“; — f. 111—112: „In de pugna cogitationum ad sepulchrum reddeundum“.

f. 112—113: „De simplicitate confessionis... Hec ut supra scilicet ad Marinum Petrus Damiani etc.“; — f. 113—113': „De electione prioris“; — f. 113—115: „De vicio lingwe... Hec Petrus Damiani in sermone de vicio lingwe etc.“; — f. 115—119: „De spirituali certamine... Hec Petrus Damiani in sermone de spirituali pugna etc. Finit bona materia“; — f. 120—121: „Idem. Ad sorores... Hec Petrus Damiani ut supra“; — f. 121—122: „Quod deus potest post lapsum virginem reparare... Hec Petrus Damiani etc.“; — f. 122—123' „Quod deus in se omnia con-

cludat loca et tempora“; — f. 123'—125: „Quod deus cui omnia posse nosse coeternum est regnet in eternum et vltra“; — f. 125—126: „Quod deo non est hieri uel cras sed semper hodie... Hec Petrus Damiani“; — f. 126: „De detractatione, Petrus Damiani...“ — f. 126' „De dilectione mutua que non obsistit correctioni. Idem“; — f. 126': „Contra proprietarios. Idem“; — f. 127—127': „Idem. Contra libidinem quod facietur... Hec Petrus Damiani“; — f. 127'—128: „Contra festinantes“; — f. 128—129: „Petrus Damiani contragratulatur cuidam qui resignavit abbaciam. Domino B. religiosissimo abbati Petrus Damiani...“; — f. 129—130: „Contra nouellos superiores ambiciosos“; — f. 130—132': „De imperfectionibus monachorum“; — f. 132'—134: „Prelati post resignacionem quas sustinent temptaciones... Hec Petrus Damiani“; — f. 134—136': „De correptione... Hec Petrus Damiani“; — f. 136'—138': „De commendacione monasterii“; — f. 138'—139: „De pluuiis spirituali“; — f. 139—140: „De presentia dominici loricati. Petrus Damiani“; — f. 140—142: „De modo orandi predicti dominici... Hec Petrus Damiani“.

f. 142: „De alio fratre“; — f. 142': „Quare potentes non diu viuunt“; — f. 142'—143': „De feruore seruando“; — f. 143'—144': „De medicis animalium spiritualiter“; — f. 144'—147: „Quomodo monasterium paradisu sit“; — f. 147—149: „De humilitate predicancium“; — f. 149'—151': „Quare Paulus in picturis ad dexteram, Petrus uero ad sinistram ponatur“; — f. 151'—153: „De nobilitate hominis propter quod facta sunt omnia“.

f. 153—168: „Tractatus de decem preceptis qualiter confitandum in eisdem“.

f. 168': prazno.

f. 169—169': „Magister Heinricus de Hasia que valeat contra malas cogitaciones“; — f. 169'—170: „Quis habeat in causis finalem sententiam ferre“; — f. 170—170': „De occulta superbia hominis“.

f. 170'—171: „Bernardus de propria voluntate in sermone...“; — f. 171—172: „In sermone Bernardi super causam de voluntate propria“; — f. 172—172': „De tepiditate. Bernardus in sermone de ascensione domini“; — f. 172'—173': „De pusillanimitate. Bernardus“; — f. 173'—174: „De correptione in sermone de Johanni Baptista. Bernardus“; — f. 174: „Idem. De adulacione“.

f. 174'—181': „Cedula memorialis charte que ipsis in testimonium spiritualiter prouectus relinquitur“.

f. 182—185': stvarno kazalo za tekst na f. 1—181'.

f. 186—186': prazno.

f. 187—188': „Deus in adiutorium meum intende, domine ad etc. Psauo super...“; — f. 188': „De uigiliis“; — f. 188'—189: „De officio diuino“; — f. 189—190: „De capitulo“; — f. 190—191: „De mensa“; — f. 191—192: „De dormitorio“; — f. 192—193: „De laboribus“; — f. 193—193': „De confessione“; — f. 193'—195: „De cella“; — f. 195—197: „In

Sl. 24. Ljubljana, licej. bibl., rokopis 160,
kvadrat 3.

conuentu"; — f. 197: „Verba tua"; — f. 197—197': „Loquere et audire de deo"; — f. 197': „Ocium quid facit".

f. 197'—198': „Nota. Gwido de preparacione cordis. Crisostomus dicit..."

f. 199—204: „Quedam deuota meditacio dominice passionis ante celebracionem misse pertinanda"; — f. 204'—206: „Item quedam excitacio devocionis in dominicam passionem cum graciaram accione post finem meditacionis dicenda. Item Bernhardus".

f. 206—210': citati in izvlečki iz Anzelma, Gregorja, Janeza Krizostoma, Nikolaja de Dinckelspuhel in Mateja de Cracouia; — f. 211—218': „Hic secuntur aliqua notabilia bona collecta ex tractatu sancti Bernhardi super sermones ante diem festum etc.", slede citati iz Gregorja, Avguština, Krizostoma, Bernarda, Henrika de Hassia, Hugona de Sancto Victore in drugih; — f. 219—220': „Notabilia de petitione Symonis de Cass[ia]"; — f. 221: „Augustinus de adventu domini"; — f. 221—221': „Idem. De disciplina sic ait sanctus doctor. Disciplina sic diffinitur secundum Augustinum"; — f. 221—222: „De oracione. Nicolaus Dinkchellspuchel"; — f. 222: „Idem. De penitencia nota"; — f. 222'—223': „Ex tractatu reverendi magistri Haynrici de Hallia de proprietatibus monachorum"; — f. 223'—225': citati iz Evzebija („de morte beati Jero-

nimi“), Tomaža de Aquino, Gregorja, Krizostoma, apostola Pavla in drugih; — f. 225'—229': razni citati in beležke.

f. 229'—233': „Pater noster“ (spis o Očenašu, konec manjka).

150.

72

Papir; — 15. stol.; — 13×10 cm; — 242 fol. (= 20 seksternijev + 2 lista); — gotska knjižna kurziva, en stolpec, ena roka; — vez v usnje iz začetka 19. stoletja.

F. 1—232: P s a l m i (začetki v latinskem jeziku, nato celoten tekst v nemškem jeziku, manjkata psalma 134 in 142). „Beatus vir... Er ist ein salich man...“

f. 232—233': „Benedicite omnia opera domini. Lobt got alle gotes werch...“

f. 233'—235': „Benedictus dominus deus Israel quia. Gesengt sei vnser herre gott Israel...“

f. 235'—236': „Te deum laudamus te dominum. Dich got lob ich dich herre...“

f. 236—240: „Quicumque vlt saluus esse ante. Wer pehalten will werenn...“

f. 240—241: „Magnificat. Mein sel lobt hoch...“

f. 241: „Nunc dimittis seruum tuum domine. Du las varen deinen knecht herr...“

f. 241: „Veni sancte spiritus reple tuorum corda. Chum herr hey-liger geist vnd erfuhl die gelaubigen hertz...“

f. 241'—242': prazno.

159.

73

Papir; — 15. stol., kmalu do dogadu Michiela Stena (1400—1413); — $28,5 \times 20$ cm; — 108 fol. (= 4 deloma odtrgani listi + 9 seksternijev, od drugega seksternija manjka po en list med ff. 16/17 in 26/27, od petega pa dva lista med ff. 60/61); — italijanska kurziva, dva stolpeca, ena roka; — vez v usnje iz prve polovice 19. stol., na hrbtu vtisneno „Manuscrit eraldico veneziano“.

Filigran: kardinalski klobuk.

Ob tekst kronike je sočasna roka zrisala in po večini kolorirala grbe beneških dožev v obliki kroga z doževo kapo nad njim. V seznamu plemičev se nahajajo prav taki grbi okrogle oblike, katere je pa roka 18. stol. prerisala, deloma prenavljala in jim dala sodobno baročno obliko.

f. 1: „Questi primi dozi [che]¹ e qui soto notadi sono fati nela cita Eracliana...“; — „Nela cita de Malamocho uechio sono fati questi li

¹ Papir je na tem mestu odtrgan oziroma zamazan.

Sl. 25. Ljubljana, licej. bibl., rokopis 160,
kvadrata 7' in 8'.

quali se chiamaua maistri de chaulieri..."; — „Nela cita de Malamocho uechio sono dati questi dozi che sara qui soto...“ — „Questi soto notado sono fati dozi dela nobel çita de Ueniezia...“

f. 1': prazno.

f. 2: „Qui soto sara notadi tuti li chasteli che son soto lo chomun de Ueniezia nela parte dela Schiauania e del Albania e dela Greçia.“

f. 2': „Qui soto sara notadi tuti li daciai de Veniezia.“

f. 3: prazno.

f. 3': „[Queste] chazade sono de alguni che [...] le soe nome“; — „Queste chazade che sera qui soto notade schanpo da Chonstantino-[po]li siando bailo a Chonstantinopoli...“; — „Queste sono XXX chazade de Veniçiani li quali erano de puouolo et sono fati del chonsegio in tempo de miser Antonio Venier doze nel M^oCCC^oLXXXII, li quali se portono ben chon le lor persone a la guera de Genoezi...“

f. 4. „Questi che e qui notadi sono nel MCCCLXXXIIbfskpzs

f. 4. „Questi che e qui notadi sono balotadi nel M^oCCC^oLXXXII al tempo dela guera granda de Genoezi per auersti fadigadi per la guera de Ueniçiani et non romazo del chonsegio.“

f. 4: „Cheste qui soto notade sono [le ci]ta che sono soto el dominio d[e Veni]ezia.“

f. 4'. „[...] chasteli che son qui soto [nota]di nel Italia.“

f. 5—59' „[S]chomençia la cronich dela nobel çita de Ueniexia çoe la cronicha × de questa opera“ (predgovor), „[L]e-gendo chome a dito × da duchati C^oXX^m in suzo“ (kronika neha z dogadom Michiela Stena, 1400—1413).

f. 60—60': prazno.

f. 61—108'. Alfabetičen seznam benečanskih plemičev z njihovimi grbi, za uvod kratko pojasnilo o imenu in postanku benečanskega mesta. „La nobel çita de Ueneçia × sono questi.“

160.

74

Perg.; — 1415; — 101 cm dolg in 10 cm širok iz dveh delov, zlepljen pergamenten list, kateri je enkrat po dolgem in osemnajstkrat po širokem prepognjen ter tako razdeljen v 36 kvadratov; na spodnjem robu se nahaja kot ovojni list še en tak kvadrat; od 36 kvadratov tvorijo po štirje eno skupino in so, ako jih štejemo od zgoraj navzdol, izpolnjeni s sledečo kalendarско vsebino:

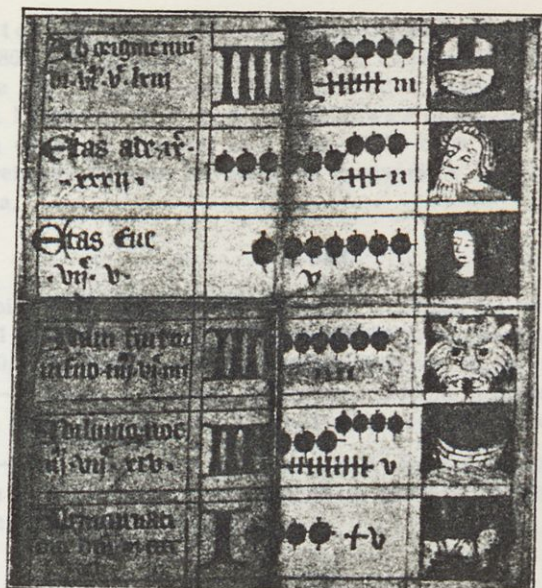
Kvadrat 1 je razdeljen na pet paralelnih pasov s sledečo vsebino: a) nedeljske črke prestopnih let; b) nedeljske črke za dobo 23 let [1415—1437]; c) število polnih tednov od prvega januarja do nedelje invocavit v letih 1415—1437, (vse izraženo v vertikalnem ob črto prislonelem rimskem številčnem sistemu), in število preostalih posameznih dni za isto dobo; zadnje velja z nekaterimi napakami za dobo 1054—1076; d) velikonočni datumi za l. 1415—1437, označeni s prav takimi številkami kot pod a—c; rdeče število pomenja dan v mesecu marcu, črno v mesecu aprilu; e) zlata števila (numeri aurei) za leta 1415—1437.

Kvadrat 1': prazno.

Kvadrat 2: dolžina dneva in noči v dvanajstih mesecih leta, ki so označeni z dvanajstimi koncentričnimi krogi; med dvema krogoma se nahajajo rimska števila od 1—24 (ure), rdeča števila kažejo dolžino dneva, črna dolžino noči v vsakem posameznem mesecu; v sredi krogov Kristusova glava en façe z nimbusom v obliki rdečega križa na zlatem ozadju; vogali so izpolnjeni s simboli štirih evangelistov, kateri drže v rokah napisni trak z rdeče zapisanim imenom evangelista.

Kvadrat 2': prazno.

Kvadrati 3—8: na recto strani vsakega kvadrata se nahajajo za dva meseca skupaj a) imena glavnih praznikov in svetnikov, napisana v gotski minuskuli, b) doprsne figure ali simboli označenih praznikov ali svetnikov, izdelani v barvah, a) tedenske črke, zvezane s figurami z rdečimi (prazniškimi) in črnimi črtami, d) zlata števila izdelana z rdečilom za leta 1054—1076, e) zlata števila izdelana s črnimilom

Sl. 26. Ljubljana, licej. bibl., rokopis 160, kvadrat 9.

za leta 1415—1437; dnevi nesreče (dies egyptiaci) so označeni z rdečimi krogli, vigilije z ribami; na verso- strani latinska imena mesecev in nebesnih znamenj, meseci so karakterizirani s posebnimi sličicami v barvah, nebesna znamenja so zarisana v malih okroglih sličicah, dolžina dneva in noči pa v obliki 24 rdečih in črnih črt, katere v obliki žarkov potekajo v malem krogu od središča-solnca. — Prim. sl. 24 in 25.

Kvadrat 9 je razdeljen v 6 paralelnih pasov, ti pa zopet v tri oddelke: a) prvi pas, število let „ab origini mundi“ izraženo v navadnih rimskih številkah in s pomočjo rimskih enojk (I), črt, zarez in krogov (od začetka sveta 6563 let), zraven v vsemirju plavajoča zemeljska obla; b) drugi pas, število let za „etas Ade“ kot zgoraj (od Adama 932 let), zraven sličica Adamove glave z dolgimi lasmi in brado; c) tretji pas, število let za „etas Eue“ kot zgoraj (od Eve 705 let), zraven doprsna slika Eve z dolgo ruto na glavi; d) četrti pas, število let „Adam fuit in inferno“ kot zgoraj (Adam je bil v peklu 4604 leta, zraven glava peklenškega žrela (zmaja) en façe; e) peti pas, število let „a diluuiio Noe“ kot zgoraj (od vesoljnega potopa 4795 let), zraven barka na valovih; f) šesti pas, število let „ab incarnatione domini“ kot zgoraj (od Kristusovega včlovečenja 1415 let), zraven dete Jezus v povojih, z aureolo. — Prim. sl. 26.

Kvadrat 9': prazno.

Literatura. F. Kosmač, Rokopisi ljubljanske bukvarnice, Slov. Glasnik, IX, 1863, 287; Wladimir Milkowicz, Ein Taschenkalender aus dem Jahre 1415 respective 1054 (Mittheilungen der k. k. Central-Commission, XVI, 1890, 53—61, s slikami kvadratov 8, 8' in 9). — Milkowicz dokazuje, da je hronološki del koledarja delan po predlogi iz l. 1054—1076, ki je bila prejkone še začrtana v les, svetniški koledar pa kaže na postanek v krajih ob spodnjem teku reke Rena.

224.

75

Papir; — 15. stol.; — 14·5 × 10·5 cm; — 80 fol. (= 5 seksternijev + 1 septernij + 1 kvinternij, od prve pole manjkata prva dva lista, po en list manjka med ff. 40/41 in 50/51; — gotska knjižna kurziva, en stolpec, dve roki (1—50', 51—80'); — lesene z usnjem prevlečene sodobne platnice, kovinasti vogali, gumba in sklep deloma odpadli; pred in za tekstom po en pergamenten list.

f. 1—80'. Molitve na čast Bogu, Jezusu Kristusu, različnim svetnikom in svetnicam za razne prilike in potrebe, večinoma na nemškem jeziku, le nekaj je latinskih.

230.

76

Papir; — 14. stol., druga polovica; — 22 × 15 cm; — 91 fol. (= 2 lista + 5 sekspternijev + 1 list + 2 septernija); — gotska knjižna minuskula, f. 2—38' dva stolpca, f. 39—91' en stolpec, štiri roke (2—38', 39—62', 64—76', 79—91'); — kot ovoj pergamenten list, popisan s tekstom v hebrejskih črkah, na ovoju od roke 15. stol.: „Didascalicon Hugonis, Regimen principum Aristotelis, Methodius de fine mundi [v kodeksu manjka!], De veneratione imperii, Vita philosophorum“.

Filigran: tehtnica v krogu.

f. 1—1': prazno.

f. 2—2'. „Registrum svper Didascalicon Hvgonis“.

f. 3—38'. „Didascalicon Hvgonis de Sancto Victore primus. Tribus modis × animalibus cenam. Deo gratias.“

f. 39—62'. „Epistola Alexandri ad Aristotilem de regiminis interrogacione ex qua est occasio liber superscripta. Doctor egregie × precipue cum...“ (nadaljevanje manjka).

f. 63—63': prazno.

f. 64—76'. Jordanes Osnabrugensis. Tractatus de Romano imperio. — f. 64—65': [M]entes homini volentes diuinis × delectabor in domino etc.“ (predgovor); f. 65'—76': „[M]vltipharie multisque modis × ad laudem et gloriam nominis sui qui... Amen.“

f. 77—78': prazno.

f. 79—91'. „[D]e vita et moribus philosophorum tractaturus multa ab antiquis doctoribus in diuersis libris de ipsorum

gestis spersim scripta reperii in vnum colligere laboram, plura quoque eorum responsa notabilia et dicta elegancia huic libello inserui que ad legencium consolacionem et morum informacionem conferre valebunt. Tales philosophus. Thales philosophus Asianus × acerba sed blanda etc. Deo gracias."

334.

77

Papir; — 15. stol., sredina; — 20 × 13,5 cm; — 342 fol. (= 4 listi + 7 sekst. + 1 okt. + 1 sekst. + 1 okt. + 1 sekst. + 1 sept. + 1 sekst. + 1 kvat. + 1 sekst. + 1 sept. + 1 sekst. + 1 okt. + 1 sekst. + 3 listi, po en list je odrezan med ff. 125/6, 146/7, 193/4 in 217/8); — humanistična kurziva, več rok, en in dva stolpca; — sočasna vez v pergament, sprednje platnice deloma manjkajo.

f. 1—3': prazno.

f. 4—4': seznam na f. 8 in dalje sledečih pridig, razne beležke.

f. 5—5': abecedna molitev v verzih na italijanskem jeziku („Al nome sia de dio il nostro comenzare“) in razne beležke.

f. 6—7': „auctoritates de immortalitate anime“ iz antičnih avtorjev, citati iz Avguština, Cicerona, Laktancija, Anzelma, Bernarda, Hugona de Sancto Victore, razne beležke, verzi v italijanskem jeziku (f. 7').

f. 8—311. Pridige in gradivo za pridige v latinskem jeziku; nekateri teksti so tudi v italijanskem jeziku, posebno v vezani besedi, pa tudi kot deli pridig in pridigarso gradivo v prozi (na ff. 37', 42, 45 [Dante], 47', 51', 52' 71, 81, 82, 104', 108'—109, 121—122', 132', 182, 183', 184', 185'—186, 198—206, 226', 256, 275', 297', 298, 300'—301', 303); pri nekaterih pridigah so označeni avtorji ali pridigarji? (f. 77: „Sermones aurei ordinati et scripti a pauperculo predicatore fratre Laurentio de Villamagna“, f. 144'—145: „Sermo fratris Laurentii de Villamagna“, f. 154': „Sermo de charitate Francisci Lecchetti“, f. 218: „Sermo de immortalitate anime fratris Benedicti de Marchia“).

f. 311'—312': citati iz raznih antičnih in cerkvenih avtorjev (Chrysostomus, Augustinus, Juvenal, Valerius Maximus).

f. 313—314: „Discursus qualiter cito venturum est flagellum in ecclesiam Christi“ (v italijanskem jeziku).

f. 314': načrt za pridigo „de paupertate liberi arbitrii“ in druge beležke.

f. 315—326': gradivo iz rimske zgodovine, literature in mitologije.

f. 326': „Augustinus libro V de civitate dei“ (citat).

f. 327: „laude de Maria“, molitev v italijanskem jeziku.

f. 327': italijanska pesem o ljubezni do Jezusa („L amor ad me uenendo“).

f. 328—338': latinske pridige o Mariji, citati v italijanskem jeziku.

f. 339—339': nabožne pesmi v čast Mariji, v italijanskem jeziku.

f. 340—342': prazno.

Pergament; — 12. stol., konec, ali začetek 13. stol.; — 23,3 × 16,5 cm; — 179 fol. (= 21 kvat. + 1 binij + 1 kvat., med ff. 129/9 in 172/3 manjka po en list, med ff. 40/2 je vložen od kasnejše roke popisane f. 41); — knjižna minuskula, ena glavna roka, štiri rdeče notne črte s štirioglatimi notnimi glavicami; — lesene z rdeče pobarvanim pergamentom prevlečene sodobne ali ne dosti kasnejše platnice, kovinasti okovi na vogalih in sklepi odpadli; na notranjo stran sprednjih platnic je prilepljen pergamenten list z gradualnim tekstom „in epiphania“, „in purificatione“ in „in omnibus festivitatibus sanctorum“.

Initiala: f. 1 (A, grobo delo v rdeči, rumeni, modri, črni in zlati barvi).

Gradual.

f. 1—145: oficiji za nedelje, praznike, glavne vigilije, postne dni itd. tekom cerkvenega leta; vmes svetniški oficirji na ff. 22'—28 (na praznike sv. Vincencija, sv. Agate in sv. Benedikta) in ff. 103'—105' (na praznika sv. Marka in sv. Filipa in Jakoba).

f. 145—168': oficij „in dedicatione ecclesie“, nato svetniški oficiji od vigilije sv. Janeza Krstnika (23. jun.) do sv. Andreja (30. nov.).

f. 169—172: oficiji o Materi Božji, „pro defunctis“, na praznik sv. Agneze in oficija za sredo in petek v septemberskem postu, ki sta v glavnem tekstu na f. 136 označena kot izpuščena.

f. 176—177': himne z notami od poznejše roke 13. stol. „Salve regina...“, „Intret in conspectu tuo...“, „Salve regina...“

f. 178—179: prazno.

f. 179': tekst iz pisma apostola Pavla Galatom, I, 16—21.

Svetniški in prazniški oficiji kažejo, da je bil ta gradual v rabi v nekem kartuzijanskem samostanu oglejske dieceze (prim. f. 151 sv. Mohor in Fortunat, f. 160 sv. Mavricij, f. 166' festum reliquiarum po kartuzijanskem običaju 8. nov. itd.). Misliti nam je v prvi vrsti na kartuzijo v Bistri. — Gospodu ravnatelju Mantuaniju za nekatere dragocene podatke o tem kodeksu moja iskrena hvala.

Pergament; — 14. stol., prva polovica; — 215 x 187 cm; — 176 fol. —
 Manjka obstoja iz dveh delov (1—387, 191—199). V prvem delu manjka
 36 fol. od prvih štirih pol. po dva lista pred 1. 1 in med ff. 203 od petega
 kvinternija, 6 kvinternij je obranjen, dalje manjka 8 listov od 7 kvint. med
 ff. 1918, en list od 8 kvint. med ff. 1929, en list od 9 pole med ff. 1935,
 40 in 11. kvint. sta popolna, od 12 kvat. manjka en list med ff. 1943, od
 13 kvat. manjkata dva lista med ff. 1956 in eden med ff. 1967, 14 kvat. je
 popoln, od 15 kvat. manjkata dva lista med ff. 787, popolna sta 16 kvat. in
 17 kvat., od 18 kvat. je obranjen samo prvi list ff. 1. 1. 1889. — V drugem
 delu manjka pred f. 101 16 listov (prva dva polja od 1. pole kvinternij
 manjkata 2 folija med ff. 1018, od 2. pole kvinternij manjkata 1 list med
 ff. 10111, popolne so pole 3—5 kvinternij, od 6. pole kvinternij manjka
 en list med ff. 1012, popolna je 10. pole kvinternij, od 11. pole kvint.
 popolne kvinternij manjkata dva lista med ff. 1107 in 1108 in 1. 1. 1108. —

LJUBLJANA / NARODNI MUZEJ

f. 1—100'. Pridige za nedelje in petične tedenskega lista, v
 zvezi s prazniškimi epistolami in evanģelijem.

f. 101—162'. Pridige za praznike svetnikov, od katerih obse-
 gajo pridige na dan sv. Benedikta (21. marca) do konca tedenskega
 lista.

f. 162'—172'. Pridige „de dedicatione“, „de dedicatione altaris“,
 „sermo synodalis“.

f. 172'—176'. „Exempla“ za pridige.

Na zadnji strani sprednjih platov: E. L. Berth. (Berthold Car. Ieri-
 nianus) (dirigiran Jernej Uršič, kooperator, nastojatelj v Kamni gorah, župnik
 1884—1889; prim. Glaser, Zgod. slov. slovstva, III, 72).

Papir; — 15. stol., prva polovica; — 215 x 185 cm; — 208 fol. (v. 1 sept.
 od katerega manjka med ff. 1314 en list + 23 odloč. + 1 list); knjiha je
 vezan iz treh delov (1—121, 123—157, 159—207); — gornji listovni listovni
 24 stolpec, tri roke (2—120, 123—154, 157—207); — vsebuje 3 zaporedne
 pisane platnice iz 15. stol., dva listovna odloč.

Filigrana: točnina, gora s križem na najvišjem vrhovju vseh

f. 1—1': prazno;

f. 2—120'. „Incipit tractatus Petri de Belyaco quo-
 modo te preparare debes ad celebrandum missam“

Pergament; — 14. stol., prva polovica; — 21·5 × 16·7 cm; — 176 fol. — Rokopis obstoja iz dveh delov (1—100', 101—176). V prvem delu manjka 35 fol. od prvih štirih pol, po dva lista pred f. 1 in med ff. 2/3 od petega kvinternija, 6. kvinternij je ohranjen, dalje manjka 8 listov od 7. kvint. med ff. 17/18, en list od 8. kvint. med ff. 19/20, en list od 9. pole med ff. 32/33, 10. in 11. kvint. sta popolna, od 12. kvat. manjka en list med ff. 62/63, od 13. kvat. manjkata dva lista med ff. 65/66 in eden med ff. 66/67, 14. kvat. je popoln, od 15. kvat. manjkata dva lista med ff. 78/79, popolna sta 16. kvint. in 17. kvat., od 18. kvat. je ohranjen samo prvi list (t. j. f. 100). — V drugem delu manjka pred f. 101 18 listov (prve dve poli), od 3. pole (kvinternij) manjkata 2 folija med ff. 104/5, od 4. pole (kvaternij) manjkajo 4 listi med ff. 110/111, popolne so pole 5—8 (kvinterniji), od 9. pole (kvinternij) manjka en list med ff. 161/2, popolna je 10. pola (kvinternij), od 11. pole (zadnje, prvotno kvinternij) manjkata dva lista med ff. 175/6 in konec po f. 176. — Gotska knjižna minuskula, dva stolpca, dve roke (f. 1—100', 101—176'); — vez iz 17 stol., na hrbtu „Uhralte Predigen“.

f. 1—100'. Pridige za nedelje in praznike cerkvenega leta, večinoma v zvezi s prazniškimi epistolami in evangeliji.

f. 101—162'. Pridige za praznike svetnikov, od deloma ohranjene pridige na dan sv. Benedikta (21. marca) do konca cerkvenega leta.

f. 162'—172'. Pridige „de dedicacione“, „de dedicacione altaris“, „sermo synodalis“.

f. 172'—176'. „Exempla“ za pridige.

Na zadnji strani sprednjih platnic „E. L. Barth. Urschitsch Car. Idriensis“ (Idriječan Jernej Uršič, kooperator, nazadnje v Kamni gorici, živel 1784—1860; prim. Glaser, Zgod. slov. slovstva, III, 72).

Papir; — 15. stol., prva polovica; — 21·5 × 14·5 cm; — 299 fol. (= 1 sept., od katerega manjka med ff. 13/14 en list + 23 sekst. + 1 kvint.); kodeks je uvezan iz treh delov (1—121', 122—157', 158—299'); — gotska knjižna kurziva, en stolpec, tri roke (2—120', 123—154', 158'—299'); — lesene z usnjem prevlečene platnice iz 15. stol., dva kovinasta sklepa.

Filigrana: tehtnica, gora s križem na najvišjem srednjem vrhu.

f. 1—1': prazno:

f. 2—120'. „Incipit tractatus Petri de Dolyaco quomodo te preparare debeas ad celebrandam missam.“

Ante omnia × fuit salutarie etc.“ (predgovor do f.6); — f.6'—120': „Quasi stella matutina × laudemus eum qui... Amen.“

f. 121—122': pisni poizkusi in prazne strani.

f. 123—154'. Traktat o štirih poslednjih stvareh. „[M]emorare nouissima tua... Sicut dicit beatus Augustinus × nouissima prouiderent. Amen.“

f. 155—158: prazno.

f. 158'—191'. (Johannes Gerson), Ammonitiones ad spiritualem vitam. — f. 158': „Capitula sequentis libri etc.“ (kazalo za prvo knjigo); — f. 159—191': „Secuntur ammonitiones ad spiritualem vitam valde vtilis etc. Cancellarius Parysyensis. Qui sequitur me × regnum dei etc. et finis etc. Deo gracias etc.“

f. 191'—207: „Tractatus de arte moriendi etc.“; — f. 207—210: „Sermo sancti Effrem de die iudicii“; — f. 210—210': „Capitulum optimum de paciencia“; — f. 210'—217: traktat o grehu „de rapina“; — f. 217—219: „De promocione puerorum ad sacros ordines“; — f. 219—221: „Contra illos qui credunt se habere beneficia per vicarios“; — f. 221—222': „De hiis que pertinent ad obseruacionem solepnitatum“; — f. 222'—225: „De peruersitate illorum qui conuiuia agunt in diebus quibus festa sunt instituta etc.“; — f. 225—227': „Notandum bene de appetitu magisterii capitulum optimum“; — f. 227'—235: „Notandum bene de vicio vsure“; — f. 235'—267': traktati o raznih grehah, spovedi, obhajilu, desetinah, ekskomunikaciji itd.; — f. 267'—288': „Nota aliqua excepta de VII mortalibus peccatis ex somnia viciarum et primo de gula“; — f. 288'—289: „De sciencie decretorum et similium“; — f. 289—290: „De via salutis“; — f. 290—291': „Notandum ergo de peccato uel uicio“; — f. 291'—299': „De septem viciis capitalibus“ (konec manjka).

F. 2: „Ecclesiae Collegiatae Rudolfsberti Catalogo inscriptus Anno 606. die 21 decembris.“

Pergament; — 14. stol.; — 14,3 × 9,5 cm; — 473 fol. (pravilno 472 fol., ker je eden med ff. 126/8 preskočen, vsega skupaj 19 pol po 22 fol. + 1 sekst. + dve pole po 20 fol. + 2 lista; poleg tega so spredaj uvezani trije, zadaj en perg. folij); — gotška minuskula, ena roka, dva stolpca.

Vez iz 16. stol., lesene z vijoličastim žametom prevlečne platnice, deloma poškodovane, žamet na hrbtu manjka, prav tako vogelniki in sklepi. Na hrbtu so kot makulatura uporabljeni pergamentni drobcji z latinskim tekstom 14. stol. Na notranji strani sprednjih platnic v ovalu koloriran grb grofov Auerspergov-Turjaških (ščit podeljen v štiri dele; v sredini na križišču štirih delov še mal ščit s proti desni korakajočim rdečim panterjem na belem polju; v zgornjem levem in spodnjem desnem delu glavnega ščita, proti levi zgoraj, proti desni spodaj korakajoč rumen tur na rdečem polju; v zgornjem desnem in spodnjem levem delu zlat na drogu stoječ orel na črnem polju; kot šlemski nakit turova glava, lev in orel z razpetimi krili; nad grbom „M.DC.XIV. prid. Cal. Febr. I.M.D.S.M.“, pod grbom „Verbum tuum lucerna pedum et lumen semitarum nostrarum. Psal. 119.“

Pogoste in iciale v modri, rdeči, rumeni in vijoličasti barvi z živalsko in rastlinsko ornamentiko. (Gl. sl. 27.).

3 perg. foliji kot ovoj (I—III). Na f. I: „Dño. D. Thomae, D. g. Principi / et Episcopo Labacensi re/uerendissimo / haecce Biblia manuscripta, / Tali Episcopo digna. / D. D. / Hörwardus Auerfpergius et / Schönbergius Baro et dominus, / Labaci.“ Nato od druge roke: „W. E. Com. ab Auerfperg s. s.“

f. I': signatura B. I. 1.

f. II—II': prazno.

f. III: „Donavit Biblioth. / Seminarii Episcopalis / Excellentissimus Reuerendifs. / Dominus Dominus / Antonius Aloysius / Episcopus Labac. / Princeps / die 25. Octobris / 1847.“

f. III': od roke 19. stol. „13. Jahrhundert.“

f. 1—431. S v e t o p i s m o starega in novega zakona s predgovori in uvodi.

f. 431': prazno.

f. 432—473: alfabetično urejen seznam in razlaga hebrejskih ter drugih tujih besed v sv. pismu.

f. 473': prazno.

Literatura. J. Smrekar, Iz zapuščine škofa Tomaža Chrön-a, Zgodovinski zbornik, 1891, 225—230.

Papir; — 1425 (gl. fol. 117); — 117 fol. (= 11 seksternijev; od 6. sekst. manjkata med ff. 65/6 dva folija, od 10. sekst. sta ohranjena samo dva lista, od 11. sekst. pa devet); — 41 × 29 cm; — gotška minuskula, dva stolpca, tri roke (1—25', 26—108', 109—117); — sodobna vez v perg. ovoji.

Filigran: konjska glava.

f. 1—37. „Incipiunt capitula libri primi sancti Ysidori episcopi de summo bono... Explicunt capitula. Incipit liber primus sententiarum sancti Ysidori episcopi. Quod deus summus et incommutabilis sit. Capitulum Im. [S]vmmum bonum deus est × letificandos concludit. Explicit liber sententiarum sancti Ysidori episcopi.“

f. 37': prazno.

f. 38—65'. „Incipit prologus in libro scintillarum. [L]ector quisquis es × mei memoriam habeat. Explicit prologus. Incipiunt capitula... Finiunt capitula. Incipit liber scintillarum. De caritate capitulum primum. (f. 38'). Dominus dicit in ewangelio × homo nutritur et pascitur“.

f. 66—108'. Pridige za nedelje in praznike cerkvenega leta. „Dominica tertia in aduentum domini...“

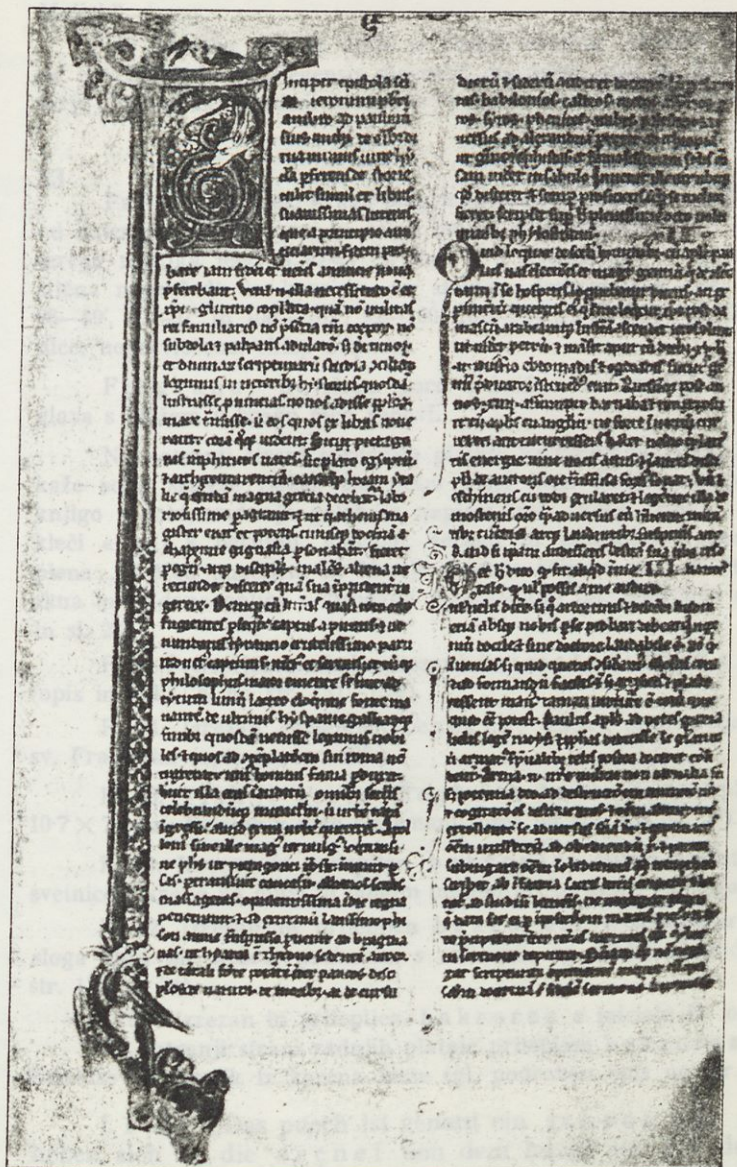
f. 109—112'. Johannes Anania. „[C]irca arboris lectionem diuersis olim diuersum modum × continuo perseuerent per gratiam eius qui... Amen.“

f. 113—117. „Cristi nomen inuocans ad honorem ipsius et reuerenciam... Bononiensis archiepiscopi... ego Johannes Anania paruus decretorum doctor... de sponsalibus et matrimoniis...“ Na koncu „anno etc. XXV^{to} Leonhardus“.

f. 117': prazno.

Pri vezavi so uporabljeni kot makulatura odrezki najmanj štirih pergamentnih listin. Na odrezkih listine med ff. 6/7, 18/19, 42/43, 65/66, 88/89, 108/109 in 114/115, katera je datirana 26. nov. 1426, se omenjajo opat Georgius iz Gornjega Grada, „Andreas perpetuus vicarius in Ryetz“, „Stephanus Salzburgensis monachus“, „Bernhardus de Sulzbaco monachus monasterii Oberburgensis“, „Leonardus de Voytsberg vicarius perpetuus ecclesie sancti...“, notar „Fridericus de Greyfenberg“, „Colomannus plebanus Krainburge“ (večkrat), oglejski patriarh Ludovik (II.), papež Martin (V.), cerkev sv. Janeza Krstnika v Podsredi (Herberg), „altare sancti Johannis in Stain Aquilegiensis diocesis“.

Na odrezkih listine med ff. 30/31, 54/55, 100/101 in 114/115, katera je (odrezek med ff. 30/31) datirana „in sacristia ecclesie parochialis sancti Nicolai Crapinne ante altare sancte Vrsule Zagrabiensis diocesis“, stoji izjava, ki jo je pred notarjem v Krapini podal „Petrus Grek plebanus ecclesie parochialis sancti Stephani prothomartiris in Wyppaco“. Poleg tega so še omenjeni: „Conradus plebanus in Pregrada“, „Johannes Grades de...“, „Marti-

Sl. 27. Ljubljana, semeniška knjižnica, Hrenova biblija.

nus plebanus in Rotenman Salzburgensis diocesis“, „Johannes Espenueld clericus Maguntine diocesis“, gornjegrajski opat Georius in neki „Johannes Mulich“.

Na odrezku med ff. 54/55 je podpis notarja „Georius quondam Nicolai de Reychenstain Aquilegensis diocesis“, na onem med ff. 76/77 pa podpis notarja „Philiphus quondam Jacobi de Prossmericz presbiter Aquilegensis diocesis“.

83

Papir; — 15. stol., druga polovica; — 21.5×15 cm; — 107 fol. (= 1 sekst., od katerega manjka prvi in četrti list + 6 seksternijev + 1 okternij, od katerega manjka med ff. 92/93 en list + 1 kvinternij); — gotska in humanistična minuskula in kurziva, en stolpec, šest glavnih rok (1—82', 83—85', 86—89', 90—91' in 100'—101', 92—100, 102—104'); — vez v sodobne lesene platnice, neprevlečene, sklep odpadel.

Filigrana: trovrhata gora s križem na srednjem vrhu, volovska glava s križem v krogu med rogovi.

Na notranji strani sprednjih platnic bakrorez (15.7×22.5 cm), kateri kaže sobo Matere Božje. Na desni kleči Mati Božja, ogrnjena v plašč, s knjigo v roki, nad njo golob in napisni trak „Ecce ancilla...“ Pred Marijo kleči angelj s perutmi, gloriolo, žezlom in napisnim trakom „Aue gracia plena...“ Med angeljem in Marijo cvetoča lilija v vazi. V steni sobe vrata, okna in vzdana polica s knjigami in posodami (gl. podroben opis na str. 130 in sl. 28).

F. 8'. Prilepljena, v baker rezana iniciala G: David z Goliatovo glavo (opis in slika 29 na str. 131—133.)

F. 34. Izrezan, prilepljen lesorez, kateri predstavlja stigmatizacijo sv. Frančiška (opis na str. 133.)

F. 39. Tisk v testo (Teigdruck). Izrezan in prilepljen v velikosti 10.7×7.3 cm. Kristus v vrtu Gecemani (opis na str. 133, sl. 30).

F. 43. Izrezan in prilepljen bakrorez, kateri predstavlja dolgolaso svetnico s krono na glavi in dolgim mečem preko desne rame (opis na str. 136).

F. 82. Izrezan in prilepljen bakrorez: v arhitekturi renesančnega sloga stoji ob stebri, preboden s sulicami, sv. Boštjan (podroben opis na str. 136, sl. 31).

F. 99'. Izrezan in prilepljen bakrorez z inicialo H: opis na str. 136.

Na notranji strani zadnjih platnic prilepljen bakrorez (22.3×16 cm): Kristusov rodovnik iz korena Jesse (gl. podroben opis na str. 137 in sl. 32).

f. 1—82'. „Das puech ist genant ein schacz der armen. Hie heben sich an die erçnei uon dem haubt etc. Fur den grintt. Der nem...“ Na koncu molitev „in honore beate Barbare“, nato „Et sic est finis. Explicit liber medicine et scripsi per me Fridericum Fewer etc. [...]ilarius Bünensis. [E]s h[a]t versmo[rcz]en.“

- f. 83—85. Molitev k Materi Božji, na nemškem jeziku.
 f. 85—85'. Molitev o zakramentu evharistije, na latinskem jeziku.
 f. 86—89'. Recepti na latinskem jeziku.
 f. 90—91'. Molitve o sv. Trojici, sv. Boštjanu in sv. Katarini, na latinskem in nemškem jeziku.
 f. 92—99. Koledar in komputistične tabele.
 f. 99': prazno.
 f. 100. Tabela za izračunanje premakljivih praznikov s pomočjo zatega števila in nedeljske črke. Grafično upodobljen način kako najti zlato število in nedeljsko črko za l. 1472. in sledeča leta.
 f. 100'—101: recepti na latinskem jeziku.
 f. 101': prazno.
 f. 102—104': tekst o mučeništvu sv. Viktorja (na italijanskem jeziku), „Mente con iniquita...“
 f. 105—106': prazno.
 f. 107: recept na italijanskem jeziku.
 f. 107': prazno.
 F. 1: „1521. Wilhalbm Raschppen zuegehorig erkhaufft zw Weiden.“

GRAFIČNI LISTI¹

v rokopisu „Ein Schacz der Armen“ v duhovskem semenišču v Ljubljani.

Francè Stelè.

V rokopisu medicinske vsebine z naslovom „Ein Schacz der Armen“, v duhovskem semenišču v Ljubljani, je vlepljenih več primitivnih grafičnih listov, katerih opis podajamo v naslednjem. Provenienca rokopa je iz Vidma v Furlaniji; da je bržkone tudi tam koncem 15. stol. nastal, o tem priča pisava; med grafičnimi listi, ki so bili vanj vlepljeni bržkone kmalu po postanku, pa jih je večina nemške provenience, le eden je izrazito italijanski (sv. Sebastijan), eden pa eventualno (Stigmatizacija). Prvotno je bilo teh vlepljenih listov več, o čemer pričajo sledovi nalepkov; to, kar se je ohranilo, je bilo žal večinoma pozneje grobo kolorirano in je v splošnem slabo ohranjeno. Po svoji starinoslovski vrednosti prednjači „testeninski odtis“ (Teigdruck), ki je tudi sorazmerno dobro ohranjen.

¹ Bakrorez vlepljen v rokopis Lic. knjižn. št. 147 na listu 51, objavljen na strani 75, slika 18, je *Izrahela van Meckenema* kopija po mojstru E. S. (Prim. M. Geisberg, *Die Kupferstiche des Meisters E. S.*, Berlin 1924, list 143 in list 235).

Sl. 28. Marijino oznanenje, bakrorez iz 2. pol. XV. stol.

1. Bakrorez, Marijino oznanenje, 2. pol. XV. stol., nemški izdelek, mestoma pozneje koloriran, prilepljen na notranji strani prednje platnice; 15.7×22.5 cm. Mestoma poškodovan, posebno spodnji rob. (Sl. 28).

Soba s šahovsko razdeljenim črno-belim tlakom. Zadnja stena paralelna ploskvi slike. Ob nji široka lesena klop. V sredi zgoraj pod lesenim stropom dolbina v steni. V zgornjem predalu dolbine je par posod, v spodnjem knjige in slikovito nagrban prt. Zgornji rob je maski-

Sl. 29. Iniciala G, bakrorez, 2. pol. XV. stol.

ran s sliko gotsko izrezljane in ornamentirane čelne deske. V ospredju sobe kleči na levi v dolgi suknji angelj z nimbom in križem nad čelom, v levi drži gotsko žezlo, z desno dela gesto govorenja. Od njega se vije proti desni napisni trak: *Aue gracia plena D(omi)n(u)s Tecum*. Na desni kleči Marija, v desni knjigo, z levo pa dela gesto začudenja. Nad nimbirano glavo plava golobček sv. Duh. Od glave navzgor se vije napisni trak: *Ecce Ancilla d(omi)ni. Fiat michi secundum verbum tuum*. Na tleh med Marijo in angelom je vaza z lilijami. Vaza, žezlo in dolbina v steni povdarjajo srednjo navpično os slike: Marija in Angelj sta razporežena simetrično obrnjena proti sredi, vsak za $\frac{1}{2}$ obrnjena iz profila. Suknja angelova je modra, Marijina umazano vinsko rdeča, Marijin plašč, angelove peruti in okna so olivno zelena.

Več potez govori za anonimnega nemškega grafika, znanega v literaturi pod naslovom „*der Meister mit den Bandrollen*“, čegar delovanje je izpričano med l. 1467. in 1470.² Sorodnosti smo

² Prim. o tem Max Lehrs: *Geschichte und kritischer Katalog des deutschen, niederländischen und französischen Kupferstiches im XV. Jhrh.*, zvezek IV.

Sl. 30. Vrt Gecemani, „testeninski odtisk“ (Teigdruck), sreda XV. stol.

konstatirali v splošnem značaju še primitivne grafične obdelave, v značilnem oblikovanju prostornine in posebej v primeru s slikami Rojstva imenovanega mojstra, objavljenimi v Lehrs, o. c., zv. IV., slike, list III., sl. 332, kjer je sorodna vokviritev, v steni zadaj odgovarja omari s knjigami okno, sorodni so lasje angelja, njegovo žezlo, značilni napisni trakovi, držanje angelovih in Marijinih rok in dr. Na listu 112, sl. 333 se nahaja v zadnji steni omara s knjigami.

2. Bakrorez, iniciala G, 2. pol. XV. stol., nemški izdelek, pozneje koloriran; prilepljen na f 8'; 8,6 × 10,3 cm. Po konturi izrezan iz prvotnega lista. (Sl. 29).

V lok črke je komponiran brezbrad mož s sulico v desni, z levo pa, ki jo steguje v loku naprej, drži za lase bradato glavo Goliatovo. Z nogami stoji na glavi zmaja, ki tvori spodnji lok črke. Desni spodnji pokončni del črke pa tvori naprej sklonjen brezbrad mladenič, oblečen

v prepasano suknjico, ki sega do kolen, na glavi ima kapuco; z rokami pripravlja pračo, torej David.

Po svojem stilu in motivu spada v nasledstvo mojstra E. S.³

3. Lesorez, Stigmatizacija sv. Frančiška As., 2. pol. XV. stol., bržkone nemški, mogoče tudi severno italijanski izdelek; pozneje koloriran; prilepljen na f. 34; 6,3 × 10,6 cm. Izrezan iz prvotnega lista. Fragment.

Kristus kot Seraf na križu; od rok, nog ter rane na prsih grede žarki proti desni, kjer si moramo prvotno misliti klečečo postavbo sv. Frančiška, ki prejema rane.

4. „Testenininski odtis“ (Teigdruck), Kristus v vrtu Gecemani, sredi, event. 2. pol. XV. stol., nemški izdelek; prilepljen na f. 39; 7,4 × 10,7 cm. Na robu deloma preveč obrezan; razmeroma dobro ohranjen, največje poškodbe v ornamentiki spodnjega roba. Podloga papir. (Sl. 30).

Sliko obdaja pravokoten okvir z rastlinskim ornamentom. Stranice so okrašene z listno trto, ki se previja okrog palice, ogli so okrašeni s štirilistnimi cvetovi. Ozadje ornamenta je posejano s pikicami. Slika v sredi predstavlja vrt Gecemani, ki je v dvetretjinski višini zaprt s pleteno, z valovitimi črtami označeno ograjo, ob levem robu so visoka vrata. V ospredju kleči proti desni obrnjen Kristus, ki drži moleče nesklenjene roke pred se. Plašč je dvignjen, da se vidijo naga kolena. Spodaj na levi so označena tla s stiliziranimi šopi trave. V desnem kotu leži sključen speč apostel, nad njim se vidi punktirano ozadje, ki predstavlja bržkone skalo, na vrhu nad robom ograje je velik kelih. Za Kristusom na levi spi sključen drugi apostel. Ozadje slike v tretji tretjini zgoraj je pokrito z neskončnim vzorcem diagonalno križajočih se črt s štirilističnimi rozetami v poljih.

Barva površine lahek relief tvoreče plasti je črna, le goli deli telesa (obrazi in roke Jezusa in obeh apostolov ter Jezusova kolena) so pokriti s sinjkasto belo barvo. Bela barva se nahaja samo na reliefnih vzvišenostih plasti in sledi vedno strukturi osnovne plasti. Bela barva leži na osnovni črni. Črna barva pokriva samo površje plasti, ki je rjavkasto rdečo barvana; kjer je plast odpadla in se vidi papir ali pa kjer je odtis dosegel papir (sem spadajo obrisi vseh oblik), ima papir oranžnorumeno barvo, ki jo je dobil od testeninaste plasti, položene nanj. Papir sam je prvotno bel. Struktura površine plasti je večinoma na gosto paralelno črtkana, le Kristusova suknja je drobno križasto črtkana. Kakor že omenjeno, so ozadje obrobne ornamentike, hrib, na katerem je kelih, obleka levega apostola, rob Jezusovega plašča in podšivka plašča desnega apostola, gosto

³ Prim. Max Geisberg: Die Kupferstiche des Meisters E. S., Berlin 1924 in Lehrs o. c.

Sl. 31. Sv. Sebastijan, bakrorez, 2. pol. XV. stol.

Sl. 32. Korenina Jese, „Mojster igralskih kart“, okr. 1450.

črno punktirana na beli (oranžni) osnovi, tako da ti deli delajo vtis „zrničastega tiska“ (Schrottblatt), seve v nasprotnem smislu.

Naš tisk je zelo pomemben prvič, ker je testeninski odtisk sploh redkost,⁴ drugič ker je sorazmerno dobro ohranjen in ker se nam zdi,

⁴ P. Kristeller, Kupferstich u. Holzschnitt in 4 Jahrhunderten, Berlin 1921, str. 3 pravi, da je samo okrog 100 takih listov znanih.

da ravno on precej jasno osvetljuje tehniko testeninskega odtisa, ki je še vedno enigmatična, razen tega se ne sme prezreti očitvidne kombinacije med navadnim testeninskim odtisom in „zrničastim tiskom“.

Tehniko si moremo predstavljati po našem primeru takole: Bel papir je bil prevlečen z rjavordečo testeninasto maso, ki je bila po vrhu, bržkone v obliki potresanja s prahom, črno barvana. Plošča za odtisk je bila kovinasta, v njo je bila vrezana slika tako, da so bile partije, ki so v odtisku svetle, reliefne, ostalo pa poglobljeno, tako da je plošča izgledala, kot lesorez. Ploščo so verjetno ogreli in jo odtisnili v maso, pri čemer so reliefni obrisi prodrli do papirja, ostalo pa je dobilo relief poglobljenih delov plošče. Poglobljena polja plošče so bila gosto črtkana, od koder izvira značilna črtkana struktura površine odtiska. Kako je bila nanešena sinjkasto bela barva golih delov telesa, ni čisto jasno, zdi se mi pa mogoče, da je bila odtisnjena s ploščo vred na površino, ker bi si sicer ne mogli razlagati, da tako določno sledi vsem potezam strukture površine. O kaki pozlatitvi, ki jo vsi poročevalci omenjajo kot navadno, na našem primeru ni niti najmanjše sledi in je gotovo izključena.⁵

5. Bakrorez, neznana svetnica, 2. pol. XV. stol., nemški izdelek; nalepljen na f. 43; 5 × 6,50 cm. Pozneje koloriran. Fragment večjega lista.

Svetnica do prsi, na glavi krona in nimb, lasje razpuščeni na rame, v desnici drži meč. Suknja je rdeče barvana.

6. Bakrorez, sv. Sebastijan, 2. pol. XV. stol., italijanski izdelek; nalepljen na f. 82; 9,8 × 13,6 cm. Tisk v zelenkasti barvi; desni spodnji ogel odtrgan. (Sl. 31).

Renesanski arhitekturni okvir s pogledom v primitivno perspektivno zasnovan prostor s kasetiranim stropom. V sredi stoji steber, h kateremu je privezan z rokami na hrbtu, goli sv. Boštjan. Okrog glave ima nimb z žarki, čez ledja je pokrit s tkanino. V telo je zabodenih od vsake strani po šest sulic. Na spodnjem robu napis: · SANTVS · SABASTIANV(s).

7. Bakrorez, iniciala H, 2. pol. XV. stol., nemški izdelek istega umetnika, kot št. 2; pozneje koloriran; nalepljen na f. 99; 8,6 × 10,5 cm. Po konturi izrezan iz prvotnega lista.

Levo pokončno deblo črke tvori v dolgo kuto oblečen, brezbrad mož, ki drži premaganega zmaja za gobec. Zmajevo zavito telo tvori levi del črke H.

8. Bakrorez, Korenina Jese, okr. 1450, nemški izdelek, „Mojster igralskih kart“ (Der Meister der Spielkarten) ali

⁵ Prim. o tem in tehniki: Th. Kutschmann, Geschichte der deutschen Illustration, Goslar u. Berlin 1899, str. 17—20; P. Kristeller, o. c., str. 3.

vsaj njemu zelo soroden mojster; nalepljen na notranji strani zadnje platnice; 16 × 22,3 cm. Robovi poškodovani, oba desna ogla odtrgana. (Sl. 32).

Na sredi spodaj na gotskem, plastično okrašenem tronu z naslonjalom in luskinastim kupolastim baldahinom sedi speči Jese. Ob njem na levi stojita z napisnimi trakovi Izajija in Jeremija, na desni pa Aron (v škofovskem ornatu) in Joel. Izza Jeseja raste vejasta trta, v katere cvetovih se nahajajo dopasne podobe rodovnih prednikov Jezusovih. V sredi zgoraj se nahaja na luni stoječa Marija z nagim Detetom na desni. Dete drži z levico odprto knjigo in se obrača na levo. Glava Marije ima krono in nimb; zgornji del telesa obdajajo žarki. Na desni in levi od Marijine glave, na nekoliko preveč porezanem robu, se nahajata dva kroga žarkov in stiliziranih oblakov.

Za neoporečno sorodstvo z Mojstrom igralskih kart primeri posebno tablo 3, levo sliko (vrt Gecemani) v Max Geisberg, *Die Anfänge des deutschen Kupferstiches und der Meister E. S.*, in istotam tablo 5. Prim. tudi Max Lehrs: *Geschichte u. kritischer Katalog des deutschen, niederl. u. franz. Kupferstiches im XV. Jhrh., zv. I.*

LJUBLJANA

FRANČIŠKANSKI SAMOSTAN

Papir: — 15. stol., prva polovica; — 38 × 19,5 cm; — 235 fol. (v. 13 svet. + 1 tercij + 3 sekst. + 1 sept., od katerih je odrezan en list med št. 196,2 × 5 svet., od katerih manjka en list med št. 209/210 + 3 tercij; — gotika knjžna kurziva in minuskula, dva stolpca, pet rok (1—107 in 108—212, 139—150, 213—267, 267—325, 326—378); dva dela (1—206, 211—325); — vez iz 17. stol. v lepoko prevlečeno z belimi vijolci, rdeča obresa, na hrbitu „Vetus manuscriptina“.

Filigraani: volovska glava s krompirjasto svetlobo med rogovi, trka M. tehničra.

f. 1—54. Pridige v spovedi in pokori, „Sequitur de confessione contritiōis.“

f. 54—159. „Benedictio in diebus dominis etc.“, sicer pridige o drugih temah.

f. 159—162: prazno.

LJUBLJANA

FRANČIŠKANSKI SAMOSTAN

f. 162—325. Pridige za nedelje od blazne do svetini.

f. 325: prazno.

Na f. 1 od roka 15. stol. „Convictus Lubecensis“.

Papir: — 15. stol., prva polovica in sredina; svet. na št. 97—98 je kamejli in datiran na 1. 97. z letom (1476); — 38 × 19,5 cm; — 235 fol. (v. 4 seksternijev, od katerih je odrezan prvi list + 6 listov + 1 svet. + 1 kvint. + 4 sekst. + 1 sept. + 1 tercij); — gotika knjžna minuskula in kurziva, dva stolpca, pet rok (1—49, 69—71, 73—97, 97—98, 102—235); dva dela (1—101, 102—147); — vez iz 17. stoletja v lepoko prevlečeno z belimi vijolci, rdeča obresa, na hrbitu „Vetus manuscriptina“.

Filigraani: ubitnica v krogu, krompirjasta svetla v krogu.

f. 1—96. Pisma apostola Pavla, dejanja apostolov, kanonična pisma, apokalipsa.

f. 97—98. „Nota expulsio Adm et Euz de paradiso. Cum expulsus fuerunt & nos possumus sequi eum. Anno etc. LXX.“

f. 100—101: prazno.

Papir; — 15. stol., prva polovica; — 28×19.5 cm; — 328 fol. (= 13 sekst. + 1 ternij + 3 sekst. + 1 sept., od katerega je odrezan en list med ff. 266/7 \times 5 sekst., od katerih manjka en list med ff. 289/290 + 3 listi); — gotška knjižna kurziva in minuskula, dva stolpca, pet rok (1—138' in 163—211', 138'—159, 212—265', 267—325', 326—328), dva dela (1—266', 267—328); — vez iz 17. stol. v lepenko prevlečeno z belim usnjem, rdeča obreza, na hrbtu „Vetvs manvscriptvm“.

Filigrani: volovska glava s šesteroperesno cvetlico med rogovi, črka M, tehtnica.

f. 1—54. Pridige o spovedi in pokori. „Sequitur de confessione contricione.“

f. 54—159. „Boni sermones de passione domini etc“, slede pridige o drugih tematih.

f. 159—162': prazno.

f. 163—265'. Pridige o „decem precepta.“

f. 266—266': prazno.

f. 267—328. Pridige za nedelje od binkošti do adventa.

f. 328': prazno.

Na f. 1 od roke 18. stol. „Conventus Labacensis“.

Papir; — 15. stol., prva polovica in sredina; tekst na ff. 97—99' je kasnejši in datiran na f. 99' z letom (14)70; — 28×19.5 cm; — 235 fol. (= 8 seksternijev, od katerih je odrezan prvi list + 6 listov + 1 sekst. + 1 kvint. + 8 sekst. + 1 sept. + 2 lista); — gotška knjižna minuskula in kurziva, dva stolpca, pet rok (1—59', 60—71', 72—96', 97—99', 102—235'), dva dela (1—101', 102—197); — vez iz 17. stoletja v lepenko prevlečeno z belim usnjem, rdeča obreza, na hrbtu „Vetvs manvscriptvm“.

Filigrana: tehtnica v krogu, šesterokraka zvezda v krogu.

f. 1—96'. Pisma apostola Pavla, dejanja apostolov, kanonična pisma, apokalipsa.

f. 97—99'. „Nota expulsio Adam et Eue de paradiso. Cvm expulsi fuerunt \times nos possumus sequi eum. Anno etc. LXXo.“

f. 100—101': prazno.

f. 102—235'. „Liber de prelatibus et subditis“ s posvetilom v predgovoru „reuerendo in Christo patri fratri Himberto magistro ordinis predicatorum frater humilimus, cuius nomen ad presens non vrget necessitas nominare.“

F. 1: „Conventus Labacensis 1711.“

86

Sign.: 6771, 14. A. 1.

Perg.; — 16. stol., začetek; — $59 \times 38,5$ cm; — 169 paginiranih fol. (ohranjeni so foliji 16—28, 40—193, 195, 196; temeljni sestav tvorijo kvaterniji); — psalterialis, štiri rdeče notne vrste s štirioglatimi črnimi notnimi glavicami; glavni tekst od ene roke; — vez v lesene platnice prevlečene z belim usnjem, precej poškodovana; na vogalih in v sredi platnic okraski iz kovine, od katerih manjka po eden spredaj in zadaj.

Iniciale. F. 79: črka S izdelana v zlatu, rdeči, modri in beli barvi, v štirioglatem okvirju zelene barve. Od črke se vije ob robu rastlinska ornamentika v istih barvah. V njo je vrisan lovec (rumene hlače in jopič, modro pokrivalo), ki meri z napetim lokom; pred njim orel v vzletu in ptica smrdokavra.

F. 128'. V zeleno-rdečkastem okvirju na modrem dnu črka U. V njenem loku stoji na bregu vode v vijoličasto haljo odet Kristus z zlato gloriolo. blagoslavljač z desnico. Na vodi čoln, v njem sv. Peter, z desnico držeč veslo, z levico vleče skupaj s tovarišem mrežo iz vode. Sv. Peter je v beli obleki z rujavim plaščem, njegov tovariš v rdeči obleki z modrim plaščem. Od iniciale se vije ob robu teksta ornamentalen pas. (Gl. sl. 33).

Antifonarij (za frančiškanski red).

f. 16—128'. Začetek antifon za nedelje in praznike manjka. Tekst začenja z antifonami za Božič in sega do antifon v nedeljo po epifaniji. Manjka zopet tekst do tedna pred nedeljo sexagesima.

f. 128'—178. Antifone za svetniške praznike.

f. 178—188. Antifone za commune sanctorum.

f. 188—196'. Antifone o Materi Božji, imenu Jezusovem; sv. Didaku, za praznika „translatio“ in „festum S. Petri de Alcantara“, za praznik „Nominis Jesu“ (vse kasnejši dodatki).

87

Sign.: 6772, 14. a. 2.

Perg.; — 1518 (gl. letnico v iniciali na f. 80'); — 55×38 cm; — 151 fol. (= dva nepaginirana + 149 paginiranih folijev, od teh manjkata danes folija 9 in 16 in od zadnje pole trije zadnji foliji, nepaginirana sta folija med ff. 104/5 in 115/6; temeljni sestav tvorijo kvaterniji); — psalterialis, štiri rdeče notne vrste s štirioglatimi črnimi notnimi glavicami, glavni tekst od ene roke, dodatne roke na nepaginiranih folijih pred glavnim tekstom in na ff. 147—149'.

Sl. 33. Ljubljana, franč. samostan, antifonar sign. 6771, iniciala U, f. 128'.

Sl. 34. Ljubljana, frančiškanski samostan, gradual 6773, iniciala A, f. 1.

Vez v lesene platnice, prevlečene z usnjem, v katerega so vtisnjeni renesančni ornamenti. V prvem obrobem pasu prizori: oznanenje, krst v Jordanu, križanje, vstajenje; v sledečem portreti, grbi in vitice. Okovi iz kovine v sredi platnic in na vogalih; oni na vogalih predstavljajo pokonci korakajoče kronane panterje; v sredi šesterokraka rozeta z gumbom. Sklepa in dva vogalna okova zadaj odpadla.

Iniciale v modri, rdeči, zeleni, vijoličasti, beli in zlati barvi, vrisane v štirioglasta polja v raznobarnih okvirjih. Glavne: ff. 2 (D), 30 (G), 31' (S), 39 (G), 41' (M).

f. I—II' (nepaginirani listi pred glavnim tekstom). I prazen, na f. I'—II' gradual „de s. Francisco“ od kasnejše roke 16. stol. Na f. II' od roke glavnega teksta „graduale de sanctis incipit feliciter“, na f. 1' „In uigilia sancti Andree apostoli introitus“.

Gradual (za frančiškanski red).

f. 1—41. De sanctis.

f. 41—95'. „Incipit commune sanctorum.“

f. 95'—98. „In dedicatione ecclesie.“

- f. 98—100'. „In commemoratione beate virginis Marie.“
 f. 100'—104' „De sancto Gabriele archangelo officium misse.“
 f. 104'—121. „In festibus maioribus duplicibus kirieleyson sequitur.“ Sledi „kirieleyson“ tudi za manjše praznike.
 f. 121—147'. „Sequuntur prose de sanctis“, nato „prosa pro defunctis.“
 f. 147'—149'. „In festo ss. Trinitatis“ (od kasnejše roke).

Sign.: 6773, 14. a. 3.

Perg.; — 16. stol., začetek; — 54 × 37 cm; — 157 fol. (= 2 nepaginirana folija s tekstom, kateri je datiran z l. 1648 + en kvinternij, od katerega so štirje foliji nepaginirani, a en folij je izrezan; za tem začenja tekoče štetje folijev; od teh je izrezan f. 96, dalje manjkajo ff. 106—116; — sedem folijev med ff. 118/9, devet med ff. 121/2, pet med ff. 125/6 in dvajset na koncu od f. 137 dalje je nepaginiranih); — psalterialis, štiri rdeče notne črte s štirioglatimi črnimi glavicami, glavni tekst od ene roke, dodatni tekst na ff. I—II.

Vez v lesene platnice, prevlečene z usnjem, v katerega so vtisnjeni renesančni ornamenti. Okovi iz kovine v sredi platnic in na vogalih predstavljajo korakajoče kronane panterje. Vsi okovi in sklepa ohranjena.

Iniciala. Na f. 1 črka A, v vijoličasti barvi, na zlatem polju, v zelenem okvirju. V loku črke bradat kralj David s krono na glavi in v rdečem, modro podloženem plašču. Okoli teksta čez celo stran ornamentalen rastlinski in cvetlični pas, v katerega so vrisane raznovrstne ptice. (Gl. sl. 34).

Gradual.

- f. I—II': „Patrem omnipotentem...“
 f. III—V: „Ista rubrica ponatur in prima gradualium singulorum...“ (o pisanju gradualov in petju po njih ter misalih).
 f. V—VI'. „Asperges me...“, „Credo in unum deum...“ (konec manjka).
 f. 1—186'. „Ad te leuau...“ (graduali za nedelje in praznike).
 f. 186'—150'. „In maioribus duplicibus“, „in minoribus duplicibus“, „in maioribus semiduplicibus“, „in diebus dominicis“, „in ferialibus diebus“, „in festiuitatibus beate Uirginis“, „spiritus et alme orphanorum“, „de sancto spiritu“.
 f. 150'—153. „Lauda Syon“ in druge himne.
 f. 153'—157'. „In minoribus seu duplicibus et per octavas communiter cantatur“, „in simplicibus solemnioribus“, „in simplicioribus“, „in aduentu et quadragesima“.

ILUMINATORNI OKRAS ROKOPISOV V KRANJU.

F. Seliš.

Medi rokopisov v farnem arhivu v Kranju rebujajo trije posebno pozornost pri umetniškem zgodovinarju in sicer t. Morallij sv. papeža Gregorja, ki jih je glasno zapiska na koncu knjige dovršil Jakob v primkuhu Chazepk l. 1410. Z nedolžnim misel in prvih desetletij XV. stol. in 3. antifonar v dveh zvezkih, katerega 1. zvezek je dovršil Johannes von Weed de Augusta l. 1491.

Veljnost teh treh knjig obstoja v tem, da so bile nedvomno uprtae in Kranj in so tako tudi sinile svojemu namenu. Jakob Chazepk izrecno poudarja, da je bil stalen gost pri mizi Kolomana de Mansward, kraljstva v Kranju, kar je dokaz za to, da je rokopis pisal v Kranju. Nobenega razloga nima, da domneva, da bi ga ne bil tudi on ilustriral. Johannes von Weed, pisar in iluminator antifonarja iz l. 1491, je bil, kakor kaže predelek njegovega imena, iz Augsburga. Ali je rokopis pisal v svoji domovini ali v Kranju, iz zapiska o njegovem svetorju ni razvidno, verjetno pa je vereno, da ga je pisal v Kranju, ker bi sicer ne potreboval nobenega dodatnega dokaza, da je pisal v Kranju, ker je po vsakihi gosli pisal v Kranju. Tudi rokopis, imenovan Morallij sv. Moralla, da so njegove iniciale glasno prosvetel iste iluminatorske šole in da je on nastal v Kranju, je gotovo tudi ta. Z umetniško-zgodovinske stališča ni nobene ovire, da ga ne bi identificirali z enim izmed tih, ki so je Morallijami in rokopisom sv. pisma vred starosli Jakob certas v Kranju l. 1412. Koloman de Mansward, tako da bi bil poslanec tega svetca datiran pred l. 1412. Koloman je bil naročnik teh dveh rokopisov, ki bi proti njihovega postanka v Kranju lahko dosegli edino utvrdit, da Koloman kot krajski župnik in kanonik v Strassburgu na Korotkem ni bil v Kranju, ampak na Korotkem, kjer bi bil v njegovi bližini Jakob Chazepk izvedel naročila. Zato bi mogoče govoriti tudi skotena po- bititev l. 1412, o kateri se je ohranila listina.¹ Vendar govori proti temu nasiranjju dejstvo, da je Koloman pokopan v Kranju,² kar pravi o tem, da je in tudi bil.

KRANJ / ŽUPNIŠČE

Umetniško najpomembnejši med vsemi je rokopis Morallij sv. Gregorja. Posebno odlikovanih je prvih 15 listov, katerih iniciale niso samo bogato z listinami triami, ki so vije od njih po robovih listov, kratene, ampak so polja, ki jih oklepajo iniciale, izpolajena tudi z drobnoškotno visokostojnimi miniaturnimi, predstavljajočimi zgodbo o

¹ Fr. Komster v *Jahrbuch der Gesellschaft für Krainkunde* l. 1912/13, 36.

² ZUZ, VI, 306.

ILUMINATORNI OKRAS ROKOPISOV V KRANJU.

F. Stelè.

Izmed rokopisov v farnem arhivu v Kranju vzbujajo trije posebno pozornost pri umetnostnem zgodovinarju in sicer 1. *Moralia* sv. papeža Gregorja, ki jih je glasom zapiska na koncu knjige dovršil Jakob s priimkom Chaczpek l. 1410., 2. nedatiran misal iz prvih desetletij XV. stol. in 3. antifonar v dveh zvezkih, katerega 1. zvezek je dovršil Joannes von Werd de Augusta l. 1491.

Važnost teh treh knjig obstoja v tem, da so bile nedvomno spisane za Kranj in so tam tudi služile svojemu namenu. Jakob Chaczpek izrecno povdarja, da je bil stalen gost pri mizi Kolomana de Manswerd, župnika v Kranju, kar je dokaz za to, da je rokopis pisal v Kranju. Nobenega razloga nimamo za domnevo, da bi ga ne bil tudi on iluminiral. Joannes von Werd, pisec in iluminator antifonarja iz l. 1491. je bil, kakor kaže pridevek njegovega imena, iz Augsburga. Ali je rokopis pisal v svoji domovini ali v Kranju, iz zapiska o njegovem avtorju ni razvidno, verjetneje pa je vseeno, da ga je pisal v Kranju, ker bi sicer ne potreboval posebej povdarjati svoje provenience in pa ker je po vsebini gotovo, da je bila knjiga naročena izrecno za Kranj. Tretji rokopis, misal, pa kaže toliko sorodnosti z ornamentiko Moralij, da so njegove inicialne gotovo proizvod iste iluminatorske šole in če je oni nastal v Kranju, je gotovo tudi ta. Z umetnostno-zgodovinske strani ni nobene ovire, da ga ne bi identificirali z onim misalom, ki ga je z Moralijami in rokopisom sv. pisma vred daroval župni cerkvi v Kranju l. 1412. Koloman de Manswerd, tako da bi bil postanek tega misala datiran pred l. 1412. Koloman je bil naročnik teh dveh rokopisov in bi proti njihovem postanku v Kranju lahko dvignili edino ugovor, da Koloman kot kranjski župnik in kanonik v Strassburgu na Koroškem ni živel v Kranju, ampak na Koroškem, kjer bi bil v njegovi bližini Jakob Chaczpek izvršil naročilo. Zato bi mogoče govorita tudi slovesna podaritev l. 1412., o kateri se je ohranila listina.¹ Vendar govori proti temu naziranju dejstvo, da je Koloman pokopan v Kranju,² kar priča o tem, da je tu tudi bival.

Umetniško najpomembnejši med vsemi je rokopis Moralij sv. Gregorja. Posebno odlikovanih je prvih 15 listov, katerih inicialne niso samo bogato z listnimi trtami, ki se vijó od njih po robovih listov, okrašene, ampak so polja, ki jih oklepajo inicialne, izpolnjena tudi z umetniško visokostojječimi miniaturnimi, predstavljajočimi zgodbo o

¹ Fr. Komatar v Jahresbericht gimnazije v Kranju l. 1912/13. 19.

² ZUZ. VI., 240.

Jobu. Na prvem listu sta razen tega naslikana klečeča pred trpečim Jezusom duhovnik (nedvomno naročnik župnik Koloman) in neznana žena, ki je bila na kak koli način z naročilom v zvezi (sl. 44). Razen teh je na poznejših listih cela serija fino izvršenih inicial, katerih debela so pokrita z značilno listno ornamentiko, notranja polja pa pokrita z zlatim filigranom. Posebno pozornost vzbujajo iniciala I, ki se dvakrat ponovi (f. 148' in 154), in sestoji iz modre tračne pletenine. Izredno fina v tonu pa je iniciala Q na f. 20'. Poleg teh odličnih inicial, ki so večinoma v zvezi z listno trto, pa je v knjigi veliko preprostih rdečih inicial, izpolnjenih in obdanih s filigransko s peresom izvršeno ornamentiko. Še bolj priproste so črno risane, s filigranom okrašene črke in opremljene s preprostimi risbami, ki predstavljajo obraze; nekateri izmed njih se pačijo, v čemer se kaže še nek odsev nekdanjih drolerij.

Cel sistem te ornamentike in način, kako se porablja s previjajočo se listno trto na robu lista, z listno okrasitvijo debel črk, filigranastimi ozadji in s porabo figuralnih miniaturn kot polnil črk nas spominja čeških miniaturn druge pol. 14. in zač. 15. stol., posebej važnih skupin kakor n. pr. miniatorjev Janeza z Neumarkta in dobe kralja Venceslava I. Kakor je ugotovil Dvořák v svoji temeljni studiji *Die Illuminatoren des Johann von Neumarkt*,³ se je ta slog razvil sredi 14. in v 2. pol. 14. stol. pod vplivom umetniškega centra v Avignonu. Illuminatoriji dobe kralja Venceslava⁴ so nadaljevali v smeri, ki so jo utemeljili iluminatorji Janeza z Neumarkta. Ta šola je dobila zgodaj vpliv na umetnost na dvoru avstrijskih vojvod Rudolfa in Albrehta, za katere so prvotno delali češki iluminatorji. Odtod se je vpliv te šole razširil na alpske dežele in na Bavarsko in je bil merodajen v miniaturnem slikarstvu teh okrožij do srede XV. stol.; še iluminatorji, ki so delali za cesarja Friderika, temelje na tem slogu.⁵

Primerjanje Moralij s katerim koli delom te smeri nas pouči, da predstavlja njih okrasitev takorekoč neposredni odsev češkega ilu-

³ Jahrbuch der. k. k. Sammlungen des allh. Kaiserhauses, XXII. zv. (1901, Dunaj).

⁴ J. v. Schlosser: *Die Bilderhandschriften Königs Wenzel I.* v Jahrbuch der k. k. Sammlungen des allh. Kaiserhauses, Wien 1893, zv. XIV.

⁵ Za dolgo življenje češke šole te smeri in njeno konservativno zadržanje nam je lahko dokaz n. pr. rokopis *Hymni et preces etc.* v cistercijskem samostanu v Stamsu na Tirolskem, ki je nastal l. 1459. v *Zurzachu ob Renu*. Prim. opis in slike v *Beschreibendes Verzeichnis der Illuminierten Handschriften in Oesterreich*, zv. I. Tirol.

Kot primer pod češkim vplivom koncem 14. stol. nastale avstrijske smeri pa primeri miniaturne rokopisa Gregor Hagen, *Chronik in fünf Pücher*, ki je bil spisane koncem XIV. stol. za avstrijskega vojvodo Albrehta III. Gl. sliko 69 v *Beschr. Verz.*, zv. I. Tirol. str. 239 sl.

Sl. 35. Iluminirana stran iz rokopisa češke iluminatorske šole iz 2. pol. 14. stol.

minaturnega sloga. Ako primerjamo kranjske miniature s tu objavljeno češko (sl. 35, 38, 40), nam ne bo težko ugotoviti sorodnosti: Po svoji rizbi je črka U na nji in na f. 4. Moralij skoro identična; od nje izhaja zgoraj na levo list, ki se ovija pletenega stebela, ki stoji navpično v presledku kolon podobno kakor na f. 4 Moralij. Na spodnjem in zgornjem robu tvorijo iz trte izhajajoči listi ovalno polje, v katero je tam vrisan obraz, v Kranju pa grb. Četudi je trta v kranjskem rokopisu s svojimi listi bolj plastično pojmovana kakor starejša češka, je vseeno popolnoma jasno, da je njen direktni potomec.⁶ Primerjajmo dalje način, kako je figuralna scena komponirana v polje, ki ga obdaja črka; posebno v danem primeru se nam zdi, ko da sta obe kompoziciji napravljeni naravnost po eni in isti shemi. Sorodstvo je tudi v obdelavi figur in njih draperije. Tudi umetniško manj pomembni okras odseva v obeh slučajih istega duha. Jakob Chaczpek je pripadal nedvomno češki miniaturni šoli.

Že uvodoma smo izjavili, da smatramo Misal za proizvod iste šole kakor Moralije. Izvedba pa je skozi in skozi bolj preprosta kakor v Moralijah. Poleg sorodnosti v podrejeni ornamentiki enobarvnih s filigransko rizbo okrašenih inicial v plavi ali rdeči barvi imamo več finejših inicial, katerih debela so okrašena podobno onim v Moralijah z listno ornamentiko, katerih notranja polja so pozlačena ali vsaj na barvistem ozadju preprežena z drobno zlato trtno mrežo; na f. 21 je notranje polje črke P okrašeno s pravokotno mrežo, motiv, ki se nahaja tudi tam ali n. pr. na f. 162 v notranjem polju črke B fin zlat filigran: ta črka spominja s svojim odličnim bledim tonom na črko Q na l. 20' v Moralijah. Temu pa se pridruži še značilna, po robu lista se od črke vijoča listna trta, ki je po svojem motivu, vporabi in vporabi zlata na stikih listov s trto skoro popolnoma identična z ono v Moralijah. Primer s f. 128', ki ga priobčujemo na sl. 36, nas nazorno prepriča o tem. — Edina velika figuralna miniatura, kánonska slika križanja z Marijo in Janezom na f. 197' pa se ne sklada s tim slogom (sl. 39). Značaj trte, ki se vije od miniature po robu slike, je drug, manj plastičen kakor pri inicialah vse ostale knjige, bolj ploskovit je in bolj soroden trti, ki označuje avstrijsko miniaturno smer srede in 2. pol. XV. stol. Prim. n. pr. ornamentalno trto, ki obdaja okvir kánonske slike v briksenskem misalu v duhovskem semenišču v Briksnu (gl. slike na pril. IV. v Besch. Verz., I. Tirol). Miniature tega rokopisa so izvršene po briksenski miniaturni šoli sr. XV. stol., ki je sorodna oni avstrijske smeri.

⁶ Trti v Antifonarju in Misalu v Kranju popolnoma sorodna se nahaja n. pr. v rokopisu v duhovskem semenišču v Briksnu Dionysii de Borgo Sancti Sepulcri Expositio et declaratio super Valerium Maximum, ki ga je izvršil češko šolan miniator l. 1399. Glej sl. 4 v Besch. Verz., I. Tirol. Ta iniciala izredno spominja na inicialo f. 128' v kranjskem Misalu, ki jo priobčujemo pod sl. 36.

Sl. 36. Kranj, misal iz pred l. 1412., f. 128', iniciala R.

ki je ustvarila kranjski Antifonar. Mogoče, da je to razločljivo z drugačnim vzorom, verjetnejši pa je poznejši postanek te kánonske slike. Miniatura sama ni toliko izrazita, da bi jo bilo mogoče prav natančno datirati, a vendar bi si ž njo, če bi bila sama, skoro ne upali čez dvajseta leta 15. stol. Omenjena trta pa nas sili v drugo četrtletje ali celo proti sredi 15. stol. Gotovo je, da je kánonska slika plod zgodnje dobe

avstrijske smeri miniaturnega slikarstva srede XV. stol., dočim pripada ornamentika inicial češki smeri začetka XV. stol. Nemogoča bi ta ornamentika sicer ne bila v drugem četrtstoletju XV. stoletja, vendar velika sorodnost z ornamentiko Moralij iz l. 1410. ter ornamentiko že omenjenega rokopisa iz l. 1399. iz knjižnice briksenskega duhovskega semenišča (Beschr. Verz., I. Tirol, sl. 4) govori za postanek na začetku 15. stol., verjetno skupno z Moralijami, s katerih vezavo je sorodna tudi vezava Misala, tako da vsi momenti govoré za identifikacijo te knjige z onim misalom, ki ga je l. 1412. poklonil župnik Koloman cerkvi v Kranju.⁷

Drugi odlični rokopis kranjskega arhiva, antifonar iz l. 1491. v dveh zvezkih, nam predstavlja popolnoma drugo fazo srednjeevropskega književnega okrasa. Pri tem je pravzaprav postranskega pomena ali je nastal rokopis v Kranju ali v Avstriji ali v Južni Nemčiji kje. Okras obsega tudi v tem slučaju iniciale, figuralne miniature, vključene v iniciale ter obrobno ornamentiko listov. Prvi list je v obeh zvezkih posebno odlikovan s tem, da je iniciala okrašena s figuralno miniaturo in je cel rob pokrit z rastlinsko trto, v katero so vpletene razne živali, realistični cvetovi in na spodnjem robu vselej po en, dva grba držeč angelj. Trta je sicer stilizirana, vseeno pa je vpletenih vanjo polno realističnih opazovanj. Večkrat se ponavlja list (n. pr. I. zv. f. 1', f. 51, f. 81 in II. zv. f. 2, f. 49, f. 192, f. 206), katerega hrbet je oblikovan v podobi maske⁸ (prim. sl. 43, levi spodnji ogel). Ostali okras tvorijo miniaturne iniciale, katerih debela so z listnimi motivi ornamentirana; v poljih, ki jih črke oklepajo, so figuralne miniature, po robovih listov se od njih previja trta z listi in cvetovi. Kompozicije miniatur, tipi oseb in linearno lomljeni sistem gubanja oblek odgovarja stadiju gotskega slikarstva konca XV. stol.

Razlika napram zgoraj opisanim rokopisom je popolna in odgovarja splošnemu razvoju miniaturnega slikarstva v XV. stol. v srednji Evropi posebej v Avstriji. Trta je dobila drugačno obliko z uvajanjem naturalističnih motivov, v deloma še tradicionalno stilizirane zavoje trte se vpletajo sedaj cvetovi domačih rastlin in realistične slike živali.

Poprej bolj sočna, plastična oblika listov in njih zavojev postane v tem sistemu zopet bolj ploskovita, list dobi za celo to skupino značilno obliko z ostrimi zobci in globoko zarezanimi robovi. Prehodno obliko med ono češke šole in novo srede XV. stol. nam predstavlja n. pr. trta v Misalu iz l. 1432. v samostanu sv. Petra v Salzburgu (gl. pril. III.

⁷ Gl. Fr. Komatar, o. c.

⁸ Ta motiv je zanimiv ker se najde že l. 1459. v freskah Janeza iz Ljubljane na svodu prezbiterija na Kamnem vrhu.

Prim. tudi isti motiv maske na dveh listih na sl. 13. v Beschr. Verz. II. zv., Salzburg, iz rokopisa v knjižnici samostana sv. Petra v Salzburgu S. Bernhardi opus in canticis canticorum, ki je proizvod salzbürške šole 1. pol. XV. stol.

Sl. 37. Kranj, rokopis Moralia sv. Gregorija iz 1410, f. 1', iniciala R.

v Beschr. Verz. II. zv., Salzburg). Pri razvoju tega provincialnega tipa miniaturnega slikarstva je dajala pobude sočasna nizozemska miniaturna umetnost, ki je od srede XV. stol. odločilno vplivala na razvoj te stroke. Opisani avstrijski tip pa, ki ga predstavlja že popolnoma

razvitega n. pr. Biblija v gradu Ambrasu iz sr. XV. stol. (gl. Beschr. Verz., I. zv., sl. 3), le sporadično sprejema nove elemente v obliki naturalističnih cvetov, sličic živali, posebno ptičev in podobnega in se do začetka XVI. stol. vzdrži v zelo homogeni, na prvi pogled tradicionalno konservativni obliki. Značilni primeri tega sloga (z delno primesjo italijanskih motivov) so n. pr. izdelki briksenske miniaturne šole sr. XV. stol. (prim. Beschr. Verz., I. zv., Tirol, pril. III. in pril. IV.), ali rokopisi iz srede in 2. pol. XV. stol. v samostanu Vorau (Liber cantici choralis, sr. XV. stol., Misal iz 2. pol. XV. stol. in Gradual iz druge pol. XV. stol. Prim. sl. 219, 222, 223 v Beschr. Verz., IV. zv., Steiermark, 1. del). Kranjskemu Antifonariju najbolj sorodni pa so izdelki salzburške miniaturne šole 2. pol. XV. stol. Sorodnost se ne razteza samo na ornamentiko ampak tudi na figuralni del miniaturne, posebno kompozicijske obrisa drapiranih stoječih figur je toliko sorodna, da moramo kranjskega miniatorja približati tej skupini. Glede splošne sorodnosti prim. n. pr. salzburški rokopis iz l. 1466. v muzeju v Celovcu (Beschr. Verz., III. zv., Kärnten, str. 26), dalje S. Bernhardi opus in canticis canticorum iz 1. pol. XV. stol. v samostanu sv. Petra v Salzburgu (Beschr. Verz., II. zv., Salzburg, sl. 13.) in Misal iz konca XV. stol. v studijski knjižnici v Salzburgu (Beschr. Verz., II. zv. sl. 24). Glede sorodnosti tudi figuralnega okrasa pa prim. n. pr. Misal iz konca XV. stol. v salzburški studijski biblioteki (Beschr. Verz., II. zv. sl. 23.), drug misal iz konca XV. stol.⁹ istotam (Beschr. Verz., II. zv. sl. 27) ter salzburški Misal iz konca XV. stol. v cistercijskem samostanu v Stamsu (Beschr. Verz., I. zv. Tirol, sl. 105.).

Vmesno fazo razvoja med Moralijami in Antifonarjem v Kranju predstavljajo v slovenskem materialu miniature Graduala in Antifonarja v frančiškanski knjižnici v Ljubljani. Oba rokopisa lahko datiramo po miniaturnih več ali manj v sredo odnošno 2. pol. XV. stol. Starejši je nedvomno Gradual, čegar obrobna trta ima več zvez s tradicijo, četudi je rahla naturalistična tendenca tudi tu že razvita (primerjaj inicialo A na sliki 34). Posebno se ta kaže v pticah, ki sede na trti — motiv, ki je popoinoma napreden. Listna ornamentika debel črke je še pretežno ploskovita. Dekorativno mehko gubana obleka kralja Davida odgovarja še tradiciji 1. pol. XV. stol.

Antifonar je naprednejši od Graduala v plastično pojmovani ornamentiki debela črke U (glej sliko 33, str. 143); trta, ki izhaja od iniciale se previja po sistemu, ki odgovarja slogu prve pol. XV. stol.

⁹ Datiranje na zač. XV. stol., ki ga navaja Beschr. Verz., je nedvomno zmotno.

¹⁰ Podoben preplet krakov črke na vrhu kakor tu se najde pri črki A v Gradualu v samostanu Vorau iz srede XV. stol. (Glej sl. 223 v Beschr. Verz. IV. zv. Steiermark, 1. del).

naturalistični moment se javlja šele skromno, n. pr. v trilistnem kosmačem koncu trte črke U, ki posnema resničen list kake trnaste rastline. Obdelava figur, njihovi tipi in obleke odgovarjajo sredi XV. stol. in naslednjim desetletjem.

Ornamentika kranjskih rokopisov je torej vsekakor značilna za domačo miniaturno produkcijo v XV. stol. in nam, kakor smo videli, nudi okvir, v katerem se je ta panoga umetnosti pri nas v stalni odvisnosti od splošnega značaja avstrijskega miniaturnega slikarstva razvijala v XV. stol.

89

Pergament; — 13. stol., druga polovica; — $20 \times 14,5$ cm; — 66 fol. (= 1 kvaternij + 1 kvinternij + 4 kvat. + 1 ternij + 1 kvint.), zadnje pole napol odgnite; — gotška minuskula in kurziva, en stolpec ff. 1–56, dva stolpca ff. 57–66', tri glavne roke (1–50, 51–56, 57–66'); — broširano v pergamenten ovoj, na katerem so zapisani teksti v gotski kurzivi 14. stol.

f. 1–5: različne notice (f. 1' „incipiunt notule de diuersis sentenciis“, f. 4 „notabilia bona“, f. 4' „de proprietatibus aquarum“).

f. 5–5': „Sermo bonus. Beati pauperes quia etc. Quatuor sunt que faciunt...“

f. 5'–50: pridige za nedelje in praznike cerkvenega leta.

f. 51–56: pridige (začetek manjka).

f. 57–66': pridige (začetek in konec manjkata).

90

Perg.; — 14. stol., prva polovica; — 23×16 cm; — 59 fol. (= prvotno 8. kvat., danes od zadnjega kvaternija odrezanih pet listov); — gotška knjižna minuskula in kurziva, dva stolpca; — sodobna vez v lesene platnice, prevlečene z rdečim usnjem; dva sklepa; na notranji strani sprednjih platnic prilepljena perg. lista s fragmentarnim tekstom iz 12. stol. o „benedictio ferri“ in „iudicium ignis“.

f. 1–7'. Anselmus, *Prosologion*. — f. 1: „Incipit prologus in prosologion Anselmi. Postquam autem \times alloquium nominavi“; — f. 1–1': „Incipiunt capitula“; — f. 1'–7': „Incipit prosologion Anselmi. Primum capitulum. Excitatio mentis. Eya homuncio (!) \times in gaudium domini mei qui... Amen.“

f. 7'–16. „Soliloquium Hugonis. Loquar secreto \times totis precordiis concupisco quod... Amen. Explicit soliloquium Hugonis.“

f. 16–40. Anselmus, *Cur deus homo*. — f. 16–16': „Incipiunt versus de cur deus homo. Ade peccatum \times tartara merent“; — f. 16': „Incipit prefacio in librum cur deus homo. Opus subditum \times non despiciat. Explicit prefacio“; — f. 16'–17.: „Incipiunt capitula“;

Sl. 39. Kranj, misal iz pred l. 1412, f. 197' (kanonska slika). — Sl. 40—42. Kranj, rokopis Moralia sv. Gregorija iz l. 1410., iniciale na f. 4 (U), 8' (S) in 15' (B).

— f. 17—40: „Incipit liber Anshelmi episcopi de cur deus homo. Sepe et studiosissime × attribuere debemus qui...“

f. 40—59: „Incipit epistola Albini magistri ad Singulfum prespiterum. Dilectissimo in Christo fratri × suspensivus ad solum Jesum Christum qui...“

91

Pergament; — 14. stol, prva polovica; — 17 × 12 cm; — 259 fol. (= 2 lista + 21 seksternijev, od katerih manjka med ff. 242/3 en folij + 1 ternij); — gotška knjižna minuskula, en stolpec, glavna roka ff. 3—253'; — vez v lesene z usnjem prevlečene platnice, sklepi odpadli.

f. 1—2: prazno.

f. 2': razlaga nekaterih latinskih in grških besed.

f. 3—253'. „Incipit summa magistri [Rey]m[un]di¹ de Peniafort. Quoniam ut ait × et emendes. (f. 3'). Incipiunt capitula primo libro... De symonia. I.^m Quoniam inter crimina × sicut ibi dicitur. Explicit summa de matrimonio.“

f. 254—258. „Hic continentur sub tytulo summe fratris Reymundi“ (vsebina po poglavjih).

f. 258'—259': latinsko - nemške besede različnih rastlin, orodja, opreme, živali, latinska števila in slično.

92

Papir; — 1384; — 29.5 × 20.5 cm; — 252 fol. (= 21 seksternijev); — gotška knjižna minuskula, dva stolpca, ena roka; — sodobna vez v lesene z modro barvanim usnjem prevlečene platnice, kovinasti sklepi deloma odpadli, na notranji strani platnic prilepljen pergamenten list z liturgičnim tekstom iz konca 11. ali zač. 12. stol., na zunanji strani sprednjih platnic pergamenten listič z napisom v gotski majuskuli „tractatus de summa trinitate et fide catholica.“

Filigran: konjska glava.

f. 1: prazno.

f. 1'. Veroizpoved („Firmiter credimus et simpliciter...“), pri vsaki besedi veroizpovedi na kratko označeno stališče proti heretikom glede na dotično točko simbola.

f. 9—249'. Tractatus fidei contra diversos errores super titulum de summa trinitate et fide catholica. — f. 9—10: uvod, v katerem so označene teze treh vrst heretikov s črkami a, b, c („per .a. signatur secta Albigencium, per .b. illorum de Bagnolo, per .c. illorum de Cocoregio; heretici vero de Cocoregio, qui habent heresim suam de Schlaunia et quidam alii de Bulgaria credunt tamen vnum deum...“); — 10'—249': „Incipit tractatus fidei con-

¹ Deloma izbrisano.

Et in et libera nos deus etc.
 Hic dicit dominus et saluta
 bodus graminu stinet etc.
 Et hoc est nomen quod vocabitur
 In diebus
 saluabitur in ea et israel habebit
 Et hoc est gloria patris etc.
 Hic dicit dominus etc.
 Superius dicit dominus etc.

Sl. 43. Kranj, antifonar iz l. 1491, f. 2, iniciala U in obrobnorna ornamentika lista.

tra diuersos errores super tytulum de summa trinitate et fide catholica in decretalibus. Quoniam fides × in secta sua. Explicit tractatus de... inceptus et reportatus per Johannem Romanum anno domini M^o.CCC^oLXXXIII, in uigilia sancti Bartholomei apostoli et finitus in die Cholomanni hora quasi XXIII^a etc."

f. 250—252': prazno.

93

Pergament; — 14. stol.; — 25.5 × 19 cm; — 151 fol. (= 18 kvaternijev + 1 ternij, od katerega manjkajo trije prvotno nepopisani listi + 4 listi); — gotška knjižna minuskula, f. 1—149' ena roka, en stolpec; — vez iz 15. stol. v lesene platnice, prevlečene z usnjem, sklep usnjat z železnim koncem.

f. 1—113. Evangelistarij (branja in evangeliji). „Assit principio sancta Maria meo etc. In uigilia nativitatis domini. Lectio Ysaie prophete. Hec dicit dominus...“

f. 113—148. „Incipit breuiarium de sanctis per circulum anni.“

f. 148—149. „In dedicacione ecclesie.“

f. 149. „In dedicacione altaris.“

f. 149—149. „In agedis (!) mortis“ (konec manjka).

f. 150—151' in notranji strani platnic: beležke od različnih rok 15. stol.

Beležke na platnicah in folijih 150—151' je le deloma mogoče čitati. Iz ene je razbrati med drugim „Hic fuit Ambrossius Clompfer... spoliatus de Kr[ai]nburga...“; od druge zopet „Anno domini etc. XLVIII° pasce Hema Hannse¹ vxor Thome Drenek et Hannse filius eius manifeste confessa est qualiter vir eius Thomas pie memorie ecclesie Virginis Marie in... emere vnum mansum, emerunt pro marcis¹ XL sol. marcarum sed pro vero... diei et noctis, ita tamen quod ipse filius suus iunior nomine Nicolaus vna cum vxore sua sint liberi in eodem... vite eorum. In presenciam Petri Zidilnik et Mike frater Czidilnik et Miklaw Bucze.“

Na f. 150 je zapisan slovenski tekst, katerega po pisavi datiram okoli 1450: „Kaye nam preti seny sastopity, kyr ye sa nasega gospudy tekla: tu ye sy eden // sakotery tslowek, kyr nych gryche geriywayo, ty isty sa nasega gospody teka // ynuga prose ob nych tschyr, kyr ye obyeta stem chuditschem tu ye nega // dusicza, taye obyeta vstim naglawnich grichem. Taku ye nam prositi ynu // sa nasemo gospodi iz vlysssem ny ynu iz prawo andochto moliti ob nassa // tschir, tu ye nasa dusicza, ta ye an lediga od nych gricho ynu ge pelay // posem slabim lebnu tu vetsno gnado, kyr nikoly gancza yma. Amen.“ (priročil A[nton] K[oblar] v Ljublj. Zvonu, III, 606).

¹ Ta beseda črtana.

Pergament; — 14. stol., konec; — 61 fol. (= 3 kvat. + 1 ternij + 3 kvat. + 8 listov, en nepopisan list izrezan med f. 47/48); — 31 × 22,5 cm; — gotska polkurziva, dva stolpeca, tri roke (1—53', 54—57, 57'—60); — sodobna vez v lesene z usnjem prevlečene platnice; sklep iz usnja in železa; na sprednjih platnicah listič z napisom v gotski minuskuli „Glosa super libros de anima“, notranji strani platnic preplepljeni s pergam. listi, na katerih so napisane note s tekstom za poduk v muziki (14. stol.).

f. 1—53'. „Omnes homines natura scire desiderant × et sibi societur et... Et in hoc terminatur sententia libri de anima edita¹ a Nycolao Pragensi Parysius. Amen.“

f. 54—54'. „Qvestio fuit disputata vtrum sit dare communem uere mediam inter primas qualitates siue equalem ad pondus × et in hoc terminat questio magistri Berthucii in M.^oCCC 38, in quo studium fuit destructum et reconciliatum etc.“

f. 54'—56. „Sequitur de quomodolibet secundum eodem. In disputatione de quomodolibet in medicina × est sermo hic. Et hic finiuntur questiones disputate a magistro Berthucio Bononiensi, anno domini . M.^oCCC.XXX^oVIII.“

f. 56—57. „Sequentes questiones disputate sunt in anno domini . M.^oCCC.XXXIX. Qvesitum fuit × propter eandem causam etc. Et in hoc terminatur questio magistri Martini de Mediolano, et est questio practicalis disputata in anno domini M.^oCCC. 79.“

f. 57. „Item secundum eodem. Qvestio fuit proposita × non indigent solutione etc.“

f. 57'—58. „Nvlla secundum hosti × sententiam transferri. Commentum domini Pauli doctoris decretorum Bononie.“

f. 58'—60. „[C]irca lecturam arboris × gratiam eius qui... Explicet aparatus domini Johannis Andree super arborem sanguinitatis et affinitatis.“

f. 60'—61': prazno.

Perg.; — 1410, avg. 22 (gl. fol. 223); — 51 × 35 cm; — 224 fol. (= prvotni sestav 28 kvaternijev, danes manjka od 15. kvaternija en list [f. 117], zadnji folij zadnjega kvaternija je prilepljen na notranjo stran zadnjih platnic); — gotska knjižna minuskula, dva stolpeca, ena roka; — sodobna vez v lesene z usnjem prevlečene platnice, katere so v sredini in na vogalih obite s kovinastimi okraski v gotskem slogu, od dveh usnjenih sklepov s kovinastimi okovi je eden odpadel.

Iniciale na fol. 1' (R), 4 (U), 8' (S), 15' (B), 20 (Q), 28 (C), 36 (S), 41' (Q), 47 (P), 56 (P), 64' (Q), 70 (Q), 75 (M), 79 (E), 82' (S), 88' (Q), 94 (Q), 99 (Q).

¹ Popravljen iz ededita.

104 (P), 113 (Q), 119 (Q), 127 (I), 130' (Q), 137 (P), 143 (H), 148' (I), 153' (I), 162 (Q), 169 (P), 174' (D), 181' (B), 189 (I), 198' (S), 204' (A), 212' (Q), 218 (L), 223 (E).

Posebno bogato so okrašene inicialne na f. 1' (R), 4 (U), 8' (S), 15' (B).

f. 1', R. V gornjem loku črke stoji Mati Božja z detetom, oblečena v vinsko-rdečo dolgo spodnjo obleko in moder, zeleno podšit plašč. Na desni (od gledalca) stoji sv. Katarina, s kolesom v desnici in mečem v levici, oblečena v modro spodnjo in sivo, zeleno podšito zgornjo obleko. Na levi stoji sv. Barbara s stolpom v desnici, oblečena v rdečo spodnjo in zeleno zgornjo obleko. — V spodnjem loku črke R sedi na levi na rumenem prestolu sv. papež Gregor v rdeči spodnji in sivi, zeleno podšiti zgornji obleki, z rdečo tiaro na glavi. Pred papežem na mizici rumene barve odprta knjiga moralij. Na desni pred papežem sedi popolnoma gol Job, v levici drži trak z napisom „nudus egressus sum de utero matris mee.“

Od črke R, ki je naslikana v modri barvi na zlatem ozadju z zelenim okvirjem, se vije ob robih teksta v zlati, modri, rdeči, zeleni in vijoličasti barvi ornamentalna rastlinska ovijača, katera se spleta spodaj pod tekstom v tri okrogla polja. V srednjem polju stoji en façe Kristus, odet z belo tančico okoli ledij, s krvavečimi ranami, bičem v naročju in trnjevo krono na glavi; v levem polju (od gledalca) kleči s povzdignjenima rokama obrit mož z veliko tonzuro na glavi, oblečen v vijoličasto spodnjo, belo zgornjo obleko in moder plašček; v desnem polju kleči prav tako s povzdignjenima rokama žena z dolgimi plavimi spuščenimi lasmi, oblečena v rdečo spodnjo obleko in dolg, na prsih z zlato spono zapet moder zeleno podšit plašč. Osebe v lokih črke in okroglih poljih pod tekstom so slikane na barvanih in z zlatom izvršenih ozadjih. — Gl. sl. 37 in 44.

Iluminacije pri inicialah U (f. 4) S (f. 8') in B (f. 15') se nanašajo na tekst v dotični knjigi razloženega mesta iz Joba.

f. 4, U. Črka je horizontalno razdeljena v dve polovici. V zgornji sedi za belo pogrnjeno mizo sedem Jobovih sinov in tri hčere, v spodnji stoji Job kot kronan kralj, oblečen v modro obleko z modrim rdeče podšitim plaščem in trakom v desnici, na katerem so zapisane besede „ne forte peccauerint filii mei et benedixerint deo in cordibus suis.“ — Gl. sl. 38 in 40.

f. 8', S. V gornjem loku črke goli satan med štirimi angeli; na sceno gleda od zgoraj božja glava, vslikana v zgornji zavoj črke. V spodnjem loku sedi goli Job, ob njem stoji na levi satan z biči, na desni se roga Jobova žena, katera je oblečena v modro obleko in havbo srednjeveškega kroja. — Gl. sl. 41.

f. 15', B. V gornjem loku črke sedi goli Job s turi na telesu in trakom z napisom „quasi vna de stultis mulieribus locuta es“ v levici. Ob njem stoji in kaže s prstom desnice na Joba njegova žena, katera je oblečena v zeleno spodnjo obleko, moder zeleno podšit plašč in belo ruto na glavi. Ob levi stoji goli satan s plavkami namestu nog. V spodnjem delu črke goli Job, čepeč med štirimi tolažečimi prijatelji. — Gl. sl. 42.

Človeška figura je razen v omenjenih naslikana samo še v ovalu črke Q na f. 99: dopasni portret malega otroka, oblečenega v dolgo belo srajco.

Podobno kakor iniciale na f. 1', 4, 8' in 15', samo brez človeških figur, so izdelane one na f. 28, 36, 47, 56, 82', 104, 127, 137, 143, 148', 153', 169, 174', 181', 189 in 204. Črke so pogostokrat izpolnjene s figuralno ornamentiko ali zlatim dnom. Ob robu teksta se vije od črk rastlinska ornamentika. Vse je izdelano v zlati, rdeči, modri, zeleni, sivkasti in vijoličasti barvi.

Bolj skromno, večinoma samo v zlati in še eni barvi, brez koloriranih rastlinskih ovijač ob robu, so izdelane iniciale na f. 20', 41', 64', 70, 75, 79, 88', 94, 113, 119, 130', 162, 198', 212', 218, 223.

V spodnji del rastlinske ornamentike pri iniciali na f. 4 je vpleten grb: na modrem polju belopernato ptičje bedro z zlato proti levi obrnjeno nogo in zlatim križem ob njej. Isti grb, v bolj skromni izvedbi, ponovljen kot risba v tekstu na f. 221 in 221'.

f. 1. „Primus quaternio prime partis moralium. Discipline liberalium arcium septem sunt. Prima gramatica...“

f. 1: razlaga nekaterih latinskih besed in izrazov (girulgius, excollectus, post liminium, Bisancium, Popmas, satiri, labi, meritis, trica, mucus, exacirunt, silenda).

f. 1. (Decius Ausonius.) „Septem sapiencium sentencie septenis uersibus explicate...“. Slede verzi o Bias Pertinerus, Pitacus Mitillentus, Fliobolus, Periandes (!) Chorintheus, Solon Atheniensis.

f. 1'—223. Gregorius papa, Liber moralium. — f. 1'—2: „Incipit epistola sancti Gregorii pape ad Leandrum episcopum. Reuerendissimo et sanctissimo fratri Leandro X exutiaque fulciatur. Explicit epistola.“ — f. 2—4: „Incipiunt in expositione beati Job moralia Gregorii pape per contemplacionem sumpta. Libri quinque, pars prima. Incipit prefacio etc. Inter multos sepe queritur X fructu sacciare. Explicit prefacio“. — f. 4—223: „Incipit historia libri primi. Uir erat in terra Hus X cunctis diebus. Explicit historia. Incipit liber primus. Uir erat in terra Hus X lacrimas reddit. Deo gracias. Explicit sexta pars moralium beati Gregorii pape, liber tricesimus quintus. Anno domini (!) millesimo quadringentesimo (!) decimo, procurante honorabili viro domino Cholomanno de Manswerd, plebano in Krainburga, presens liber moralium beati Gregorii pape, de quorum numero distincte sunt libri tritiginta¹ quinque. Qui scripti et finiti sunt² per me Jacobum dictum Chaczpek, tunc prefati domini Colomanni familiarem continuumque commensalem, feria sexta ante festum beati Bartholomei apostoli.“

f. 223': prazno.

f. 224 je pilepljen na notranjo stran zadnjih platnic.

Literatura. Hitzinger v Mittheilungen des historischen Vereines f. Krain, 1856, 24 (= Dimitz, Geschichte Krains, I, 1, 257); E. Strahl, Die

¹ Ginta v tritiginta na razuri.

² Popr. iz scriptum et finitum est.

Kunstzustände Krains, 1884, 5; Jos. Smrekar v Zgodov. zborniku 10, 26. op. 13, 106, op. 89, 131—138; Jos. Gruden, Cerkvene razmere med Slovenci v petnajstem stoletju, 113; Fr. Stele v Zborniku za umetnostno zgodovino. V (1925), 148 (opis portretov na f.1'); VI (1926), 240 (opis nagrobnega spomenika in grba župnika Kolomana de Manswerd, + 1434).

Slike: Grefe, Alt-Krain — Stara Kranjska, zv. 13, št. 52, (f. 4 z inicijalo U in grbom); Gruden, l. c., (f. 1'); Stele, l. c., ZUZ, V, 1925, 147 (samo donatiji).

Leta 1412. (febr. 2) je daroval Koloman, kanonik v Strassburgu na Koroškem in župnik v Kranju, kranjski župni cerkvi tri knjige: Moralij papeža Gregorja Velikega o Jobovi knjigi, veliko mašno knjigo za Marijin altar in sv. pismo (J. Parapat v Letopisu Matice Slovenske, 1870, 98; Fr. Komisar v Jahresbericht gimnazije v Kranju za l. 1912-3, 19).

96

Papir; — 15. stol., po l. 1416. (gl. f. 23'); — 20 × 15 cm; — 154 fol. (= 13 seksternijev, med ff. 45/6 je izrezan en list); — sodobna vez v lesene z usnjem prevlečene platnice, na koncu je uvezan pergamenten list z jurističnim tekstom v gotski minuskuli iz dobe ok. 1400.

Filigran: razpeta odrta živalska koža.

f. 1—10'. Pridige.

f. 11: prazno.

f. 11'—12. „Conflictus virtutum et viciorum. Vos qui sub Christo mundo certatis in isto, discite virtutum conflictus et viciorum. Superbia dicit: quis michi laude...“

f. 12': „Anna solet dici tres concepisse Marias...“

f. 13—33'. Pridige, med temi na f. 23'—33' „1416. Dominica VIII. post penthecosten sermo in concilio Constanciensi per fratrem Berchtoldum de Ratispona ordinis heremitarum sancti Augustini. Clamamus abba pater. Ro. VIII°. Et in epistola dominice hodiernae...“

f. 34—36': prazno.

f. 37—45': pridige, med temi dve papeža Gregorja Velikega, z glosami (f. 37—40).

f. 46—47': prazno.

f. 48—82': pridige, med temi od f. 74 dalje „dominica VIIIa sermo in concilio Constanciensi per eximum doctorem fratrem Gregorium ordinis heremitarum sancti Augustini.“

f. 83—93: vsebina sv. pisma, urejena po značilnih besedah na koncu „explicit biblia pauperum per Johannem.“

f. 93'—95': prazno.

f. 96—155': spis o spovedi (de confessione), „[L]ingua mea calamus scribere × scilicet remissionem etc. Hic modus legendi in ure utroque etc.“ Na ff. 153—155' vsebinsko kazalo.

Papir; — 1424, nov. 11 (f. 142' „Explicit in die sancti Martini episcopi, anno domini etc. XXIII°.“); — 21·5 × 14·5 cm; — 146 fol. (= 11 sekst. + 1 septernij); — gotška kurziva, en stolpec, ena roka; — sodobna vez v lesene z usnjem prevlečene platnice, okovane spredaj in zadaj z gumbi iz medenine; sklepi.

Filigrana: nakovalo s križem, tehtnica.

f. 1—146' in list, kateri je prilepljen na notranjo stran zadnjih platnic: navodilo za opravljanje cerkvenih oficijev. Obsega oficije za proprium de tempore (f. 1—83'), proprium de sanctis in commune sanctorum (f. 83' dalje) ter druge prilike cerkvenega leta.

Svetniški oficiji kažejo, da je spis sestavljen za župnijsko cerkev v Kranju, podrejeno oglejskemu patriarhatu: f. 91' „in festo beatorum Hylary et Canciani“, f. 94 „in festo inuencionis corporum beatorum Cancianorum, Grigoni, Anastasie et Prothi“, f. 100 „in festo beatorum Cancy et Canciani et Cancianille martirum“, f. 107 „in festo beatorum Hermachore et Fortunati“ (praznik štet na f. 144 kot maior duplex), f. 107' „in die dedicationis ecclesie Aquilegensis“ (f. 144 maior duplex), f. 121 „in festo translationis beatorum Hermachore et Fortunati.“

Perg.; — pred letom 1412; — 34·5 × 27 cm; — 313 fol. (prvotni sestav: 24 kvaternijev + 1 sekst. + 16 kvat., danes manjka po en list med f. 7/8 in 188/9, po dva med f. 33/4, 185/6, en kvat. in trije foliji med f. 254/5 in dva folija od zadnjega kvaternija); — gotška knjižna minuskula, ena roka, misalni tekst v dveh stolpcih; — vez v lesene z usnjem prevlečene platnice iz konca 15. stol.; od kovinasthi vogalov je eden na sprednjih, dva sta pa na zadnjih platnicah odpadla; štiri listine gospodov Gallov iz l. 1457. in l. 1472., katere so bile na platnice prilepljene, ko je Smrekar proučeval kodeks (Zgodovinski zbornik, 27), danes manjkajo.

Iniciale v beli, modri, zeleni, rdečkasti, vijoličasti in zlati barvi; od nekaterih inicial se vijejo ob robu teksta ovijače: f. 8 (A), 21 (P), 30 (E), 128' (R), 147 (U), 152' (S), 162 (B), 163 (C), 191' (T), 198 (T), 201 (D), 264' (E). — Na f. 197' kanonska slika: V zlatem in zelenem okvirju na ozadju vijoličaste barve je naslikan na križu viseč Kristus, pod njim na levi (od gledalca) stoji Mati Božja v modri, zeleno podšiti obleki z belo ruto okoli glave, na desni je sv. Janez v vijoličasti spodnji obleki in zelenem plašču. V vogalih okvirja simboli štirih evangelistov. Okoli slike se vije rastlinsko ornamentiran pas, kateri raste iz okvirja in njegovih vogalov. Pod sliko dva modra ščita z grbi in obema skupnim šlemskim nakitom, na tem stoji drog z belo vihrajočo zastavo in rdečim križem na njej. Na enem grbu gotška majuskulna črka M. — Na f. 199' pod tekstom Kristusova glava na belem Veronikinem prtu, kateri visi na rdečem drogu. — Gl. sl. 36 (f. 128') in 40 (f. 197').

Misal.

f. 1—1': prazno.

f. 2—7': koledar.

f. 8—191': oficiji od prve adventne do zadnje nedelje po Binkoštih; — f. 191—193: „officium de dedicatione“; — f. 193—193': „de dedicatione altaris“; — f. 194—200': Ordinarium missae; — f. 201—264': „Incipiunt officia de sanctis“; — f. 264'—294: „Hic incipitur commune sanctorum“; — f. 294—299: „Officium pro defunctis“; — f. 299—313': Officia votiva in orationes ad diversa.

Literatura. Hitzinger v Mith. d. histor. Vereins f. Krain, 1856, 24; (= Dimitz, Geschichte Krains, 1/1, 257); Jos. Smrekar, Zgodov. zbornik, 7—14, 25—30, 37—46, 53—62, 71—78, 87—94, 97—100 (listine gospodov Gallov), 101—108.

Slika: Jos. Gruden, Cerkvene razmere med Slovenci v petnajstem stoletju, 113 (iniciala A na f. 8).

99

Papir; — 1424 (f. 37—87'), 1425 (f. 88—97), 1423 (f. 131—190), po konstantškem koncilu (f. 266—289'), nastalo okoli l. 1425.; — 29,5 × 21,5 cm; — 324 fol. (= 8 sekst., od katerih manjka prvi list prvega seksternija + 3 listi + 1 seksternij + 2 kvinternija + 8 seksternijev [en list izrezan med f. 209/210] + 1 oktarnij + 7 seksternijev, od katerih manjka zadnji folij); — kodeks je uvezan iz sedmih delov (1—35', 36—98', 99—110', 111—130', 131—190', 191—213', 214—324'); — gotska minuskula in kurziva, pet glavnih rok (1—34'; — 37—97, 131—208; — 99—105; — 112—130; — 214—323'), en stolpec (98—130), dva stolpca (1—97, 131—323'); — sodobna vez v lesene, deloma s pergamentom prevlečene platnice.

V zapisu na f. 87' je skrito ime pisca: per Jacobum Crisvitsch de Kraynburga.

Filigriani: trovrhata gora s križem na srednjem, najvišjem vrhu, enaka gora z zvezdo na vrhu; petelinja glava s krono na glavi; sprednji del enoročca v naskoku; uncialna črka M s krono; nakovalo s križem.

f. 1—23. *Breviarium* (za splošne praznike svetnikov in „in festo sancti Virgiliti“).

f. 33—34'. „Nota diligenter. Tria sunt omnis religionis fundamenta...“ (razpravlja o oboedientia, voluntaria paupertas, castitas).

f. 35—36': prazno.

f. 37—87'. „Incipit prologus in martirologium. Domino regum piissimo Karolo. Usuardus indignus sacerdos et monachus × custodire potentia“ (predgovor). „Item de eodem. Festiuitates sanctorum × caritate non seruitute. Kalendas ianuarii. Circumcisio domini × sancti Hermetis exorciste. Explicit martirologium per Janavacono-

vobumivm Crinivisnivitich deneve Kraynavanbumivrganava, anno domini millesimo quadringentesimo vigesimo quarto, in vigilia purificacionis.“

f. 88—97: podatki in citati o svetnikih in svetnicah iz Maksima, Avguština, Hrabana, Origena, Hieronima, Hrizostoma, Ciprijana, Gregorja papeža, Riharda de S. Victore in drugih; deli brevirja, na koncu „Explicit questio de sanctis, anno 1425“.

f. 97': prazno.

f. 98—98': „Umdär so scheinundes furst güter dez liechtes ...“ (pesem z notami).

f. 99—105: spis o zakramentu evharistije, konec manjka, „Cristus panis est × ideo ne ab“ (ostalo manjka).

f. 105'—106: spis o žilah („vene“), nedokončan; s sliko človeškega telesa, risano s peresom.

f. 106'—111': prazno.

f. 112—126': „Iste sunt lecciones legende in sabbato quando fit officium de beata virgine (f. 113')... [C]astissimum Marie virginis ...“

f. 127—130. „Hinc autem tractatum textualiter nos ad componendum redigimus, ut possint spiritualia sapientibus per modum hystorie recitari. Procedit ergo quasi sub simili modo. [N]atura humana × effectualiter consumata.“

f. 130': prazno.

f. 131—190. „Genesis. In principio creavit × famulum tuum perducas. Amen. Explicit biblia beate Marie virginis. Anno 1423.“

f. 190': prazno.

f. 191—208. „[D]ilectissimo fratri Marino episcopo Gregorius episcopus seruus seruorum dei. Omelias que in beato est Ezechiel propheta × amdnis recurratur“ (predgovor). „[D]e omnipotentis aspiracione de Ezechiele propheta locuturus × impetus ducatur“ (ostalo manjka).

f. 208'—213': prazno.

f. 214—263: register za tri knjige nekega dela.

f. 263'—265: prazno.

f. 265': citat iz Gregorija „in moralibus Job“.

f. 266—289'. „Incipit tractatulus de potestate ecclesiastica domini doctoris Petri cancellarii studii Parisiensis, editus in sacro concilio Constanciensi. Prohemium quod expedit × epilogus premissorum. Finito prohemio, sequitur prosecutio materie principalis. Potestas ecclesiastica × ita velle debet.“

f. 290—323': alfabetičen realen glosar k civilnemu in kanonskemu pravu.

f. 324—324': prazno.

Papir; — 1428; — 30 × 21 cm; — 265 fol. (= 2 lista + 22 seksternijev. od zadnjega manjka en list); — gotška knjižna minuskula in kurziva, dva stolpca, štiri roke (3—98', 99—134', 135—194', 195—262'); — sodobna vez v lesene platnice in rdeče barvano usnje; sklepa in kovinasti gumbi deloma odpadli.

Filigran: volovska glava s cvetlico med rogovi.

Iniciale v rdečkasti, modri, zeleni, vijoličasti, črni, beli in zlati barvi; od inicial se vijejo ob tekstu rastlinske ornamentalne ovijače; ff. 3 (P), 8 (B), 10 (Q), 55' (D), 79' (D).

f. 1—2': prazno.

f. 3—262'. „Propheta magnus × vt infra dicetur etc“ (predgovor na f. 3—7'); — f. 8—262': „Beatus vir... Quamuis beatus Augustinus × ad quam laudem nos perducatur qui... Amen. Explicit postilla super libro psalmodum, edita a fratre Nicolao de Lyra de ordine fratrum minorum, sacre theologie doctore, sub anno 1428.“

f. 263—265': prazno.

101

Papir; — 15. stol., prva polovica; — 83 fol. (= 2 lista + 1 binij + 1 kvat. + 2 lista + 3 seksterniji + 1 list + 1 kvint. + 2 lista + 1 kvat. + 1 list + 1 kvint; en list manjka med ff. 51/2); — 28 × 20,5 cm; — gotška knjižna kurziva, dva stolpca, več rok; — vez v pergament, pri vezavi so uporabljeni kot makulatura pergamentni listi s teksti iz druge polovice 14. stol.

Filigrani: zvon; volovska glava; dva kroga s križi; riba (?); dva zvezana in navskriž položena ključa.

f. 1—1'. Razne notice, pisni poizkusi, muzikalne note, vse od različnih rok 15. stol.; med drugimi besede „in nomine domini nostri Jesu Cristi amen“ v gotski in glagolski minuskuli. Na spodnjem robu f. 1 notica, od katere je čitati „Nota in Prassiwa Vaczlaw II g, item Yanowycz crux I g, item de Byella Jessek..., item Byella Budak, item de Vlehl Vlricus etc.“

f. 2—3: dva načrta za pridige.

f. 3: nedeljske črke za leta 1372—1436, pri vsakem letu pripisana po ena beseda (n. pr. 1372 „multis“, 1373 „fidelibus“); število črk v posameznih besedah pomenja število tednov od Božiča do nedelje Invocavit (takozvani intervallum).

f. 3—4. načrt za pridigo.

f. 4—5: „Nota tabulam de littera dominicali et aureo numero ac interuallo et incensione ad punctum“ (nedeljske črke, zlata števila, število tednov in dni od Božiča do nedelje Invocavit; dnevi in ure kdaj začenejo lunarni meseci v l. 1374—1377, z navodilom za ostalo izračunanje).

f. 5: vremenska pravila, izračunana z ozirom na tedenski dan, ki pade na dan 1. januarja.

f. 5—70. Pridige za nedelje od velikonočne do cvetne nedelje (v latinskem jeziku).

f. 71—73. Pogovor med Matero Božjo in sv. Anzelmom o Kristusovem trpljenju. Na koncu: „virgini gloriose etc. Punsuch Habdiras cui fustuch etc. A Jacobus M Nicolaus E Dizsco N. Non deportabis nisi michi VIII paruos dabis.“

f. 73: prazno, z izjemo beležke „Andreas Christi famulus hilff aus aus (!) notten.“

f. 74—78: načrti in gradivo za pridige, na koncu „non fuit domi Manka, tunc venit Anka, Kanka, Wanka.“

f. 79—82: „Confiteor deo... Explicit confessio cum suis circumstanciis per totum scilicet in omnibus speciebus etc. etc.“

f. 82'. „Oratio de sancto Christoforo bona“, „oratio de sancto Andrea“, vprašanja pri spovedi, „oratio de omnibus sanctis“, „oratio de proprio angelo.“

f. 82'—83': razne beležke, med drugim na f. 82'—83 seznam „remedia“ „pro anima“ z imeni raznih oseb iz raznih krajev, od katerih navajam „Clement suppan von Trafert, Mathe iz Goricza prope sancti Ruperti de parrochia de Tyuer, Nicolai de Chuem, Crisan de Rogacza, Marina yz Trameze Pot lipa, Sinnenstain Michel, yz Woia Margareta, Stranicza Oswalt, yz Mosiria Napelloawicza, de Ganawizse parrochia ab dem Pacher, Gorna grade Janes, de sancta Maria nagesorvin (?) Lube.“

102

Pergament f. 1—6, ostalo papir; — 15. stol., sredina; — 340 fol. (= 1 ternij + 28 kvint. + 1 kvat. + 1 f. + 1 kvint. + 1 kvat. + 3 kvint., en list manjka med f. 284/5, od zadnjega kvinternija manjkata zadnja dva lista); — 41 × 28,5 cm; — gotška knjižna minuskula na f. 1—2, ostalo kurziva, dve roki (1—2, 2—340'), dva stolpeca; — sodobna vez v lesene z usnjem prevlečene platnice, kovinasti okraski in sklepa odpadla; na notranji strani sprednjih platnic so prilepljeni prepisi treh listin na papirju: 1) 1423, marc 25, Herman Kossyakher in njegova žena Agneß prodasta „Wenndlen“ ženi Hansa des Werenburger osem kmetij v Dešeči vasi (Tschendorff), tri v Vrhovem (Freythaw), tri v Križu (zum Kreuz), tri v Zaliscu (Saleysicz), mlin in travnik nad Žužemberkom ob Krki (Sewsenberg an der Gurk[en], dvor istotam, eno kmetijo v Vrbovcu (Teuffental), eno v Šalki vasi (Schalkendorff) in štiri v Lipovcu (Lyppouecz); — 2) 1438, apr. 3, Hans Berenburger podeli po smrti svojega kaplana Jakoba Hannsu iz Krškega (von Gurkfeld) službo s pripadajočim užitek od posestev v žužemberški sodnji (zu Sewsenberg), katero je kupila njegova ranjka žena Wendel, hči Hermana Turnerja, od Her-

mana Koss[yakherja]; — 3) cesar Friderik sprejme svojega kaplana in župnika v Svibnem (zu Scherffenberg) v svoje posebno varstvo [konec listine manjka].

Iniciala F v rdeči in zeleni barvi na f. 1.

Filigrani: trovrhata gora s križem na srednjem najvišjem vrhu; ista v krogu; napeti lok s puščico; dvoglavni orel v poletu; pokoncu stoječ konj.

f. 1—340'. Sveto pismo starega in novega zakona, s predgovori sv. Hieronima. Konec manjka, tekst neha pri besedah „pro peccata noluisti nec pla(cita)“ (ad Hebr., X, 8).

103

Papir; — 15. stol.; — 30,5 × 21 cm; — 119 f. (= 10 seksternijev; manjka prvi list prvega seksternija in konec); — gotška kurziva, dva stolpca, ena roka; — sodobna vez v lesene z rdeče barvanim usnjem prevlečene platnice, sklepa odpadla, na notranji strani sprednjih platnic „Incipit planctus beati Bernardi de saluatore. Primo ad pedes“ (30 verzov, začetek „[S]alue mundi salutare“).

Filigran: razpeta odrta živalska koža.

f. 1—119'. Evangeliji in pridige sv. Gregorja papeža za posamezne nedelje, praznike in prilike cerkvenega leta.

104

Pergament, samo ff. 122—125 papir; — 15. stol.; — 34 × 25 cm; — 125 fol. (= 3 seksterniji + 1 kvinternij + 1 septernij + 1 binij + 4 sekst. + 1 kvat. + 5 listov); — gotška kurziva, 2 stolpca, glavna roka f. 1—119; — sodobna vez v lesene z usnjem prevlečene platnice, na zunanjih straneh platnic po pet gumbov iz kovine, sklepa skoraj popolnoma odpadla.

Filigran: krog, skozi katerega gre črta z zvezdama na konceh.

f. 1—119. Spis o zakramentih (50 poglavij). „[Q]uoniam ante noticiam × ad quam perducatur etc. Explicit“.¹

f. 119'—121'. Razlaga izrazov in besed v posameznih knjigah in prologih sv. pisma. Od iste roke na notranji strani sprednjih platnic spis o atmosferičnih pojavih in „nota signa humorum superhabundantium.“

f. 122—125': prazno.

105

I.

Perg.; — 1491, avg. 17; — 57,5 × 39,5 cm; — prvotno 248 fol. (= 31 kvat., od teh manjkata danes f. 8 in f. 9); — gotška psalteriala s štirioglatimi notnimi glavicami na štirih rdečih vrstah, ena roka; — sodobna

¹ Za „explicit“ nekoliko izradiranih črk.

vez v lesene z usnjem prevlečene platnice, hrbet pokvarjen; od vogalov iz kovine, kateri predstavljajo pokoncu korakajoče kronane leve, sta ohranjena samo dva spredaj in eden zadaj, okras sredi platnic manjka.

Iniciale z obrobno ornamentiko na ff. 2 (U), 23 (I), 24 (H), 46 (D), 49 (H), 67' (A), 99' (C), 112 (Z), 121' (U), 136' (S), 141' (izrezana), 154 (G), 170' (S), 192 (M), 195' (F), 206 (C), 210' (E), 234' (M), 237 (N), 239' (G).

Iniciale so izdelane v modri, rdeči, zeleni, vijoličasti, sivkasti, zlati in drugih barvah na zlatem ozadju z raznobarnim okvirjem. Od črk se vije ob robu teksta raznobarna rastlinska ornamentika. S scenami iz sv. pisma in figurami svetnikov so okrašene sledeče iniciale:

U (f. 2). V loku črke sedi na mavrici, odet v rdečo haljo in blagoslavljajoč, Kristus; pod njim vstajata iz groba v zeleni pokrajini po en gol mož in ženska. Od iniciale se vije okoli celega teksta širok ornamentalen pas z rastlinami in cvetjem. Med ornamente so vrisane razne živali (pav, jelen, srna). V obeh zunanjih vogalih ob tekstu vidimo po eno doprso sliko žida v značilni židovski srednjeveški nošnji, vsak od njiju drži v rokah po en nepopisan zvitek. Pod tekstom stoji v ornamentalnem pasu v rumeno haljo oblečen angelj z modrimi razprtimi perutmi; v desnici drži grb z modrim dvoglavim orlom na rumenem polju, v levisi grb z enoglavim rdečim orlom v poletu na belem polju. Obrobni ornament je nekoliko obrezan. (Gl. slika 43.)

H (f. 24). V loku črke molita kleče Mati Božja in sv. Jožef na tleh ležeče dete. Ob strani hlev z volom in oslom.

H (f. 49). V Jordanu, kateri teče skozi zeleno pokrajino, stoji goli Kristus s sklenjenima rokama. Krščuje ga na bregu vode klečeč in v rumeno haljo oblečen sv. Janez. Na sceno gleda iz oblakov Bog, pod njim plava golob — sv. Duh.

U (f. 121'). Iz kamnitega groba vstaja v rdeč plašč ogrnjen Kristus. z desnico blagoslavljajoč, z levico držeč belo banderce z rdečim križem na njem. Iz groba je vidna glava vojščaka.

S (f. 136'). Mati Božja (v rdeči obleki in modrem plašču) in sv. Peter (v rumeni obleki z rdečim plaščem) klečita s povzdignjenima rokama na zeleni trati ob gori, na kateri ste vidni vtisnjeni stopali. Nad sceno spodnji rob obleke in noge v nebo plavajočega Kristusa.

S (f. 170'). Nad kamnito štirioglato krstilnico držita sv. Simeon (v zeleni in vijoličasti obleki) in sv. Ana (v modri obleki) golo dete Jezusa.

M (f. 192). Angelj v rumeni halji in s plavimi perutmi ter napisnim trakom v levisi oznanja Mariji, katera, oblečena v rvjkasto obleko z modrim plaščem, kleči ob klečalniku s knjigo na njem. Nad sceno golob — sv. Duh.

C (f. 206). Sv. Kancij s sivo brado in enakimi lasmi stoji na zeleni trati. Oblečen je v zeleno obleko z vijoličastim plaščem. V levisi drži rdeče vezano knjigo, v desnici palmovo vejo.

E (f. 210'). Sv. Peter, v modri obleki z rdečim plaščem, v desnici velik ključ, v levisi v zeleno vezano odprto knjigo.

Antifonar.

f. 1—1'. „Gaude dei genitrix uirgo immaculata.“

f. 2—141. Antifone od adventne sobote do nedelje po Vnebohodu.

f. 141'—234'. Antifone „de sanctis“, od vigilije sv. Andreja do konca maja; splošne antifone za svetniške praznike.

f. 234'—237. „Sequitur officium quotidianum beatissime virginis.“

f. 237—239. „Sequitur historia venerationis nostre domine infra natiuitatem et purificationem.“

f. 239—244'. „Ad omnes horas diei antiphone, laudum, responsoria de natiuitate et reliqua vt supra de natiuitate. Sequitur hystoria de beata virgine infra pascha et penthecostes.“

f. 244'—248'. „Sequuntur suffragia que habentur ad vespervas et ad matutinas diebus ferialibus et trium lectionum.“

f. 248'. „Finitum est opus presens gratia diuina coadiuuante per Ioannem von Werd de Augusta, sub anno a partu virginis salutifero millesimo quadringentesimo nonagesimo primo in octaua victoriosissimi martiris Laurentii, qua tempestate scapha siliginis vendebatur pro quatuor aureis, tritici pro quinque, ordeī pro tribus, auene pro duobus, pro quo laudibus continuis collaudetur trinitas almipotens.“

II.

Perg.; — 1491; — 55.5 × 39.5 cm; — prvotno 233 fol. (= 30 kvat.; od teh manjkajo nekdanj popisani foliji 8, 137 in 138, a od zadnjega kvaternija štirje listi brez teksta); — pisava in vezava ista kot pod I, le manjkajo od vogalov iz kovine spredaj trije, zadaj eden; od kovinastega okrasa sredi platnic so ohranjeni le deli spredaj in zadaj, vogali isti kot pod I.

Iniciale, podobno izdelane kakor one v prvem delu: f. 1 (U), 5 (G), 10 (S), 14' (B), 51' (D), 66' (A), 76' (B), 81 (S), 133 (E), 156 (S), 175' (G), 199 (E), 227' (P), 232 (A). Od teh je omeniti posebej sledeče:

U (f. 1). V loku črke moli v modro oblečena Mati Božja v krogu svetnikov. Okoli teksta se vije sličen ornamentalen pas s cvetjem, rastlinjem, živalmi, židovima, na kitaro igrajočim angeljem in angeljem z grboma kakor pod I. Folij 1 je precej odrgnjen.

D (f. 51'). V loku črke stoji bosonog sv. Janez Krstnik, oblečen v rumeno spodnjo obleko s plaščem vinsko-rdeče barve. V naročju drži belo jagnje z belo-rdečo zastavico.

S (f. 81). Škof, oblečen v zeleno spodnjo obleko, rdeč plašč in belo kapo blagoslavlja s povzdignjenim škropilnikom v desnici cerkveno stavbo, katera je podobna romanskim cerkvam s tremi ladjami, okroglimi okni in okroglim stolpom z okni na vrhu strehe.

E (f. 133). Stoječa Mati Božja v dolgi modri obleki in razpuščenimi plavimi lasmi, z detetom v naročju.

E (f. 199). Sv. Matija v modri spodnji obleki in vijoličastem plašču; v desnici drži preko rame sekiro.

Antifonar.

f. 1—51: za nedelje in praznike od binkoštné sobote do adventa.

f. 51—227': antifonar za posamezne svetniške praznike od junija do novembra in za splošne svetniške praznike.

f. 227'—228': *Vesperae mortuorum*.

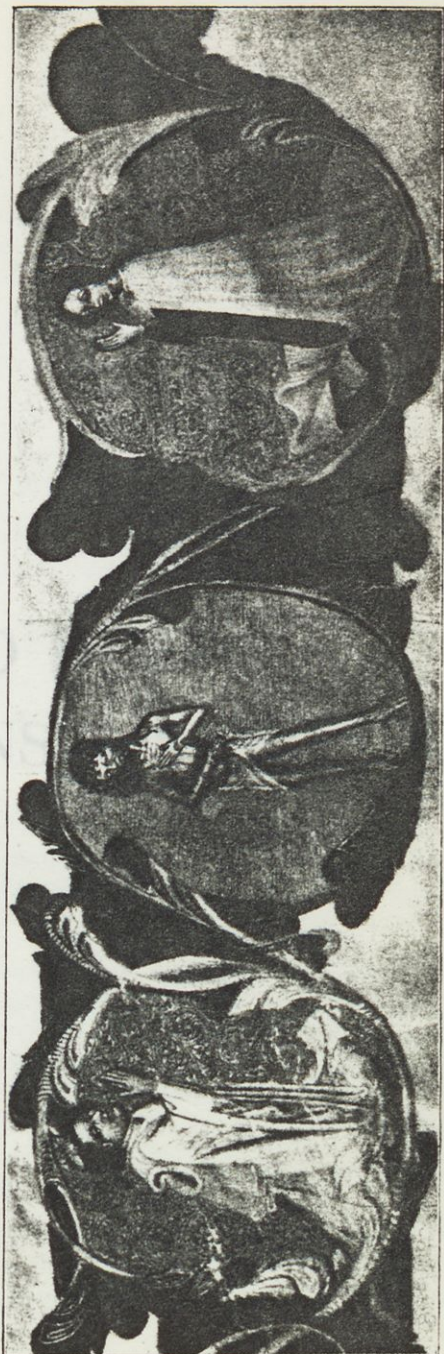
f. 228'—232: *Vigiliae defunctorum*.

f. 232—233: *De veneratione beatae Virginis*.

f. 233—233': *Aliae antiphonae*.

Antifonar je sestavljen za rabo v župni cerkvi v Kranju.

Literatura: J. Smrekar v *Zgodov. zborniku*, 9; F. Stele, *Zbornik za umetnostno zgodovino*, VI (1926), 199—203 (tekst o sv. Kanciju in tovariših), 213—214.

Sl. 44. Kranj, rokopis
Moralia b. Gregorii
iz l. 1410., f. 1'.

Perg.; — 15. stol.; — $8 \times 5,5$ cm; — 254 fol. (= 1 sekst. + 6 fol. + 1 kvint. + 12 kvat. + 1 vložen list + 8 kvat. + 1 ternij + 7 kvat. + 1 binij; od 15. kvat. manjka en list); — italijanska knjižna minuskula, ena roka, en stolpec; — novejša vez v usnje.

Iluminacije. F. 13'. Križani. Na levi Mati Božja in sv. Janez, na desni žid s turbanom in mož z visoko kapo na glavi. V ozadju na hribih mesto. Okoli slike koloriran ornament z ovijačami.

F. 14. Iniciala D v zlati, modri, rdeči, beli, črni in vijoličasti barvi. Okoli teksta ornament z ovijačami, cvetjem in ptico.

F. 19'. Mati Božja v modrem plašču z detetom v naročju, na rdečem prestolu v prostoru z zelenim tlakom in zlato-rdeče-zeleno-vijoličasto steno v ozadju. Okoli slike ornament z ovijačami.

F. 20. Iniciala E v rdeči, modri, vijoličasti in zlati barvi. Okoli nje ornament z ovijačami.

F. 29. Klečeča Mati Božja v modrem plašču. Pred njo kleči angel v rdečem plašču z napisnim trakom „Aue gracia plena...“ Med Marijo in angeljem lilija v vazi; tlak zelen; ozadje zlato. Okoli slike ornamentalne ovijače.

F. 59. Mati Božja v modrem plašču, na desni pred njo sv. Elizabeta, obe na zeleni trati. V ozadju mesto na brdih s stolpi, okoli ornamentalne ovijače.

F. 77. Mati Božja kleči na levi, na desni sv. Jožef, v sredi na tleh dete, nad njim sv. Duh, v ozadju hlev in zeleni hribi, okoli ornament z ovijačami.

F. 84'. Dva moža v kratkih suknjičih, eden od njih z rdečo palico; v sredi sedi oseba z modro ruto preko glave in možnjo ob strani, v ozadju zeleni griči z mestom, nad vsem angel z napisnim trakom „Gloria in...“, okoli ornament z ovijačami.

F. 91'. Mati Božja z detetom pred hlevom, na desni trije kralji z darovi. v ozadju zeleni griči z mestom, okoli ornament z ovijačami.

F. 98. Prizor v templju, Mati Božja z detetom, okoli nje štiri židje, okna omrežena, okoli ornament z ovijačami.

F. 104'. Sedeči Herod z brado, pred njim kleči žena s krvavečo glavo, ob njej vojak, vse v dvorani z zelenim tlakom. Okoli slike ornament z ovijačami.

F. 116. Mati Božja z detetom na oslici, vodi jo sv. Jožef, v ozadju zeleno gričevje z mestom, okoli slike ornament z ovijačami.

F. 126. Na levi kleči Mati Božja, na desni sedi Bog Oče s krono in zlato zemeljsko oblo v rokah. Nad skupino angel do pasu s krono v rokah.

F. 142. Kristus z ranami na prsih, rokah in nogah, sedi na mavrici, noge na zemeljski obli. Na levi kleči Marija, na desni sv. Janez. Okoli ornament z ovijačami. (Gl. sl. 45.)

Sl. 45. Livre d'heures, (lastnik P. Ciprijan Napast, O. F. M), f. 142.

F. 164. Skupina stoječih svetnikov, med njimi sv. Peter in sv. Pavel, en papež, po en svetnik benediktinskega in cistercijanskega reda itd. Okoli ornament z ovijačami.

F. 178. Prizor v cerkvi, rakva prevlečena z modrim prtom, okoli sveče, ob rakvi čitata dva meniha iz velike knjige na stojalu. Poleg štiri osebe s črnimi plašči in kapucami.

f. 1—12. K o l e d a r (s svetniki frančiškanskega reda).

f. 13: prazno.

M o l i t v e n i k (livre d'heures) — f. 14—18': uvodne „horae“ („Domine labia mea...“). Dodano od roke 17. stol. „Oratio S. Thomae de Aquino ante studium“; — f. 19: prazno; — f. 19': slika Matere Božje; — f. 20—28': „Incipit missa beate Marie uirginis“; — f. 29—125': officium Matere Božje; — f. 125'—138': „Sequitur officium beate Marie uirginis quod dicitur per totum aduentum,“ slede navodila kako čitati oficij Matere Božje „ab octava natiuitatis domini usque ad festum purificationis“; — f. 138'—141': „Oratio de nostra domina“; — f. 142—165': officium o Kristusu; — f. 165'—180': „letania“ in molitve za razne prilike; — f. 181—254': officium za mrtve.

Rokopis je last č. g. P. Ciprijana Napasta.

107

Pergament; — 1418 (gl. f. 141'); — 50,5 × 35 cm; — 142 sočasno paginiranih folijev, od katerih pa manjkajo danes ff. 1, 2, 31, 40, 55, 56, 63, 65, 66, 105, 106, 125, 126, 135; temeljni sestav tvorijo kvinterniji; pozneje dopolnjeni

Sl. 46. Novo mesto. Franč. samostan, gradual iz l. 1418, iniciala B, f. 93.

od roke 17. stol.; kasneje dodani so foliji 79 (papir), 132 (perg.) in 138 (perg.); — psalterialis, glavni tekst od ene roke; — renesančna vez 16. stol. v lesene z belim usnjem prevlečene platnice, dva kovinasta sklepa in po pet gumbov na platnicah.

I n i c i a l e . F. 76. Črka R v modri in zeleni barvi, v katero je vslikano Kristusovo vstajenje. Kristus, ogrnjen v plašč, vstaja iz groba, vdelanega v pisan tlak. V rokah drži visok križ z belim bandercem na vrhu, na bandereu rdeč križ. Dva vojščaka v železnem oklepu in čeladi sedita, eden desno spodaj z mečem preko kolen, drugi s sulico v rokah levo v vertikalnem deblu črke.

f. 87. Napol izdelana črka U, v rdeči, beli in zeleni barvi.

f. 89'. Na rdeče-modro-belo ornamentiranem četverooglatem polju črka S v zeleni barvi v obliki zmaja, ki prehaja v zgornjem desnem koncu v človeško glavo z brado in živalskimi ušesi. Od črke se vijo rdeče-zelene vitice.

f. 93. Črka B v zeleni barvi in želodovim ornamentom v vertikalnem deblu. V lokih črke sv. Trojica: Bog Oče en façe na kapitelu podobnem tronu, v rdečkasti spodnji in modri zgornji obleki, drži v rokah na križu razpetega Kristusa; nad tem sv. Duh v obliki goloba. (Gl. sliko 46.)

f. 110'. Na rdeče ornamentiranem polju črka T v zeleni, rdeči, rumeni in beli barvi. V zgornjem delu črke vrisani človeški maski z živalskimi ušesi.

f. 112. Črka S v modri barvi. V črko vrisana gotška arhitektura, pod njo scena Jezusovega darovanja v templu: golo dete Jezusa držita od desne Simeon, ki je oblečen v rdečo obleko z belo ruto preko ramen, od leve pa Marija, ki ima rdečo spodnjo in modro zgornjo obleko; poleg Marije na levi še ena oseba (sv. Ana?), ki je oblečena v rdečo spodnjo in modro zgornjo obleko, v rokah drži košarico z goloboma. Od črke se vijejo rdeče-zelene vitice.

f. 116'. Zelena črka D z vdelanimi pošastmi s človeškimi glavami. V črko vslikan Janez Krstnik, oblečen v raševinasto spodnjo obleko in zeleno podšit plašč modre barve, v rokah Jagnje Božje. Od črke se vijo rdeče-zelene vitice.

f. 120. Na rdeče ornamentiranem polju črka M v modri barvi, okrašena z zeleno. V črko vrisane na treh mestih člov. maske.

f. 125'. Zeleno-rdeča I; v deblu stilizirana hrastova peresa in želodi.

f. 126. Na rdeče ornamentiranem polju črka S v modri barvi. Preko črke naslikan nadškof en façe, v polnem mašnem ornatu, z desnico blagoslavlja, v levici ima škofovsko palico. Mašni plašč je zelen, preko njega palij.

f. 127. Na rdeče-modrem polju črka O z loki rdeče barve, v te so vdeleni trije beli nestvori; v sredi bradata Kristusova glava ne façe.

f. 129. Neizdelana črka G v obliki zmaja, ki končuje zgoraj v žrelo, spodaj pa s prislonjeno človeško figuro.

f. 132'. Na rdeče ornamentiranem polju rdeče-modra črka N; izpolnjena je s poljem zelene barve, v tem Križani, nad njim napisni trak INRI.

f. 133'. Črka B v rdeči, modri, zeleni in rožnati barvi.

f. 135. Črka S v modri barvi na rožnato okrašenem polju.

Gradual.

f. 1—111': za nedelje in praznike cerkvenega leta (začetek manjka).

f. 111'—112': „In die dedicacionis.“

f. 112'—121: „Incipit de sanctis.“

f. 121—129: commune sanctorum.

f. 129—132: „In vigilia assumptionis Marie“, „in assumptione gloriose Virginis“, „in natiuitate beate Virginis“.

f. 132—133': „De sancta Agatha“.

f. 133—134': „In exaltacione sancte crucis“.

f. 134'—141': „Officium de angelis“, „officium defunctorum“ in nekateri drugi oficiji, na koncu „Explicit liber anno domini .M^o.CCCC.XVIII.“

f. 141'—142: „Registrum de sanctis a festo sancti Bartholomei usque ad finem anni.“

f. 142: dva kasnejša dodatna gradualna teksta, drugi datiran z l. 1577.

Literatura. P. Alfonz Furlan v Časopisu za zgod. in narodop., XXI (1926), str. 30.

Perg.; — 14. stol., knjižna po l. 1388 (opis svetih svetinjskih znamenj, predgovor, gl. l. 2); — 35 x 28 cm; — 116 list. (v. l. svetil. list + 27 kolumnar. listov); — njegova kvart. odrezani zadoj trije listi; — prvaka knjige odrezali, v. l. dva stolpca; — sodoben vsi v starem pisnem, pislovalnem s celimi slovi, vsaka deloma odpadla; ob zgornj rob vsakega lističa je pritrjena kolumna; na srednjaje stranice je prilepljen perg. list (gl. l. 3) s celimi slovi, v celoti okvirju, s sodobnim zapisa „Kathologus summarum pontificum... Roma... et cetera que hic interios circa per... non desunt...“ (gl. l. 4) s sodobnim prilepljen listič z roba arabike števila „39“.

Notranja stran srednjih lističe in l. 1-2: prilepljen listič z gl. l. iz začetka 14. stol.

F. 2-3: „Kathologus summarum pontificum et summa omnium episcopatum universalis ecclesie... Summa summarum...“ (gl. l. 1-2) Johannes... Sub quo est... „burgensis“; nato od kasnejše roke... lista bona...
 l. 5-15: „Tituli cardinalium et summa episcopatum locius mundi.“

MARIBOR

ŠKOFIJSKA KNJIŽNICA

l. 15: „Duodecim autem sunt abasles mundi.“
 l. 15-16: „Stationes que per ecclesias Roma sunt.“
 l. 16-19: „Si quis de Joppe in Jerusalem se uenerit...“ (opis krajev v Palestini).
 l. 19-28: Kronika od začetka sveta do cesarja Karla. „De origine mundi. Non arbitrar instructioem et hanc...“ (gl. l. 19-28).
 l. 29-32: „Incipit regimen sanitatis ad inclitum...“ (gl. l. 29-32).
 l. 32-33: „Incipit prologus in pharetra fidei...“ (gl. l. 32-33).
 l. 33-34: „Incipit prologus in pharetra fidei...“ (gl. l. 33-34).
 l. 34-35: „Incipit prologus in pharetra fidei...“ (gl. l. 34-35).

Perg.; — 14. stol., kmalu po l. 1316 (posvetitev salzburškega nadškofa Friderika, gl. f. 2); — 35 × 26 cm; — 134 fol. (= 1 ovojni list + 17 kvaternijev; od zadnjega kvat. odrezani zadnji trije listi); — gotska knjižna minuskula, ena roka, dva stolpca; — sodobna vez v lesene platnice, prevlečene z belim usnjem; sklepa deloma odpadla; ob zgornji rob zadnjih platnic je pritrjena železna veriga; na sprednje platnice je prilepljen perg. listič (16 × 3 cm), v ozkem kovinastem okvirju, s sodobnim zapisom „Kathalogus summorum pontificum. Item cronica et cetera que hic interius circa principium sunt descripta“; nad tem naslovom prilepljen listič z rdečo arabsko številko „290“.

Notranja stran sprednjih platnic in f. 1—1': jurističen tekst z glossami iz začetka 14. stol.

F. 2—3'. „Kathalogus summorum pontificum et nomina omnium episcopatum universalis ecclesie. Numerus summorum pontificum.“ Zadnji papež na f. 3': „Johannes XXII^{us}. Sub quo est confirmatus dominus Fridericus archiepiscopus Saltzburgensis;“ nato od kasnejše roke dodano: „qui multa bona fecit, et obiit feria secunda ante diem palmarum, anno domini M^o.CCC.XXXVIII°, regiminis sui XXIII° anno.“

f. 3'—15': „Tituli cardinalium et nomina episcopatum totius mundi.“

f. 15': „Duodecim autem sunt abusiones mundi...“

f. 15'—16'. „Staciones que per ecclesias Rome fiunt.“

f. 16'—19'. „Si quis de Joppe in Jerusalem ire uoluerit...“ (opis sv. krajev v Palestini).

f. 19'—28'. Kronika od začetka sveta do cesarja Kalligule. „De origine mundi. Non arbitror infructuosum × Marcus ewangelium scripsit.“

f. 29—52. „Incipit regimen sanitatis ad inclitum dominum regem Aragonie, ab ordinatione dictum,^{a)} de aeris et mansionis congruitate. Primum capitulum, de electione aeris.“ Dodano od druge roke: „Compilatum a magistro Aruando Catelano;“ nato zopet od glavne roke: „Prima pars uel consideracio × uel nunquam utatur.“

f. 52—62'. „Incipit prologus in pharetram fidei contra Iudeos. (f. 52'). In disputatione contra Iudeos × studeat inuenire. Incipit pharetra fidei contra Iudeos. Tolle arma tua... De aduentu Christi. De aduentu Christi prophetauit Moyses × commendacio genium.“

a) popr. iz dirtum.

f. 62'—70'. „Ista sunt excepta de erroribus Iudeorum in talmut, quos transtulit frater Theobaldus (de Saxonia), supprior ordinis predicatorum ville Parysiensis, sicut scribunt in subsequentibus. Talmut id est doctrina × submerserat. XII. exploratores.“

f. 70'—78. „Questiones contra Iudeos.“ (f. 71). „Pascchalis de Roma hoc opusculum disputationis Iudeorum contra sanctum Anastasium ad honorem uenerabilis patriarche Gradenensis fideliter ac deuote transtulit, anno domini .M^o.C^o.LXIII. Interrogauit Iudeus × hominem confitentes cui gloria... Amen.“

f. 78—89'. „Libellus de articulis fidei et ecclesie sacramentis, secundum fratrem Thomam de Aquino, de ordine fratrum predicatorum. Postulat a me × corpus spirituale, ad quam gloriam nos perducatur qui... Amen.“

f. 89'—94'. „Incipit expositio oracionis dominice, secundum fratrem Thomam de Aquino. Pater noster × de affectu dicenda.“

f. 95—116'. Razlaga simbola. „Credo in vnum deum etc. Primum quod × venturus est ad iudicium.“

f. 117—134. „Incipiunt meditationes beati Bernardi... Multi multa sciunt × eundemque dominum glorie qui... Amen.“

f. 134': prazno.

109

Papir; — 14. stol., prva polovica; — 20 × 14,5 cm; — 302 fol. (= 13 sekst. + 2 lista + 12 sekst.); — gotška knjižna minuskula, ena roka, en stolpec; — sodobna vez v lesene platnice, prevlečene z rdečim usnjem; sklep odpadel; na notranje strani platnic prilepljeni perg. listi z brevirskim tekstom 13—14. stol.

Filigrani: polumesec; volovska glava; trovrhata gora; tehtnica v krogu.

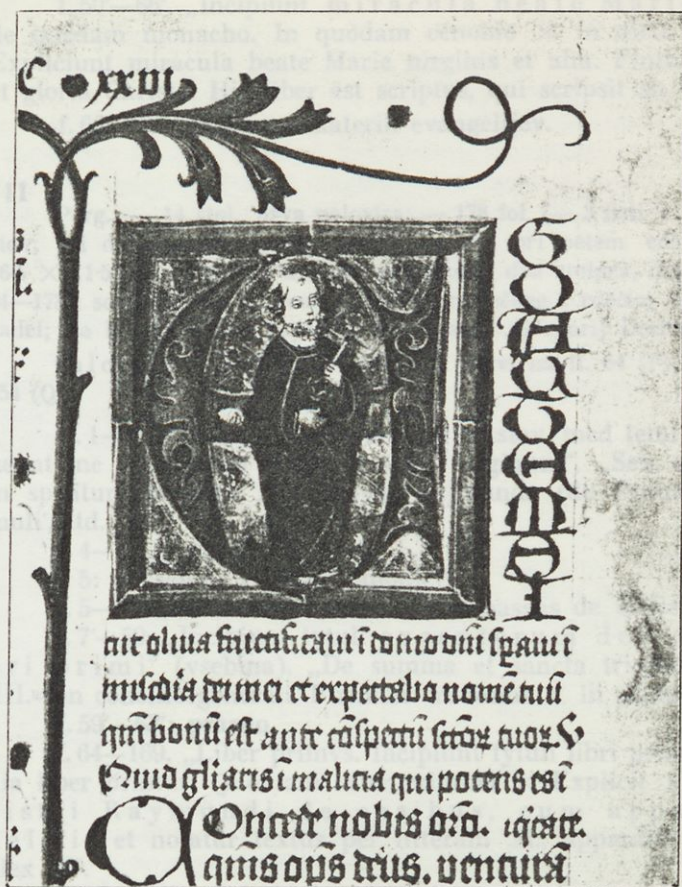
Ovojni list: prazen.

f. 1—167': 23 govorov o desetih zapovedih, „Sermo primus. Scribitur Mattheo XXII°. Quicumquid legis doctor...“; — f. 167' do 170'. „Registrum super X precepta;“ — f. 171—290'. 17 govorov, „Notandum quod superbia...“; — f. 291—292': register k predstoječim govorom; — f. 293—302': prazno.

110

Perg.; — 14. stol., prva polovica; — 22 × 16 cm; — 72 fol. (= 9 kvat.); — gotška knjižna minuskula, dva stolpca, ena roka; — sodobna vez v lesene z usnjem prevlečene platnice; sklep odpadel; za ovoj služi perg. list z jurističnim tekstom 14. stol.

F. 1—39. „Hic incipiunt capitula“ (do f. 1'), nato „Incipiunt exceptiones super summam Remundi capitulando. Hoc opusculum in tres partes diuiditur... Hic incipit primum capitulum. De

Sl. 47. Maribor, škof. bibl., kod. 140, f. 226, iniciala E.

decimis. Decime ut ait decretum × satisfecerit excommunicetur. Explicit iste liber, sit scriptor crimine liber, scriptoris munus sit bos bonus et equus unus. Dextera scriptoris.¹

f. 39^v—50. „Incipit prologus magistri Alani porrectam in librum p̄nralem (!). Heinrico dei gracia Byturiensi patriarche Aquintanorum Primate, Alanus dictus magister opus suum. Quoniam huius fructuantis mundi × non operi sed opifici. Amen. Explicit summa de Penitencia. Dextera scriptoris benedicta sit omnibus horis. Incipit alius liber.“

¹ Zadnji dve besedi zabrisani.

f. 50'—66'. „Incipiunt miracula beate Marie uirginis, de quedam monacho. In quodam cenobio × in dicto prius cuilibet. Expliciunt miracula beate Marie uirginis et alia. Finito libro sit laus et gloria Christo. Hic liber est scriptus, qui scripsit sit benedictus.“

f. 66'—72': razlaga nekaterih evangelijev.

111

Perg.; — 14. stol., prva polovica; — 178 fol. (= 3 listi + 14 sekst. + 7 listov; pri drugem seksterniju dodan en list, pri petem eden odrezan); — 16,5 × 11,5 cm; — gotška knjižna minuskula, dva stolpca, dve roke (ff. 5—59, 64—178); sodobna vez v lesene platnice, prevlečene z rdečim usnjem; sklep odpadel; na hrbtu listič z zapisom 16./17. stol. „Gregorij Decretalium“.

Iniciale v zlati, modri in rdeči barvi na ff. 64 (P), 93 (I), 117' (E), 154 (Q).

F. 1—3'. Odlomki raznih krajših tekstov, med temi z naslovi: „De uenatione clericorum“, „De aureola virginum“, „Sex modis peccatur in spiritum sanctum“, predgovor Rajmunda (de Pennafort) k „summulis“, itd.

f. 4—4': prazno.

f. 5: o vsebini v „libri canonici“.

f. 5—7': „Passus de uiciis“, „Item passus de uiciis“.

f. 7'—59. „Incipiunt tytuli exceptorum decretalium libri primi“ (vsebina). „De summa et sancta trinitate. Innocentius III.^{us} in concilio generali. Firmiter credimus × in primo.“

f. 59'—63': prazno.

f. 64—169. „Liber primvs. Incipiunt tytuli libri primi... De symonia liber primus. Quoniam inter crimina × Explicit summa magistri Raymundi de casibus, cum apparatu Wilhelmi, et notatur textus per litteram .M., apparatus uero per dupe .W.“

f. 169—175': dodatki k predstoječi sumi.

f. 175'—177. „Isti sunt excommunicati ipso iure, secundum Hostiensem et alios.“

f. 177—177'. „Apparatus Gregorii IXi in concilio Lugdunensi.“

f. 177'—178. „Constitutionem. Duo dictis primo statuit Ynnocentius III^{us} in sua decretali que incipit: Statuimus quod nullus...“

f. 178': prazno.

112

Perg.; — 14. stol., prva polovica; — 20,5 × 15 cm; — 236 fol. (= 1 list + 1 sept., od katerega manjka en folij + 17 sekst. + 1 kvint. + 1 sekst., od katerega manjka 5 listov + 1 list); — gotška knjižna minuskula, ena roka, dva stolpca; — sodobna vez v lesene z rdečim usnjem prevlečene platnice; sklepi manjkajo; na hrbtu od roke 16./17. stol. „Raymundi Summa“.

F. 1—2': prazno.

f. 3—3': stvarni indeks.

f. 4—14'. „*Continencia summe de casibus particulo suos.*“ Na koncu od druge in kasnejše roke: „*Explicit summa fratris Reimund (!), qui fuit magister ordinis predicatorum,*“ — „*Explicit apparatus fratris Willelmi Redonensis, quondam lectoris Aurelianiensis in theologia, qui fuerat magister in decretis et peritus in legibus, officialis Senonensis et Remensis et Turonensis, cuius dicta per totam Franciam fuerant autentica et famosa (!).*“

f. 15—16'. „*Tituli decretalium*“, „*Rubrica de digestis*“, „*Rubrice de codice*“, „*Rubrice de institutis*“, „*Rubrice de autenticis*“.

f. 16'—235'. „*Incipit summa Reimundi et apparatus super summam, a fratre Gwilelmo Rodonense compositus. Incipit summa Remundi. Quoniam ut ait Jeronimus X in litteris facte sunt. Explicit correctio super summam.*“

f. 236—236': prazno.

113

Perg.; — 14. stol., prva polovica; — 185 × 13 cm; — VI + 160 fol. (= 1 ternij + 1 kvat. + 6 kvint. + 1 ternij + 6 kvat. [od zadnjega odrezan med ff. 122/3 en list] + 1 kvint. + 1 sekst. [odrezan en list med ff. 143/144] + 6 listov + 1 kvint.); — gotška knjižna minuskula, dva stolpca, šest glavnih rok (1'—74', 75—77, 78—120, 120'—121, 123—148, 151—160'); — vez 15. stol. v lesene platnice, prevlečene z belim usnjem; vogali, sklepa in okraski sredi platnic manjkajo skoraj popolnoma; pri vezavi sprednjih platnic je uporabljen pergamenten list s kanonističnim tekstom 15. stol.; kodeks je uvezan iz treh delov (I—122', 123—150', 151—160').

F. I—VI. Koledar.

f. 1—7. „*Incipiunt questiones de septem sacramentis satis utiles. Septem sunt sacramenta X alienus fit deo.*“

f. 7—8': beležke od poznejše roke, nanašajoče se na pridigarsko gradivo na f. 78 in dalje in na f. 129' in dalje.

f. 9—74' „*Hoc opusculum tam de summa magistri Reimundi quam de apparatu, causa breuitatis exceptum, diuiditur...*“ Vsebina prve knjige, nato sledi tekst: „*De symonia quid sit. Symonia est studiosa cupiditas X mulieris uoluptate. Explicit.*“

f. 75—77. O simboliki števil 1 do 12. Eden je Bog, dva sta zakona itd., šest je vrčev (ydrie), ki predstavljajo: cordis contricio, confessio, castigatio, elemosina, oratio, sermonis audicio.

f. 77': beležke od poznejše roke (iste kot zgoraj na f. 7—8'), nanašajoče se na koledar in pridige.

f. 78—120: gradivo za pridige, za praznike in različne prilike od adventa dalje; zadnja celotna pridiga je za praznik sv. Jurija; nadaljevanje manjka.

f. 120'—121. „*De qualitatibus anime.*“

f. 122': beležke kot na f. 77'.

f. 123—129. „Incipit summa Remundi“ (izvleček).

f. 129'—148: pridige za nedelje in praznike od adventa dalje.

f. 148'—149': prazno.

f. 150: beležke kot na f. 77'.

f. 151—160: odlomek nekega spisa, kateri obsega pridige od 20. nedelje po Binkoštih do konca cerkvenega leta; odlomek je posebej paginiran s fol. 91—100.

Vsaj del kodeksa je bil v rabi ali je pa celo nastal v Würzburški diecezi na Bavarskem. Zato govore nekateri svetniški prazniki v koledarju (na pr. 8. jul. „Kyliani et soc.“) in beležke pri nekaterih koledarskih dneh (15/6: „dedicacio in Symavsdorf“, 12/7 „dedicacio in Werne superiori“, 28/7 „dedicacio in Werne inferiori“, 15/8 „missa in Werne superiori“, 18/8 „dedicacio in Hiltebolsdorf“, 8/9 „missa in Gelthersheim“). Ober Wern, Nieder Wern, Geldersheim, so vasi pri Schweinfurtu sev. od Würzburga na Bavarskem. Pri 27. marcu je v koledarju zabeleženo „resurrectio domini“; v 14. stol. je bila Velika noč 27. marca l. 1323., 1334. in 1345.

114

Papir; — 1358—1365 (gl. f. 1); — 41 × 29,5 cm; — 196 fol. (= 11 sekst. + 1 sept. + 4 sekst. + 2 lista); — gotska knjižna minuskula, dva stolpca, ena roka; — sodobna vezava, lesene z usnjem prevlečene platnice, hrbet pokvarjen; gumbi in sklepa odpadla; notranji strani platnic prepleteni s perg. listi, na katerih jurističen tekst 14. stol.

Filigran: sprednja polovica kozla (?) v profilu.

F. 1—99'. „Als des puchs regel stet zu erst von der driualtichait. Also wil ich churczleichen sagen von der heyligen driualtichait, nach dem gelauben Anastasii, den do hellt die gancz christenhait, in lob dem hymmlischen got, darnach in lob dem hochgelobten fürsten Ruodolfen dem vierden, herczogen in Östereich, von wort ze wort als den gelauben Anastasius hat gemacht. Der do wil hail...“ (enciklopedičen spis o celokupnem stvarstvu, urejen po predmetih).

f. 100—101'. „Incipiunt medicinalia equorum probata. Wer rozz erczney lern well, der schol daz puch lesen, daz hat gemacht mayster Albrant, chayser Fridreichs frnd (!) vnd marstaler von Napels...“

f. 102—133'. „Hye hebt sich an der epistler des gancze iar. Dominica Ia. Paulus ad Romanos. Fratres scientes quia hora... Nu wizzet pruder...“ (začetek na latinskem, nadaljevanje na nemškem jeziku).

f. 134—166'. Evangeliji za dneve in praznike cerkvenega leta (na nemškem jeziku, samo začetki so na latinskem). „In aduentu domini. Secundum Matheum. In illo tempore cum appropinquasset Jesus... Jhesus der da nachtet...“

Sl. 48. Maribor, Škof. bibl., kod. 145, f. 45', kanonska slika.

f. 167—194'. „Beatus uir... Er salig man... (psalmi na nemškem jeziku, z latinskimi začetki; konec manjka).

f. 195—196': fragment traktata, kateri govori o Kristusovem darovanju in vnebohodu.

115

Perg.; — 14. stol., druga polovica; glavni tekst mogoče l. 1362 (gl. f. 7); — 23 × 16,5 cm; — 89 fol. (= 1 sekt., od katerega je prvi list prilepljen na sprednje platnice, zadnja dva sta pa odrezana + 8 kvint. [od zadnjega kvint. je odrezan en list] + 1 list), na koncu je izrezanih več listov; — gotška knjižna minuskula, en stolpec, glavna roka fol. 1—7 in 10—88; — vezava sodobna, lesene z rdečim usnjem prevlečene platnice, kovinasti gumbi in sklepa deloma odpadla; ob zgornji rob zadnjih platnic je pritrjena železna sedemčlenska veriga; na sprednje platnice je prilepljen perg. listič s sodobnim zapisom v gotški minuskuli „Scutum canonicorum. Q. 18.“

F. 1—6'. Koledar (svetniški prazniki bi govorili za postanek in uporabo v salzburški diecezi).

f. 7: tabela, ki kaže po številu „septimane a natiuitate domini usque ad quadragesimam“; pripisano je „pro quo anno domini M.º CCC.º LXII.º habebantur. XIII.ºr.“

f. 7': prazno.

f. 8—9'. „Gracioso et felici militi Raymundo, domino Castri Ambrosii, Bernhardus in sompnium deductus salutem. Doceri petisti a nobis de cura et modo rei familiaris utilius gubernande, qualiter patres familias debeant se habere × dampnabilis se-nectus. Amen.“

f. 10—29'. „Svbssequens opusculum, quod scutum canonicorum dicitur, occasione cuiusdam contencionis confeci ego frater Arno, canonici ordinis exile mancipium × in domo domini. Amen.“

f. 30—32. „Incipiunt constituciones a sanctis patribus, ordinis sancti Augustini per Salczburgensem prouinciam constitutis, edite in capitulis Salczburge cano-nice celebratis. Quia regularis ordinis nostri × in regula notentur.“

f. 32—88. „Incipit liber consuetudinum in regulam et ordinem sancti Augustini epyscopi. Nocturnis itaque horis × pluribus monasteriis presidere.“

f. 88'. „Incipit vita Wilbirgis incluse et sororis domus sancti Floriani, quam scripsit Einwicus frater eiusdem monasterii et prepositus.“ (Samo naslov, tekst manjka.)

f. 89: prazno.

f. 89': citat iz Bernarda („Wernhardus. Quisquis professus...“).

116

Perg.; — 14. stol., druga polovica; — 33 × 24 cm; — 41 fol. (= 4 kvint. + 1 l.); — gotška knjižna minuskula, ena roka, en stolpec; — sodobna vez v

lesene platnice; sklep odpadel; hrbet in del platnic prevlečena z usnjem, v katerega so vtisnjene rozete; na hrbtu od roke 16/17. stol. „S. Aug. Sermones“; kot ovoj služita dva perg. lista, na katerih tekst (razlaga biblije) od roke 12. stl.; na platnice je znotraj prilepljen perg. list s tekstom od roke 14. stol. (psalmi).

F. 1—37'. Govori (od teh so označeni kot Avguštinovi oni na ff. 1', 1', 7, 35', 36). „Accingimini filii potentes et estote parati...“

f. 37'—41'. „Incipit speculus peccatoris beati Augustini episcopi. Quoniam karissime in uia × dampnacionem euadas et cum domino... Amen.“

117

Pergament; — 14. stol., druga polovica; — 15.5 × 10.5 cm; — 117 fol. (= 9 sekst. + 1 kvint., med ff. 74/75 je izrezan en list); — gotška knjižna minuskula, dva stolpea, ena roka; — vez iz 15. stol., lesene z rdečim usnjem prevlečene platnice; sklep odpadel; na sprednji strani platnic: „Liber primus de symonia“ (roka 15. stol.), na hrbtu: „De Symonia“ (roka 16.—17. stol.).

F. 1—117. Raimundus de Pennafort. Summa de casibus. „Incipit liber .I.^{us} de symonia. Symonia dicitur heresis × supra de matrimoniis.“

f. 117—117': seznam knjig sv. pisma od roke 15. stol.

118

Papir; — 1390; — 30 × 21 cm; — 241 fol. (= 1 list + 4 okterniji + 1 sept. + 1 okt. + 11 sekst. + 1 sept.); — gotška knjižna kurziva, dva stolpea, ena roka; — sodobna vez v lesene platnice, prevlečene z usnjem; sklepa in gumbi odpadli; notranji strani platnic prelepljeni s perg. listi, na katerih sprejaj tekst 12. stol., zadaj antifonar 12. stol.

Filigrani: losova, proti desni obrnjena glava; črka P s križem; deček, ki drži z vsako roko po eno ribo (delfina?).

F. 1—1': prazno.

f. 2—238'. Summa Pisana. „Quoniam ut ait Gregorius super Ezechielem × postulo correctorem“ (uvod). — „Primum capitulum de .A. Abbas in suo monasterio... Finito libro sit laus et gloria Christo. Explicit hoc totum in funde, da mihi potum. Anno domini Mo. CCCo. LXXXX^{mo}. completus est iste liber, in octaua sanctorum Innocentium (!), per manus etc.“ Nato od druge roke „Johannes Stockerawer waccalaurus arcium Wyennensis 1422.“

f. 238'—239. „Iste sunt declarationes de breuiaturis siue de nominibus doctorum, qui in hec summa, uidelicet Bysana,¹ nominantur siue ponuntur etc. Ac. Accursius...“

f. 239'—241': prazno.

¹ uidelicet Bysana dodano na robu od druge roke.

Papir; — 14. stol., konec; 15. stol., prva polovica; — 29 × 22 cm; — 280 fol. (= 1 list + 8 kvint. + 1 sekst., od katerega manjka med ff. 91/2 en list + 1 kvint., od katerega manjka med ff. 100/100 [napačno štetol] en list + 4 kvint. + 1 kvat. + 11 sekst., med katerimi manjka med ff. 230/1 en list); — gotška knjižna kurziva, en stolpec, štiri roke (2—144; 144'—150; 150—164 in 233—278; 173—230'); kodeks je uvezan iz treh delov (1—172', 173—232', 233—280'); — sodobna vez, lesene platnice, prevlečene z zelenkasto pobarvanim usnjem; sklepa odpadla; na sprednje platnice prilepljen listič s sodobnim zapisom „Decisiones rote“; pri vezavi so uporabljeni perg. listi s hebrejskim tekstom.

Filigrana: pecelj s tremi češnjami; trovrhata gora s križem na srednjem vrhu.

Na f. 2 spodaj pod tekstom dva kolorirana grba v obliki ščita. Levi grb je podeljen po sredi od zgoraj navzdol v levo belo in desno rdeče polje; v belem rdeča, v rdecem bela peterolista cvetka; obe rasteta iz hriba črne barve v spodnjem delu grba. V desnem grbu je polje modre barve podeljeno poševno od levega vogala zgoraj k desnemu spodaj z belo progjo, v kateri stoje črke ONOYS.

f. 1—1'. Vsebina teksta na f. 2 dalje.

f. 2—144. „In nomine domini. Amen. Anno natiuitatis eiusdem millesimo tricesimo septuagesimo, sexto die marcurii (!), tricesimo mensis ianuarii, pontificatus domini Gregorii pape XI anno sexto, inde mandato, voluntate et vnanimi consensu omnium dominorum meorum coauditorum sacri palatii, pro tunc in rota existencium, videlicet... ego Wilhelmus Horborch, decretorum doctor... certas conclusiones quorundam dubiorum continue occurrenceum... incepti colligere et scripsi... Ne appellacionibus... Et sic finiuntur decisiones rote per... magistrum Wilhelmum Horborch Alamanum, decretorum doctorem ac sacri palatii apostolici cardinalis auditorem compilate...“

f. 144'—164: zbirka nadaljnih „decisiones rote“.

f. 164'—172': prazno.

f. 173—230'. *Decisiones rote*. „Assit beatissima virgo Maria inicio presentis operis. De auditoribus. Auditor cause...“ Na koncu „Laudetur sancta trinitas, deo dicamus gratias.“

f. 231—232': prazno.

f. 233—278. „Incipit libellus fugitiuus pro reis ad iudicia. Cvm plures libelli × hec in fine. Etc. Ecce finem. Laudetur sancta trinitas. Deo dicamus gratias.“

f. 278'—280': prazno.

Papir; — 1404—1438; — 29 × 21 cm; — 160 fol. (3 seksterniji + 1 kvaternij + 1 seksternij + 2 kvinternija + 1 septernij + 5 seksternijev + 1 kvin-

ternij); — gotska knjižna kurziva, šest glavnih rok (fol. 1—56', 57—66', 67—76', 77—102', 103—152' 153—159'); — broširano v pergamenten ovoj z usnjem na hrbtu, povezano iz 6 delov (fol. 1—56', 57—66', 67—76', 77—102', 103—160').

Filigrani: krogla z zvezdama; polumesec s križem; kraljevska krona; razpeta živalska koža.

F. 1—21'. „Incipit opusculum (a magistro Johanne)³ Cesare in Vienna pronunciatum. In tractatulo isto X tempore longeuo. Amen. 3 tium de toto tractatu, qui editus est a magistro Johanne Cesare Vngaro, finitus feria V^{ta} post festum beati Gregorii, anno domini 1404. Explicit opusculum... Et sunt bona puncta rethoricalia.“

f. 21'—24'. Prepisi nekaterih listin in pisem, katera se nanašajo na lavantinsko škofijo in proštijo (zadnje datirano 1438). Med listinami na f. 23'—24' „Copia des landbriefs ze Kärnden“, deželni privilegij za Koroško, izdan v št. Vidu 27. marca 1414. od vojvode Ernsta. Za prepisom zapis: „Da wart herczog Ernst auf den stül ze Karnpurg bey Zol gesezt vnd lech seine lehen, vnd die prelaten müsten die zezerung bezallen, die in Karnden sind, da müsst wir brobst Thomas vierczig phunt pheninng bezallen.“

f. 25—32 „Secuntur descriptiones omnium colorum. Color secundum Tulium sic diffinitur: Color est pulcher modus loquendi...“ (o pisemskem formularju).

f. 32'—41'. Primeri pisemskih formularjev (dopisi in odgovori) za različne prilike in stanove.

f. 41'—44'. Prepisi listin in aktov, od katerih se večina nanaša na lavantinsko cerkev. Datirani dokumenti so iz l. 1402.—1416.

f. 45—76'. Formularji listin in pisem na lat. jeziku, nekateri s prevodi „in wlgari“ (t. j. na nemškem jeziku).

f. 77—102'. Prepisi in formularji listin, katere se nanašajo po večini na lavantinsko cerkev. Datirani dokumenti so iz dobe 1362—1434.

f. 103—106'. Traktat o odpustkih (indulgentiae).

f. 107—132'. „Regulae“ papežev Johannes XXII, Benedikta XII, Klemensa VI, Inocenca VI, Urbana V, Gregorija XI, Urbana VI in Bonifacija IX (torej iz dobe 1316—1404).

f. 132'—135. „Nota quod collacio beneficii facta per ordinarium ante purificationem graciaram non tenet...“

f. 135'. „Anno domini etc. XXVIII die 12 ianuarii practica bona pro beneficia etc...“

f. 136—148. „Processus iudiciarii secundum stilum curie Romane in hunc modum...“

f. 148—152'. „Secuntur forme“ (formularji za listine).

f. 153. Prepisa dveh listin: salzburškega nadškofa Eberharda (6. jul. 1414) in arhidiakona Spodnje Koroške Erharda Widmarja (24. jul. 1414).

³ odtrgano.

f. 153'—159'. Traktat o odpustkih. „Indulgencia sic diffinitur...“ Na koncu: „finitum anno etc. XVI° etc., feria quinta ante dominicam palmarum.“

f. 160—160' in notranja stran ovoja: prepisi listin; datirani so iz dobe 1420—1437.

121

Papir; — 15. stol., prva polovica; — 29 × 22 cm; — 168 fol. (= 1 list + 14 sekst.); — gotška knjižna kurziva, dva stolpca, tri roke (f. 2—52' in 55—77, 78—80, 86—157'); — broširano v perg. in usnjat hrbet; na sprednji strani sprednjega ovoja od sodobne roke „Wentzeslaus Newmaier“; na notr. strani zapis „Nota XII sunt species ebrietatis“; kodeks je uvezan iz dveh delov (1—85', 86—168').

Filigrani: volovska glava en façe v krogu; volovska glava sama; odprte škarje; očala (?).

f. 1—1': prazno.

f. 2—52'. „Beatus qui intelligit... In verbo proposito... ego frater Johannes, lector sacre theologie, ordinis sancti Benedicti, monachus monasterii sancti Lamberti licet minimus, ad reuerentiam passionis dominice vnum tractatulum eiusque expositionem in nomine Christi sum aggressus...“ (uvod do f. 4'). „Dicit ergo Johannes: Egressus Jhesum... conferre dignetur qui... Amen. Explicit expositio tractatuli cuiusdam, materia cuius est passio Christi compatus. Per manus Johannis Milancz.“

f. 53—54: spis o „indulgentiae festiuitatis corporis Christi.“

f. 54': prazno.

f. 55—80. „Sermo bonus de VIII alienis peccatis“ in drugi govori.

f. 80'—85': prazno.

f. 86—157: „Incipit dictio membrorum (!) prime diete, que est de viciis, scilicet de peccato in communi et de peccato in speciali. Capitulum primum. Peccatum est deformitas × virginis filius qui... Amen. Expliciunt diete salutis eterne.“

f. 158—168': prazno.

122

Papir; — 15. stol., prva polovica; — 21 × 14,5 cm; — 278 fol. (= 1 list + 12 seksternijev + 1 septernij + 10 sekst., med fol. 122/123 odrezan en list); — gotška knjižna kurziva, en stolpec, ena roka (f. 2—270); — sodobna vezava, lesene platnice, prevlečene z rdečim usnjem; v usnje vtisnjeni ornamentalni pasovi, rozete in napisni trakovi z besedo „Maria“.

Filigran: rog.

f. 1—1': ekscerpti iz Lombardovih sentenc.

f. 2—132. Komentar k „libri sententiarum“ Petra Lombarda. „Cvpientes aliquid de penuria. Sic incipit liber magistri Petri Lombardi in quo × videlicet vindictam etc. Expliciunt conclu-

Sl. 49. Maribor, Škof. bibl., kod. 148, f. 85', iniciala I.

siones quatuor (!) librorum sententiarum, quorum primus liber habet distinctiones 48, 2us 44^{or}, 3us 40^a et quartus 50^a."

f. 132': prazno.

f. 133—270. „Liber igitur ethicorum Aristotelis continet decem particulares libros“ (vsebina teh do f. 139, f. 139' nepopisan, od f. 140 dalje komentar) × „integra et perfecta. Amen. Deo gracias. Explicit summa de virtutibus secundum Aristotelis sententiam. Amen. Benedictus deus et pia mater eius.“

f. 270'—278': prazno.

123

Papir; — 15. stol., prva polovica; — 22 × 14,5 cm; — 494 fol. (= 41 sekst. + 2 lista); — gotška knjižna kurziva, en stolpec, ena roka; — sodobna vez, lesene platnice, prevlečene z belim usnjem; sklepa manjkata; na sprednjih platnicah prilepljen naslovni listič; na hrbtu od roke 16/17. stol. „D. Th. Pars III.“

Filigrana: tehtnica; trovrhata gora s križem na srednjem vrhu.

f. 1—1': prazno.

f. 2—484'. „Sancti spiritus assit nobis gracia. Tercia pars sancti Thome. Qvia saluator noster × in fine eiusdem partis;“ — f. 485—486'. „Tabula huius 3^e partis;“ — f. 486'—494'. „Sequitur alia tabula 2^m alphabetum.“

124

Papir; — 15. stol., ok. 1430—1450; f. 1—51': l. 1431; f. 54—94: l. 1433; — 29,5 × 21 cm; — 290 fol. (= 6 seksternijev + 1 kvint. + 4 sekst. + 1 kvint. + 1 sekst. + 1 ternij + 1 okternij [od katerega odrezani trije listi] + 10 sekst. [od zadnjega odrezan zadnji list]; — gotška knjižna kurziva in minuskula, eden in dva stolpca, šest rok (fol. 1—94; 95—140' in 184—289'; 141—169; 169'—171; 172—182'; 290'); — sodobna vez v lesene, z usnjem prevlečene platnice; gumbi in sklepa na platnicah odpadla; na hrbtu od roke 16/17. stol. „Tab. Sententiaru Bibl.“; — kodeks je uvezan iz 5 delov (1—94', 95—140', 141—171', 172—183', 184—290').

Filigrani: moška glava v profilu s trakom okoli čela; — glavi dveh kozlov, obrnjeni ena vstran od druge; — trovrhata gora s križem na srednjem vrhu; — čutara; — nakovalo.

F. 1—53'. „Seriem huius tabele continentur auctoritates et sententias byblie, prout in compilacionibus decretorum et decretalium inducuntur... Ego Johannes Callendrini, minimus decretorum doctor, huius opusculi fabricator, supplere precor ordine prelibato requirere loqui etc. Aaron... Explicit tabela... Scriptum anno domini M^oCCCC^oXXXI in Aschaffenburg et completum ipso die beati Bartholomei apostoli.“

Sl. 50. Maribor, Škof. bibl., kod. 148, f. 54, iniciala O.

f. 54—94. „[H]ac tibi archam... Gen. VI ca°. Karissimi quam felix × consequi faciat Jesus Christus Amen. Amen. Amen. Explicit tractatus de archa Noe et finitus sub anno domini M^oCCCC^oXXXIII, proxima feria quinta post Urbani pape.“

f. 94': prazno.

f. 95—102'. „Tractatus de aqua benedicta. Prologus. Iniunxit michi nuper reuerendissima paternitas vestra, pater colendissime, probleuma reuerendissimo magistro Johanni de Ragusio primo Bohemorum articulo respondenti per magistrum Petrum Anglicum propositum notare × Hec sunt reuerendissime pater et domine que ego uir humilis capellanus magister Johannes de Turrecremata ad probleuma per magistrum Petrum Anglicum propositum vestre dominacionis... presento etc. Amen.“

f. 103—116. „Incipit speculum ecclesie compositum a domino Hugone de sancto Victore, doctore excellentissimo. Dicit apostolus ad Ephesios ca^o VI°. Induite vos... Hec armatura est...“ (Traktati „de vestimentis sacerdotalibus“, o maši, „de horis diurnis et nocturnis“, „incipit quoddam capitulum de dispositione ad celebrandam missam.“)

f. 116—140'. „Lumen confessorum vocatur hec doctrina, omnibus penitentiariis et confessoribus ad sciendum materia, per me pauperem episcopum Andream Hispanum minorem penitentiarium et Megarensis episcopum et pontificem... completa et facta Rome dum ad partes Hispanie vellem ire... anno domini M^o.CCCC^o.XXIX, oblata per me... domino Jordano de Vrsinis, cardinalis et episcopus Albanensis... Lumen penitenciariorum × in casibus superscriptis etc. Et sic est finis.“

f. 141—158'. „Incipiunt casus super quarto libro decretalium etc.“ Na koncu: „Expliciunt casus Bernhardi quarti libri decretalium. Sit laus deo Christo. Amen. Etc.“

f. 159—165. „Arbor consagunitatis. iuxta modum et ordinem...“

f. 165—169. „Sequitur arbor affinitatis“.

f. 169—171. „Amicorum sincerissimo .. domino M. de Welcz sibi precipuo Hermannus de Treysa suorum minimus. Felici prosperitate × eterna bona concedere. Amen.“

f. 171': prazno.

f. 172—181'. „Hoc est corpus meum. Hec quatuor verba × Explicit tractatus Jeronimi de Praga, decretorum doctoris, reclus heremita sacri heremi Camaldulensis, contra 4^{or} articulos peruersorum Bohemorum, editus anno domini etc. in sacro concilio Basiliensi etc. 1438.“

f. 182—182'. Prepisi treh pisem o bitki pri Lipanu 30. maja 1434: 1.) pisma Sigismunda papeškemu legatu in kardinalu Julianu „sancti Angeli“, dat. v Nördlingenu 3. jun. 1434; 2.) pisma cesarja Sigismunda baselskemu koncilu, dat. v Ulmu 4. jun. 1434; 3.) poročila, ki ga pošilja 1. jun. 1434 svetovalstvo praškega Novega mesta cesarju Sigismundu o zmagi nad Taboriti „intra monasterium Scalice et oppidum Cursim.“

f. 183—183': prazno.

f. 184—286'. „Sequitur de abstinentia. Capitulum primum. Abstinentia est duplex...“ (133 poglavij o grehih, čednostih itd., na f. 286—286' register). f. 286—289: „Incipiunt adoptiones omnium sermonum in hoc libro contentorum prout competunt sabbatis, dominicis et feriis tocius anni.“ f. 289—289': „Incipiunt adoptiones prout competunt de sanctis, apostolis...“

f. 290: prazno.

f. 290': „Quid. Igitur accedat...“

Papir, le fol. 1, 2 in 13 so iz perg.; — 1435; — 29.5 × 21.5 cm; — 254 fol. (= 1 list + 21 seksternijev + 1 list); — gotška knjižna kurziva, dva stolpca, ena roka; — sodobna vezava v lesene z rjavim usnjem prevlečene platnice; sklepa odpadla; na hrbtu od roke 16/17. stol.: „Tractatus Iurisciuiilis & Canonici“.

Filigran: četverolista cvetka.

Iniciala U na fol. 2 v zlati, vinsko - rdeči, zeleni, roza, modri in rumeni barvi, z ovijačami.

f. 1: signatura iz 19. stol.: „B. IV. 73. Manuscriptum.“

f. 1': prazno.

f. 2—244': „Ut sacre veritatis × virtute multa“ (predgovor). „Abbas non potest × in quo finitur tractatus iuris ciuilis et canonici fratris Philippi de Browide, ordinis fratrum predicatorum. (R)ogo uos lectores orate pro collectore et scriptore.“

f. 245—254': indeksi, na koncu „Anno domini 1435“.

Papir; — 15. stol., sredina; — 29 × 21 cm; — 274 fol. (= 6 seksternijev + 1 kvaternij + 2 lista + 16 seksternijev); — gotška knjižna kurziva, dva stolpca, dve roke (ff. 1—175', 227—259); — sodobna vez v lesene, z rjavim usnjem prevlečene platnice; dva sklepa odpadla; na hrbtu od roke 16/17. stol.: „De vicijs & peccatis“; pri vezavi so uporabljeni pergamentni listi s tekstem pridig iz 14. stol.

Filigrani: tehtnica; trovrhata gora s križem na srednjem vrhu; tehtnica v kombiniranem krogu — kvadratu.

F. 1—175'. „Dicturi de singulis viciis cum oportunitas se offerreat...“

f. 176—226': prazno.

f. 227—240. „In nomine patris... (Q)veritur vtrum ex scripturis receptis a Iudeis possit probare saluatorem notrum fuisse hominem et deum × explicit... dictitata a fratre Nycolao de Lira de ordine fratrum minorum et doctore sacre pagine eiusdem ordinis etc.“

f. 240—259: pet pridig z začetki „(P)otens sis exhortare...“, „Liber generacionis Jesu Christi...“, „Liber generacionis Jesu Christi...“, „Dixit dominus ad Moysen...“, „(R)efulsit sol in clippeos...“

f. 259'—274': prazno.

Papir; — 15. stoletje, sredina; — 28.5 × 21.5 cm; — 233 fol. (= 13 seksternijev + 2 lista + 1 seksternij + 1 septernij + 1 ternij, od katerega je odtrgan en list + 1 seksternij + 1 sekst., od katerega manjkata dva lista + 2 sekst. + 1 binij + 1 ternij); — gotška knjižna kurziva, dva in eden stolpca

tri roke (1—158 in 212—227; 159—185'; 190—211'); kodeks je uvezan iz treh delov (1—189'; 190—211'; 212—233'); — sodobna vez, lesene z usnjem prevlečene platnice; gumbi in sklepa odpadla; pri vezavi uporabljeni pergamentni listi s tekstom iz 4. stoletja.

Filigran: razpeta živalska koža.

F. 1—158. Postila. „Receperunt mercedem suam. Mt. VI°. Omnes qui nunc in carnisbriuiio × glorificare patrem et... Amen“.

f. 158': prazno.

f. 159—185': pregled vsebine sv. pisma starega in novega zakona.

f. 186—189': prazno.

f. 190—211': razlaga Markovega evangelija, pogl. 1—16.

f. 212—227: nadaljevanje teksta s fol. 1—158.

f. 227'—233': prazno.

128

Papir; — 15. stol., sredina; — 29 × 21 cm; — 330 fol. (= 14 seksternijev + 1 kvat. + 4 sekst. + 1 kvint. + 5 sekst. + 1 sept. + oktarnij + 1 ternij); — gotška knjižna kurziva, 2 stolpca, ena roka; — sodobna vez v lesene z rjavim usnjem prevlečene platnice; v platnice vtisnjene rozete, ornamentalni pasovi, kvadrati s korakajočim jelenom itd.; na hrbtu listič z beležko iz 16./17. stol.: „Lombardus“; sklepa odpadla.

Filigran: križ; volovska glava z rozeto med rogovi; mestno obzidje s tremi stolpi; tehtnica v krogu.

F. 1—2': prazno.

f. 3—328. Petrus Lombardus: Libri sententiarum. „Cypientes aliquid de penuria × usque uia duce peruenit etc.“

f. 328'—330': prazno.

129

Papir; — 15. stol., sredina; — 28.5 × 21 cm; — 413 fol. (= 31 seksternijev + 3 sept.); — gotška knjižna kurziva, dva stolpca, ena roka; — sodobna vez v lesene z rjavim usnjem prevlečene platnice, v te vtisnjeni ornamentalni okraski; dva sklepa in gumbi odpadli; na hrbtu listič z zapisom 16./17. stol.: „D. Thom. Pars III“.

Filigrana: volovska glava z rozeto med rogovi; tehtnica v krogu.

F. 1—1': prazno.

f. 2—399. Thomas. Super tertio sententiarum. „In nomine patris et... Amen. Cum desiderarem vestris caritatibus × domino largiente“ (uvod). „In prima distincione × virtus et fortitudo per... Amen.“

f. 400—400': prazno.

f. 401—413: vsebinsko kazalo.

f. 413': prazno.

Sl. 51. Maribor, Škof. bibl., kod. 148, f. 39, iniciala O.

130

Papir; — 15. stol., sredina; — 30 × 21,5 cm; — V + 141 fol. (= 1 ternij + 8 seksternijev + 1 ternij + 1 okternij + 1 kvat. + 1 sekst. + 1 kvat. + 3 listi; od tega manjka po 1 list od 1. sekst., 2. ternija [med f. 101/2], 1. okternija [med f. 113/4] in 1. kvat. [med f. 120/1] ter trije listi od zadnjega kvaternija); —

gotska knjižna kurziva; en stolpec na f. 49—101' in 103'—112, ostalo dva stolpca; dve glavne roke (1. roka: f. 1—48', 102—120, 122—138'; 2. roka: f. 49—101'); — sodobna vez v lesene, deloma z belim usnjem prevlečene platnice; na hrbtu od roke 16/17. stol.: „Beraldi de Soto super Almaiorem Commentaria“, „De Cephalea et Emigranea“; sklep odpadel.

Filigrani: tehtnica v krogu; nakovalo; zvon; pokoncu stoječ kozorog; črka R.

F. I—V'. „Tabula super comento 9 Almansoris kaus, continens c. 92“. Dodano od druge poznejše roke „Autor Geraldus de Solo“. Na istih folijih beležke o zdravilih in boleznih, recepti in podobno.

f. 1—122. „Dolor capitis. Cephalea. Super 9 Almansoris commentum Geraldii de Solo. De cephalea et emigranea. Notat circa rubricam × creatorum omnium cui... Amen.“

f. 112'—115'. „Incipit tractulus magistri Johannis de chirurgia et flebotomia. Medelam morborum × vlcam carnis. Et sic est finis. Deo gracias.“

f. 115'—121': spis o garjah („scabies“), slede recepti in beležke medicinske vsebine.

f. 122—138': dodatki in nadaljevanje teksta na f. 1—112.

f. 139—141': deloma prazno, deloma razni recepti medicinske vsebine in podobno, od različnih rok.

Na notranji strani sprednjih platnic: „Is(te) liber est Heinrici Rugeris de Pegnitz, emptus ab b. G. Swenbenbrueg 48“. (Pegnitz juž, od Beyrutha na Bavarskem).

131

Pergament; — 15. stol., sredina; — 33 × 22 cm; — 126 fol. (= 1 kvint., od katerega je prvi list prilepljen na sprednje platnice + 1 seksternij + 10 kvinternijev + 1 ternij, od katerega je zadnji list prilepljen na zadnje platnice); — gotska knjižna minuskula, dva stolpca, ena roka; — sodobna vez v lesene, z belim usnjem prevlečene platnice, dva sklepa odpadla, na platnicah od sodobne roke: „Magister Nycolaus de Gorra super Matheum“.

F. 1—1': prazno.

f. 2—125': „Egredimini et videte filie Syon × non tacerem“ (predgovor f. 2—4'). „Incipit capitulum primum. Liber generacionis Jesu Christi. Sicut fluuius × de forma baptismi. Expliciunt dicta magistri Nycolai de Gorra super Matheum. Deo gracias.“

f. 126—126': prazno.

Na notranji strani sprednjih platnic: „Istum librum emit magister Johannes Spiess de Rotenburga. Anno 1468.“ Na notranji strani zadnjih platnic: „Istum librum emi a quodam fratre ordinis minorum pro 7 antiquis saxagenis, et fuit cuiusdam fratris de ordine eodem, nominato Peterman, pro tunc confessore in Weissenfels“.

Papir; — 15. stol., sredina; — 30,5 × 21,3 cm; — 331 fol. (= 2 lista + 5 kvint. + 3 listi + 1 sekst. + 19 kvint. + 2 sekst. + 5 kvint.); — gotska in humanistična minuskula, dva in eden stolpec, 12 rok (fol. 3—141'; 144—147' in 256—257'; 148—160'; 161—164; 164'—167'; 168—230'; 230'—255'; 258—286'; 287—289'; 292—313; 314—321'; 322—331); kodeks je uvezan iz štirih delov (1—147', 148—167', 168—257', 258—331'); — sodobna vez v lesene platnice, kate-
 re so na hrbtu prevlečene z rdečim usnjem; na ostankih kovinastih okovov je v reliefu upodobljen „Agnus Dei“; na zadnjih platnicah od sodobne roke: „Lectura quarti decretalium“, isto s signaturo Q XV na prav tam prilepljenem lističu; na hrbtu od roke 16/17. stol.: „Lectura quarti Decretal.“

Filigrana: trovrhata gora s križem na srednjem vrhu; razpeta živalska koža.

F. 1—2': prazno.

f. 3—141'. „Incipit materia de sponsalibus siue rubrica de sponsalibus. In nomine sancte... die XXVIII decembris, antistite domini nostri Jesu Christi 1441. Sequitur rubrica de sponsalibus × non sint correcte... Padue primi iulii 1441, hora XII cum dimidia, in scolis meis consuetis.“

f. 142—143': prazno.

f. 144—147': citati iz 1. do 4. knjige dekretalij.

f. 148—160'. „(I)n nomine domini. Amen. Quia circa arborum consanguinitatis et affinitatis declarationum...“

f. 161—164. „(C)irca lecturam arboris diuersis olym diuersum modum tenentibus Johannes de Deo Hispanos post illos lecture ipsius arboris nouum modum assumens...“

f. 164'—167': traktat o „arbor consanguinitatis“ (z rodovniki).

f. 168—255'. „(T)rinus utriusque. Famosum est altum deuotum ac spirituale...“ (traktat o grehah, pokori, spovedi, odpustkih itd.).

f. 256—257': citati iz 4. in 5. knjige dekretalij.

f. 258—286'. „Tractatus consciencie et diuersorum casuum fori conscienciosi. Quia plerique prelati × perfrui beatorum in secula...“

f. 286'—289': juristični citati in beležke.

f. 290—291': prazno.

f. 292—313. „(A)b excommunicato. Ista est famosa decretalis × attribuere me existimetis.“

f. 313': prazno.

f. 314—318. „(C)irca secundum dubium...“

f. 318'—321'. „(Q)uidam modus in. Ut dominus Anto de Butrio...“

f. 322—331: pregled cerkvenega prava v izvlečku.

Na notranji strani zadnjih platnic: „Iste liber spectat monasterio beate Marie Virginis in Walderbach Ratisponensis diocesis, mihi mutuatus 93. Vlricus“

Tenofelder intunc manasterio prepositus subscripsit.“ (Walderbach severo-vzhodno od Regensburga.)

133

Papir; — 15. stol., sredina in druga polovica (f. 2—84: leta 1464, f. 84'—119: leta 1456); — 29,5 × 21 cm; — 213 fol. (= 1 list + 4 sekst. + 1 sept. + 10 sekst. + 1 kvint. + 1 sekst. + 1 kvat.); — gotska knjižna kurziva, šest glavnih rok (2—38, 38'—174, 184—188', 189—192', 206—208', 209'—211); kodeks je uvezan iz štirih delov (1—123', 124—183', 184—205', 206—211); — sodobna vez v lesene, z rjavim usnjem prevlečene platnice; v sprednje platnice je vtisnjen ornamentalen okvir, izpolnjen s paralelogrami z upodobljenim dvoglavim orlom v poletu in stiliziranim lilijnim cvetom; v zadnje platnice so vtisnjene rozete in napisni trakovi z imenom „Mara“; gumbi in sklepa odpadla.

Filigrani: nakovalo v krogu; tehtnica v krogu; križ v krogu; glava v profilu s trakom preko čela; tehtnica v kombiniranem krogu — kvadratu.

F. 1—1': prazno.

f. 2—84: „Auctores operis: Dyonisius, Hylarius, Crisostomus, Beda, Ysedorus (!) Augustinus, Simachus, Cassiodorus, Haymo, Rabanus, Rabimoysses, Damascenus, Ambrosius, Odrienes (!), Gregorius, Bernhardus, Jeronimus, Anshelmus, Esicius, Adamancius. Et post hoc sequitur dominica prima adventus etc. Dominica prima adventus. Quecumque scripta sunt. Rom. XV. Vt sufficienciam...“ (uvod). Slede odlomki iz del omenjenih avtorjev, za uporabo pri pridigah ob nedeljah in praznikih cerkvenega leta, kakor to kaže kazalo na fol. 81'—84. Na koncu: „+ 64 + 4:5798. Wart recht.“

f. 84'—119. Liber scintillarum. „Iste libellus maxime in primis...“ Uvod, nato citati iz evangelijev in cerkvenih avtorjev. Na koncu: „Est finis huius libri in die Maximiliani, anno domini 1465° etc.“

f. 119'—122: „Sequitur hystoria de corpore Christi“.

f. 122'—123': razlaga raznih latinskih izrazov, na koncu: „Hec magister Bartholomeus Parisie in libro sapiencie astrologus.“

f. 124—174: evangeliji in razlage posameznih evangelijev.

f. 174'—182: prazno.

f. 182': „Nomina prophetarum etc.“

f. 183—183': prazno.

f. 184—188': latinski in odgovarjajoči nemški prevodi izrekov iz Sv. pisma, razdeljeni v osem poglavij.

f. 189—192': „Pro salutacione in Jesu Christo...“

f. 193—205': prazno.

f. 206—208': gradivo za tri pridige.

f. 209: prazno.

f. 209'—211: „Sacra sinodus que conuenit in Salzburga anno domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo primo...“ (poročilo o salz-

burški sinodi iz leta 1451). Na koncu „Collacionatum per me Leonardum Dietterstarffer notarium in premissum“.

f. 211: beležke o „dolor“.

134

(Stara sign.: A. I. 34.)

Papir; — 1458 (gl. f. 473'); — 29 × 21,5 cm; — 475 fol. (= 39 sekst. + 1 kvat., od katerega manjka en list); — gotška knjižna kurziva, dva stolpca, ena roka (f. 1—473'); — sodobna vez v lesene, z rjavim usnjem prevlečene platnice; sklepa in gumbi odpadli; na notr. strani sprednjih platnic perg. list s hebrejskim tekstom.

Filigran: nakovalo v krogu.

F. 1—473': *S v e t o p i s m o* starega zakona, s predgovori sv. Hieronima. Na koncu (f. 473'): „Deo gracias 1458“; — f. 474—475: prazno; — f. 475': „Dispositio veteris ac noui testamenti infra ordinem et numerum librorum;“ — notr. stran zadnjih platnic: „Hic signantur libri veteris et noui testamenti infra ordinem.“

Na notr. strani sprednjih platnic: „Ego Symon Goliss de Furstenveld emi hunc presentem librum a fratre Hainrico ordine predicatorum pro V libris et III solidis, sub anno domini 1466, sexta die kalendis februarii“.

135

Papir; — 15. stol., sredina in druga polovica; f. 160—243': 1458; f. 22—44', 46—53: 1462; f. 10—21, 61'—63': 1463; f. 64—111: 1467; — 29 × 21,5 cm; — 247 fol. (= 1 sekst., od katerega je prilepljen prvi list na platnice, zadnja dva sta pa odrezana + 3 sekst. + 1 kvint. + 1 kvat. + 11 sekst. + 1 okternij + 3 sekst.); — gotška knjižna kurziva, eden (f. 22—44') in dva stolpca (ostalo), tri roke (1. r.: 1—159'; 2. r.: 160—204' in 212—216'; 3. r.: 204'—211' in 216'—247'); — sodobna vez v lesene, z rjavim usnjem prevlečene platnice; sklep odpadel; kodelks je uvezan iz treh delov (1—111', 112—159', 160—247').

Filigrani: tehtnica v krogu s šesterokrako zvezdo na vrhu, tehtnica v kombiniranem krogu — kvadratu; tehtnica sama; črka A; navskriž položena meča; nakovalo v krogu.

F. 1—6'. „Incipit k a l e n d a r i u m, in quo reperitur, in quo anno, mense, die et indicione quodlibet ewangelium tam de sanctis quam de tempore sit factum.“

f. 7—7'. „Item secundum Remigium, Bernhardum et Augustinum. Jesus Christus natus...“ (na kronološki način razporejeno Kristusovo življenje).

f. 8—9': prazno.

f. 10—21. „Simpliciores et minus expertos confessores de modo audiendi confessiones informare cupiens aliqua in hoc tractatu × ammonicionibus impulsabis etc. Deo gracias. Et sic est finis. Anno domini etc. 63. S. G.“

f. 21': prazno.

f. 22—44'. „Ecce nunc tempus... Duo sunt tempora hominis × in quo nos custodiat qui... Amen. Etc. Finis conceptorum reuerendi magistri Nicolai Tinchkelspuchel de tribus partibus penitencie, sed sunt scripta per me Symonem Goliss de Furstenfeld, sub anno domini etc. 62' etc. Deo gracias.“

f. 45—45': prazno.

f. 46—53. „(Q)uodcumque solueris... Hec verba Christus × indulgencias facere etc. Simon Golis. (H)ec est finis tractatus indulgenciarum magistri Johannis Gewss, scriptum per me Symonem etc. Anno 62. Etc. Deo gracias.“

f. 53—55': prazno.

f. 56—61. „Vtrum caro et sagwis (!) Christi visibiliter in sua propria forma totaliter et secundum aliquam sui partem habeatur hic in terra. Quia sic caro × humane vtilitati etc. Deo gracias.“

f. 61'—63'. „Notandum quod beata virgo × qui solus es. Etc. Deo gracias. S. G. 63. Determinacio Pauli de Veneciis super opinionem conceptionis virginis gloriose etc.“

f. 64—111. „Misit verbum suum × diuine iusticie cui sit honor... Expliciunt questiones quarti sentenciarum numero .d. et XLI. Amen. Symon Goliss de Furstenfeld scripsit sub anno 1467. Simon. Anna. 1467.“

f. 111': prazno.

f. 112—159'. „Titulus super compendium theologicę veritatis“ (do fol. 112'). „Primus liber est de natura diuinitatis. Quod deus est. Capitulum I. Deum esse × de terminalibus. Amen“ (6. in 7. knjiga manjkata.).

f. 160—243'. „Prologus. Uenite ambulemus... Ysaias 20. Qui uolumus prout...“ „Diuino primitus inuocato auxilio × dominum nostrum saluatorem qui... Expliciunt 12 articuli fidei anno etc. 58. Pro tabula exposicionis simboli apostolorum...“ (Kazalo na fol. 237—243'.)

f. 243'—247'. „Inhibiciones tempore pascalis. In concilio generali a papa Innocencio 3°...“

136

Papir; — 15. stol. sredina in druga polovica (f. 1—180': l. 1460); — 28.5 × 21.5 cm; — 240 fol. (= 20 seksternijev); — gotska knjižna kurziva. dva in en stolpec, dve glavne roke (1—192', 193—226); — sodobna vez v le-sene, z rdečim usnjem prevlečene platnice; sklepa manjkata; na sprednjih platnicah listek s sodobnim zapisom „Tractatus multi et boni in theologia et de peste, ars memorie“; istotam spodaj „Consiliator Petrus de Abano“; na hrbtu od roke 16./17. stol. „D. Th. Tractatus super Pr. nr.“; na notranji strani sprednjih platnic seznam vsebine, sestavljen od kasnejše roke; kodeks je uvezan iz treh delov (1—180', 181—192', 193—240').

Sl. 52. Maribor, Muzej, kod. 156, f. 121, iniciala C.

Filigrani: trovrhata gora s križem na srednjem vrhu; tehtnica v krogu; tehtnica v kombiniranem krogu — kvadratu; tehtnica sama; v profilu upodobljen korakajoč krilati pol konj — pol orel; volovska glava z rožo med rogovi.

F. 1—10'. „Tractatus sancti Thome de Aquino super pater noster. Pater noster. Inter alias oraciones × nos a malo. Amen. Sequitur.“

f. 10'—38. „Tractatus Alberti Magni de virtutibus“ (f. 10'—11': vsebina, f. 11—38: tekst, „Sunt quedam vicia × virtutes enarrare etc. Et sic est finis. 1460...“

f. 38—41. „Incipit tractatus memoratiue artis. De arte memoratiua. Circa artem memoratiuam × ad dei laudem qui...“

f. 41'—56. „Incipit tractatus sancti Thome super symbolum apostolorum. Credo in in (!) vnum deum × perducere dignetur. Explicit...“

f. 56'—62. „Tractatus de confessionibus audiendis, continens cautelas bonas cuiusdam deuoti doctoris Parisiensis. Et si virtus × mora scientia etas etc. Finis... anno domini 1460.“

f. 62': prazno.

f. 63—68'. „Tractatus de corpore Christi, quomodo homo se preparare debet ad huiusmodi sacramentum. Ad honorem gloriose × prestare dignetur. Amen.“

f. 68'—84'. „Incipit tractatus doctoris venerabilis fratris Thome de Aquino de regimine principum, ad regem Cipri. Cogitanti mihi × quia vero etc. Et sic est finis.“

f. 85—89. „Incipit responsio fratris Thome ad magistrum ordinis, super quibusdam articulis etc. Reuerendo in Christo patri fratri Johanni × nullatenus requirebat etc. Explicit.“

f. 89—93'. „Incipit responsio fratris Thome super quibusdam articulis, ad lectorem Venetum etc. Litteris uestris × suffragia rependatis etc. Amen. Explicit.“

f. 93'—97. „Incipit tractatus de sortibus fratris Thome de Aquino,¹ ordinis predicatorum, ad magistrum Jacobum de Thouengo... Postulauit a me × aliquid bonum etc. Explicit.“

f. 97—97'. „Incipit tractatus fratris Thome de Aquino, ordinis predicatorum, de iudiciis astrorum, ad quandam militem etc. Quia quesuisti × iudiciis astrorum etc. Explicit.“

f. 97'—100. „Incipit tractatus doctoris venerabilis fratris Thome de Aquino, ordinis fratrum predicatorum, de motu cordis, ad magistrum Jacobum de Castro celi etc. Sic scribitur in libro × dicta sufficiant etc. Explicit.“

f. 100—104. „Incipit tractatus fratris Thome de Aquino, ordinis predicatorum, de principiis nature, ad fratrem Siuestrum. Quoniam antequam × omnium aliorum. Explicit.“

f. 104—111. „Incipit tractatus fratris Thome de sacramentis ecclesie et de articulis fidei. Prologus ad archiepiscopum Panormicarum“ (f. 104'). „Postulat a me × eorum vitandi“ (prolog). „De 1° articulo. In primis igitur × ad quam gloriam. Amen. Explicit.“

f. 111—113'. „Incipit tractatus fratris Thome de occultis operationibus nature. Quoniam in quibusdam × dicta sufficiant. Amen. Explicit.“

f. 114—136'. „De arte memoratiua tractatus. Memoria fecunda...“

f. 137—143. „Sermo in cena domini ad clerum. Thema. Cepit lauare... Explicit sermo..., anno domini MCCCC60, Salczburge.“

f. 144—144': prazno.

f. 145—174. „Tractatus de perfeccione vite spiritualis sancti Thome. Quoniam quidam × faciem amici sui etc. Ex sic est finis... anno domini MCCCC60, regnantibus Pio papa secundo et Friderico tercio² Romanorum imperatore, duce Austrie.“

f. 175—180: prazno.

f. 180: „Optima recepta contra pestem“ (od kasnejše roke).

f. 181—192'. „Tractatus de medicis et medicina, collectus a fratre Johanne de Capistrano, et presertim de clericis volentibus medicari. Queritur an tempore pestis × tangit me-

¹ kor. iz aliquino.

² tercio dodano od poznejše roke.

dicos. Explicit tractatus... collectus Wratislaue,¹ anno domini MCCCCLI. regnantibus Friderico tercio imperatore et Nicolao papa quinto. Et Friderici tempore incepit persecucio cleri fere per totum mundum vnde antiquitus ...” — Slede historične notice o kölnskem nadškofu, nato iz l. 1460. o nadškofu iz Mainza, škofih iz Eichstäta, Bamberga in Würzburga, bavarskem vojvodu Ludoviku, ogrskem kralju, kralju Juriju Poděbradu, utrakvistih itd.

f. 193—226. Humbertus O. Pr., De potestate terrena. „(C)vm pars illustris ecclesie × clamare ad deum 120“ (f. 194). „Incipit liber primus fratris Hymberti 5^{ti} magistri ordinis predicatorum. Quod potestas terrena potius timenda quam appetenda. Cvm inordinatus...“ f. 226’—240’: prazno.

137

Papir; — 15. stol, sredina in druga polovica; f. 142—165’: l. 1466; — 29,5 × 22 cm; — 170 fol. (= 4 sekst. + 1 kvat. + 4 kvint. + 1 sekst., od katerega manjka zadnji list + 2 sekst. + 1 kvat., od katerega sta odrezana dva lista + 1 ternij, od katerega sta odrezana dva lista + 17 listov + 1 sekst.); — gotška knjižna kurziva, osem glavnih rok (1.: 2—56’; 2.: 57—76’; 3.: 77—107; 4.: 108—117 in 121—132’; 5.: 117’—120’, 132’—136’, 138—141’; 6.: 117’—118 in 137—137’; 7.: 142—157; 8.: 157—165’ in 167—169’); — kodeks je uvezan iz štirih delov (1—56’, 57—107’, 108—141’, 142—170’); — sodobna vez v lesene, z belim usnjem prevlečene platnice; kovinasti gumbi in sklepi manjkajo; na zunanji strani sprednjih platnic je zabeležena od roke 15. stol. vsebina kodeksa.

Filigrani: volovska glava z rozeto med rogovi; glava enorožca; krog z zvezdama.

F. 1: radi vlage je tekst deloma zabrisan, deloma manjka.

f. 1’: prazno.

f. 2—48’. *Speculum humane salvationis*. Tekst v začetku deloma nečitljiv, deloma pomanjkljiv. Od naslova je mogoče še čitati: „... cuiusdam noue conpi... speculum humane sal...“; f. 2—3’: vsebina, f. 4—4’: uvod, f. 4’—48’ tekst. „Primum capitulum. De casu Luciferi et de creacione hominis. Incipit speculum humane saluationis...“

f. 48’—56’. „Molitive, govori in drugo. Na koncu „Finito libro sit laus et gloria Christo. Benedicat me Marcus, Matheus, Lucas, Johannes. Empmzamus Sennahoi, Sucram, Swetham, Sacul em tacideneb.“

f. 57—107. *Vita beatae Virginis Mariae*. „Cum (...) sorum sanctorum gesta × vita beate Virginis appellaretur“ (uvod). „Incipit prologus in vitam... Virginis Marie... Sanctus Epyphanus doctor veritatis × Jesum collaudare. Explicit prologus. Incipit vita... In ciuitate Nazareth × Explicit liber... Virginis Marie que...“

¹ pred Wratislaue črtano Erfor.

f. 107': prazno.

f. 108—117: „Te igitur clementissime pater. Primo sciendum quod...“ (traktat o mašnih molitvah in obredih).

f. 117'—120': pridige (z nemškimi glosami).

f. 121—132': nadaljevanje teksta s f. 108—117.

f. 132'—137': pridige in gradivo za pridige (z nemškimi glosami); na f. 137' med drugim recept „Regonem (!) contra pestilenciam magistri Wilhelmi de Walis.“

f. 138—141'. Precepta synodalia.

f. 142—165'. „Opus super summam Remundi.“ Na koncu: „Finitus est anno LXVI°, sabbato ante Letare, per manus Christiani. Explicuit opus super summam Remundi.“

f. 166: prazno.

f. 166': načrt za pridigo „dominicum (!) 4^{or} temporum.“

f. 167—169'. „De sancto Anselmo curiale et de beata virgine Maria. Beatus beatus (!) Anselmus longo tempore × ex corde concipiebantur. Et sic patet finis. Explicuit expliciunt per manus cuiusdam socii.“

f. 170—170': razne beležke.

138

Papir; — 1470 (gl. f. 386); — 28.5 × 21 cm; — 390 fol. (= 1 sekst., od katerega so trije listi odrezani + 16 sekst. + 1 kvint. + 2 sekst. + 1 kvint. + 2 sekst. + 1 kvint. + 1 sekst. + 1 kvint. + 3 sekst. + 1 kvint. + 6 sekst. + 4 listi); — gotška knjižna kurziva, dva stolpca, ena roka; — sodobna vez v lesene, z rdečim usnjem prevlečene platnice; v usnje vtisnjeni ornamentalni pasovi, rozete itd.; sklepi odpadli; fol. 236—240 bi morali pravilno biti uvezani za sedanjim fol. 245.

Filigrana: tehtnica v krogu; uncialna črka M s križem na vrhu.

Iniciale, s peresom risane, nekatere kolorirane z rdečo barvo.

F. 1—9': prazno.

f. 10—386. „De ordine predicatorum“. „Quia saluator noster...“ Na f. 379—386 vsebinsko kazalo. Na koncu „Anno domini millesimo .CCCC.^oLXX.^o Laudetur deus et sancta mater eius. Jesus.“

f. 386'—390': prazno.

139

Papir; — 15. stol., sredina in druga polovica (f. 1—161 pred l. 1472); — 28.7 × 21.5 cm; — 246 fol. (= 12 sekst. + 1 oktarnij + 1 list + 7 sekst. + 1 list); — gotška knjižna kurziva, dva stolpca, dve roke (ff. 1—161, 162—245') in dva dela (ff. 1—161', 162—246'); — sodobna vez v lesene, z rdečim usnjem prevlečene platnice; na hrbtu od roke 16. stol. (?) „Sermones“; za ovoj in pri vezavi uporabljeni fragmenti antifonarija na perg., od roke 14. stol.

F. 1—161. Pridige za dobo od Velike noči do adventa. Na koncu: „Et sic est finis huius operis, deus laudetur.“ Nato od druge roke: „Orate pro anima Vdalrici sacerdotis et huius libri scriptoris, cuius anima requiescat in pace. Amen. Obiit autem anno domini 1472, sequenti die post Gerdrudis.“

f. 161': prazno.

f. 162—245': „De sanctis sermones“ (f. 162—185' pridige za Marijine praznike, f. 186—245' za svetniške praznike in druge prilike).

f. 246: prazno.

f. 246': beleške za pridigo na besede „Gaudete et exultate...“

140

(Stara signatura: C. IX. 50.)

Perg.; — 15. stol., druga polovica, pred l. 1484; — 37 × 28 cm; — VIII fol. + f. 1—127 + V fol. + f. 128—253 (od teh manjkajo foliji 11, 51, 73, 74, 76, 77, 84, 85, 97, 98, 127, 240—247, dva nenumerirana folija za l. 127 in najmanj dva folija za l. 253); — prvotno je kodeks obsegal 12 kvat. + 2 lista + 3 kvat. + 2 ternija + 7 kvat. + 1 ternij + 1 kvint. + 7 kvat.); — psalteriala, ista roka je napisala tekst na fol. III—VIII' in 1—252'; — sodobna vez, lesene z rjavim usnjem prevlečene platnice; v usnje vtisnjene rozete, ornamentalni pasovi in podobno; v sredi zunanje strani obeh platnic rozeta iz kovine; od vogalnih okovov sta dva zadaj odpadla, ob robu okovov napis AVE * MARIA * GRACIA * PLENA * DOMIN; dva sklepa skoraj popolnoma odpadla, na ostanku enega napis AVE * MARIA * GRACIA.

Iniciale. F. 1, črka A, v modri barvi; v loku črke sedi Kristus, ogrnjen v rdeč plašč, z desnico blagoslavlja; proti Kristusovi glavi sta nastavljena zelena puščica in rdeč meč; okoli teksta vitice s cvetlicami in pticami.

F. 112, črka S, zelena, na zlatem dnu v rdeče - modrem okvirju. V črko vrisana zidana hišica z rdečo streho in zapahnjnimi vrati. Skozi okno gledata Mati Božja in sv. Peter. Nad streho golob — sv. Duh.

Na listu, ki sledi fol. 127, črka T, modra, na zlatem dnu v zeleno - rdečem okvirju. Okoli teksta rastlinsko - cvetlični ornament z vrisanim pavom.

F. 128, črka D, modra, na zlatem dnu v zeleno - rdečem okvirju. V loku črke Kristus, do ledij gol, z ranami in trnjevo krono, naslikan kako vstaja iz groba. Ornamentalne vitice.

F. 226, črka E, modra, na zlatem dnu, v zeleno - vijoličastem okvirju. V loku črke sv. Peter, oblečen v modro obleko in rdeč plašč, v desnici ključ. Ornamentalne vitice. (Gl. sl. 47.)

F. I: signatura C. IX. 50 in zapis „Friderici ab Hollenegg“ od novejše roke.

f. I'. Sodobni zapisi: „Ain mespuech. Das puech hat kaufft her Wolfgang von Trautmanstarff, ritter vmb XXX¹ gulden, an sand Florians-tag, anno domini etc. LXXXIII¹ jar.“ — „Anno Cryssty 1510 jar hat

¹ Popravljen v XXXI.

dieses puech khaufft herr Frydrych vonn Hollnegkh, aus dem Muer khlaster zu Grätz, von den minor pruedernn der zeytt darinen w-
nundt, vmb viervirdzwaitzig reinisch gullden, vnd zu Sanndt Gillgn
pfarrkhirsch zu Graetz gegeben.“ Slede imena datirana z letnico 1560
„Killiann Wuerhret“ (?), „Xber von Hollnegkh“ in „E... Rostenberger.“

f. II—II': podatki za zgodovino rodbine Hollnegkh, napisani v
16. stol.

f. III—VIII: koledar (svetniki kažejo na salzburško diecezo).

f. 1—253'. *M i s a l.* — (f. 1—165' „Dominica prima in aduentu do-
mini: Ad te leuau...“; — f. 165'—226 „Sequitur de sanctis“; — f. 226
do 253' „Incipit commune sanctorum“; konec manjka).

141

Papir; — 15. stol., druga polovica; — 28·7 × 22 cm; — 260 fol. (= 8
seksternijev + 1 kvat. + 13 sekst.); — gotška knjižna kurziva, dva stolpca,
ena roka; — sodobna vez v lesene, z rdečim usnjem prevlečene platnice; vo-
galni okovi in sklepa odpadla; v usnje vtisnjeno: kvadrati s ptico z razprtimi
krili; napisni trakovi z besedo „Maria“; rozete, lilijini cvetovi itd.; kot ovoj
služi pred in za tekstom samega kodeksa po en perg. list, popisan z antifo-
narnim tekstom v okrogli minuskuli iz druge polovice 11. stol.; na hrbtu ve-
zave od roke 16. stol. (?): „Hugonis Sermones“.

Filigrani: tehtnica v krogu; navskriž položeni puščici; tehtnica
z zvezdo.

F. 1—251'. „Incipiunt sermones dominicales super ewan-
geliis de tempore, editi per venerabilem virum Hugonem de Prato,
ordinis fratrum predicatorum. (E)cce dabit... Ps. 67. Quamuis a multis
× fructum allaturi“ (predgovor). — „Dominica 1^a aduentus domini
sermo de ewangelio × in regno dei etc. Et sic est finis.“

f. 252—255'. „Sermo ad clerum.“

f. 256—260': prazno.

142

Pergament; — 15. stol., druga polovica; — 36·5 × 27 cm; — 57 fol.
(= 1 list + 7 kvaternijev + 1 list; od šestega kvaternija manjka med fol.
44/45 en list [kanonska slika]); — psalterialis, ena roka, en stolpec; — so-
dobna vez v lesene, z rjavim usnjem prevlečene platnice; v platnice vtis-
njena gotška ornamentika; dva sklepa odpadla; na sprednje platnice je pri-
lepljen listek s sodobnim zapisom: „Ordines habite adoremus .7. bris“; na
hrbtu listek z zapisom od roke 16/17. stoletja: „Ord(ines) Clericorum gene-
rales in Septemb.“

Iniciala T na fol. 45, izdelana v zlati, rdeči, modri in zeleni barvi,
z ovijačami.

F. 1—1' (ovojni): prazno.

f. 2—7'. „Incipiunt ordines generales de mense septembris. Sabbato quatuor temporum eiusdem...”

f. 7—57. „Ordo ad clericum faciendum”.

f. 57': prazno.

143

Papir; — 15. stol., druga polovica; — 21,5 × 14 cm; — VIII + 112 fol. (= 25 kvaternijev); — gotška knjižna minuskula, en stolpec, ena roka; — sodobna vez v platnice iz lepenke, prevlečene z rjavim usnjem; sklepi odpadli; na hrbtu listič z zapisom: „Liber de Con(ser)cracione ecclesiae, altaris, coemiterii”.

Filigran: sidro v krogu z zvezdo nad samim krogom.

F. I—I': prazno.

f. II—II': „Ad consecrationem ecclesie hec sunt necessaria”; — f. III—IV': „Ordo ad pueros consignandos”; — f. V—VIII': prazno; — f. 1—33: „Ordo in consecratione altaris”; — f. 33—43': „Ordo in consecratione cimiterii”; — f. 43'—50': „Ordo benedictione campane”; — f. 50 do 62: „Ordo in consecratione ecclesie”; — f. 62'—66: „Ordo in reconciliacione ecclesie”; — f. 66'—71: „De reconciliacione ecclesie officium”; — f. 71'—76: „Ordo in reconciliacione cimiterii”; — f. 76'—92': „Ordo qualiter ordines celebrentur”. — f. 93—112': prazno.

144

(Stara signatura: C. IX. 10. a.)

Perg.; — 15. stol., konec, ali začetek 16. stol.; — 37 × 27 cm; — 56 fol. (= 7 kvat.); — gotška psalteriala, ena roka, en stolpec; — sodobna vez v lesene, z usnjem prevlečene platnice.

Iniciale v modri, zeleni, rumeni, vijoličasti in zlati barvi, z viticami ob tekstu, večje na f. 1 (O) in 46 (T).

F. 1—56'. „Ordines sabbato sancto pasce dicte per dominum episcopum.” Konec na zadnjem listu manjka.

145

(Stara signatura: C. IX. 10. b.)

Perg.; — 15. stol., konec, ali začetek 16. stol. — 37 × 26 cm; — 57 fol. (= 1 kvint., od katerega manjka en list med f. 9/10 + 4 kvat. + 1 okternij); — pismo, roka, stolpec in vezava kot v kodeksu pod št. 144.

Iniciale kot v kodeksu pod št. 144, večji in bolj bogato ste izdelani iniciali na f. 1 (O) in f. 46 (T).

F. 45'. Celostranska kañonska slika v okviru modre, rdeče, vijoličaste in zlate barve (26 × 18 cm). Kristus visi razpet na križu, katerega spodaj čepeč objema sv. Magdalena, oblečena v modro obleko. Na levi (od gledalca) stoji Mati Božja v zlati obleki z modro ornamentiko in modrem

plašču, ki ga ima potegnjenega preko glave. Na desni stoji sv. Janez v halji vijoličaste barve in rdečem, modro podšitem plaščem. Ob njem na tleh mrtvaška glava. Ozadje je izpolnjeno z zlatimi štirioglatimi polji, ornamen-tiranimi z belo, modro in vijoličasto barvo. (Gl. sliko 48.)

F. 1—1': prazno.

f. 2—57'. „Ordines clericorum generales sabbato quatuor temporum post festum penthecostes.“

146 (Stara signatura: C. 10. IX. c.)

Perg.; — 15. stol., konec, ali začetek 16. stol.; — 37 × 27 cm; — 61 fol. (= 1 kvint., od katerega manjka en list med f. 9/10 + 6 kvat. + 1 binij); — pisava, roka, stolpec in vezava kot v rokopisu pod št. 144.

Iniciale kot v rokopisu pod št. 144, večje na f. 2 (O), 48' (P) in 50 (T).

Na f. 2 pod tekstom narisana škofovska mitra, palica, grba kot v rokopisu pod št. 151 in iniciali E P, kar se nanaša na lavantinskega škofa Erharda Paumgartnerja (1487—1508).

F. 1—1': prazno.

f. 2—61'. „Ordines clericorum generales sabbato quatuor temporum in quadragesima.“

147 (Stara sign.: C. IX. 11.)

Pergament; — 15. stol., konec, ali začetek 16. stol.; — 36 × 26 cm; — 139 fol. (= 1 list + 14 kvat.; od zadnjega kvaternija odrezana dva lista); — psalterialis, en stolpec, ena roka; — sodobna vez v lesene, z rjavim usnjem prevlečene platnice; sklepa odpadla; na sprednjih platnicah zapis „Ecclesie Laventinensis“.

F. 1—1': prazno; — f. 2—11': „Incipit ordo qualiter pontifex preparare se debeat quando missam est celebraturus“; — f. 12—38': „Ordo ad benedicendam ecclesiam“; — f. 38'—55': „Incipit ordo ad consecra-cione altaris“; — f. 55'—61': „De cimiterii benedictione“; — f. 61'—68': „Sequitur de reconciliacione cimiterii“; — f. 68'—69': „De reconcilia-cione cimiterii per se seu ecclesie reconciliacione“; — f. 69'—72': „Con-signando pueros“; — f. 72—96: „Ordines“; — f. 96—105: „Ordinacio presbiterorum“; — f. 105—131: „De examinatione, ordinatione et conse-cracione episcopi rubrica“; — f. 131—133: „Benedictio arrarum“; — f. 133'—139: „Ad ornamenta pontificalia uel sacerdotalia benedictio“; — f. 139': prazno.

148 (Stara signatura C. IX. 12.)

Perg.; — 15. stol., konec, ali začetek 16. stol.; — 34,5 × 26 cm; — III + 156 fol. (= 7 kvinternijev + 1 kvat. + 7 kvint., od zadnjega kvinter-nija manjka en list); — psalterialis; en stolpec; glavna roka f. 1—150', do-

datna roka ff. I—II', 151—155'; — sodobna vez v lesene platnice, prevlečene z rdečim usnjem; sklepa odpadla; na hrbtu od roke 16/17. stol. „Ponti(f)ic(a)le.“

I n i c i a l e. F. 1. Črka U, zlata, v zelenem okvirju. V loku črke na modrem dnu dopasna slika svetnice, ki ima okoli glave ovito belo ruto in drži v rokah cilindrično rumeno posodo. Od črke se vijo okoli teksta vitice v zlati, modri, rdečkasti, zeleni, vijoličasti in drugih barvah. V vitice je spodaj vslikan zmaj rjavo-modre barve.

F. 39. Črka O, modra, v vijoličastem okvirju. V loku črke kleči škof, s kapo na glavi, s povzdignjenimi, k molitvi sklenjenimi rokami pred nepogrnjeno altarsko menzo. Poleg njega ob desni diakon v belem oblačilu, v rokah zlato škofovsko palico. Vitice kot na f. 1. (Gl. sliko 51.)

F. 54. Črka O, zelena, v vijoličastem okvirju. V loku črke naslikan na zlatem dnu sivolas in bradat star mož, v halji modre barve, s prenosno altarsko ploščo v rokah. V vitice, istih barv kot one na f. 1, sta vslikana orel in psu podoben nestvor. (Gl. sliko 50.)

F. 63. Črka O, modra, v zlatem četverokotu. V loku črke svetnica v modri spodnji obleki in zelenem plašču, na glavi zlato krono, v desnici palmovo vejico, v levici belo jagnje. Vitice kot na f. 1.

F. 79'. Črka I, modra, na zlatem dnu. Vitice kot na f. 1.

F. 83. Črka O, rjava, na ultramarin ozadju. V loku gologlav škof z meniško tonzuro, oblečen v zeleno spodnjo in belo zgornjo obleko. Pred škofom, ki blagoslavlja, kleči deček v vijoličasto-rjavi obleki. Vitice kot na f. 1.

F. 85'. Črka I. Predstavlja zidan stolp z oknom, skozi katerega gleda mladeniški obraz. Na vrhu stolpa, za cinami, stoji v zeleno obleko in rumen pas opravljen mladenič in udriha z vihtečim cepcem, ki ga drži v obeh rokah, po mladeniču, kateri, plavolas in v modro tesno prilagajočo se obleko oblečen, drži od spodaj stolp z rokama. Vitice kot na f. 1, v katere je vslikan lev. (Gl. sliko 49.)

F. 91'. Črka O, modra, na zlatem dnu. V loku črke na zelenem dnu je naslikan sv. Peter, v beli mašniški obleki, v desnici velik ključ, v levici zaprto knjigo. Vitice kot na f. 1.

F. 137. Črka O, zlata, na modrem dnu.

F. I—II'. „In dedicacione ecclesie item.“

f. III—III': prazno.

f. 1—38': „Ordo qualiter ecclesie et altaria dedicentur“; — f. 39 do 53': „Ordo ad dedicandum altare“; — f. 54—62': „Ordo ad consecrandum altare portatile“; — f. 63—69': „Ordo in reconciliacione violate ecclesie“; — f. 69'—79': „[O]rdo in consecracione cimiterii“; — f. 79'—82': „In reconciliacione cymiterii“; — f. 83—85': „Ordo ad pueros consignandos“; — f. 85'—91': „In nomine patris et filii et spiritus sancti. Incipit ordo qualiter sacri ordines celebrentur mense marcio prima sabbati hora VI, sabbato . sicientes., sabbato in vigilia pasce hora VI., mense iunio secunda sabbati hora tertia, mense septembri tertia sabbati hora matutina, mense decembre quarta sabbati hora matutina sacri ordines

celebrentur;" — f. 91'—116: „Ad clericum faciendum sequitur ordo“; — f. 116'—137: „Ordo qualiter electus in episcopum consecratur“; — f. 137'—137': „Benediccion super abbatem“; — f. 137'—138': „Ordo ad consecrandam abbatissam“; — f. 138'—147': „Sanctimoniales cum ad consecracionem suo episcopo offeruntur...“; — f. 147'—150': „Ordo ad consecrandam laicam virginem.“

f. 151—155': „(T)egitur (!) clementissime pater...“

149

(Stara sign.: C. IX. 12/2.)

Pergament; — 15. stol., konec, ali začetek 16. stol.; — 24 × 17,5 cm; V + 241 fol. (= 1 kvat., od katerega so odrezani štiri listi + 3 kvint. + 2 kvat. + 1 kvint. + 1 ternij, od katerega manjka med ff. 58/59 en list + 1 kvint. + 1 kvat. + 12 kvint. + 1 binij + 1 kvint. + 1 kvat. + 1 ternij, od katerega manjka en list med ff. 234/235 + 1 kvat.); — gotska knjižna minuskula, dva stolpca, starejša roka in dve mlajši (1. r.: 205'—206 in 208—211'; 2. r.: 212—241'); — sodobna vez v lesene, z rjavim usnjem prevlečene platnice; sklepa odpadla; na hrbtu listič z zapisom 16/17. stol. „Pontificale“, na platnicah urezano „Laven“.

F. I—IV': „Episcopus exuens se dicat...“ (škofova priprava k slovesni maši); — f. V—205: „In nomine sancte trinitatis... Incipit liber epistolaris (!). Capitula libri sequentis.“ Sledi vsebina, nato od f. 1 dalje: pontifikalna obredna knjiga.

f. 205'—206 in 208—211': „(I)n ordinatione abbatisse...“ Vmes na f. 206'—207: „Audi iudex mortuorum...“ (tekst in note od poznejše roke); — f. 207': prazno.

f. 212—234': „Sabbato quatuor temporum in aduentu domini,“ „...in quadragesima“, „...in ebdomada penthecosten“, „...mense septimi“.

f. 235—236': „Officium diaconates“.

f. 236'—241': officij „in uigilia pasche“.

150

(Stara signatura: C. IX. 15.)

Perg.; — 15. stol., konec, ali začetek 16. stol.; — 32 × 25 cm; — 32 fol. (= 4 kvat.); — gotska psalteriala, ena roka, en stolpec; — sodobna vez v lesene z usnjem prevlečene platnice, kovinasti sklep odpadel.

Iniciala na f. 6 (T), podobna onim v kodeksu pod št. 144.

F. 1—32. „In cena domini“. (Obrednik za veliki četrtek.)

f. 32'. „Benedictio“ za veliko soboto, veliko noč, vnebohod, binško soboto in binkošti.

151

(Stara signatura: C. IX. 16.)

Perg.; — 15. stol., konec, ali začetek 16. stol.; — 23,5 × 18 cm; — I + 124 fol. (= 1 list + 7 kvat. + 1 list + 7 kvat. + 3 listi + 1 kvat.);

manjka f. 46, na katerem bi morala biti naslikana kanonska slika; — gotška knjižna minuskula in psalteriala, en stolpec, tri glavne roke (1—97, 98—116, 116'—125'); — sodobna vez v lepenko, prevlečeno z rjavim usnjem, na sprednjih platnicah vtisnjena črka E (= začetna črka imena lavantinskega škofa Erharda Paumgartnerja, 1487—1508), poleg škofovska kapa; na hrbtu listič z zapisom od roke 16./17. stol. „Liber de Consecratione Ecclesiae, altaris, cimiterii“; kodeks je uvezan iz dveh delov (1—97', 98—125').

Iniciale z viticami v zlati, vinsko-rdeči, modri, zeleni in vijoličasti barvi na fol. 1 (A), 41 (T) in 47 (T).

Na f. 1 pod tekstom dva grba v obliku ščita. Levi je grb zgoraj omenjenega škofa Erharda Paumgartnerja (zeleno drevo na rumenem polju); desni je koroški deželni grb (ščit podeljen poševno od zgornjega levega vogala k spodnjemu desnemu, v zgornji polovici korakajoč črn panter na rumenem ozadju; v spodnji polovici tri proge v rdeči, beli in zopet rdeči barvi).

F. I—I'. „Ordo ad pueros consignandos“ (dodano od poznejše roke).

f. 1—57: „Ad consecrationem ecclesie hec sunt necessaria...“; — f. 57': prazno; — f. 58—69': „Ad consecrandum altare fixum siue ecclesia...“; — f. 70—75: „Reconciliatio ecclesie violatae et cimiterii...“; — f. 75—80: „Ad consecrandum cimiterium...“; — f. 80'—82: „Ordo ad reconciliacionem cimiterii...“; — f. 82—88': „Ad benedicendum signum ecclesie scilicet campanam...“; — f. 88'—89': „Indumentum sacerdotium benedictio generalis“; — f. 89'—92: „Vestimentorum sacerdotium benedictio specialis“; — f. 92—97: „Benedictio ad omnia vasa, lintheamina et instrumenta in vsu ecclesie“; — f. 97' (od poznejših rok): „Benedictio generalis“, „Benedictio in festo conceptionis Marie.“

f. 98—112': razne cerkvene „benedictiones“; — f. 113—116: „Episcopus exuens se vestibus suis dicat: Exue me domine...“; — f. 116': „Ad aperiendum altare consecratum uel frangendum...“; — f. 116'—118: razne „benedictiones“; — f. 118—119: „Ordo in dedicacione baptisterii...“; — f. 119': formularji za listine, z začetkom „Leonhardus dei gracia episcopus Laurentinus“. Na f. 122 od kasnejše roke koncept za prisego „Ego iuro... quod volo me abstinere ab iniquo dogmate Martini Lutheri...“; — f. 122'—123': „Sequitur absolutio...“ (škofova); — f. 124—125': razne „benedictiones“.

152

(Stara signatura C. IX. 16/2.)

Perg.; — 15. stol., konec, ali začetek 16. stol.; — 23,5 × 17,5 cm; — 100 fol. (= 1 ternij, od katerega je prilepljen prvi list na platnice + 8 kvaternijev + 1 oktarnij + 2 kvaternija; od zadnje pole je zadnji list prilepljen na platnice); — gotška knjižna minuskula in psalteriala, ena roka, dva stolpca; — sodobna vez v lepenko, prevlečeno z usnjem; sklepa odpadla; na hrbtu listič z zapisom 16—17. stol. „Liber de Consecratione ecclesiae, altaris, cimiterii.“

F. 1—5': „Episcopus exuens se uestibus suis dicat: Exue me domine...“; — f. 6—13': „Benedictiones“ cerkvenih predmetov, oblek itd.; — f. 14—60': „Ordo qualiter ecclesie et altaria dedicentur“; — f. 61—73': „Ordo ad dedicandum altare“; — f. 73': prazno; — f. 74—81': „Ordo ad consecrandum altare portatile“; — f. 81': prazno; — f. 82—88': „Ordo in reconciliacione uiolate ecclesie“; — f. 88'—96': „Ordo in consecracione cimiterii“; — f. 96—99': „In reconciliacione cymiterii“; — f. 99—100': „Ordo ad pueros consignandos“.

153

(Stara signatura: C. IX. 20.)

Perg.; — 15. stol., konec, ali začetek 16. stol.; — 37×27 cm; — 44 fol. (= 1 kvint + 4 kvat. + 2 lista); — pismo, roka, stolpec in vezava kot v kodeksu pod št. 144.

Iniciale kot v kodeksu pod št. 144, večji na f. 2 (O) in f. 11 (T).

F. 1—1': prazno.

f. 2—44. „Ordo in cena domini“ (obrednik za posvečevanje krizme).

f. 44': prazno.

154

(Stara signatura: C. IX. 24.)

Perg.; — 15. stol., konec, ali začetek 16. stol.; — $23,5 \times 17,5$ cm; — 81 fol. (= 10 kvat. + 2 lista, en list manjka med ff. 22/23); — gotska knjižna minuskula in psalteriala, dva stolpca, dve roke (1—79, 80—81'); — sodobna vez, platnice iz lepenke prevlečene z zelenkastim usnjem; sklepa odpadla; na hrbtu prilepljen križ z zapisom iz 16./17. stol. „(D)e Confer(e)ndis sacris ord(in)ibus“; notranji strani platnic prevlečeni s pergamentom, na katerem je zapisan molitveni tekst 13. stol.

Pontifikalna knjiga.

f. 1—4: „In nomine patris et filii et spiritus sancti. Incipit ordo qualiter sacri ordines celebrentur. Mense marcio...“; — f. 4—5': „Ordo ad pueros consignandos (!)“; — f. 5'—31': „Ordo ad clericum faciendum“; f. 32—46': „Ordo qualiter clericus in episcopum consecratur“; — f. 47—55': „Ordo ad benedicendum abbatem“; — f. 55': prazno; — f. 56—69': „Ordo ad consecrandum uirgines sanctimoniales“; — f. 69—70': „Ordo ad monialem faciendam“; — f. 70'—71': prazno; — f. 72—79': „Ordo ad consecrandam abbatissam“; — f. 79': prazno.

f. 80—81'. Formular za prisego (iuramentum) in poklonitev (homagium) salzbuških sufraganov metropolitu. Na koncu: „Isti sunt casus episcopis reseruati.“

155

Papir; — 15. stol., konec (f. 63—66: l. 1498) in začetek 16. stol.; — 21×15 cm; — 81 fol. (= 1 list + 5 seksternijev + 1 kvint. + 1 seksternij;

od drugega sekst. manjka med ff. 13/14 en list, od zadnjega sekst. manjka tudi en list); — gotska knjižna minuskula, dva stolpca, glavna roka f. 2—67'; — sodobna vez v platnice iz lepenke, prevlečene z rjavim usnjem; na sprednjih platnicah vtisnjena škofovska mitra, spodaj črka E (kar se nanaša na lavantinskega škofa Erharda Paumgartnerja, 1487—1508).

Filigran: volovska glava z rozeto med rogovi.

F. 1: razne notice.

f. 1': prazno.

f. 2—41. „Omnes qui aliquid... Incipit clarum compendium ad introductionem iuuenum in facultate logyce, per humilem et eximium artium doctorem magistrum Paulum de Pergula, nuperime compilatum anno domini millesimo CCCC^o XXX°. Transcendencia sunt sex × dicta sufficiant ad laudem... Opus feliciter finit.“

f. 41': prazno.

f. 42—62'. „Opus consequentiarum magistri Strot preciosissimum feliciter incipit. Consequentia est illacio × plura dicant. Et sic est finis...“

f. 63—66. „Cum sepenumero cogitarem × tractatus recollectus ac declaratus per insignitum ac excelsum dogmate magistrum Paulum de Pergula, philosophum famosissimum. Explicit. Amen. .1.4.9.8, 4 oktobris.“

f. 66'—67'. „(V)olo probare nouem¹ argumentis quantum es asinus...“

f. 68—69. „Dialectica (!) est ars arcium...“

f. 69'—81': prazno.

¹ za nouem črtano modis.

Pergament (italijanski); — 14. stol. druga polovica; — 295 X 195 cm, — 210 fol. (= 15 kvat. + 1 urav. + 2 kvat. + 1 kvat. + 2 kvat. + 3 kvat. + 1 list + 2 kvat. + 1 kvint. + 1 kvint. od 3 kvadrata manjka med II. 21/22 en list), od tretnje manjka med II. 22/23 en list, od 1 kvint. manjka pet listov); — gotika knjilica; minuscule halfpandega tipa, dva stolpca, ena roka; — udobna vez v lesu, s belim usjenim prevlečenim platnic; vezava zelo okrašen; kovinski vogali, od katerih je eden spredaj, zadaj pa dva odpadla; od skleper je eden naravnih, drugi deloma odpadel v sredji platni; gumb; v usnje platni vstavljene rosete, pike in polkroge.

115a. F. K. iniciali C, rdeča s prepričano ornamentiko na rdečem tistem ozadju, nekolorirani;

115b. iniciali U, rdeča s prepričano ornamentiko v rdeči, beli, rdeči, modri in zeleni barvi; v ornamentiki vpleteno živalske figure (ptice, na pr. kapa, pes);

115c. iniciali C (kot na 115, toda brez ozadja)

115d. iniciali C, rdeča s prepričano ornamentiko v rdeči, beli, rdeči, modri in zeleni barvi; v ornamentiki vpleteno živalske figure (ptice, na pr. kapa, pes);

MARIBOR / MUZEJ

115e. iniciali S (kot na 115, toda brez ozadja)

F. 1: stara signatura „N. 143“.

116-210. Petrus Lombardus, *Libri sententiarum*, „Copientes aliquid de penuria X capitula distinguuntur premissorum“ (uvod na 117), „Incipient capitula I. libri“ (117-8), „Uteris ac more legis X uia duce pervenit. Explicit. Iuxta liber est mei domus Cisterciensis“ (117-210).

Papir; — 13. stol., druga polovica; — 28 X 20,5 cm, — 170 fol. (= 1 kvadrat), od katerega manjkata prva dva lista + 2 kvat. + 1 kvat. + 11 kvat. (od zadnjega manjkajo manjše zadnji štiri listi, na čem en kvint. (kvint. in najmanj trije listi)); — gotika minuscule, en stolpec, ena roka; — udobna vez v lesu, s rjavim usjenim prevlečenim platnic; od zadajih platnic je usnje skraj popolnoma odrgano; kovinski vogali in gumbi vredi platni; sklepa deloma odpadla; — na zadnj. strani zadajih platnic prilepljen papir. Kot s fragmentom urbarja, vsebujejo 22 strani Fernik, Cuy der Huden.

1 zadnji slovek rdečon.

Pergament (italijanski); — 14. stol., druga polovica; — 29.5 × 19.5 cm; — 210 fol. (= 15 kvat. + 1 ternij + 2 kvat. + 1 kvint. + 2 lista + 3 kvat. + 1 list + 2 kvat. + 1 kvint. + 1 kvat. = 1 binij; od 3 kvaternija manjka med ff. 21/22 en folij, od ternija manjka med ff. 122/123 en folij, od 1. kvint. manjka pet listov); — gotška knjižna minuskula italijanskega tipa, dva stolpca, ena roka; — sodobna vez v lesene, z belim usnjem prevlečene platnice; vezava zelo obrabljena; kovinasti vogali, od katerih je eden spredaj, zadaja pa dva odpadla; od sklepov je eden ohranjen, drugi deloma odpadel; v sredi platnic gumb; v usnje platnic vtisnjene rozete, ptice in podobno.

Iniciale. F. 1', iniciala C, risana s prepletено ornamentiko na rdeč-kastem ozadju, nekolorirana;

f. 3', iniciala U, risana s prepletено ornamentiko v zlati, beli, rdeči, modri in zeleni barvi; v ornamentiko vpletene živalske figure (ptice, na pr. čaplja, pes);

f. 68', iniciala C (kot na f. 3', toda brez živali);

f. 121, iniciala C, zlata črka na rdečem ozadju, v loku črke mož (pisec?) v zeleni spodnji obleki in plašču roza barve, levo roko ima pod plaščem, z desnico kaže; ob figuri bela proga (zavitek ali komad pergamenta?); glej sliko št. 52.

f. 150, iniciala S (kot na f. 3', toda brez živali).

F. 1: stara signatura „No 143“.

f. 1'—210'. Petrus Lombardus. Libri sententiarum. „Cupientes aliquid de penuria × capitula distinguntur premisimus“ (uvod na f. 1'). „Incipiunt capitula .I. libri“ (f. 2—3). „Ueteris ac nove legis × uia duce peruenit. Explicit. Iste liber est mei domus Cisterciensis“¹ (f. 3'—210').

Papir; — 15. stol., druga polovica; — 28 × 20.5 cm; — 176 fol. (= 1 seksternij, od katerega manjkata prva dva lista + 2 sekst. + 1 sept. + 11 sekst. [od zadnjega seksternija manjkajo zadnji štirje listi, za tem en kvin-ternij in najmanj trije listi]); — gotška minuskula, en stolpec, ena roka; — sodobna vez v lesene, z rjavim usnjem prevlečene platnice; od zadnjih platnic je usnje skoraj popolnoma odtrgano; kovinasti vogali in gumba sredi platnic; sklepa deloma odpadla; — na notr. stran zadnjih platnic prilepljen papir. list s fragmentom urbarja, omenjajo se vasi: Fernik, Czw der Hulben.

¹ zadnji stavek zabrisan.

An sand Vreichsperg, Walchowicz, Stueb, Sauttach, Sottesska, Hudin, Raw, Sagorycz, Klain Kolenperg, Sand Marczs, Rakytauecz, Sysska, Gayssmanstorff.¹

Filigran: tehtnica v krogu.

F. 1—176'. Misal (za cerkev oglejske dieceze). — f. 1—102: za dobo od Vseh svetnikov do torka po Vnebohodu; — f. 102'—109': „Incipiunt collecte secrete et complende dominicales per estatem“; — f. 109'—111': „In dedicacione templi“; — f. 111'—161: „Incipit de sanctis“; — f. 161'—176': „Incipit commune de sanctis“ (ostalo manjka).

Na notr. strani sprednjih platnic: „Navzočno knjigo je našel g. kaplan Vid Janžekovič v podružnici sv. Mohorja v Čadramski župniji, in mi jo je izročil po osmošolcu Leskovarju, čadramskem rojaku 9. aprila 1896. Dr. Jožef Pajek, kanonik v Mariboru. — 1. 10. 1896 je dovolil v. č. župnik Jurij Bezenšek, da knjigo lavt. škof. muzeju izročim. Dr. J. P.“

¹ Lokaliziral sem vasi Brnik, Voklo, Šenturska gora, Lahovče, Stob. Studa?, Soteska, Hudej, Rova, Zagorica, Homec, Smartno v Tuhinjski dolini, Rakitovec, Šiška, Kozarje, vse v kamniškem, brdskem, kranjskem in ljubljanskem okraju.

STARI TRG PRI SLOV. GRADCU
ŽUPNIŠČE

Papir: — 15. stol. sredina: — 225 x 310 mm — 16 list. 1. list 47 listov
 2. list 6 listov, od katerih je manjkata dva list, ostala soščena — ostale
 listne ploščice, prevlečene z bežim stropcem, vsebujejo različne pisane de-
 lebove manjka; sklep iz manjke na 10. list, ostale ploščice je preloženih strani od
 1. listinskim tekstom 15. stola; — poleg ploščice šteti list 200, na katerem je
 napis na pergamentu (od notarja svetovnega svetca Filipa) iz leta 1504
 (restavracija IX.), naslovljena na Johanna „de Windischgreecz“ in je
 restavracija Henrika Weyslma, dobavilca „de Windischgreecz“, — poleg ploščice
 šteti Johannaesa v isti zadevi.

Philigrana: trovirbata goba v krogu v rdečem svetlo rdečem
 oz. rdečem (?)

5 precesov rdečega kancovskega stila, zlate in rdečega barvanje
 na l. 1: Kritani, Matj Bojce, sv. Jurez in svetci na zlato, krogel in
 svetlo kri.

F. 1—11: Misal.
 F. 11—16: razne molitve („de adventu B. M.“, „de festo Virginis“)

STARI TRG PRI SLOV. GRADCU

ŽUPNIŠČE

1. list prazen.
 Na obojni listini: „Augustinus episcopus servus servorum dei et
 deo Windischgreecz“ (1504) — „Philippus“ (1504) — „Clausus“ (1504)
 Na l. 1: „Augustinus“ (1504) — „Philippus“ (1504) — „Clausus“ (1504)
 v lista S. Hermagora et Faronum, anno salutis M. D. XXXIII

Dodatek: Fračiškanski samostan v Novem mestu.

158
 Pergament: — 15. stol. — 28 listov različnih velikosti, od katerih
 manjkata dvanajst list, 12, 55, 58, 67, 78 in 112; med 10—12 listi spredele so ostali
 manjkata; temeljni tekst tvorijo kvinterni, kancari in dva različna vrsta kanc-
 arni 21; list 171 je kasneje vpleten in popravljen — popravljen, zlate svetle
 svetle roke; — renesančna vez 16. stol. v listih 14 bežim stropcem prevlečenih ploščic
 dve, dva kovinska slipe, kovinski vogali na svetlo rdečem stropcem prevlečen
 svetlo (gumb na zadnjih ploščicah je odločen).

Vetije: Tuletske na list. 1 (A), 13 (B), 14 (C), 15 (D), 16 (E), 17 (F), 18 (G),
 19 (H), 20 (I), 21 (J), 22 (K), 23 (L), 24 (M), 25 (N), 26 (O), 27 (P), 28 (Q), 29 (R), 30 (S), 31 (T), 32 (U), 33 (V), 34 (W), 35 (X), 36 (Y), 37 (Z), 38 (AA), 39 (AB), 40 (AC), 41 (AD), 42 (AE), 43 (AF), 44 (AG), 45 (AH), 46 (AI), 47 (AJ), 48 (AK), 49 (AL), 50 (AM), 51 (AN), 52 (AO), 53 (AP), 54 (AQ), 55 (AR), 56 (AS), 57 (AT), 58 (AU), 59 (AV), 60 (AW), 61 (AX), 62 (AY), 63 (AZ), 64 (BA), 65 (BB), 66 (BC), 67 (BD), 68 (BE), 69 (BF), 70 (BG), 71 (BH), 72 (BI), 73 (BJ), 74 (BK), 75 (BL), 76 (BM), 77 (BN), 78 (BO), 79 (BP), 80 (BQ), 81 (BR), 82 (BS), 83 (BT), 84 (BU), 85 (BV), 86 (BW), 87 (BX), 88 (BY), 89 (BZ), 90 (CA), 91 (CB), 92 (CC), 93 (CD), 94 (CE), 95 (CF), 96 (CG), 97 (CH), 98 (CI), 99 (CJ), 100 (CK), 101 (CL), 102 (CM), 103 (CN), 104 (CO), 105 (CP), 106 (CQ), 107 (CR), 108 (CS), 109 (CT), 110 (CU), 111 (CV), 112 (CW), 113 (CX), 114 (CY), 115 (CZ), 116 (DA), 117 (DB), 118 (DC), 119 (DD), 120 (DE), 121 (DF), 122 (DG), 123 (DH), 124 (DI), 125 (DJ), 126 (DK), 127 (DL), 128 (DM), 129 (DN), 130 (DO), 131 (DP), 132 (DQ), 133 (DR), 134 (DS), 135 (DT), 136 (DU), 137 (DV), 138 (DW), 139 (DX), 140 (DY), 141 (DZ), 142 (EA), 143 (EB), 144 (EC), 145 (ED), 146 (EE), 147 (EF), 148 (EG), 149 (EH), 150 (EI), 151 (EJ), 152 (EK), 153 (EL), 154 (EM), 155 (EN), 156 (EO), 157 (EP), 158 (EQ), 159 (ER), 160 (ES), 161 (ET), 162 (EU), 163 (EV), 164 (EW), 165 (EX), 166 (EY), 167 (EZ), 168 (FA), 169 (FB), 170 (FC), 171 (FD), 172 (FE), 173 (FF), 174 (FG), 175 (FH), 176 (FI), 177 (FJ), 178 (FK), 179 (FL), 180 (FM), 181 (FN), 182 (FO), 183 (FP), 184 (FQ), 185 (FR), 186 (FS), 187 (FT), 188 (FU), 189 (FV), 190 (FW), 191 (FX), 192 (FY), 193 (FZ), 194 (GA), 195 (GB), 196 (GC), 197 (GD), 198 (GE), 199 (GF), 200 (GG), 201 (GH), 202 (GI), 203 (GJ), 204 (GK), 205 (GL), 206 (GM), 207 (GN), 208 (GO), 209 (GP), 210 (GQ), 211 (GR), 212 (GS), 213 (GT), 214 (GU), 215 (GV), 216 (GW), 217 (GX), 218 (GY), 219 (GZ), 220 (HA), 221 (HB), 222 (HC), 223 (HD), 224 (HE), 225 (HF), 226 (HG), 227 (HH), 228 (HI), 229 (HJ), 230 (HK), 231 (HL), 232 (HM), 233 (HN), 234 (HO), 235 (HP), 236 (HQ), 237 (HR), 238 (HS), 239 (HT), 240 (HU), 241 (HV), 242 (HW), 243 (HX), 244 (HY), 245 (HZ), 246 (IA), 247 (IB), 248 (IC), 249 (ID), 250 (IE), 251 (IF), 252 (IG), 253 (IH), 254 (II), 255 (IJ), 256 (IK), 257 (IL), 258 (IM), 259 (IN), 260 (IO), 261 (IP), 262 (IQ), 263 (IR), 264 (IS), 265 (IT), 266 (IU), 267 (IV), 268 (IW), 269 (IX), 270 (IY), 271 (IZ), 272 (JA), 273 (JB), 274 (JC), 275 (JD), 276 (JE), 277 (JF), 278 (JG), 279 (JH), 280 (JI), 281 (JJ), 282 (JK), 283 (JL), 284 (JM), 285 (JN), 286 (JO), 287 (JP), 288 (JQ), 289 (JR), 290 (JS), 291 (JT), 292 (JU), 293 (JV), 294 (JW), 295 (JX), 296 (JY), 297 (JZ), 298 (KA), 299 (KB), 300 (KC), 301 (KD), 302 (KE), 303 (KF), 304 (KG), 305 (KH), 306 (KI), 307 (KJ), 308 (KL), 309 (KM), 310 (KN), 311 (KO), 312 (KP), 313 (KQ), 314 (KR), 315 (KS), 316 (KT), 317 (KU), 318 (KV), 319 (KW), 320 (KX), 321 (KY), 322 (KZ), 323 (LA), 324 (LB), 325 (LC), 326 (LD), 327 (LE), 328 (LF), 329 (LG), 330 (LH), 331 (LI), 332 (LJ), 333 (LK), 334 (LM), 335 (LN), 336 (LO), 337 (LP), 338 (LQ), 339 (LR), 340 (LS), 341 (LT), 342 (LU), 343 (LV), 344 (LW), 345 (LX), 346 (LY), 347 (LZ), 348 (MA), 349 (MB), 350 (MC), 351 (MD), 352 (ME), 353 (MF), 354 (MG), 355 (MH), 356 (MI), 357 (MJ), 358 (MK), 359 (ML), 360 (MN), 361 (MO), 362 (MP), 363 (MQ), 364 (MR), 365 (MS), 366 (MT), 367 (MU), 368 (MV), 369 (MW), 370 (MX), 371 (MY), 372 (MZ), 373 (NA), 374 (NB), 375 (NC), 376 (ND), 377 (NE), 378 (NF), 379 (NG), 380 (NH), 381 (NI), 382 (NJ), 383 (NK), 384 (NL), 385 (NM), 386 (NO), 387 (NP), 388 (NQ), 389 (NR), 390 (NS), 391 (NT), 392 (NU), 393 (NV), 394 (NW), 395 (NX), 396 (NY), 397 (NZ), 398 (OA), 399 (OB), 400 (OC), 401 (OD), 402 (OE), 403 (OF), 404 (OG), 405 (OH), 406 (OI), 407 (OJ), 408 (OK), 409 (OL), 410 (OM), 411 (ON), 412 (OO), 413 (OP), 414 (OQ), 415 (OR), 416 (OS), 417 (OT), 418 (OU), 419 (OV), 420 (OW), 421 (OX), 422 (OY), 423 (OZ), 424 (PA), 425 (PB), 426 (PC), 427 (PD), 428 (PE), 429 (PF), 430 (PG), 431 (PH), 432 (PI), 433 (PJ), 434 (PK), 435 (PL), 436 (PM), 437 (PN), 438 (PO), 439 (PP), 440 (PQ), 441 (PR), 442 (PS), 443 (PT), 444 (PU), 445 (PV), 446 (PW), 447 (PX), 448 (PY), 449 (PZ), 450 (QA), 451 (QB), 452 (QC), 453 (QD), 454 (QE), 455 (QF), 456 (QG), 457 (QH), 458 (QI), 459 (QJ), 460 (QK), 461 (QL), 462 (QM), 463 (QN), 464 (QO), 465 (QP), 466 (QQ), 467 (QR), 468 (QS), 469 (QT), 470 (QU), 471 (QV), 472 (QW), 473 (QX), 474 (QY), 475 (QZ), 476 (RA), 477 (RB), 478 (RC), 479 (RD), 480 (RE), 481 (RF), 482 (RG), 483 (RH), 484 (RI), 485 (RJ), 486 (RK), 487 (RL), 488 (RM), 489 (RN), 490 (RO), 491 (RP), 492 (RQ), 493 (RR), 494 (RS), 495 (RT), 496 (RU), 497 (RV), 498 (RW), 499 (RX), 500 (RY), 501 (RZ), 502 (SA), 503 (SB), 504 (SC), 505 (SD), 506 (SE), 507 (SF), 508 (SG), 509 (SH), 510 (SI), 511 (SJ), 512 (SK), 513 (SL), 514 (SM), 515 (SN), 516 (SO), 517 (SP), 518 (SQ), 519 (SR), 520 (SS), 521 (ST), 522 (SU), 523 (SV), 524 (SW), 525 (SX), 526 (SY), 527 (SZ), 528 (TA), 529 (TB), 530 (TC), 531 (TD), 532 (TE), 533 (TF), 534 (TG), 535 (TH), 536 (TI), 537 (TJ), 538 (TK), 539 (TL), 540 (TM), 541 (TN), 542 (TO), 543 (TP), 544 (TQ), 545 (TR), 546 (TS), 547 (TT), 548 (TU), 549 (TV), 550 (TW), 551 (TX), 552 (TY), 553 (TZ), 554 (UA), 555 (UB), 556 (UC), 557 (UD), 558 (UE), 559 (UF), 560 (UG), 561 (UH), 562 (UI), 563 (UJ), 564 (UK), 565 (UL), 566 (UM), 567 (UN), 568 (UO), 569 (UP), 570 (UQ), 571 (UR), 572 (US), 573 (UT), 574 (UU), 575 (UV), 576 (UW), 577 (UX), 578 (UY), 579 (UZ), 580 (VA), 581 (VB), 582 (VC), 583 (VD), 584 (VE), 585 (VF), 586 (VG), 587 (VH), 588 (VI), 589 (VJ), 590 (VK), 591 (VL), 592 (VM), 593 (VN), 594 (VO), 595 (VP), 596 (VQ), 597 (VR), 598 (VS), 599 (VT), 600 (VU), 601 (VV), 602 (VW), 603 (VX), 604 (VY), 605 (VZ), 606 (WA), 607 (WB), 608 (WC), 609 (WD), 610 (WE), 611 (WF), 612 (WG), 613 (WH), 614 (WI), 615 (WJ), 616 (WK), 617 (WL), 618 (WM), 619 (WN), 620 (WO), 621 (WP), 622 (WQ), 623 (WR), 624 (WS), 625 (WT), 626 (WU), 627 (WV), 628 (WZ), 629 (XA), 630 (XB), 631 (XC), 632 (XD), 633 (XE), 634 (XF), 635 (XG), 636 (XH), 637 (XI), 638 (XJ), 639 (XK), 640 (XL), 641 (XM), 642 (XN), 643 (XO), 644 (XP), 645 (XQ), 646 (XR), 647 (XS), 648 (XT), 649 (XU), 650 (XV), 651 (XW), 652 (XY), 653 (XZ), 654 (YA), 655 (YB), 656 (YC), 657 (YD), 658 (YE), 659 (YF), 660 (YG), 661 (YH), 662 (YI), 663 (YJ), 664 (YK), 665 (YL), 666 (YM), 667 (YN), 668 (YO), 669 (YP), 670 (YQ), 671 (YR), 672 (YS), 673 (YT), 674 (YU), 675 (YV), 676 (YW), 677 (YX), 678 (YY), 679 (YZ), 680 (ZA), 681 (ZB), 682 (ZC), 683 (ZD), 684 (ZE), 685 (ZF), 686 (ZG), 687 (ZH), 688 (ZI), 689 (ZJ), 690 (ZK), 691 (ZL), 692 (ZM), 693 (ZN), 694 (ZO), 695 (ZP), 696 (ZQ), 697 (ZR), 698 (ZS), 699 (ZT), 700 (ZU), 701 (ZV), 702 (ZW), 703 (ZX), 704 (ZY), 705 (ZZ).

Gradual.
 F. 1—155: De tempore (za nedelje in praznike karolinške 1514)
 F. 155—157: „In dedicatione ecclesie“
 F. 157—193: „Incipit de sanctis“
 F. 193—206: „pro benedictionibus“ „officium de mortuis“

Papir; — 15. stol., sredina; — 22,5 × 15 cm; — 16 fol. (= pola 10 fol. + pola 6 fol., od katerih pa manjkata dva fol., ostalo manjka); — sodobne lesene platnice, prevlečene z belim usnjem, katero na sprednjih platnicah deloma manjka; sklep iz usnja; na notr. stran platnic je prilepljen papir. list z nemškimi tekstom 15. stol.; — poleg platnic služi kot ovoj še fragment listine na pergamentu (od notarja overovljen prepis latinske listine papeža Bonifacija (IX.), naslovljene na Johannesesa „episcopus Adiensis“ (I, pač Adria) v zadevi Henrika Weystinn, duhovnika „de Windischgracz“; — prepis listine škofa Johannesesa v isti zadevi).

Filigrana: trovrhata gora v krogu, s križem nad krogom; — tehtnica (?).

S peresom risana kanonska slika, rdeče in rumeno kolorirana, na f. 2': Križani, Mati Božja, sv. Janez in angelj na desni, kateri lovi Kristusovo kri.

F. 1—11'. Misal.

f. 11'—16: razne molitve („de aduentu B. M.“, „de beata Virgine“, „pro fratribus“, itd.).

f. 15'—16: oficij „De visitacione beate Marie virginis“.

f. 16': prazno.

Na ovojni listini: „Ecclesie sanctorum apostolorum Philipi et Jacobi in Valle Windischgracz 1484. M. S.“ (Podružna cerkev sv. Filipa v Golababuki.)

Na f. 1: „Augustinus Prygel, pastor in Windischgracz, reuidit et consuluit vicariis (?) diutius apud filialem S. Philippi seruari et custodiri. Actum in festo S. Hermagore et Fortunati. Anno salutis M. D. XXXIII.“

Dodatek: Frančiškanski samostan v Novem mestu.

Pergament; — 15. stol.; — 209 sočasno paginiranih folijev, od katerih manjkajo danes fol. 42, 65, 66, 97, 98 in 112; tudi ovojna lista spredaj in zadaj manjkata; temeljni sestav tvorijo kvinterniji, katerih je bilo prvotno vsega skupaj 21; fol. 171 je kasneje vlepljen in popisani; — psalterialis, glavni tekst od ene roke; — renesančna vez 16. stol. v lesene z belim usnjem prevlečene platnice, dva kovinasta sklepa, kovinasti vogali, na sprednjih platnicah kovinast gumb (gumb na zadnjih platnicah je odpadel).

Večje inicialne na fol. 1 (A), 13 (P), 104 (R), 121 (U), 124 (S), 130 (B), 156 (T), 182 (G). Zadnje štiri so delo kasnejše dobe.

Gradual.

F. 1—155: De tempore (za nedelje in praznike cerkvenega leta).

f. 155—157: „In dedicacione ecclesie“.

f. 157—193: „Incipit de sanctis“.

f. 193—209: „pro benefactoribus“, „officium defunctorum“.

INDEX

PERSONARUM LOCORUM RERUM

(Numerus non paginam, sed manuscriptorum omnium seriem indicat)

- Abano, v. Petrus de A.
Absolutio, a poena et a culpa 42, a. excommunicatorum 34, a. generalis 34, forma a. — onis 70.
Abstinentia, De a., 59, 124.
Abusiones mundi, 108.
Adamantius, 133.
Adiensis, v. Johannes episcopus Adiensis.
Adventus, 59.
Aemonia, v. Ljubljana.
Aetates hominis, 59.
Affa, v. Joppen.
Agnes s., 59.
Agness uxor Hermannii Kossyakher, 102.
Alamanus, v. Wilhelmus Horborch A.
Alanus, Summa de poenitentia, 110.
Alba, v. Jordanes de Ursinis.
Albania, 73.
Albertus dux Austriae, 53.
Albertus Magnus Ratisbonensis, Liber recapitulationis astronomiae et nigromantiae, 49; De artibus et operationibus in naturalibus, 49; De virtutibus, 136.
Albigencii, 92.
Albinus magister, Epistola ad Singulum presbyterum, 90.
Albrant mayster, Medicinalia equorum, 114.
Alexander papa VII, 6.
Alexander rex Magnus, 49; Epistola ad Aristotilem de regiminis interrogatione, 76.
Alexandri, v. Nicolaus A.
Alexia domina, 44.
Alimenta, Tractatus de a-is, 25.
Ambrosius episcopus Mediolanensis s., 1, 34, 59, 133. — Epistola (ad Florianum) de moribus et honesta vita, 36; Vita, 3.
Ambrossius Clompfer, 93.
Anania, v. Johannes de A.
Anastasius s., 108, 114.
Anatolia, v. Anetelin ducatus.
Andreae, v. Johannes A.
Andreas apostolus, Passio, 3.
Andreas Chrönn, 49.
Andreas Hispanus, Lumen confessorum, 124.
Andreas perpetuus vicarius in Ryetz, 82.
Andreas Velpacher, 27.
Anetelin ducatus (Anatolia), 23.
Anglia, Oswaldus rex, 24.
Anglicus, v. Petrus A.
Animalia, De naturis a - ium, 49.
Anna s., 59.
Anselmus Cantuariensis, 77, 133. — Pro-sologion, 90; Cur deus homo, 90; Dialogus inter Mariam Virginem et Anselmum de passione Christi, 101; De sancto Anselmo curiale et de beata Virgine Maria, 137; 71 (excerpta).
Antichristus, De a-to, 38.
Antiphonae, 62.
Antiphonarium, 47, 86, 105.
Antonio Venier dux Venetiarum, 73.
Antonius s., 61, 64.
Antonius Aloysius (Wolf) episcopus Labacensis, 81.
Antonius, Anto, de Butrio, 132. — Liber quartus decretalium, 16.
Antonius de Padua s., 34.
Antonius de Rosellis de Arcio, Tractatus de ieiuniis quadragesimalibus 25; Tractatus conciliorum, 25.

- Apollonia s., 62.
 Apostoli, Passiones, 3.
 Aquileia, Aquilegia, dioecesis, 82; ecclesia 97; Ludovicus patriarcha.
 Aquino, v. Thomas de A.
 Aqi(n)tani, 10.
 Aragoniae rex, 108.
 Arbor consanguinitatis et affinitatis, 124, 132.
 Archa Noë, Tractatus de a. N., 124.
 Arcium, v. Antonius de Rosellis.
 Arelate, v. Caesarius A-ensis.
 Arena, Areno, v. Jacobus de A.
 Argentoratum, v. Hugo A-tensis.
 Ariminium, v. Canchinus Ugolini.
 Aristoteles, Liber secreti secretorum, 49; Summa de virtutibus secundum Aristotelis sententiam, 122.
 Arma Christi, 63.
 Arno frater, Scutum canonicorum, 115.
 Artes liberales, Disciplinae l-lium artium, 4I, 95.
 Articuli fidei, 135.
 Aruandus Catelanus, Regimen sanitatis, 108.
 Aschaffenburg, 124.
 Athenae, v. Solon A-niensis.
 Auersperg, comes W. E., 81; Auerspergius et Schönbergius, baro Hörwardus, 81.
 Aufhabarius, v. Chunradus A.
 Augusta, 105; episcopatus, 50; v. David de A.
 Augustinus episcopus s., 1, 11, 23, 77, 99, 135. — Encheridion ad Laurentium primicerium, 3; De civitate dei, 33; Liber supplicationum, 42; Liber exhortatorius ad quendam comitem, 45; Omelia ad heremitas, 53; Stimulus amoris Jesu Christi, 53; Epistola de magnificentia eximii doctoris Jeronimi, 54; Explanatio psalorum gradualium, 57; Epistola ad Cyrilum, 65 (germanice); Sermo de charitate, 70; Sermones, 116; Speculum peccatorum, 116; 71 (excerpta). — Ordo fratrum heremitarum beati A-ni, 59; Liber consuetudinum in regulam et ordinem sancti A-i, 115; Constitutiones ordinis sancti A-i per Salzburgerensem provinciam constituti, 115.
 Augustinus Prygel pastor in Windischgracz, 158.
 Augustinus (Gazottus) episcopus Zagrabiensis, 28.
 Ausonius, v. Decius A.
 Austria, v. Albertus dux, Fridericus dux.
 Bagnolo, 92.
 Baldi, filius domini B., Tractatus de carceribus, 25.
 Balernensis, v. Burchardus abbas B-nensis.
 Bamberg, episcopus, 136.
 Barbara s., 48.
 Bartholomaeus apostolus, Passio, 3.
 Bartholomaeus magister, Liber sapientiae (excerpta), 133.
 Bartholomaeus, Bartholus, de Saxoferato, Tractatus de fratribus et filiis, 25; Tractatus alimentorum, 25; Tractatus de consiliis habendis, 25; Tractatus de Gelfis et Gebellinis, 25; Tractatus de insignis et armis, 25; Quaestiones, 25.
 Basilea, Basilia, Decretum concilii super electionibus prelatorum, 25; concilium, 124.
 Bavaria, v. Ludovicus dux, Wilhalm herzog.
 Beda Venerabilis, 1, 133. — Expositio super VII canonicas epistolas, 2; Expositio allegorica in Esdras prophetam, 2; Expositio super Tobiam, 2; (Defensor), Liber scintillarum, 12; Explanatio super genealogiam Christi, 13; Explanatio super Mathaeum, 13.
 Beith, v. Lathen filius B.
 Benedictiones, ferri, 90; pontificales, 26.
 Benedictus de Marchia, Sermo de immortalitate animae, 77.
 Benedictus papa XII, 120.
 Benedictus s., 64.
 Berenburger, v. Hans B.
 Berengarius, 1.
 Berigardum, prior Christoforus, 44.
 Bernaldus abbas Bonae Vallis, 3.
 Bernardinus de Senis, Tractatus de contractibus et usuris, 25; Tractatus de vita christiana, 25.
 Bernardus Claraevallensis abbas s., 3, 22, 36, 41, 77, 115, 133, 135. — De communibus exercitiis spiritualibus, 38; Formula honestae vitae, 46, 53; Liber novicorum, 46; Quomodo quisque cognoscat se ipsum et deum, 54; Planctus de salvatore, 103; Meditationes, 108; De cura et modo rei familiaris utilius gubernandae, 115. —

- Flores beati B-i, 22; 71 (excerpta). — Vita, 3.
- Bernardus, Casus quarti libri decretalium, 124.
- Bernhardus monachus, scriba cod. 4.
- Bernhardus frater, scriba cod. 44.
- Bernhardus, scriba cod. 54.
- Bernhardus de Sulzbacko monachus monasterii Obernburgensis, 82.
- Beros, v. Johannes B.
- Berthucius Bononiensis, Questio utrum sit dare communem etc., 94.
- Bertoldus de Ratisbona ordicis heremitarum sancti Augustini, Sermo in concilio Constantiensis, 96.
- Bertoldus, epitome german. operis Summa confessorum auctore Joh. Friburgensi, 65.
- Bezenšek Jurij, 157.
- Bias Pertinerus, 41.
- Biblia, 13, 23. — Excerpta, 38, 133; expositio evangelii secundum Marc., 1—16, 127; b. beatae Mariae Virg., 99; numerus cap. 27; ordo librorum, 117, 127; b. pauperum, 96; summarium, 127. — Vetus et nov. test., 15, 81, 102; vetus test., 134; nov. test., 58; liber Job, 43; prophetae 21, 43; epistolae Pauli apostoli, 85; epistolae canonicae, 85; actus a postolorum, 85; apocalypsis, 85.
- Bistra (Ffrenicz, Fraenicz, Franicz, Frenicz, Frewdnicz, Vallis Jocosa, Vraenicz, monasterium ord. Carth.), 33, 34, 35, 39, 40, 41, 47, 55.
- Boethius Anitius Manlius, 1. — Philosophiae consolationis liber, 51; (Pseudo — B.) De disciplina scholarium, 51; commentarius, 51.
- Bohemorum articuli, 124.
- Bona Vallis, v. Bernaldus.
- Bonaventura s., 34, 53. — De stimulo amoris in dulcissimum et piissimum Jesum, 46; excerpta, 25.
- Bonifatius papa IX, 120, 158.
- Bononia, ecclesia, archiepiscopus, 25, 26. — V. Berthucius, Johannes Caldarini, Paulus doctor decretorum.
- Bosna, regnum, 23.
- Breviarium, 32, 34, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 70, 93, 99.
- Brixia, v. Johannes Radmansdorffer.
- Browide, v. Philippus de B.
- Brnik (FERNIK), 157.
- Bruno s. — De sancto B-one oratio, 34.
- Bucze, v. Miklaw B.
- Bulgaria, 92.
- Burchardus abbas Balernensis, 3.
- Burgos, v. Paulus de Sancta Maria Burgensis.
- Butrio, v. Antonius de B.
- Byturiensis, v. Henricus patriarcha.
- Caesarius Arelatensis, Ammonitiones, 38.
- Caldarini, v. Johannes C.
- Calendarium, 32, 34, 42, 61, 62, 66, 74, 83, 98, 106, 113, 115, 135, 140.
- Callendri, v. Johannes C.
- Canchinus Ugolini de Porta sancti Petri de Ariminio, Tractatus contra hereticos et hereticam pravitatem, 25.
- Cancianus, Sanctus, v. Škocjan.
- Canones poenitentiales, 52.
- Capistrano, v. Johannes de C.
- Caput Hystriae, 23.
- Cardinales, tituli e-ium, 108.
- Carmina, hymni, 11, 15, 24, 47, 48, 62, 64, 67, 72, 77, 78, 99.
- Carniola, Carniolensis, 16, 23.
- Carthusia, Carthusiani, 46. — De commendatione ordinis Carthusiensis et cellae, 46; De origine ordinis Carthusiensis, 46.
- Cassia, v. Simon de C.
- Cassianus Johannes, De institutis coenobiorum et octo principalium vitiorum remediis libri XII, 10; Collationes XXVIII, 10.
- Cassiodorus Aurelius Senator, 1, 133. — Variarum, 55; De anima, 55.
- Castrum Ambrosii 115.
- Catherina (Katarina, Katherina, Katterina) virgo s., 24, 62, 64. — Passio, 12; De sancta Katarina, 23.
- Catherina (Katherina) de Senis, Legenda (auctore Raimundo de Vineis), 44.
- Celje (Cilia, Cilli), 23; v. Hermannus comes, graue Herman.
- Cella. — Laudes verae vitae solitariae et praerogativae cellae, 46; De commendatione ordinis Carthusiensis et cellae, 46; Versiculi de commendatione cellae, 46.
- Cesar, v. Johannes C.
- Chaczpek, v. Jacobus Ch.
- Choce, v. Kočevje.
- Chonstantinopoli, 73.
- Chorinthus, v. Periander Ch-tius.
- Christianus, scriba cod. 137.
- Christophorus prior Beriguardi, 44.

- Christophorus s., 64.
 Christophorus Wlôs, 55.
 Chrönn, v. Andreas, Thomas.
 Chronica. Ch. Hungarica (fragmentum), 11; Ch. mundi, 108; Coronica modernorum, 54.
 Chrysostomus, v. Johannes Ch.
 Chunradus Aufhabarius, 31.
 Cicero (Tullius), 23, 77.
 Cilia, Cilli, v. Celje.
 Cisterciensis ordo. — Libellus statutorum, 29; Carta caritatis, 29, 30; Clementina, 29; Diffinitiones (statuta) capituli generalis, 29; Litterae apostolicae, 29; Consuetudines C-ium, 30; Instituta capituli generalis, 30; Capitula ecclesiasticorum officiorum, 30.
 Clara Vallis, 3, 22. — V. Bernardus.
 Clemens papa VI, 68, 120.
 Clompfer, v. Ambrossius C.
 Codices catenati, 108, 115.
 Cocoregio, 92.
 Colomannus s., 48.
 Colomannus de Manswerd, plebanus Krainburge, 82, 95.
 Colores. — Descriptiones omnium eorum, 120.
 Comitibus, v. Prodocimus de C.
 Computus, 4 III, 42, 83, 101, 115.
 Concilium. — Tractatus de consiliis, 59.
 Conditiones humanae, 61.
 Confessio, 92, 101. — De c-one (tractatus), 46, 96. — De modo audiendi c-ones, 135; De c-onibus audiendis, 136; c. quotidiana cellitae, 41; c. generalis, 24, 41.
 Conradus plebanus in Pregrada, 82.
 Conradus de Spira professor, 48.
 Conscientia. — Tractatus c-iae et diversorum casuum fori conscientiosi, 132.
 Constantia, 18 III; C-iense concilium, 96, 99.
 Coronica modernorum, v. Chronica.
 Corpus Christi. — De C-ore Ch., 59, 136; Historia de C-ore Ch., 133.
 Cracovia, v. Matthaëus de C.
 Crapinna, v. Krapina.
 Credo, 108.
 Crisvitsch, v. Jacobus C.
 Croatia, 23.
 Cursim, oppidum, 124.
 Cursus, 66. — C. de passione, 48.
 Cyprianus, 99.
 Cyprianus prior in Pleterje, 47.
 Cyprianus Thascus Caecilius, Ad Donatum, De habitu virginum, De lapsis, De unitate catholicae ecclesiae, De dominica oratione, De mortalitate, De opere et elemosinis, De bono patientiae, De zelo et livore, Adversus Demetrianum, 6.
 Cyrillus Jerosolimitanus s., Epistola de miraculis beati Jeronimi, 54; epistolae ad Augustinum, 65.
 Czidilnik, v. Mike frater C.
 Čadram, parochia, ecclesia filialis s. Hermagorae, 157.
 Damascenus, v. Johannes D.
 Damiani, v. Petrus D.
 Dante, 77.
 David de Augusta, Formula honestae vitae beati Bernhardi abbatis, 46; Liber novicorum beati Bernhardi, 46.
 Decem praecepta. — Tractatus de d. p-tis, 71.
 Decimae. — De d-is et voto, 54.
 Decisiones rotae, 119.
 Decius Ausonius, Septem sapientium sententiae, 4 I, 95.
 Decretales. — Excepta d-ium, 111; Lectura quarti d-ium, 132; quaestiones quarti d-ium, 135.
 Defensor, v. Beda Venerabilis.
 Deserta. — De septem beatis d-tis, 36.
 Dešeča Vas (Tschendorff), 102.
 Devotionale, liber, 42.
 Diaetae salutis aeternae, 121.
 Didaeus confessor s., 34.
 Didimus, 1.
 Dietterstarffer, v. Leonardus D.
 Differentia inter legem et evangelium, 13.
 Dinkelspuhel, Dinkchellspuchel, Dinkelspuhel, Dinklspuhell, v. Nicolaus de D.
 Dinus, Dynus, de Mugello, Tractatus quartarum, 25; Tractatus successio-num ab intestato, 25.
 Dionysius, 133.
 Dionysius ac socii martyres, 34.
 Directorium divini officii, 58.
 Dizsko, v. Jacobus Nicolaus D.
 Dolyaco, v. Petrus de D.
 Dominicus s., 44.
 Drenek, v. Thomas D.
 Driualtichait, von der d., 114.
 Dubravius, v. Johannes D.
 Dynus, v. Dinus

- Eberhardus archiepiscopus Salisburgen-
 sis, 120.
 Eichstätt, episcopus, vicarius, preposi-
 tus, 50, 136.
 Einwicus, Vita Willbirgis inclusae et so-
 roris sancti Floriani, 115 (textus
 deest). Electio novi abbatis, 14 (in
 monasterio Cisterciensium).
 Electio imperatoris, tractatus de e-one
 i., 25.
 Elizabeth s., 24.
 Elizabeth marchionissa Moraviae, 65.
 Episcopatus totius mundi, 108.
 Epistolae canonicae, 2.
 Epistler das ganze iar, 114.
 Eracliana, 73.
 Erberg, Josephus Calasanz, baro, 55.
 Erhard Paumgartner (episcopus Lavan-
 tinus), 146, 151, 155.
 Erhard Widmar, archidiaconus Carin-
 thiae Inferioris, 120.
 Ernst, archidux Austriae et Carinthiae,
 120.
 Esicius, 133.
 Espenueld, v. Johannes E.
 Eucharistia, de e., 99.
 Euphemia Dorothea s., 64.
 Eusebius, Epistola de morte gloriosissi-
 mi Jeronimi doctoris eximii, 54 (la-
 tine), 65 (germanice).
 Eustachius et socii s., Passio, 3.
 Evangelia, expositiones e-iorum, 59, 110,
 133.
 Evangeliarium, 93, 114.
 Exhortationes, 46; dictamen e-torium,
 46.
 Expositiones verborum, 4 I, 7, 38.
 Fernik, v. Brnik.
 Ferrara, v. Jacobus de Zochis de F.
 Ferrer, v. Vincentius F.
 Fewer, v. Fridericus F.
 Frenicz, v. Bistra.
 Fliobolus, 4 I.
 Florentia, Florentinus, 16, 18, 44; stu-
 dium Florentinum, 16.
 Florianus, Sanctus (monasterium), 115.
 Formae epistolarum, 120.
 Fortunatus s., v. Hermachoras et F.
 Franciscus Lecchetti, Sermo de chari-
 tate, 77.
 Franciscus s., 34.
 Franciscus de Zabarellis (Zabrellis),
 Lectura super 2° decretalium, 18 I;
 Lectura tertii libri decretalium, 18 II;
 Lectura quarti et quinti libri decre-
 talium, 18 II.
 Fraenicz, Franicz, Frenicz, v. Bistra.
 Freiburg i. Breisgau, v. Johannes Fri-
 burgensis.
 Frewdnicz, v. Bistra.
 Freythaw, v. Vrhov.
 Fridericus dux Austriae, 136.
 Fridericus Fewer, 83.
 Fridericus de Greyfenberg, 82.
 Fridericus ab Hollenegg (Frydrych von
 Hollnegkh), 140.
 Fridericus Romanorum imperator (III),
 102, 136.
 Fridericus archiepiscopus Salisburgen-
 sis, 108.
 Fridreich chayser (II), 114.
 Frisinga, v. Paulus episcopus.
 Frydrych, v. Fridericus.
 Fulgentius, 1.
 Furstenfeld, Furstenveld, 134, 135.
 G. Swenbenbrueg, 130.
 Gall. domini de, 98.
 Gallicanus et Johannes et Paulus frat-
 res, Passio, 3.
 Galus (?) plebanus in Saxenueld, 3.
 Gayssmanstorff, v. Kozarje.
 Genoezi, 73.
 Genzelini, v. Johannes G.
 Georgius de Gornji grad, 82.
 Georgius de Poděbrad, 136.
 Georgius s., 59.
 Georgius Sturm, 23.
 Georius abbas in Gornji grad, 82.
 Georius quondam Nicolai de Reychen-
 stain notarius, 82.
 Geraldus de Solo, Super ·9· Almansoris
 commentum, 130.
 Gerson, v. Johannes G.
 Gewss, v. Johannes G.
 Girium, v. Jurkloster.
 Glagolitica, scriptura, 101.
 Glossarius, v. vocabularius.
 Graciosus monachus Victoriensis, 22.
 Grades, v. Johannes G.
 Gradenensis patriarcha, 108.
 Graduale, 78, 87, 88, 107, 159.
 Graetz, Grätz, 140; Muerkhlasten, 140;
 Sanndt Gillgn pfarrkhirsch, 140.
 Greçia, 73.
 Greczh, v. Nicolaus de G.
 Gregorig, professus in Stična, 2, 3, 6.
 10, 14, 16, 17, 18, 21, 25.
 Gregorius frater, scriba cod. 41.

- Gregorius ordinis heremitarum sancti Augustini, Sermo in concilio Constantiensi, 96.
- Gregorius papa I, 99, 133. — Dialogorum libri IV, 28; Moralia, 4 I—IV, 28 (fragmenta), 56, 95, 99 (excerpta); Epitaphia s. Gregorii papae, 11; Que in hoc saeculo abusiva sunt, 12; Sermo de commendatione vitae solitariae, 46 (false); Homilia de semine, 48; Marino episcopo, 99; evangelia et sermones, 103; 71 (excerpta).
- Gregorius papa IX, 111; papa XI, 120.
- Grek, v. Petrus G.
- Greyfenberg, 82.
- Grobnigk, 23.
- Golavabuka, ecclesia ss. Philippi et Jacobi, 158.
- Golis, Goliss, v. Simon G.
- Goricia, 24, 34; v. Henricus comes.
- Gornji grad (Oberburg, Obernburg), 49, 51, 52, 54, 82.
- Gorra, v. Nicolaus de G.
- Guido, De preparatione cordis, 71 (excerpta).
- Guido de Monte Rotherii, Manipulus curatorum, 53.
- Guido de Valencia, 49.
- Guigo, Liber de vita solitaria ad fratres de Monte Dei, 36.
- Gurk, v. Krka.
- Gurkfeld, v. Krško.
- Gyrium, v. Jurklošter.
- Haimo, 1, 133.
- H(aimo) prior, 36.
- Hallia, v. Henricus de Hassia.
- Hannse filius Hemaie, 93; v. Hema II. uxor.
- Hans Berenburger, der Werenburger, 102.
- Harlantt, v. Lanišče.
- Hasia, Hassia, v. Henricus de H.
- Hebraica fragmenta, 14, 119.
- Hema Hannse uxor, 93.
- Henricus frater ordinis predicatorum, 134.
- Henricus patriarcha Byturiensis, 110.
- Henricus comes Goriciae, 61.
- Henricus de Hassia (Hasia, Hallia). Quod sentiendum sit de praedestinatione et tenendum, 48; Super expositionem missae, 53; De miseria mundi, 53; 71 (excerpta).
- Henricus Rugeris de Pegnitz, 130.
- Henricus Suso, Horologium sapientiae, 45.
- Henricus Weystinn, sacerdos „de Windischgracz“, 158.
- Herbae, nomina quaedam h-arum, 38.
- Herberg, v. Podsreda.
- Hermachoras et Fortunatus ss., 64; Vita, 24.
- Herman Kossyakh, 102.
- Herman Turner, 102.
- Hermannus comes Ciliae (II), graue Herman, 48.
- Hermannus de Treysa, 124.
- Hermannus prior Vallis Jocosae, 33.
- Hieronymus s., 1, 23, 54, 62, 65, 99, 133. — Ad Magnum oratorem, 6 (fragm.); De viris illustribus, 6 (c. 67, 68); prologi in libros biblicos, 7, 21, 43; Sermo ad Heliodorum monachum de contemptu mundi, 23; Epistola ad filium Mauritii de commendatione virginitatis, 23; Liber psalterii cum tractatu, 40 (false); Exhortatio de timore domini, 53; prologus et oratio ad Rusticum monachum, 63.
- Hieronymus de Praga, Tractatus contra quatuor articulos perversorum Bohemorum, 124.
- Hieronymus de Ragusia, 23.
- Hilarius s., 1, 133.
- Hilarius et Tatianus ss., 64.
- (H)ilarius Bünensis, 83.
- Himbertus, v. Humbertus.
- Hispania, 124.
- Hispanus, 132; v. Andreas H.
- Historia de sanctis, 24.
- Holleneegg, Hollnegkh, v. Fridericus. Frydrveh, Xber, ab (von, vonn) H.
- Homec (Klain Kolenperg), 157.
- Horborch, v. Wilhelmus H.
- Horae, 42.
- Hostia Christi, 61.
- Hrabanus, 99, 133.
- Hudej (Hudin), 157.
- Hugo, Soliloquium, 90.
- Hugo Argentoratensis, Compendium theologiae veritatis, 27.
- Hugo de Prato Florido, Sermones super evangelia et epistolas, 64; Sermones dominicales, 141.
- Hugo de Sancto Victore, 77; Liber de sacramentis, 5 I—II; De forma claustralis disciplinae, 6; Didascalicon, 6, 76; Speculum ecclesiae, 124; 71 (excerpta).
- Hulben, czw der H., v. Voklo.

- Humbertus, magister ordinis predicatorum, 85. — De potestate terrena, 136.
- Hungaria, 59; rex, 136.
- Husitae, Tractatus de Husitis, 24.
- Hymni, v. carmina.
- Incantatio contra dolorem dentium, 4 III.
- Induitio noviciorum, forma i-onis n., 34.
- Indulgentiae, 42; tractatus de i., 120; i. festivitatis Corporis Christi, 121.
- Infirmitatum vocabula, 38.
- Innocentius papa III, 111, 135; papa VI, 120.
- Intervallum (chronologicum), 101.
- Invocatio S. Spiritus, 24.
- Isidorus Hispalensis, 133. — Origines sive etymologiae, 11; Libri sententiarum (De summo bono), 12, 53, 82.
- Jacobus, v. Philippus quondam J-i.
- Jacobus apostolus, Passio, 3.
- Jacobus de Arena, Tractatus commissariorum et seu fideicommissariorum, 25.
- Jacobus Chazpek scriba cod. 95.
- Jacobus Crisvitsch de Krainburga scriba cod. 99.
- Jacobus frater, 31.
- Jacobus Hanns capellanus, 102.
- Jacobus Nicolaus Dizsco, 101.
- Jacobus (Jacobinus) de Voragine, Legenda aurea, 31 (excerpta).
- Jacobus de Zochis de Ferraria, Commentarius quarti libri decretalium, 19; Tractatus de poenitentia et remissione, 25.
- Janžekovič, Vid, 157.
- Jerneus, v. Thomas J.
- Jerusalem, 48; v. Cyrillus Jerosolimitanus.
- Jodocus Macer, 27.
- Johannes s., v. Gallicanus et J.
- Johannes et Paulus fratres ss., Passio, 3.
- Johannes apostolus s., 64.
- Johannes episcopus Adiiensis (!), 158.
- Johannes de Anania, Tractatus de usuris, 25; Circa arboris lecturam... 82; De sponsalibus et matrimoniis, 82.
- Johannes Andreae, Apparatus supra arborem sanguinitatis et affinitatis, 94.
- Johannes Baptista s., 64.
- Johannes Beros, 53.
- Johannes Caldarini (Callendrini) de Bononia, Tractatus de materia interdictorum, 25; Auctoritates et sententiae bibliae in compilationibus decretorum et decretalium, 124.
- Johannes de Capistrano, De medicis et medicina, 136.
- Johannes Cassianus, v. Cassianus Johannes.
- Johannes Cesar Ungarus, Opusculum, 120.
- Johannes Chrysostomus, 1, 71 (excerpta), 77, 99, 133.
- Johannes Damascenus, 133. — Liber gestorum Barlaam et Josaphat, 6.
- Johannes de Deo, 132.
- Johannes Dubravius episcopus Olomucensis, 65.
- Johannes Espenueld clericus Maguntinae dioecesis, 82.
- Johannes Friburgensis, Summa confessorum, 65.
- Johannes Genzelini, 25 (excerpta).
- Johannes Gerson, Ammonitiones ad spirituales vitam, 80.
- Johannes Gewss, Tractatus indulgentiarum, 135.
- Johannes Grades, 82.
- Johannes O. S. B. monachus monasterii Sancti Lamberti, Tractatus ad reverentiam passionis dominicae, 121.
- Johannes de Lignano de Mediolano, Tractatus de censura ecclesiastica, 25.
- Johannes magister, De cirurgia et flebotomia, 130.
- Johannes Marienwerder, Epistola missa duci Austriae Alberto, 53.
- Johannes Milanch scriba cod. 121.
- Johannes Mulich, 82.
- Johannes Nyder, De lepra animae, 41; Consolatorium timoratae conscientiae, 41; Alphabetarium divini amoris, 48.
- Johannes papa XXII, 37, 108, 120.
- Johannes Radmansdorffer subscolasticus Brixiensis, 61.
- Johannes de Ragusio, 124.
- Johannes Romanus, Tractatus fidei contra diversos errores super titulum de summa trinitate et fide catholica, 92.
- Johannes Spiess de Rotenburga magister, 131.
- Johannes Stärman, 37.
- Johannes Stockerawer baccalaureus artium Viennensis, 118.

- Johannes Tausher episcopus Labacensis, 34.
 Johannes translator Libri secreti secretorum, 49.
 Johannes de Turrecremata, Tractatus de aqua benedicta, 124.
 Johannes visitator et prelatus, 71.
 Johannes von Werd de Augusta scriba cod. 105.
 Johannes abbas monasterii b. Virginis in Zagrabia, 31.
 Joppen id est Affa, 48.
 Jordanes Osnabrugensis, Tractatus de Romano imperio, 76.
 Jordanus de Ursinis cardinalis et episcopus Albanensis, 124.
 Juda, v. Simon et J.
 Juda apostolus, Passio, 3.
 Julianus sancti Angeli cardinalis, 124.
 Judicium ignis, 90.
 Jurklošter (Girium, Gyrium, Vallis sancti Mauriti in Gyrio), 34, 44, 45, 46; priores Michael, Wilhelmus.
 Juvavum, v. Salzburg.
 Juvenalis, 77.
 Kärnden, Karnden, „landbrief“ de a. 1414, 120.
 Karnpurg, 120.
 Karolus rex, 99.
 Karsium, 23.
 Katerina, Katherina, Kattreina, v. Catherina.
 Killiann Wuerhret, 140.
 Klain Kolenperg, v. Homec.
 Kočevje (Choce), 23.
 Kolweis, v. Martinus K.
 Kossyakher, v. Herman K.
 Kostanjevica (Landtrost), abbas Thomas Jerneus, 26.
 Kozarje (Gayssmanstorff), 157.
 Kranj (Krainburga, Krainburgum).
 Krainburga), 23, 82, 93, 95, 97, 99.
 Krapina (Crapinna), ecclesia parochialis sancti Nicolai, 82.
 Križ (zum Kreuz), 102.
 Krka (Gurk), 102.
 Krško (Gurkfeld), 102.
 Kynegundis mater fratris Nicolay de Greczh, 61.
 Labacum, v. Ljubljana.
 Lactantius, 77.
 Ladulphus, 25 (excerpta).
 Lahovče (Walchowicz), 157.
 Laibacum, v. Ljubljana.
 Lamberti, Sancti, monasterium, 121.
 Landtrost, v. Kostanjevica.
 Lanfrancus, 1.
 Lanišče (Harlantt), plebs beatae Virginis, 23.
 Lašče, Velike, (Lasicz), 23.
 Lathen filius Beith, Ecloga de moralibus Job, 56.
 Laurentius s., 68.
 Laurentius (Rainer) abbas in Stična, 14.
 Laurentius de Villamagna, Sermones, 77.
 Laurentus, 3.
 Lavant, Laventinensis, Laventinus, ecclesia, episcopatus, praepositura, musaeum episcopale, 68, 120, 147, 149, 151, 157; episcopi Erhard Paumgartner, Leonhardus.
 Laybacum, v. Ljubljana.
 Lecchetti, v. Franciscus L.
 Legendae, v. Vitae sanctorum.
 Leo papa, 48.
 Leo papa IX, 71.
 Leonardus Dietterstarffer notarius, 133.
 Leonardus de Voytsberg vicarius perpetuus, 82.
 Leonhardus episcopus Laventinus, 151.
 Leonhardus scriba (?) cod. 82.
 Leopoldus s., 62.
 Leopoldus (Leupoldus) dux Austriae et Styriae (VI), 46.
 Lewpold (marchio Austriae), 54.
 Leskovar, 157.
 Libellus fugitivus pro reis ad iudicia, 119.
 Lignano, v. Johannes de L.
 Lipan, proelium apud L., 124.
 Lipovec (Lyppovecz), 102.
 Litaniae, 27.
 Ljubljana (Aemonia, Labacum, Laibacum, Laybacum), 16, 23, 33, 34, 35, 40, 51, 52, 55, 81, 84, 85; episcopi Antonius Aloysius, Joannes Bapt. a. Seepach, Johannes Tausher, Thomas.
 Lombardus, v. Petrus L.
 Lombger, v. Sigismundus L.
 Ludovicus s. rex, 34.
 Ludovicus (II) patriarcha Aquileiensis, 82.
 Ludovicus dux Bavariae, 136.
 Lugdunum, concilium, 111.
 Lustaller, C. K. Philippus, prior in Bistra, 35.
 Luter, v. Martinus L.
 Lyppovecz, v. Lipovec.
 Lyra, v. Nicolaus de L.

- de Welcz, 124.
 Macer, v. Jodocus M.
 Maconi, v. Stephanus M.
 Maguntina provincia, 18 III; dioecesis, 82; archiepiscopus, 136.
 Malamocho Uechio, 73.
 Malumbra, v. Richardus de M.
 Manswerd, v. Cholomannus de M.
 Marchburg, v. Maribor.
 Marchia, v. Benedictus de M.
 Marcus episcopus Urbinensis, 50.
 Mare uxor Martini de Nidestoss, 24.
 Maria Magdalena s., 62, 64.
 Maria Virgo, conceptio, 64; miracula, 110; vita, 137.
 Maribor (Marchburg), 37.
 Marienwerder, v. Johannes M.
 Marinus episcopus, 99.
 Martha s., 64.
 Martinus Kolweis, 66.
 Martinus Luter 151.
 Martinus, v. Mare uxor M-ni de Nidestoss.
 Martinus de Mediolano, 94.
 Martinus papa V, 82.
 Martinus plebanus in Rotenman, 82.
 Martinus s., 24, 64.
 Martinus praedicator in Sittich, 24.
 Martyrologium, 99.
 Matthaeus apostolus, Passio 3.
 Matthaeus de Cracovia, De confessione (confessionale), 41; 71 (excerpta).
 Mauritius et socii ss., Passio, 3.
 Maximus, 99.
 Medicina, medicamenta, 61, 130; Liber medicinae, 83; v. recepta.
 Mediolanum, v. Johannes de Lignano de M-no, Martinus de M-no.
 Megara, episcopus, 124.
 Memorativa ars, tractatus m-ve artis, 136; de arte m-va, 136.
 Mercatores, tractatus de m-ribus, 25.
 Methodius episcopus et martyr ecclesiae Paterenis, De principio saeculi et interregna gentium et finem saeculorum, 3.
 Metlika, 23.
 Michael de Praga prior (in Jurklošter), 46.
 Michiele Steno dux Venetiarum, 73.
 Mike frater Czidilnik, 93.
 Miklaw Bucze, 93.
 Milancz, v. Johannes M.
 Millstatt (Millestadium, Mühlstadium, Muhlstadium), residentia et collegium Societatis Jesu, 68.
 Mira, v. Nicolaus episcopus.
 Miracula, de septem m-is in mundo, 7; miraculum de principio ordinis Carthusiensis, 46; miracula beatae Mariae Virginis, 110.
 Missale, 32, 68, 98, 140, 157, 158.
 Mittilentus, v. Pittacus M.
 Monica s., Epitaphium, 11.
 Mons Dei, 36.
 Mons Rotherii, v. Guido de M-te R.
 Morea, ducatus, 23.
 Mors, modus disponendi se ad m-tem, 53.
 Moyses, In graecas dictiones quae inveniuntur in prologis sancti Jeronimi, 7.
 Mugello, v. Dinus (Dynus) de M.
 Mühlstadium, Muhlstadium, v. Millstatt.
 Mulich, v. Johannes M.
 Musica, Antiphonae, 62. Antiphonarium, 47, 86, 105. Graduale, 78, 87, 88, 107, 159. Institutio artis musicae, 4 III. Neumata, 28, 50, 56, 60.
 Nadlišek (Nadlischk), 23.
 Napels, 114.
 Necrologium, monasterii in Bistra, 34.
 Neumata, 28, 50, 56, 60.
 Newmeier, v. Wentzeslaus N.
 Nicolaus, v. Georius quondam Nicolai.
 Nicolaus Alexandri gener Bartoli de Saxoferato, 25.
 Nicolaus de Dünkelspühl, Postilla super primam quinquagenam psalterii, 39; Dictamen, 48; Quaestiones de extrema unctione, 53; 71 (excerpta); De tribus partibus poenitentiae, 135.
 Nicolaus de Gorra, Dicta super Mathaeum, 131.
 Nicolaus de Greczh, 61.
 Nicolaus filius Hemaie, 93.
 Nicolaus de Lyra, Postilla super psalterium, 39, 100; Utrum ex scripturis receptis a Judeis possit probare Salvatorem nostrum fuisse hominem et Deum, 126.
 Nicolaus episcopus Mirensis, Vita, 3; Miracula, 3.
 Nicolaus episcopus Ostiensis et Velle-trensis, legatus, 35.
 Nicolaus papa V, 136.
 Nicolaus Pragensis, Sententia libri de anima, 94.
 Nicolaus s., 24, 59.
 Nicolaus scriba cod. 33.
 Nidestoss, v. Mare uxor Martini de N.

- Nördlingen, 124.
 Novo mesto (Rudolfsbert), ecclesia collegiata, 80.
 Nyder, v. Johannes N.
 Oberburg, Obernburg, v. Gornji grad.
 Odilo frater, 10.
 Odrienes, 133.
 Officia ecclesiastica, 97.
 Omnes sancti, 64.
 Orationes, 27, 34, 37, 42, 48, 61, 62, 63, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 75, 77, 83, 101, 106, 137; oratio de sacramento corporis et sanguinis Jesu Christi (Carthusia), 48.
 Ordo visitandi (monasteriorum), 14.
 Ordines pontificales, benedictiones, 26, 34, 142—154.
 Origenes, 1, 23, 99.
 Oestereich, 114.
 Ostia, v. Nicolaus episcopus.
 Oswaldus rex Angliae, legenda, 24.
 Otto, 3.
 Padua, 18 II, 34, 132; v. Antonius s.
 Pajek, Jožef, dr., 157.
 Papae, v. Alexander VII, Benedictus XII, Bonifatius IX, Clemens VI, Gregorius IX, Gregorius XI, Innocentius III, Innocentius VI, Johannes XXII, Leo, Leo IX, Martinus V, Nicolaus V, Pius II, Sixtus IV, Urbanus V, Urbanus VI.
 Paracletus, 37.
 Paradisus, Duo paradisi... (tractatus de p-so), 13; expulsio Adam et Evae de paradiso, 85.
 Parisium, Parisiensis, 94, 99, 108, 136.
 Pascha, tractatus de pascha, 11.
 Paschalis de Roma, Quaestiones contra Judeos, 108.
 Passiones, v. Vitae sanctorum.
 Pater noster, 71 (tractatus).
 Patera, v. Methodius episcopus.
 Paulus apostolus 71, 78; Epistolae, 1; Expositio epistolarum, 1; Passio, 3; v. Petrus et Paulus, Gallicanus.
 Paulus doctor decretorum Bononiae, 94.
 Paulus de Sancta Maria episcopus Burgenensis, Additiones ad postillam magistri Nicolai de Lyra super psalterium, 39.
 Paulus episcopus Frisingensis, 22.
 Paulus heremita s., 59.
 Paulus de Pergula, Compendium ad introductionem iuvenum in facultate logicae, 155.
 Paulus de Venetiis, Determinatio super opinionem conceptionis Virginis gloriosae, 135.
 Paumgartner, v. Erhard.
 Peccata, 59; p-tum originale, p-tum actuale, 24; versus de p-tis, 46.
 Pechlarn, v. Rueger von P.
 Pegnitz, 130 (ie Bavaria).
 Pennaforte, v. Raimundus de P.
 Penzel(ius) Abrahamus Jacobus, professor gymnasii Aemoniensis, 55.
 Peregrinus Vitalis de Pyrhono, Carmina in laude Virginis Mariae, 42.
 Pergula, v. Paulus de P.
 Periander Chorinthius, 4 I.
 Pertinerus, v. Bias P.
 Peterman, ordinis minorum fratrum, confessor in Weissenfels, 131.
 Petrus de Abano, 136.
 Petrus, 1.
 Petrus Anglicus, 124.
 Petrus apostolus, Passio, 3; Petrus et Paulus apostoli, Passio, 3.
 Petrus Damiani, Sermo de commendatione vitae solitariae, 46; 71 (Liber Gomorrhianus excerpta).
 Petrus de Dolyaco, Quomodo te preparare debeas ad celebrandam missam, 80.
 Petrus Grek plebanus ecclesiae parochialis in Wyppaco, 82.
 Petrus prior provincialis ordinis fratrum heremitarum beati Augustini per Hungariam, 59.
 Petrus Lombardus, Commentarius tertius et quartus libri sententiarum, 50, 52; Libri sententiarum, 122, 128, 156.
 Petrus novicius, 46.
 Petrus cancellarius studii Parisiensis, De potestate ecclesiastica, 99.
 Petrus martyr s., 34.
 Petrus praepositus Sancti Georgii de Strigonio, 59.
 Petrus Zidilnik, 93.
 Pharetra fidei contra Judeos, 108.
 Philippus, 49.
 Philippus de Browide, Tractatus iuris civilis et canonici, 125.
 Philippus quondam Jacobi de Prossmericz notarius, 82.
 Philosophi, De vita et moribus philosophorum, 76.
 Piperatis, Piperato, v. Thomazius.
 Pyrhono v. Peregrinus Vitalis de P.
 Pischolfflagk, v. Škofja Loka.
 Pitacus Mittilentus, 4 I.

- ius papa II, 50, 136.
 Pleterje (Pletriach), 34, 47, 48; v. Ciprianus prior, Conradus de Spira professus.
 Poděbrad, v. Georgius de P.
 Podsera (Herberg), ecclesia s. Johannis Baptistae, 82.
 Poenitentia, tractatus de p., 46.
 Polc (Polcz, Poltz, Poltzin), Andre, Anna, Barbara abbatissa, Dorothea, Jorg, Petrus presbiter in Wippach, 61.
 Pontifices, summi, catalogus, 108.
 Postilla studentium sanctae Pragensis universitatis super evangelia dominicalia, 20.
 Postilla, 127.
 Praedictio tempestatis, 15, 101.
 Praedicatores, De ordine p-rum, 138.
 Praga, universitas, 20; Nova Civitas, 53, 124; v. Hieronymus, Michael.
 Prato Florido, v. Hugo de P. F.
 Pregrada, v. Conradus plebanus.
 Prelati, Liber de p-tis et subditis, 85.
 Preparatorium ad gratiam sive communionem, 53.
 Processus iudiciarii secundum stilum curiae Romanae, 120.
 Procopius notarius Novae Civitatis Pragensis, De arte moriendi, 53.
 Prosdocimus de Comitibus, Lectura supra 2º libro decretalium, 17.
 Prossmericz, 82.
 Prygel, v. Augustinus P.
 Psalmi, 10, 15, 62, 66, 72, 114 (germanice).
 Psalterium, 60.
 Puntsuch Habdiras, 101.
 Puritas, De p-te, 53.
 Rabimoysses, 133.
 Radmansdorffer, v. Johannes R.
 Ragusia, Ragusium, v. Hieronymus, Johannes.
 Raimundus dominus Castri Ambrosii, 115.
 Raimundus de Pennaforte, Tractatus introductorii ad summam R-i, 59; Summa, 91; Exceptiones super summam, 110; praefatio ad „summulam“ 111; Summa de casibus, 111, 112, 113 (excerpta), 117; Opus super summam, 137.
 Raimundus de Vineis, Legenda beatae Catherinae de Senis, 44.
 Rainer, v. Laurentius R.
 Rakitovec (Rakytavec), 157.
 Raschpp, v. Wilhalb R.
 Ratisbona, dioecesis, 132; v. Albertus, Bertoldus.
 Raw, v. Roa.
 Recepta, 83, r. contra pestem, 136.
 Redonensis, v. Wilhelmus R.
 Regulae paparum Johannis XXII, Benedicti XII, Clementis VI, Innocentii VI, Urbani V, Gregorii XI, Urbani VI, Bonifatii IX, 120.
 Remigius, 1, 135.
 Repeschitz Jos., 68.
 Reychenstein, 82.
 Reyffencz, v. Ribnica.
 Ryetz, v. Rečica.
 Ribnica (Reyffencz), 23.
 Richardus de Malumbra, 23, 25 (excerpta).
 Richardus de Sancto Victore, 99.
 Robertus Tuitiensis, De victoria verbi Dei, 8; Expositio super apocalipsin Johannis apostoli, 9.
 Rodonensis, v. Wilhelmus.
 Roma, 61, 124; ecclesia, 18; curia, 61; septem ecclesiae capitales, 61; stationes per ecclesias Romae, 108; imperator, 136; v. Johannes, Paschalis.
 Rosellis, v. Antonius de R.
 Rosenkrancz, 67.
 Rostenberger E..., 140.
 Rota, decisiones rotae, 119.
 Rotenburga, 131.
 Rotenman, 82.
 Roa (Raw), 157.
 Rudolfsbert, v. Novo mesto.
 Rueger von Pechlarn, 54.
 Rugeris, v. Henricus R.
 Ruedolf der vierd herczog in Oestereich, 114.
 Sacramenta, Dubia circa defectus s-ti altaris, 52; De septem s-tis ecclesiae, 54; tractatus de s-tis, 104; Quaestiones de septem sacramentis, 113.
 Sagoritz, Sagorycz, v. Zagorica.
 Sallustius, 23.
 Salve regina, 24.
 Salzburg (Juvavum, Salczburg, Salczburga, Saltzburg, Salzburg, Saltzburga), 82, 108, 115, 120, 136, 154; dioecesis, 82; synodus a. 1451, 133; v. Tyemo archiepiscopus.
 Saleyssicz, v. Zalisec.

- Sampso, De S-one et de septem crinibus, 36.
 Sanctuarium sive cursus sanctuarii, 64.
 Sand Marczs, v. Šmartno.
 Sapientes, sententiae septem s-tium 4 I, 95. V. Decius Angonius.
 Sauttach, 157.
 Saxenueld v. Zalec.
 Saxoferrato, v. Bartholomaeus de S.
 Saxonia, v. Theobaldus de S.
 Scalice monasterium, 124.
 Schacz der armen (liber medicinae), 83.
 Schalkendorff, v. Šalka vas.
 Scherffenberg, v. Svibno.
 Schiauonia, Schlauonia, 73, 92.
 Schlutterbach(ius) Bernardus capellanus archiepiscopi Aemoniensis, 55.
 Scintillae, Liber s-arum, 82, 133.
 Slavonia, Scлавonia tellus, Slauonia 34, 35, 46; v. Stephanus banus.
 Scribae codicum nominati, 4 II, 10, 24, 33, 41, 44, 54, 69, 82, 95, 99, 105, 121, 135, 137, 139.
 Sebastianus s., 68.
 Seepach Joannes Baptista a, 50, 52, 54.
 Seneca, 23.
 Senis, v. Bernardinus, Catherina.
 Septem sapientes, v. Sapientes.
 Serbia (Seruia) regnum, 23.
 Sermones, homiliae, 20, 24, 31, 38, 48, 58, 59, 71, 77, 79, 82, 84, 89, 96, 101, 116, 121, 126, 136, 137, 139, 141; Materiae, exempla, 24, 38, 70, 77, 79, 101, 113, 133, 137, 139; ad electionem novi abbatis, 14; in visitationibus monasteriorum, 14; quadragesimales, 31; de lethania, 24; de dedicatione, 24; de altaribus, 24; de novo sacerdote, 24; de animabus, 24; super decem praecepta, 109.
 Serpens aeneus, De s-te aeneo, 7.
 Sewsenberg, v. Žužemberk.
 Seycz, v. Žiče.
 Sibilla, Liber de die iudicii, 3.
 Sibillae, Tractatus de septem s-llis, 25.
 Sifridus (Syferidus) Swevus, Commendatio cellae, 46; Versus exhortationis ad Petrum novicium, 46; Gesta sive religiosa preconia incliti ducis Leupoldi, 46.
 Sigismundus imperator, 124.
 Sigismundus Lombger, 18.
 Signa, de duodecim s-nis, 42.
 Simachus, 133.
 Simon et Juda apostoli, Passio, 3.
 Simon de Cassia, 71.
 Simon, Symon Golis(s), S. G., de Furstenueld, 134, 135.
 Simonia, De s. et usuris, 54.
 Sithicium, Sitik, Sittich, Sitticium, v. Stična.
 Sixtus papa IV, 42.
 Slavonia, v. Scлавonia.
 Slovenici textus, glossae, 24, 34, 55, 64, 93.
 Slovenj Gradec (Windischgraecz), 158.
 Solčava (Sulzbacum), Bernhardus de S., 82.
 Solo, v. Geraldus de S.
 Solon Atheniensis, 4 I.
 Sonitus, De s-tu avium, bestiarum, 11.
 Soteska (Sotteska), 157.
 Speculum humanae salvationis, 137.
 Spiess, v. Johannes S.
 Spira, v. Conradus de S.
 Sponsalia, Materia de s-ibus, 132.
 Stárman, v. Johannes S.
 Stain, altare sancti Johannis, 82.
 Steffan Weischakh, 42.
 Steno, v. Michiele S.
 Stephanus banus Slavoniae, 28.
 Stephanus Salzburgensis monachus, 82.
 Stephanus (Maconi) prior in Žiče, 44.
 Stična (Sithicium, Sitik, Sittich, Sitticium, S. Maria in Sittich), 2, 3, 4 II, 6, 14, 16, 17, 18, 21, 24, 25, 35, 55; bibliotheca, 16, 18, 25; v. Gregorig professor, Laurentius Rainer abbas, Martinus praedicator.
 Stob (Steub), 157.
 Stockerawer, v. Johannes S.
 Strigonium, 59, praepositus S. Georgii de S., 59.
 Strot magister, Opus consequentiarum, 155.
 Steub, v. Stob.
 Sturm, v. Georgius S.
 Sulzbacum, v. Solčava.
 Summa de iure canonico, 35.
 Summa Pisana, 118.
 Suso, v. Henricus S.
 Svibno (Scherffenberg), 102.
 Swenbenbrueg, v. G. S.
 Swevus, v. Sifridus S.
 Syferidus, v. Sifridus.
 Synodus, Salzburgensis de a. 1451, 133; praecepta synodalia, 137.
 Sysska v. Šiška.
 Šalka vas (Schalkendorff), 102.
 Šenturška gora (Sand Vleereichsparg), 157.
 Šiška (Sysska), 157.

- Skocjan (Sanctus Cancianus), 23.
 Skofja Loka (Pischolfflagk), 23.
 Smartno (Sand Marczs), 157.
- Taboritae, 124.
 Tatianus s., v. Hilarius et T.
 Tausher, v. Johannes T.
 Tergestum, 23.
 Terra Sancta, descriptio, 28, 56, 108;
 peregrinationes terrae sanctae, 48.
 Teuffental, v. Vrbovec.
- Theobaldus de Saxonia, Excepta de
 erroribus Judaeorum in talmut, 108.
 Theodericus s., v. Wilhelmus abbas
 sancti Theoderici.
 Theologia, Compendium theologiae
 veritatis, 135.
 Thesaurizatio in coelis, 42.
 Thomas apostolus, Passio, 3.
 Thomas de Aquino, 23; Secunda se-
 cundae summae theologiae, 23 (ex-
 cerpta); Oratio ante studium, 106;
 Libellus de articulis fidei et eccle-
 siae sacramentis, 108; Expositio ora-
 tionis dominicae, 108; Tertia pars,
 123; Super tertio sententiarum, 129;
 De motu cordis, 136; De principiis
 naturae, 136; De sacramentis eccle-
 siae et de articulis fidei, 136; De
 perfectione vitae spiritualis, 136;
 Super pater noster, 136; Super sym-
 bolum apostolorum, 136; De regi-
 mine principum, 136; Responso
 super quibusdam articulis (ad fra-
 trem Johannem), 136; (ad lectorem
 Venetum), 136; De sortibus (ad ma-
 gistrum Jacobum de Thouengo), 136;
 De iudiciis astrorum, 136; 25, 71 (ex-
 cerpta).
- Thomas de Canterbury s., 59.
 Thomas Drenek, 93.
 Thomas Jerneus professor Victoriae et
 abbas B. M. prope Landtrost, 26.
 Thomas Chrönn episcopus Labacensis,
 49, 81.
 Thomas praepositus Laventinus ?, 120.
 Thomazius de Piperatis seu de Pipe-
 rato, Tractatus de fama, 25.
 Thurci, v. Turcae.
 Thuroli civitas, 53.
 Tinchkelspuchel, v. Nicolaus de Dün-
 kelspühl.
 Trabisando regnum, 23.
 Trautmannstariff, v. Wolfgang von T.
 Treysa v. Hermannus de T.
 Tripolis, 49.
- Tristanus scriba cod. 69.
 Trebnje (Treffen), 61.
 Tschauli, Tschauler, v. Zuale.
 Tschendorff v. Dešeca vas.
 Tuitiensis, v. Robertus Tuitiensis.
 Tullius v. Cicero.
 Turcae, 6, 23.
 Turner, v. Herman T.
 Turrecremata, v. Johannes de T.
 Tyemo archiepiscopus Juvavensis, Pas-
 sio, 3.
- Udalricus episcopus, Vita, 24.
 Udalricus sacerdos scriba cod. 139.
 Udine (Weiden), 83.
 Ugolini, v. Canchinus U.
 Ulm, 124.
 Ulreich s., 62.
 Ulreichsparg, v. Šenturška Gora.
 Ulricus Tenofelder praepositus in mo-
 nasterio Walderbach, 132.
 Ungarus, v. Johannes Cesar U.
 Urbanus papa s., 124; papa V, 120; papa
 VI, 120.
 Urbanus Wengkho, 37.
 Urbarium, fragmentum u-rii, 157.
 Urbino, v. Marcus episcopus.
 Urschitsch Barth. Car. Idriensis, 79.
 Ursinis, v. Jordanus de U.
 Usuardus sacerdos et monachus, 99.
 Usurae, De simonia et u-ris, 54.
 Utraquistae, 136.
- Valencia v. Guido de V.
 Valerius Maximus, 77.
 Vallis Jocosae, v. Bistra.
 Vallis Sancti Mauriti v. Jurkloster.
 Velletri, v. Nicolaus episcopus.
 Velpacher, v. Andreas V.
 Venae, tractatus de v., 99.
 Venecia, Veneçia, Veneciae, Venetiae,
 Venecia, Veniezia, Ueniexia, Veni-
 ciani, Veneti, 6, 73; La Cronich dela
 nobel çita de Veniezia, 73; v. Paulus
 de V.
 Venier, v. Antonio V.
 Vesperae mortuorum, 37, 61.
 Vetrinj, v. Victoria.
 Victor s., Passio, 83.
 Victoria (Vetrinj, Viktring), 46; v. Gra-
 ciosus monachus, Thomas Jerneus
 professor.
 Vienna, Wyenna, 118, 120; v. Johannes
 Stockerawer.
 Vigiliae mortuorum, 37, 61.
 Viktring v. Victoria.
 Villamagna, v. Laurentius d. V.

- Vincentius Ferrer, Sermones, 23.
 Vineis, v. Raimundus de V.
 Vipava (Wippach, Wyppaco), Petrus Poltz presbiter, 61; Petrus Grek plebanus, ecclesia parochialis sancti Stephani prothomartiris, 82.
 Visitationes monasteriorum, 14.
 Vitae, passionis, legendae sanctorum, v. Ambrosius Mediol., Andreas ap., Apostoli, Bartholomaeus ap., Bernardus Claraevall., Catherina virgo, Catherina de Senis, Eustachius et socii, Gallicanus et Johannes et Paulus fratres, Hermachoras et Fortunatus, Jacobus ap., Johannes et Paulus, Juda ap., Maria Virgo, Matthaenus ap., Mauritius et socii, Nicolaus Mirensis, Oswaldus rex Angliae, Paulus ap., Petrus ap., Petrus et Paulus ap., Simon et Juda apostoli, Thomas ap., Tyemo archiep. Salisburgensis, Udalricus ep., Victor, Wilbirgis.
 Vitalis, v. Peregrinus V.
 Vitia, de singulis vitiiis, 126.
 Vocabularius, 38 (lat.), 54 (lat. Lucianus), 55 (lat. Papias), 91 (lat.-germ.), 95 (lat.).
 Vocabularius biblicus, expositio vocabulorum bibl., 7, 15, 81, 104.
 Vocabularius iuris, 99.
 Voklo (czw der Hulben), 157.
 Voragine v. Jacobus de V.
 Voytsberg, 82.
 Vraenicz, v. Bistra.
 Vrbovec (Teuffental), 102.
 Vrhovo (Freythaw), 102.
 Vulnera Christi, De quinque v-ribus Ch., 48.
 Walchowicz, v. Lahovče.
 Walderbach, monasterium B. M. V., 132 (in Bavaria).
 Walis, v. Wilhelmus de W.
 Weiden, v. Udine.
 Weischakh, v. Steffan W.
 Weissenfels, 131.
 Welcz, v. M. de W.
 Wendel filia Hermanni Turner, 102.
 Wengkho, v. Urbanus W.
 Wendt uxor Hans der Werenburger, 102.
 Wentzslaus Newmaier, 121.
 Werd, v. Joannes von W.
 Werenburger, v. Hans der W.
 Weystinn, v. Henricus W.
 Widmar, v. Erhard W.
 Wilde Franciscus, bibliothecarius, 55.
 Wilhalb Raschpp, 83.
 Wilhalm herzog czu Payren, 69.
 Wilhelmus Horborch Alamanus, Decisiones rotae, 119.
 Wilhelmus prior in Jurklošter, 46.
 Wilhelmus Rodonensis (Redonensis), Apparatus ad summam Raimundi de Penafort, 111, 112.
 Wilhelmus sancti Theoderici abbas, Vita sancti Bernardi Claraevallensis abbatis, 3.
 Wilhelmus de Walis, 137.
 Windischgraecz, v. Slovenj Gradec.
 Wippach, v. Vipava.
 Wlōs Christophorus, 55.
 Wolfgang von Trautmanstarff, 140.
 Wratislauia, 136.
 Wuerhret, v. Killian W.
 Würzburg, episcopus, 136; dioecesis, 113.
 Wyenna, v. Vienna.
 Wyppaco, v. Vipava.
 Xber von Hollnegkh, 140.
 Zabarellis, Zabrellis, v. Franciscus de Z.
 Zagorica (Sagoritz, Sagorycz), 61, 157.
 Zagreb (Zagrabia), 27; dioecesis, 82; v. Augustinus episcopus, Johannes abbas monasterii beatae Virginis.
 Zalisec (Saleysicz), 102.
 Zauls (Zaulus, Zaulin, Tschauli, Tschauler), Cornelius, Gebhardus (Valentinus), Georgius, Felix, Josephus, Modestinus, Margaretha, Magdalena, Susanna, Ursula, Virgilius, Wartholomeus, 16, 17, 18, 25.
 Zidilnik, v. Petrus Z.
 Zocchis, Zochis, v. Jacobus de Z.
 Zol, 120.
 Žalec (Saxenueld), Galus (?) plebanus, 3.
 Žiče (Seycz), 34, 44, 46.
 Žužemberk (Sewsenberg), 102.

VSEBINA
HOC VOLUMINE CONTINETUR

Prodgovor — Praefatio

Opisi rokopisov — Descriptio manuscritorum

Ljubljana, Družina — Bibliotheca publica

1. Sliški rokopi — Codices manuscriptorum
Stina (Sittium) — Sittium

Codices litteris initialibus pictis vel imaginibus
exornati.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 16, 17, 25, 26, 28, 33, 35, 37, 38, 39, 40,
42 (imagines ligno et aeri incisae), 44, 45, 50, 51, 55, 58, 61, 62 (imagines ligno
incisae), 73, 74, 81, 83 (imagines ligno et aeri incisae, „Teigdruck“), 86, 87, 88,
95, 98, 100, 102, 105, 106, 107, 111, 119, 125, 138, 140, 142, 144, 145, 146, 148, 150,
151, 153, 156, 158, 159.

Ljubljana, Narodna univerza — Bibliotheca publica

Ljubljana, Slovenski inštitut — Bibliotheca
Seminarii — Sittium

Ljubljana, Franci — Bibliotheca
O. F. M. (num. 11-12)

Kranj, Zupnica — Bibliotheca
Novo mesto, Franci — Bibliotheca
O. F. M. (num. 11-12)

Maribor, Škofijska — Bibliotheca
episcopalis (num. 11-12)

Maribor, Muzej — Museum (num. 11-12)

Stari trg pri Slovenem — Bibliotheca
Paročni arhiv (num. 11-12)

Dolatek — Appendix, Novo mesto, Slovenski
inštitut — Bibliotheca O. F. M. (num. 11-12)

VSEBINA

HOC VOLUMINE CONTINENTUR

	page
Predgovor — Praefatio	III
Opisi rokopisov — Codices manu scripti describuntur	
Ljubljana, Državna (licejska) knjižnica — Bi- bliotheca publica:	
1. Stiški rokopisi — Codices manu scripti ex monasterio Stična (Sitticium, Sittich) oriundi (num. 1—25)	1
2. Kostanjeviški rokopisi — Codices manu scripti ex mona- sterio Kostanjevica (Landestrost, Landstrass) oriundi (num. 26—32)	51
3. Bistrski rokopisi — Codices manu scripti ex monasterio Bistra (Vallis iocosa, Freudnitz) oriundi (num. 33—43)	58
4. Jurkloštrski rokopisi — Codices manu scripti ex mona- sterio Jurklošter (Girium, Geirach) oriundi (num. 44—46)	78
5. Pleterški rokopisi — Codices manu scripti ex monasterio Pleterje (Pletriach) oriundi (num. 47—48)	85
6. Gornjegrajski rokopisi — Codices manu scripti ex mona- sterio Gornji grad (Oberburg) oriundi (num. 49—54)	88
7. Rokopisi različne provenience — Codices manu scripti variae originis (num. 55—78)	95
Ljubljana, Narodni muzej — Museum publicum (num. 79—80)	119
Ljubljana, Semeniška knjižnica — Bibliotheca Seminarii sacerdotalis (num. 81—83)	123
Ljubljana, Frančiškanski samostan — Conven- tus O. F. M. (num. 84—88)	139
Kranj, Župnišče — Parochiaedes (num. 89—105)	147
Novo mesto, Frančiškanski samostan — Con- ventus O. F. M. (num. 106—107)	175
Maribor, škofijska knjižnica — Bibliotheca episcopalis (num. 108—155)	181
Maribor, Muzej — Museum (num. 156—157)	221
Stari trg pri Slovenjem gradu, župnišče — Parochi aedes (num. 158)	225
Dodatek — Appendix, Novo mesto, Frančiškanski samostan — Conventus O. F. M. (num. 159)	228

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000196450

COBISS 2

7
43
47

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA

RF PK-INF-07

335 374

198300220

COBISS ©